

www.qbz.gov.al

FLETORJA ZYRTARE E REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Botim i Qendrës së Botimeve Zyrtare

Viti: 2021 – Numri: 178

Tiranë – E martë, 16 nëntor 2021

PËRMBAJTJA

	Faqe
Vendim i Këshillit të Ministrave nr. 659, datë 3.11.2021	Për miratimin e Agjendës Kombëtare për të Drejtat e Fëmijëve 2021–2026..... 15745
Vendim i Këshillit të Ministrave nr. 674, datë 10.11.2021	Për miratimin e rregullit teknik “Për pajisjet mbrojtëse personale (PMP) dhe përcaktimin e listës së standardeve të harmonizuara”... 15821
Vendim Qarkullues i Bankës së Shqipërisë nr. 54, datë 9.11.2021	Për disa ndryshime në rregulloren “Për raportin e mjaftueshmërisë së kapitalit”..... 15868
Vendim i Entit Rregullator të Sektorit të Furnizimit me Ujë dhe Largimit e Përpunimit të Ujërave të Ndotura nr. 344, datë 23.9.2021	Për licencimin e shoqërisë Ujësjellës-Kanalizime Durrës sh.a..... 15869
Vendim i Entit Rregullator të Sektorit të Furnizimit me Ujë dhe Largimit e Përpunimit të Ujërave të Ndotura nr. 345, datë 23.9.2021	Për licencimin e shoqërisë Ujësjellës-Kanalizime Librazhd– Përrenjas sh.a..... 15870
Vendim i Entit Rregullator të Sektorit të Furnizimit me Ujë dhe Largimit e Përpunimit të Ujërave të Ndotura nr. 389, datë 21.10.2021	Për licencimin e shoqërisë Ujësjellës Gramsh sh.a..... 15871
Vendim i Entit Rregullator të Sektorit të Furnizimit me Ujë dhe Largimit e Përpunimit të Ujërave të Ndotura nr. 390, datë 21.10.2021	Për licencimin e shoqërisë Ujësjellës-Kanalizime Maliq sh.a..... 15872
Vendim i Entit Rregullator të Sektorit të Furnizimit me Ujë dhe Largimit e Përpunimit të Ujërave të Ndotura nr. 391, datë 21.10.2021	Për një ndryshim në vendimin e Komisionit Kombëtar Rregullator nr. 55, datë 28.10.2019, “Për licencimin e sh.a. Ujësjellës- Kanalizime Elbasan”..... 15873

VENDIM
Nr. 659, datë 3.11.2021

PËR MIRATIMIN E AGJENDËS
KOMBËTARE PËR TË DREJTAT E
FËMIJËVE 2021–2026

Në mbështetje të nenit 100 të Kushtetutës dhe të shkronjës “b”, të nenit 39, të ligjit nr. 18/2017, “Për të drejtat dhe mbrojtjen e fëmijës”, me propozimin e ministrit të Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale, Këshilli i Ministrave

VENDOSI:

1. Miratimin e Agjendës Kombëtare për të Drejtat e Fëmijëve 2021–2026, sipas tekstit që i bashkëlidhet këtij vendimi dhe është pjesë përbërëse e tij.

2. Ngarkohen të gjitha ministratë dhe institucionet përgjegjëse për zbatimin e këtij vendimi.

Ky vendim hyn në fuqi pas botimit në Fletoren Zyrtare.

KRYEMINISTËR
Edi Rama

AGJENDA KOMBËTARE PËR TË
DREJTAT E FËMIJËVE
2021–2026
Tetor 2021

Përmbajtje

SHKURTIME

PJESA 1. KONTEKSTI STRATEGJIK

1. Hyrja dhe qëllimi i dokumentit

2. Konteksti i reformës dhe kuadri ligjor dhe institucional

2.1 Kuadri ligjor

2.2 Kuadri institucional

2.3 Kuadri strategjik

2.4 Arritjet, analiza dhe sfidat

2.4.1 Qeverisja e mirë në funksion të respektimit, mbrojtjes dhe përmbushjes së të drejtave të fëmijëve

2.4.2 Eliminimi i të gjitha formave të dhunës, shfrytëzimit, abuzimit dhe praktikave të dëmshme

2.4.3 Sistemet dhe shërbimet miqësore për fëmijë dhe adoleshentë

2.4.4 Promovimi i të drejtave të fëmijëve në botën digjitale

3. Vizioni i strategjisë dhe qëllimet e politikës

3.1 Vizioni

PJESA II. QËLLIMET E POLITIKËS DHE OBJEKTIVAT E VEÇANTË TË KUADRIT STRATEGJIK

Qëllimi i politikës I. Qeverisja e mirë në funksion të respektimit, mbrojtjes dhe përmbushjes së të drejtave të fëmijëve

Objektivi strategjik 1.1. Institucione dhe mekanizma të fuqizuar në funksion të respektimit, mbrojtjes dhe përmbushjes së të drejtave të fëmijëve

Qëllimi i politikës II. Eliminimi i të gjitha formave të dhunës dhe mbrojtja e fëmijëve

Objektivi strategjik II.1. Fëmijët rriten në një mjedis mbështetës, me praktika pozitive të prindërimit, që i mbrojnë nga dhuna dhe abuzimi

Objektivi strategjik II.2. Funksionimi i një sistemi gjithëpërfshirës dhe të dobishëm për mbrojtjen e fëmijëve

Objektivi strategjik II.3. Mekanizma dhe shërbime të specializuara dhe të integruara për adresimin e formave të rënda të dhunës, përfshirë abuzimin seksual dhe abuzimin dhe shfrytëzimin *online*

Qëllimi i politikës III. Sistemet dhe shërbimet miqësore për fëmijë dhe adoleshentë

Objektivi strategjik III.1. Mundësi të barabarta për zhvillimin e aftësive dhe të mësuarit – nga fëmijëria e hershme në adoleshencë

Objektivi strategjik III.2. Sistem i integruar i mbrojtjes sociale, i ndjeshëm ndaj nevojave të fëmijëve dhe familjeve

Objektivi strategjik III.3. Përmirësimi i shëndetit të fëmijëve dhe adoleshentëve

Objektivi strategjik III.4. Drejtësi miqësore për fëmijët

Qëllimi i politikës IV. Promovimi i të drejtave të fëmijëve në botën digjitale

Objektivi strategjik IV.1 Promovimi i të drejtave të fëmijëve në botën digjitale

PJESA III. ZBATIMI, PËRGJEGJËSIA E INSTITUCIONEVE, LLOGARIDHËNIA, RAPORTIMI DHE MONITORIMI

III.1 Zbatimi i AKDF-së

III.2 Monitorimi dhe raportimi

III.3 Vlerësimi

PJESA IV. ANALIZA BUXHETORE

ANEKS I

MATRICA E PLANIT TË VEPRIMIT

AGJENDA KOMBËTARE PËR TË
DREJTAT E FËMIJËVE 2021–2026

Shkurtime

AMA	Autoriteti i Mediave Audiovizive
AKCESK	Autoriteti Kombëtar për Certifikimin Elektronik dhe Sigurinë Kibernetike
AKDF	Agjenda Kombëtare për të Drejtat e Fëmijëve 2021–2026
AMVV	Agjencia për Mbështetjen e Vetëqeverisjes Vendore
ASHDMF	Agjencia Shtetërore për të Drejtat dhe Mbrojtjen e Fëmijës
ASCAP	Agjencia e Sigurimit të Cilësisë në Arsimin Parauniversitar
BE	Bashkimi Evropian
DRAP/ZVAPP	Drejtoria Rajonale e Arsimit Parauniversitar/Zyra Vendore e Arsimit Parauniversitar
GTN	Grupi Teknik Ndërsektorial
IEVP	Institucion i ekzekutimit të vendimeve penale
IGME	Grupi Ndërinstitucional për Vdekshmërinë Foshnjore
INSTAT	Instituti i Statistikave
ISHP	Inspektorati Shtetëror i Punës
ISHP	Instituti i Shëndetit Publik
ISHPSHSH	Inspektorati Shtetëror i Punës dhe Shërbimeve Shoqërore
ISHSH	Inspektorati i Shërbimeve Shoqërore
KDPM	Kodi i Drejtësisë Penale për të Mitur
KKBDF	Konventa e Kombeve të Bashkuara për të Drejtat e Fëmijëve
KKDMF	Këshilli Kombëtar për të Drejtat dhe Mbrojtjen e Fëmijës
DNJF	Drejtoria e Ndhmës Juridike Falas
KSHP	Kujdesi Shëndetësor Parësor
MAS	Ministria e Arsimit dhe Sportit
MB	Ministria e Brendshme
MD	Ministria e Drejtësisë
MEPJ	Ministria për Evropën dhe Punët e Jashtme
MK	Ministria e Kulturës
MTM	Ministria e Turizmit dhe Mjedisit
MSHMS	Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale
NE	Ndihma ekonomike
NJMF	Njësia për Mbrojtjen e Fëmijës
NJVV	Njësi të vetëqeverisjes vendore
NJVNR	Njësia për Vlerësimin e Nevojave dhe Referimit
OBP	Organizata Botërore e Punës (ILO)
OBSH	Organizata Botërore e Shëndetit
OJF	Organizata jofitimprurëse
OKB	Organizata e Kombeve të Bashkuara
OSHC	Organizatat e shoqërisë civile
OZHQ	Objektivat e Zhvillimit të Qëndrueshëm
PKIE	Plani Kombëtar për Integrimin Evropian
PMF	Punonjës për mbrojtjen e fëmijëve
PVF	Plani i Veprimt për Fëmijë
QPKM	Qendra e Parandalimit për Krimet të Miturit
SHSSH	Shërbimi Social Shtetëror
SDSH	Studimet Demografik dhe Shëndetësor
SKZHI	Strategjia Kombëtare për Zhvillim dhe Integrim
UNICEF	Fondi i Kombeve të Bashkuara për Fëmijët
VKM	Vendim i Këshillit të Ministrave

PJESA 1. KONTEKSTI STRATEGJIK

1. Hyrja dhe qëllimi i dokumentit

Agjenda Kombëtare për të Drejtat e Fëmijëve 2021–2026 (AKDF) është një dokument, i cili është hartuar në emër të Qeverisë Shqiptare nga Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale, në koordinim me Agjencinë Shtetërore për të Drejtat dhe Mbrojtjen e Fëmijëve, si edhe në konsultim me ministrinë e tjera përgjegjëse, njësitë e vetëqeverisjes vendore, institucionet e pavarura, organizatat e shoqërisë civile, organizatat ndërkombëtare, të cilat punojnë në fushën e të drejtave dhe mbrojtjes së fëmijëve. AKDF-ja është një angazhim për të përmbushur të drejtat e fëmijëve në Shqipëri me një kohështrirje 2021–2026.

Viti 2020 është viti i fundit i zbatimit të Strategjisë Kombëtare për Zhvillim dhe Integrim 2015–2020 (SKZHI II), Agjendës Kombëtare për të Drejtat e Fëmijëve 2017–2020 dhe disa politikave të tjera të rëndësishme kombëtare, që ndërlidhen me zhvillimet në fushën e garantimit të të drejtave të fëmijëve, si dhe të bazuar në nevojën për planifikim cilësor, Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale (MSHMS) mori vendim për hartimin e Agjendës Kombëtare për të Drejtat e Fëmijëve 2021–2026.

Agjenda Kombëtare për të Drejtat e Fëmijëve konsolidon dhe krijon vazhdimësi të punës së kryer në kuadër të Agjendës Kombëtare të mëparshme për të drejtat e fëmijëve (2017–2020), duke adresuar boshllëqet e vazhdueshme dhe sfidat e reja dhe duke reflektuar perspektivat inovative, dhe sidomos ato të lidhura me Strategjinë e Bashkimit Evropian për të Drejtat e Fëmijëve. Ky dokument me qasje ndërsektoriale përbën bazën për të mundësuar koordinimin e përpjekjeve midis ministrive dhe sektorëve të ndryshëm; dhe të udhëzojë kornizën rregullatore kombëtare drejt një strategjie të harmonizuar dhe efektive për fëmijët.

AKDF-ja është një dokument që është konsultuar me vetë fëmijët, duke pasur pjesëmarrjen e gjerë të tyre, ku mendimet dhe idetë e tyre janë pasqyruar në këtë dokument.

AKDF-ja paraqet një kuadër shumëdisiplinor dhe sistematik, që duhet të integrohet në të gjitha dokumentet, planet dhe veprimtaritë e tjera kombëtare dhe lokale të lidhura me fëmijët, në frymën e Konventës së Kombeve të Bashkuara për të Drejtat e Fëmijëve (KKBDF), Konventës për të Drejtat e Personave me Aftësi të Kufizuara

(KDKPAK), Raportin kombëtar të paraqitur në përputhje me paragrafin 5 të aneksit të rezolutës 16/21 të Këshillit për të Drejtat e Njeriut, Shqipëria (UPR), Strategjisë së Këshillit të Evropës për të Drejtat e Fëmijëve (2016–2021) dhe Strategjisë së Bashkimit Evropian (BE) për të Drejtat e Fëmijëve.

AKDF-ja drejtohet nga 4 parimet e përgjithshme të Konventës për të Drejtat e Fëmijëve (KDF), përkatësisht: mosdiskriminimi; interesi më i mirë i fëmijës; jeta, mbijetesja dhe zhvillimi; dhe pjesëmarrja.

Nga 17 objektivat e Agjendës 2030 për Zhvillim të Qëndrueshëm, Agjenda Kombëtare për të Drejtat e Fëmijëve ndërlidhet me objektivin OZHQ 1 – fundi i varfërisë në të gjitha format e saj kudo, OZHQ 2 – zero uri, OZHQ 3 – shëndet i mirë dhe mirëqenie, OZHQ 4 – arsim cilësor, OZHQ 5 – barazia gjinore, OZHQ 8 – punë e denjë dhe rritje ekonomike, OZHQ 10 – reduktimi i pabarazive, OZHQ 16 paqe, drejtësi dhe institucione të forta etj.

Agjenda e fëmijëve konfirmon angazhimin për të zbatuar disa premisa të rëndësishme, se të gjitha veprimet e planifikimit duhet të jenë të bazuara në evidenca, të koordinuara dhe që duhet të monitorohen dhe vlerësohen në mënyrë efektive, për të siguruar rezultate të përgjithshme më të mira për fëmijët, në një mënyrë të drejtë, të gjitha shërbimet për fëmijët duhet të jenë cilësore, duke ndjekur parimet dhe standarde miqësore për fëmijët dhe të jenë të vendosura në qasjen e bazuar në të drejtat e njeriut dhe burimet duhet të alokohen dhe menaxhohen në mënyrë efikase.

AKDF-ja konsolidon dhe krijon vazhdimësi me Planin e Veprimit për Fëmijë 2017–2020. Ky dokument u hartua duke u bazuar në gjetjet dhe rekomandimet e nxjerra nga raporti i monitorimit dhe vlerësimit të Agjendës Kombëtare për të Drejtat e Fëmijëve 2017–2020, që janë marrë plotësisht parasysh në vlerësimin e nevojave për ndërhyrje si pjesë e kësaj agjende. AKDF-ja përfaqëson një dokument strategjik, i cili shpreh përparësitë e institucioneve shtetërore në fushën e të drejtave të fëmijëve, si dhe njëkohësisht, një kuadër të unifikuar për monitorimin e progresit të qeverisë shqiptare drejt realizimit të të drejtave të fëmijëve, në të gjithë sektorët relevantë.

AKDF-ja përmban 4 qëllime strategjike: i) Qeverisja e mirë në funksion të respektimit, mbrojtjes dhe përmbushjes së të drejtave të

fëmijëve; ii) Eliminimi i të gjitha formave të dhunës dhe mbrojtja e fëmijëve; iii) Sistemet dhe shërbimet miqësore për fëmijë dhe adoleshentë; iv) Promovimi i të drejtave të fëmijëve në botën digjitale.

Qëllimet e identifikuara mundësojnë vazhdimësinë e Agjendës së mëparshme Kombëtare dhe përafrimin me Strategjinë Evropiane, duke përfshirë përparësitë e Këshillit të Evropës.

Agjenda Kombëtare për të Drejtat e Fëmijëve 2021–2026 synon të krijojë një mjedis të favorshëm për mirëqenien e fëmijëve nëpërmjet aksesit në shërbime cilësore, praktikave pozitive të pjesëmarrjes, prindërimit të mirë, eliminimit të çdo forme dhune dhe të zhvillimit në botën digjitale. Impakti social i kësaj Agjende pritet të jetë në cilësinë e jetës së fëmijëve, adoleshentëve në familje e në çdo kontekst tjetër. Ky ndikim është i pallogaritshëm në vlera, për faktin se, investimi në fëmijëri do të përcaktojë fazat e tjera të ciklit të jetës.

AKDF-ja përfaqëson në të gjitha kuptimet e saj një strategji ndërsektoriale. Përfituesit e veprimeve janë fëmijët, dhe kjo përfshin çdo fushë të mundshme veprimi sektorial. Për më tepër, një nga synimet kryesore të AKDF-së lidhet me koordinimin dhe forcimin e përgjegjshmërisë institucionale për të adresuar çështjet e fëmijëve. Ky dokument strategjik është në zbatim të ligjit nr. 18/2017, “Për të drejtat dhe mbrojtjen e fëmijës”, i cili, përveçse ngarkon institucionet me përmbushjen e të drejtave bazuar në mandatin e tyre, përcakton edhe role të koordinimit ndërsektorial në fushën e të drejtave të fëmijëve.

Financimi për zbatimin e AKDF-së është parashikuar në buxhetin e shtetit, pas një vlerësimi të kostove indikative të thelluara të buxheteve ekzistuese (PBA) në përshtatje me qëllimin e politikave dhe zbatimin e objektivave të programeve të politikave në këtë strategji. Buxhetimi do të realizohet në mënyrë optimale dhe të qartë për programet për fëmijët dhe grupe të ndryshme vulnerabël të tyre, për të siguruar të drejta të barabarta, dhe duke bërë më transparente financimet për fëmijët. Efekti buxhetor do të jetë në të gjithë programet e ministrive të linjës, të cilat do të jenë pjesë e kësaj strategjie ndërsektoriale.

Në disa raste, buxheti i shtetit nuk është i mjaftueshëm për përmbushjen e plotë të

objektivave, kështu që AKDF-ja përfshin një evidentim të hendeut të financimit, si dhe propozimin për fonde nga partnerët dhe donatorët. Gjithashtu, fondet dhe lloje të tjera burimesh të ofruara nga njësitë e vetëqeverisjes vendore dhe shoqëria civile janë thelbësore për realizimin e veprimtarive të përfshira në nivel vendor.

Për të adresuar nevojën e kanalizimit të burimeve financiare dhe njerëzore në nivel vendor drejt garantimit të të drejtave të fëmijëve, vetë AKDF-ja parashikon hartimin e planeve vendore sociale me një seksion të veçantë përkushtuar mbrojtjes së të drejtave të fëmijëve, të cilët të kthejnë në angazhime konkrete në nivel vendor përparësitë dhe vizionin e AKDF-së.

Zbatimi i AKDF-së do të monitorohet nga Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale në koordinim me Agjencinë Shtetërore për të Drejtat dhe Mbrojtjen e Fëmijës për procesin e mbledhjes së të dhënave, në kuadrin e monitorimit dhe raportimit të progresit.

Një kontribut të rëndësishëm në hartimin e AKDF-së ka dhënë UNICEF-it në Shqipëri nëpërmjet mbështetjes me asistencë teknike për procesin e draftimit programatik. MSHMS-ja mundësoi konsultimin me ministrinë e linjës, me aktorët në nivel vendor, me organizatat e shoqërisë civile (OSHC), si dhe me vetë fëmijët në të paktën 14 bashki¹ të Shqipërisë.

2. Konteksti i reformës dhe kuadri ligjor dhe institucional

Analiza përmbledhëse për situatën lidhur me qëllimet e politikës në kuadër të zbatimit të kuadrit strategjik

2.1 Kuadri ligjor:

- ligji për të drejtat dhe mbrojtjen e fëmijës, nr. 18/2017;
- ligji nr. 121/2016, “Për shërbimet dhe kujdesin shoqëror në Republikën e Shqipërisë”;
- ligji nr. 37/2017, Kodi i drejtësisë penale për të mitur;
- ligji nr. 131/2020, “Për urdhrin e punonjësit social”;
- ligji, “Për azilin në Republikën e Shqipërisë” nr. 10/2021;
- ligji, “Për të huajt” nr. 108/2013, i ndryshuar;

¹ Dibër, Lezhë, Kurbini, Kamzë, Durrës, Librazhd, Korçë, Maliq, Tiranë, Elbasan, Shushicë, Kukës, Fier, Burrel

- ligji nr. 139, datë 17.12.2015, “Për vetëqeverisjen vendore”;

- VKM nr. 578, datë 3.10.2018, “Për procedurat e referimit e të menaxhimit të rastit, hartimin dhe përmbajtjen e planit individual të mbrojtjes, financimin e shpenzimeve për zbatimin e tij, si dhe zbatimin e masave të mbrojtjes”;

- VKM nr. 353, datë 12.6.2018, “Për rregullat e funksionimit të grupit teknik ndërsektorial për mbrojtjen e fëmijëve pranë bashkive dhe njësive administrative”;

- VKM nr. 111, datë 6.3.2019, “Për procedurat dhe rregullat për kthimin e riatdhesimin e fëmijës”;

- VKM nr. 148, datë 13.3.2018, “Për përcaktimin e rregullave të bashkëpunimit midis mekanizmave institucionalë, strukturave për mbrojtjen e fëmijëve në nivel vendor dhe organizatave jofitimprurëse për realizimin e politikave kombëtare dhe vendore, si dhe për shërbimet e nevojshme për mbrojtjen e fëmijëve”;

- VKM nr. 186, datë 4.4.2019, “Për kriteret për punësimin e punonjësve të strukturave për mbrojtjen e fëmijës dhe të punonjësve që punojnë me fëmijët”;

- VKM nr. 636, datë 26.10.2018, “Për përcaktimin e llojeve, të mënyrës së shkëmbimit e të përpunimit të informacionit dhe të të dhënave statistikore, të kërkuara nga agjencia shtetërore për të drejtat dhe mbrojtjen e fëmijës, pranë strukturave shtetërore përgjegjëse, në nivel qendror e vendor”;

- VKM nr. 327, datë 2.6.2021, “Për mekanizmin e bashkërendimit të punës ndërmjet autoriteteve përgjegjëse, për referimin e rasteve të dhunës në marrëdhëniet familjare, si dhe procedimin e tij, për mbështetjen e rehabilitimit e viktimave të dhunës”;

- VKM nr. 479, datë 17.6.2020, “Për disa shtesa dhe ndryshime në vendimin nr. 108, datë 15.2.2017, të Këshillit të Ministrave, “Për miratimin e rregullores për mbrojtjen e fëmijëve në punë”;

- VKM nr. 499, datë 29.8.2018, “Për miratimin e procedurave standard të veprimit për mbrojtjen e viktimave dhe viktimave të mundshme të trafikimit”;

- VKM nr. 129, datë 13.3.2019, “Për procedurat për identifikimin, ndihmën e menjëhershme dhe referimin e fëmijëve të shfrytëzuar ekonomikisht, përfshirë fëmijët në situatë rruge”;

- VKM nr. 207, datë 10.4.2019, “Për përcaktimin e autoriteteve kompetente dhe të

procedurës që do të ndiqet për përmbushjen e detyrimeve të caktuara nga gjykata për të miturin në konflikt me ligjin”;

- VKM nr. 691, datë 29.7.2015, “Për miratimin e strategjisë ndërsektoriale për decentralizimin dhe qeverisjen vendore”, të ndryshuar me VKM-në nr. 783, datë 7.10.2020;

- udhëzimin e përbashkët² nr. 651, datë 13.9.2019, “Për procedurat e raportimit, të rasteve të fëmijëve në nevojë, për mbrojtje”;

- urdhër nr. 367, datë 9.6.2020, “Për miratimin e udhëzuesit ‘Kriteret e përgjithshme të pjesëmarrjes në veprimtaritë, proceset konsultuese dhe vendimmarrëse, që lidhen me fëmijët dhe për fëmijët”;

- udhëzim nr. 556, datë 29.7.2019, “Për mënyrën e vendosjes në institucionet e përkujdesjes shoqërore për fëmijën ndaj të cilit është marrë masë mbrojtjeje”;

- udhëzim nr. 394, datë 9.5.2019, “Për organizimin dhe funksionimin e komisionit multidisiplinar, si dhe procedurat dhe zbatimin e standardeve të shërbimit të përkujdesjes alternative për fëmijë në familje kujdestare”;

- udhëzim nr. 10, datë 17.5.2021, “Për regjistrimin dhe mbështetjen në institucionet arsimore parauniversitare publike të fëmijëve të personave në situatë migrimi/azili, refugjatë, të fëmijëve të huaj të pashoqëruar, të fëmijëve që kthehen nga emigracioni, nga zonat e konfliktit apo fëmijë, viktimë të trafikimit, në Republikën e Shqipërisë”;

- udhëzim nr. 262, datë 26.5.2021, “Për miratimin e metodologjisë së punës për menaxhimin e rastit të fëmijës në konflikt me ligjin, nga punonjësi i mbrojtjes së fëmijës”;

- udhëzim nr. 816, datë 27.11.2018, “Për miratimin e standardeve të ofrimit të shërbimeve dhe të funksionimit të qendrave të menaxhimit të krizës, për rastet e dhunës seksuale”;

- urdhër nr. 367, datë 9.6.2020, “Për miratimin e udhëzuesit ‘Kriteret e përgjithshme të pjesëmarrjes në veprimtaritë, proceset konsultuese dhe vendimmarrëse, që lidhen me fëmijët dhe për fëmijët”;

- vendim nr. 624, datë 29.7.2020, “Për kriteret dhe procedurën e programit të certifikimit të

² Udhëzim i përbashkët i tri ministrave, MASR-së, MSHMS-së dhe MB-së, shtator 2019.

profesionistëve të shërbimeve të kujdesit shoqëror”;

- vendim nr. 848, datë 28.10.2020, “Për standardet, kriteret e procedurat e akreditimit të veprimtarive të edukimit të vazhdueshëm të profesionistëve të shërbimeve të kujdesit shoqëror, si dhe të ofruesve të tyre”;

- vendim nr. 573, datë 24.6.2015, “Për miratimin e standardeve të shërbimeve të njëjësive të mbrojtjes së fëmijëve”;

- urdhri i përbashkët nr. 292, datë 19.7.2019, i ministrit të Arsimit, Sportit dhe Rinisë, i ministrit të Brendshëm dhe i ministrit të Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale, “Për miratimin e rregullores për zbatimin e marrëveshjes së bashkëpunimit ndërmjet tri ministrive Për identifikimin dhe regjistrimin në shkollë të të gjithë fëmijëve të moshës së detyrimit shkolle”.

2.2 Kuadri institucional

Sipas ligjit nr. 18/2017, “Për të drejtat dhe mbrojtjen e fëmijës”, i miratuar më datë 23.2.2017, ministri që bashkërendon punën për çështjet e të drejtave dhe mbrojtjes së fëmijës është autoriteti kryesor shtetëror përgjegjës.

Sipas ligjit nr. 18/2017, “Për të drejtat dhe mbrojtjen e fëmijës”, Këshilli Kombëtar për të Drejtat dhe Mbrojtjen e Fëmijës është organ këshillimor që ngrihet me urdhër të Kryeministrit, me propozimin e ministrit që bashkërendon punën për çështjet e të drejtave dhe mbrojtjes së fëmijës.

Në Sektorin e Politikave dhe Strategjive për Përfshirjen Sociale dhe Barazinë Gjinore, si pjesë e Drejtorisë së Përgjithshme të Politikave dhe Zhvillimit të Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale, pranë MSHMS-së, hartohen politikat dhe programet që kanë të bëjnë me çështjet e fëmijëve.

Institucionet shtetërore në nivel qendror dhe vendor, bashkëpunojnë me ministrinë përkatëse që mbulon çështjet për të drejtat dhe mbrojtjen e fëmijës për të shkëmbyer informacion dhe për të lehtësuar përmbyshjen e funksionit të tij.

2.3 Kuadri strategjik

- Strategjia Kombëtare për Zhvillim dhe Integrim, 2015–2020;

- Programi i Qeverisë Shqiptare për Reformën në Ekonomi 2019–2021;

- Dokumenti Politik për Përfshirjen Sociale 2016–2020;

- Strategjia Kombëtare e Arsimit 2021–2026;

- Strategjia Kombëtare për Punësim dhe Aftësi 2019–2022;

- Strategjia Kombëtare dhe Plani i Veprimit për Mbrojtjen Sociale, 2020–2023;

- Plani Kombëtar i Veprimit për Deinstitutionalizimin 2020–2022;

- Strategjia e Zhvillimit të Shërbimeve të Kujdesit Shëndetësor Parësor në Shqipëri 2020–2025;

- Plani i Veprimit për Zhvillimin e Shërbimeve të Shëndetit Mendor në Shqipëri 2013–2022;

- Plani Kombëtar për Shfrytëzimin Ekonomik të Fëmijëve duke përfshirë fëmijët në situatë rruge 2017–2020;

- Raporti 4-vjeçar i zbatimit të Agjendës Kombëtare për të Drejtat e Fëmijëve 2017–2020;

- Strategjia Kombëtare për Barazinë Gjinore 2021–2030;

- Strategjisë Kombëtare për Sigurinë Kibernetike dhe planit të veprimit 2020–2025;

- Strategjia Kombëtare për Drejtësinë për të mitur dhe plani i tij i veprimit 2018–2021;

- Strategjia Kombëtare Sektoriale për Shëndetësinë 2016–2020;

- Dokumenti Strategjik dhe Plani i Veprimit për Shëndetin Seksual dhe Riprodhues 2017–2021;

- Plani Kombëtar për Personat me Aftësi të Kufizuara, 2021–2025;

- Plani Kombëtar i Veprimit për integrimin e Romëve dhe Egjiptianëve në Shqipëri 2021–2025.

Ndërlidhja me dokumentet e tjera strategjike

Lidhja me përparësitë e qeverisë – mirëqenia dhe shërbime publike për të gjithë qytetarët.

Lidhja me PKIE-në dhe legjislacionin e BE-së: 1. Kapitulli 19 “Politikat sociale dhe punësimi” dhe nënkapitulli “Mbi mbrojtjen sociale dhe përfshirjen”; 2. Kapitulli 23 “Sistemi i drejtësisë dhe të drejtat themelore, nënkapitulli “Të drejtat themelore” (Të drejtat e fëmijëve); 3. Kapitulli 24 “Drejtësia, liria dhe siguria”, nënkapitulli “Trafikimi i qenieve njerëzore dhe krimi kibernetik dhe mashtrimi në internet”; 4. Kapitulli 18 “Statistikat”.

Lidhje me OZHQ-të

OZHQ 1. Jo varfëri – fundi i varfërisë në të gjitha format e saj kudo

1.2 Deri në vitin 2030, zvogëloni të paktën gjysmën e përqindjes së burrave, grave dhe fëmijëve të të gjitha moshave që jetojnë në varfëri

në të gjitha përmasat e saj sipas përkufizimeve kombëtare.

1.3 Zbatimi i sistemeve dhe masave të përshtatshme të mbrojtjes shoqërore për të gjithë, përfshirë katet, dhe deri në vitin 2030 të arrihet një mbulim thelbësor i të varfërve dhe të prekshmeve.

OZHQ 2. Zero uri

OZHQ 3. Shëndeti i mirë dhe mirëqenie

OZHQ 4. Arsimit cilësor

Qëllimi 4. Sigurimi i arsimit gjithëpërfshirës dhe me cilësi të barabartë dhe promovimi i mundësive të të mësuarit gjatë gjithë jetës

4.1 Deri në vitin 2030, sigurohuni që të gjitha vajzat dhe djemtë të kryejnë arsimin fillor dhe të mesëm falas, të drejtë dhe cilësor, duke çuar në rezultate të rëndësishme dhe të dobishme të të nxënës.

4.2 Deri në vitin 2030, sigurohuni që të gjitha vajzat dhe djemtë të kenë qasje në zhvillimin cilësor të fëmijërisë së hershme, kujdesin dhe arsimin parafillor në mënyrë që ato të jenë të gatshme për arsimin fillor.

OZHQ 5. Barazia gjinore

Qëllimi 5. Arritja e barazisë gjinore dhe fuqizimi i të gjitha grave dhe vajzave

5.2 Eliminimi i të gjitha formave të dhunës ndaj të gjitha grave dhe vajzave në sferën publike dhe private, përfshirë trafikimin dhe llojet e tjera të shfrytëzimit seksual; dhe

5.3 Eliminimi i të gjitha praktikave të dëmshme, të tilla si fëmija, martesat e hershme dhe të detyruara dhe gjymtimi i organeve gjinore të grave.

OZHQ 8. Punë e denjë dhe rritje ekonomike

Qëllimi 8. Promovimi i rritjes të qëndrueshme, gjithëpërfshirëse dhe të qëndrueshme ekonomike, punësim të plotë dhe produktiv dhe punë të denjë për të gjithë.

8.7 Merrni masa të menjëhershme dhe të dobishme për të çrrënjësuar punën e detyruar, për t'i dhënë fund skllavërisë moderne dhe trafikimit njerëzor dhe për të siguruar ndalimin dhe eliminimin e formave më të padenja të punës së fëmijëve, duke përfshirë rekrutimin dhe përdorimin e fëmijëve ushtarë, dhe deri në vitin 2025 të përfundojë puna e fëmijëve në të gjitha format e saj.

OZHQ 10. Reduktimi i pabarazive

Qëllimi 10. Ulja e pabarazisë brenda dhe midis vendeve

10.6 Sigurimi i përfaqësimit dhe zërit të zgjeruar për vendet në zhvillim në vendimmarrjen në institucionet globale ekonomike dhe financiare, në mënyrë që të ofrojnë institucione më efektive, të besueshme, të përgjegjshme dhe legjitime.

10.7 Lehtësimi i migrimit dhe lëvizshmërisë së rregullt, të sigurt dhe të përgjegjshme të njerëzve, duke përfshirë zbatimin e politikave të planifikuara dhe të menaxhuara mirë të migracionit.

OZHQ 16. Paqe, drejtësi dhe institucione të forta

Qëllimi 16. Promovimi i shoqërive paqësore dhe gjithëpërfshirëse për zhvillim të qëndrueshëm, sigurimi i qasjes në drejtësi për të gjithë dhe ndërtimi i institucioneve të dobishme, të përgjegjshme dhe gjithëpërfshirëse në të gjitha nivelet.

16.2 Të përfundojë abuzimi, shfrytëzimi, trafikimi dhe të gjitha format e dhunës dhe torturës ndaj fëmijëve.

16.7 Sigurimi i vendimmarrjeve të përgjegjshme, gjithëpërfshirëse, pjesëmarrëse dhe përfaqësuese në të gjitha nivelet.

16.10 Të sigurojë aksesin e publikut në informacion dhe të mbrojë liritë themelore, në përputhje me legjislacionin kombëtar dhe marrëveshjet ndërkombëtare.

Lidhja me SKZHI-në

AKDF 2021–2026, si një dokument strategjik që parashikon politikat për garantimin e të drejtave të fëmijëve në Republikën e Shqipërisë, është tërësisht nën ombrellën dhe në përputhje me objektivat strategjike të dokumentit themelor strategjik “Strategjia Kombëtare për Zhvillim dhe Integritet”. Sipas SKZHI-së 2015–2020:

Shtylla 1. Qeverisja e mirë, demokracia dhe shteti i së drejtës

Objektivat strategjikë:

4. Lufta kundër krimit të organizuar, terrorizmit dhe trafikimit

- Ulja e trafikimit të paligjshëm dhe, në veçanti, e trafikimit të qenieve njerëzore nga/përmes Shqipërisë deri më 2020

6. Forcimi i të drejtave të njeriut

- rritja e integritetit dhe sigurimit të të drejtave të njeriut;

- mbrojtja e të drejtave të fëmijëve në konflikt me ligjin dhe fëmijëve në procese ligjore;

- sigurimi i përfshirjes sociale të të gjitha kategorive shoqërisht të përjashtuara.

Shtylla 3. Investimi në kapitalin njerëzor dhe kohezioni social

Objektivat strategjikë:

1. Më shumë mundësi dhe më shumë cilësi në arsim

- Rritja e aksesit dhe regjistrimeve në arsimin parauniversitar;

- Përmirësimi i shërbimit “Arsim cilësor për të gjithë”.

2. Një sistem i kujdesit shëndetësor më i fortë dhe më i aksesueshëm

- Përmirësimi i cilësisë së kujdesit shëndetësor, duke garantuar akses të plotë për të gjithë personat që jetojnë në Shqipëri, sipas një sistemi të qëndrueshëm financiar

6. Konsolidimi i mbrojtjes shoqërore

- Zbutja dhe ulja e varfërisë dhe varfërisë absolute;

- Përmirësimi i cilësisë së jetës së personave me aftësi të kufizuara;

- Të garantohet që çdo fëmijë, çdo person i moshuar dhe çdo familje shqiptare të ketë akses të barabartë në lidhje me shërbimet e kujdesit shoqëror funksional dhe gjithëpërfshirës, bazuar mbi parimin e decentralizimit, deinstitutionalizimit dhe diversifikimit.

Lidhja me Strategjinë Evropiane për të Drejtat e Fëmijëve

Në planin ndërkombëtar, AKDF-ja është hartuar në frymën e Strategjisë Evropiane për të Drejtat e Fëmijëve³ duke konsideruar në 4 qëllimet e saj politike të 6 qëllimet e renditura si më poshtë:

1. Pjesëmarrja në jetën politike dhe demokratike: një BE që fuqizon fëmijët të jenë qytetarë aktivë dhe anëtarë të shoqërive demokratike;

2. Përfshirja socioekonomike, shëndeti dhe arsimi: një BE që lufton varfërinë e fëmijëve, promovon shoqëri gjithëpërfshirëse dhe miqësore ndaj fëmijëve, sisteme shëndetësore dhe arsimore;

3. Luftimi i dhunës ndaj fëmijëve dhe sigurimi i mbrojtjes së fëmijëve: një BE që i ndihmon fëmijët të rriten të lirë nga dhuna;

4. Drejtësi miqësore për fëmijët: një BE ku sistemi i drejtësisë mbështet të drejtat dhe nevojat e fëmijëve;

5. Shoqëria digjitale dhe informacioni: një BE ku fëmijët mund të lundrojnë të sigurt në mjedisin digjital dhe të shfrytëzojnë mundësitë e tij;

6. Dimensioni global: një BE që mbështet, mbron dhe fuqizon fëmijët në nivel global, përfshirë gjatë krizës dhe konfliktit.

2.4 Arritjet, analiza dhe sfidat

Të drejtat e fëmijëve janë të drejta të njeriut. Çdo fëmijë në Shqipëri dhe në të gjithë botën duhet të gëzojnë të njëjtat të drejta dhe të jenë në gjendje të jetojnë pa diskriminim, të mbrojtur nga të gjitha format e dhunës, abuzimit, shfrytëzimit e neglizhimit.

Konventa njeh të drejtën e të gjithë fëmijëve për të pasur fillimin më të mirë të mundshëm në jetë, për t'u rritur të lumtur dhe të shëndetshëm dhe për të zhvilluar potencialin e tyre të plotë. Fëmija është bartës i të drejtave dhe këto të drejta janë universale, të patjetërsueshme, të pandashme, të ndërvarura dhe progresive. Interesi më i lartë i fëmijës është konsiderata parësore në çdo veprim që ka të bëjë me fëmijën. Kjo përfshin të drejtën për të jetuar në një planet të pastër dhe të shëndetshëm, në një mjedis mbrojtës, për t'u çlodhur, për të luajtur dhe për të shijuar veprimtari kulturore dhe artistike dhe për të shijuar dhe respektuar mjedisin natyror. Familjet dhe komunitetet gjithashtu duhet të sigurohen me mbështetjen e nevojshme, në mënyrë që ata të mund t'iu sigurojnë fëmijëve mirëqenien dhe zhvillimin.

Ky seksion bazohet në raportin e vlerësimit të zbatimit të Agjendës Kombëtare për të Drejtat e Fëmijëve që kishte kohështrirje në periudhën 2017–2020, si dhe në analizën e dokumenteve të tjerë kombëtarë dhe ndërkombëtarë.

Shqipëria është një vend që ka bërë një zhvillim të jashtëzakonshëm gjatë dy dekadave të fundit. Pavarësisht angazhimit real ndaj fëmijëve nga qeveria dhe shoqëria e gjerë në Shqipëri, mbeten akoma shumë punë këtu për të bërë në drejtim të realizimit të të drejtave të fëmijëve. Kornizat e duhura ligjore dhe të politikave janë kryesisht të vendosura, por planifikimi dhe zbatimi i shërbimeve janë penguar vazhdimisht nga nëninvestimi financiar në shërbimet e fëmijëve, mosalokimi në kohë i burimeve dhe moskryerja në

³ Bashkimi Evropian (2021), *Strategjia Evropiane për të Drejtat e Fëmijëve 2021–2024*

<https://ec.europa.eu/info/lae/better-regulation/have-your-say/initiatives/12454-EU-strategy-on-the-rights-of-the-child-2021-24-en>

kohë e përgjegjësi të përcaktuara nga autoritetet përkatëse. Duhet pasur parasysh se Shqipëria po përballlet aktualisht dhe do të vazhdojë të përballlet me kërcënime kritike për sa u përket katastrofave të mundshme natyrore dhe rreziqeve të shëndetit publik dhe mjedisit, që shtrojnë nevojën dhe kërkesën për infrastrukturë më adekuate, rritjen e burimeve dhe rritjen e kapitalit shoqëror.

2.4.1 Qeverisja e mirë në funksion të respektimit, mbrojtjes dhe përmbushjes së të drejtave të fëmijëve

Shqipëria ka ratifikuar nëntë traktatet ndërkombëtare bazë për të drejtat e njeriut⁴, dhe neni 122 i Kushtetutës parashikon që marrëveshjet e ratifikuara ndërkombëtare, duke përfshirë Konventën për të Drejtat e Fëmijës, të jenë pjesë e legjislacionit vendës⁵.

Disa dispozita të Konventës konsiderohen të jenë përkufizuar në mënyrë të pamjaftueshme për t'u zbatuar në mënyrë direkte, por aty ku Konventa bie ndesh me legjislacionin kombëtar, duhet të zbatohet Konventa. Mund të nevojitet një rishikim proaktiv gjithëpërfshirës i legjislacionit lidhur me fëmijët për të përcaktuar hendeqet, dhe për të siguruar përputhshmëri me instrumentet ndërkombëtare. Vendi ka ratifikuar⁶ Protokollin

Opsional për shitjen e fëmijëve, prostitucionin me fëmijë dhe pornografinë me fëmijë (OPSC) dhe Protokollin Opsional për përfshirjen e fëmijëve në konflikte të armatosura (OPAC), si edhe Protokollin Opsional për procedurën e komunikimit. Shqipëria është një nga vendet e pakta evropiane⁷ që ka ratifikuar Konventën Ndërkombëtare për Mbrojtjen e të Drejtave të të gjithë Punëtorëve Migrantë dhe Anëtarëve të Familjeve të Tyre (ICMW).

Qeveria dorëzoi Rishikimin Periodik Universal (RPU) në vitin 2019 dhe raporti i saj kombëtar rithekson angazhimin e vendit dhe qeverisë për mbrojtjen e të drejtave të njeriut dhe lirive themelore. Në vitin 2019, Qeveria dorëzoi raportin e saj periodik të pestë dhe të gjashtë mbi Konventën për të Drejtat e Fëmijës dhe dy Protokollin e saj Opsionale pranë Komitetit për të Drejtat e Fëmijëve (KDF). Harmonizimi i legjislacionit të Shqipërisë me traktatet ndërkombëtare është në proces e sipër, por një nga Vëzhgimet Përmbyllëse të Komitetit për të Drejtat e Fëmijëve (KDF) në vitin 2012 ishte se pengesa kryesore për realizimin e plotë të të drejtave të fëmijëve në Shqipëri është zbatimi i dobët i legjislacionit dhe i politikave.

Katër vjetët e fundit ka pasur progres në drejtim të plotësimit të kuadrit ligjor dhe të politikave që synojnë promovimin dhe respektimin e të drejtave të fëmijës në të gjithë sektorët: drejtësi, shërbime shoqërore, arsim, shëndetësi dhe kulturë. Është hartuar dhe plotësuar kuadri ligjor për të drejtat e fëmijës, me miratimin e ligjit nr. 18/2017, “Për të drejtat dhe mbrojtjen e fëmijëve”, si dhe të 18 akteve të tij nënligjore, të cilat e bëjnë atë të kuptueshëm dhe zbatueshëm nga institucionet përkatëse si në nivel qendror dhe në nivel vendor. Është hartuar dhe miratuar ligji nr. 37/2017, “Kodi i Drejtësisë Penale për të Mitur”, i cili ka sjellë një qasje të re në sistemin e drejtësisë duke vënë në qendër të miturin, duke forcuar kështu sistemin e drejtësisë në përputhje me parimet e KKBDF-në dhe me standardet dhe normat ndërkombëtare, që

⁴ Këto janë: [Konventa Ndërkombëtare për Eliminimin e të Gjitha Formave të Diskriminimit Racor](#); [Pakti Ndërkombëtar për të Drejtat Politike dhe Civile](#); [Pakti Ndërkombëtar për të Drejtat Ekonomike, Shoqërore dhe Kulturorë](#); [Konventa për Eliminimin e të Gjitha Formave të Diskriminimit ndaj Grave \(CEDAW\)](#); [Konventa kundër Torturës dhe Trajtimit apo Dënimeve të Tjera Më të Keqme](#); [Konventa për të Drejtat e Fëmijës \(KDF\)](#); [Konventa Ndërkombëtare për Mbrojtjen e të Drejtave të të gjithë Punëtorëve Migrantë dhe Anëtarëve të Familjeve të Tyre \(ICMW\)](#); [Konventa Ndërkombëtare për Mbrojtjen të të gjithë Personave nga Zhdukjet me Forcë](#) dhe [Konventa për të Drejtat e Personave me Aftësi të Kufizuara \(KDPK\)](#). Për secilin prej këtyre instrumenteve është krijuar një komitet ekspertësh për të monitoruar zbatimin e dispozitave të traktatit nga shtetet palë të tij. Disa nga traktatet plotësohen me protokolle opsionale që merren me shqetësime të veçanta.

Shihni

<https://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/CorEInstruments.aspx>

⁵ Shihni: CRIN Shqipëri: ligjet kombëtare në <https://archive.crin.org/en/library/publications/albania-national-laes.html>

⁶ Shihni: “Të drejtat e njeriut të Kombeve të Bashkuara”. Baza e të dhënave të Organit të Traktatit, në:

https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/TreatyBodyExternal/Treaty.aspx?CountryID=173&Lang=EN

⁷ Shqipëria, Bosnjë-Hercegovina, Serbia dhe Turqia kanë ratifikuar ICMW-në dhe Mali i Zi e ka nënshkruar atë. Shihni https://treaties.un.org/Pages/ViewDetails.aspx?src=TREATY&mtidsg_no=IV-13&chapter=4&lang=en

synojnë mbrojtjen e fëmijëve në kontakt me ligjin mbështetur në interesin e tyre më të lartë. Në zbatim të Kodit janë hartuar shtatë akte nënligjore dhe pesë urdhra ministriore dhe ka nisur pilotimi i modelit të integruar të shërbimeve të drejtësisë restauruese për të miturit në disa bashki, përfshirë ato Berat, Gjirokastrë⁸.

Ligji nr. 18/2017, rikonfirmon dhe vë në funksion Këshillin Kombëtar për të Drejtat dhe Mbrojtjen e Fëmijëve, një strukturë kolegjiale ndërministrorë me mandat në zhvillimin e politikave shtetërore mbi të drejtat dhe mbrojtjen e fëmijëve në të gjithë sektorët që lidhen me ta. Në përbërje të tij veç përfaqësuesve të institucioneve shtetërore, ka përfaqësues të shoqërisë civile dhe të fëmijëve (të cilët kanë një status vëzhguesi gjatë mbledhjeve të Këshillit). Është miratuar një udhëzim i veçantë për përfshirjen e fëmijëve në Këshillin Kombëtar. Këshilli Kombëtar për të Drejtat dhe Mbrojtjen e Fëmijëve duhet të ndërveprojë më aktivisht me mekanizma të tjerë, si grupet e menaxhimit të politikave të integruara për të siguruar që çështjet e fëmijëve të priorizohen në të gjitha fushat e veprimit, sidomos në kuadër të reformave kryesore që po ndodhin në vend dhe në fushat prioritare të kuadër të integritetit në Bashkimin Evropian. Ndërveprimi me donatorët kryesorë në fushën e të drejtave të fëmijëve duhet të rikonceptohet, për të siguruar një mbështetje të vazhdueshme me burime shtesë, bazuar në nevoja dhe përparësi të dakordësuara (të hartëzuara edhe në Planin Kombëtar të Veprimit të Fëmijëve).

Agjencia Shtetërore për të Drejtat dhe Mbrojtjen e Fëmijëve (ASHDMF), e krijuar në vitin 2011, është organi ekzekutiv në Ministrinë e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale, që ka përgjegjësinë e përgjithshme për koordinimin, zbatimin dhe monitorimin e AKDF-së. ASHDMF-ja është përgjegjëse për koordinimin e sistemit të integruar të mbrojtjes së fëmijëve në përputhje me politikat kombëtare dhe monitorimin e zbatimit të Strategjisë për të Drejtat e Fëmijëve. Por, ASHDMF-së i janë akorduar burime të pamjaftueshme, si financiare ashtu edhe njerëzore

për të realizuar të gjitha funksionet e përcaktuara nga ligji. Struktura, autoriteti dhe mandati dhe burimet financiare të ASHDMF-së kanë nevojë të forcohen dhe zgjerohen për t'i shërbyer rolit të saj qendror në ekosistemin shqiptar të të drejtave të fëmijëve. ASHDMF-ja duhet të vazhdojë të lehtësojë dhe koordinojë qasjen ndërsektoriale të hartimit dhe zbatimit të kornizës rregullatore për të adresuar përjashtimin social të popullatave veçanërisht të cenueshme të fëmijëve duke përfshirë këtu fëmijët e komunitetit rom, fëmijët me aftësi të kufizuara, fëmijët migrantë dhe fëmijët në paraburgim apo kujdes institucional. Nevojitet urgjentisht të zbatohen masat (e parashikuara edhe në këtë Plan Veprimi) për të shmangur një krizë të mundshme të fuqisë punëtore në shërbimet e fëmijëve duke përmirësuar standardin, kualifikimin dhe kapacitetin e profesionistëve të rinj dhe duke mbajtur stafin me përvojë. Duhet, gjithashtu, të adresohet qasja e ndërtimit të kapaciteteve menaxheriale dhe profesionale dhe llogaridhënies; ngritja e moralit të stafit përmes zhvillimit profesional të vazhdueshëm, të zgjeruar dhe të rregulluar; dhe heqja e barrierave ekzistuese për praktikën e mira dhe aksesin e plotë në shërbime cilësore.

Legjislacioni i përmirësuar, deri më tani, nuk shoqërohet me rritjen e nevojshme të burimeve financiare në nivelin lokal dhe qendror. Buxhetimi për fëmijët është një fushë veprimi për të cilën ka ende sfida në të kuptuarin dhe zbatimin e tij. Në këtë drejtim kërkohet që të investohet në kapacitete dhe të planifikohen burimet e duhura për të zhvilluar në mënyrë periodike analizë buxhetore me përqendrim te fëmijët, si dhe ngritje kapaciteteve për buxhetimin me qendër fëmijën. Qëllimi kryesor mbetet rritja e buxheteve për shërbimet për fëmijët, por edhe hartimi i instrumenteve që evidentojnë situatën e buxheteve dhe shpenzimeve – kjo në kuadër të një llogaridhënieje më të dobishme në fushën e të drejtave të fëmijëve.

Përmirësimi i legjislacionit dhe i politikave në përgjithësi është shoqëruar edhe me vështirësi në matjen e impaktit të tyre në jetën e fëmijëve, kryesisht kjo e lidhur me mungesën e sistemeve koherente sektoriale të menaxhimit të të dhënave, dhe mungesës së burimeve financiare dhe kapaciteteve për grumbullimin, analizimin dhe raportimin e të dhënave, përfshirë ato me qendër

⁸ MSHMS, 2021. *Raportzbatimi katërvjeçar për Agjendën Kombëtare për të Drejtat e Fëmijës 2017–2020*. E disponueshme në:

<https://www.unicef.org/albania/documents/four-year-implementation-report-national-agenda-rights-children-2017-2020>

fëmijët, në nivel qendror dhe vendor. Pavarësisht, arritjeve të viteve të fundit për të evidentuar më tepër tregues zyrtarë statistikor me përqendrim fëmijët, mbetet shumë për të bërë nga INSTAT-i, ministritë dhe institucionet në vartësi, dhe njësitë e vetëqeverisjes vendore për të prodhuar, analizuar dhe më së shumti përdorur të dhënat për politika e masa efektive. Mungesa e analizave të përditësuara të situatës së fëmijëve, kryesisht grupeve më vulnerable, është evidente, duke rrezikuar që nevojat e tyre të mbeten të panjohura plotësisht dhe të papërmbyshura. Programi kombëtar i statistikave zyrtare duhet jo vetëm të pasurojë listën e treguesve për fëmijët, por edhe mekanizmat për diseminimin dhe njohjen e tyre, për t'i sjellë më afër dhe sa më të përdorshme te të gjithë aktorët.

Gjithashtu, koordinimi i strategjive sektoriale kombëtare me planet vendore ka ende nevojë për përmirësim dhe ministritë sektoriale duket se po zbatojnë qasje të ndryshme të decentralizimit dhe transferimit të përgjegjësisë. Qasjet divergjente sektoriale e bëjnë të vështirë në nivel vendor planifikimin, zhvillimin ose menaxhimin e masave përmes qasjes holistike, me në qendër fëmijët. Reforma e sektorit publik ka sjellë përmirësime të konsiderueshme në ofrimin e shërbimeve gjatë viteve të fundit, por planifikimi është ende i penguar nga mungesa e të dhënave apo mospërdorimi i atyre të disponueshme, mekanizmat e dobët të planifikimit dhe koordinimit, dhe konsultimi i pamjaftueshëm me aktorët e duhur vendor përfshirë fëmijët dhe prindërit. Për më tepër, bashkitë nuk kanë arritur të realizojnë detyrën e tyre të përcaktuar në ligjin nr. 18/2017, për të koordinuar, monitoruar dhe raportuar realizimin e të gjitha të drejtave të fëmijëve në nivel vendor. Kështu, mbetet domosdoshmëri prezantimi i një instrumenti apo mekanizmi që mundëson ndërveprimin dhe koordinimin e masave të të gjitha fushave të veprimit me përqendrim te fëmijët, duke përfshirë jo vetëm sektorët tradicionalë si arsimi, mbrojtja dhe shëndetësia, por edhe argëtimin, mjedisin etj. Iniciativa ndërkombëtare “Qytetet miqësore të fëmijëve” ka nisur të hedhë hapat e parë në Tiranë e Korçë, por mbetet me rëndësi institucionalizimi i saj në nivel qendror, për të njësuar qasjen dhe instrumentet e zbatimit të tij nga të gjitha bashkitë në vitet e ardhshme.

Institucionet e pavarura të të drejtave të fëmijëve (Avokati i Popullit, Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi; Komisioneri për të Drejtën e Informimit dhe Mbrojtjen e të Dhënave Personale) kanë demonstruar rritje profesionale dhe kanë intensifikuar veprimtarinë e tyre në adresimin e çështjeve të fëmijëve. Institucioni i Avokatit të Popullit ka nxjerrë raporte të veçanta për të drejtat e fëmijëve jetimë, fëmijëve në institucione rezidenciale, dhe për punën e fëmijëve, si dhe ka hartuar Standardet për Pjesëmarrjen e Fëmijëve në Procesin e Monitorimit të të Drejtave të Fëmijëve. Sigurimi i burimeve të nevojshme financiare dhe njerëzore pranë institucioneve të pavarura të të drejtave të njeriut, është i nevojshëm për të siguruar vazhdimësi dhe cilësi të punës e, mbi të gjitha, për t'i promovuar shërbimet që ato ofrojnë te fëmijët dhe familjet/kujdestarët e tyre.

Qëndron më me rëndësi se kurrë që Plani kombëtar dhe planet vendore të emergjencave civile të jenë të ndjeshme ndaj nevojave të fëmijëve për të zbutur ndikimin e fatkeqësive te fëmijët dhe për të forcuar elasticitetin dhe aftësitë e familjeve e komuniteteve për të shmangur, mbijetuar dhe për të marrë veten nga pasojat e fatkeqësive të tilla.

Raporti i konsultimeve me fëmijët dhe të rinjtë⁹ në kuadër të hartimit të këtij dokumenti, nxori në pah shqetësimin e fëmijëve që prindërit të zbatojnë më mirë “Të drejtën e fëmijëve për t’u dëgjuar”. Mekanizmat e përfshirjes së fëmijëve duhet të forcohen për t’i bërë ato të qëndrueshme, dhe josporadike. Nga mënyra sesi e parashtruan fëmijët shqetësimin e tyre, qëndrimet dhe praktikat e të rriturve (përfshirë, prindër, kujdestarë, ofrues shërbimi, vendimmarrës, politikanë etj.) në të gjitha mjediset duhet të transformohen për të përfshirë në mënyrë kuptimplotë fëmijët, përfshirë ata me aftësi të kufizuara në marrjen e vendimeve që afektojnë jetët e tyre.

Autoriteti Kombëtar për Certifikimin Elektronik dhe Sigurinë Kibernetike (AKCESK) është autoriteti përgjegjës për fushën e sigurisë kibernetike përcakton standardet minimale teknike për sigurinë e të dhënave dhe rrjeteve/sistemeve kompjuterike të shoqërisë së informacionit, me

⁹ Raporti mbi diskutimet në grupe të qëndruara me fëmijët dhe të rinj, gjatë fazës së konsultimit për zhvillimin e Agjendës Kombëtare për të Drejtat e fëmijëve 2021-2026 (gusht 2021), hartuar nga Save the Children, Terre des hommes Shqipëri, World Vision në Shqipëri dhe Kosovë.

qëllim krijimin e një mjedisi të sigurt elektronik në nivel kombëtar. Në këtë kontekst, në linjë të plotë me programin politik të qeverisë, në bashkëpunim edhe me partnerë të tjerë strategjikë ka përcaktuar mbrojtjen e fëmijëve dhe të rinjve *online*, si një ndër kapitujt kryesorë në Strategjinë Kombëtare për Sigurinë Kibernetike. Gjithashtu, në zbatim të legjislacionit në fuqi, nga viti 2017 ka organizuar fushata ndërgjegjësimi dhe aktivitete ndërgjegjësuere për grup-mosha të ndryshme në të gjithë Shqipërinë, me qëllim rritjen e nivelit të sigurisë në ekosistemin kibernetik.

Në zbatim të VKM-së nr. 141/2017, “Për organizimin dhe funksionimin e Autoritetit Kombëtar për Certifikimin Elektronik dhe Sigurinë Kibernetike”, AKCESK-ja administron dhe mirëmban sistemin unik *online* për publikimin e faqeve të internetit me përmbajtje të paligjshme. Në funksion të portalit, AKCESK-ja ka nënshkruar një marrëveshje bashkëpunimi me AMA-n dhe CVE-n për krijimin e kushteve të mjaftueshme të aksesit institucional, si dhe detajimin e veprimeve procedurale, me qëllim rritjen e efikasitetit dhe bashkërendimin e punës ndërmjet palëve, për mbrojtjen e fëmijëve *online* dhe luftën kundër ekstremizmit të dhunshëm dhe radikalizimit. Kjo marrëveshje është në linjë me Marrëveshjen e Bashkëpunimit të nënshkruar më parë midis AKCESK-së dhe AKEP-së mbi bashkëpunimin në kontekstin e incidenteve të sigurisë kibernetike.

2.4.2 Eliminimi i të gjitha formave të dhunës, shfrytëzimit, abuzimit dhe praktikave të dëmshme

Në Shqipëri nuk është kryer kërkim i mjaftueshëm për sa i përket mbrojtjes së fëmijëve, dhe nevojitet kërkim më i përqendruar te fëmija lidhur me dhunën në shtëpi, në shkollë dhe në institucione të tjera. Nuk ka informacion të mjaftueshëm rreth shkallës ose përhapjes së abuzimit seksual të fëmijëve, punës së fëmijëve dhe shfrytëzimit të tyre. Të dhënat për shumë popullata të fëmijëve në rrezik apo në nevojë për mbrojtje janë të pamjaftueshme.

Dhuna fizike, emocionale dhe psikologjike, si dhe ajo seksuale ndodhin sot në shtëpi, shkollë, komunitet dhe botën virtuale. Dhuna *online*, në kontekstin e vendit, është një rrezik dhe shqetësim që kërkon të trajtohet më vete për shkak të veçorive dhe risive që ajo paraqet. Sa i përket trajtimit të formave të ndryshme të dhunës te

fëmijët, vihen re mungesa të theksuara në ofrimin e shërbimeve të mbrojtjes së fëmijëve, që nga identifikimi i hershëm, referimi dhe trajtimi i tyre. Kategoritë më vulnerabël, si fëmijët nga shtresat më të varfra të popullsisë, fëmijët me aftësi të kufizuara, fëmijët në institucione të përkujdesjes shoqërore, adoleshentët që i përkasin komunitetit LGBTI, fëmijët migrantë apo refugjatë, si dhe fëmijët që i përkasin komuniteteve rome dhe egiptiane janë në rrezik të shtuar ndaj formave të ndryshme të dhunës, si: bulizmi, stigma, abuzimi apo trafikimi. Të dhënat administrative të policisë në vitin 2017 tregojnë se 61 për qind (70 fëmijë) e të gjitha rasteve të abuzimit seksual në Shqipëri janë kryer kundër fëmijëve¹⁰.

Ligji nr. 18/2017, “Për të drejtat dhe mbrojtjen e fëmijëve”; ligji nr. 37/2017, “Kodi i Drejtësisë Penale për të Mitur” dhe ligji nr. 121/2016, “Për shërbimet e kujdesit shoqëror në Republikën e Shqipërisë”, të cilët përcaktojnë të drejtat dhe shërbimet që gëzon çdo fëmijë, si dhe mekanizmat dhe autoritetet përgjegjëse, janë plotësuar me të gjitha aktet nënligjore në zbatim të tyre. Kjo paketë ligjore sjell një qasje tjetër ndaj mënyrës se si konceptohen të drejtat e fëmijës dhe masat konkrete të mbrojtjes, që duhet të merren nga strukturat përgjegjëse për të parandaluar, rehabilituar dhe mbrojtur në vazhdimësi fëmijën që është subjekt (përfshirë potencialisht) i dhunës, abuzimit dhe neglizhimit¹¹.

Nuk ka përfunduar analiza e kuadrit ligjor në sektorë të ndryshëm dhe përafrimi i tij me ligjin nr. 18/2017, duke sjellë si rrjedhojë mosrealizimin e shumë prej masave të Agjendës së mëparshme për të Drejtat e Fëmijëve, që lidhen me hartimin e propozimeve për ndryshim dhe miratimin e tyre. Edhe në rast kur kjo analizë është realizuar (si p.sh. propozimet për ndryshimin e Kodit të Familjes lidhur me martesën e hershme), nuk ka pasur përparim në shqyrtimin dhe miratimin e tyre. Lind nevoja për të adresuar kërkesat për ndryshime

¹⁰ INSTAT, 2021b. *Treguesit e mirëqenies së fëmijëve, adoleshentëve dhe të rinjve në Shqipëri 2016–2019*. Tiranë, i disponueshëm në [instat.unicef.2021.statistics.publication.en.pdf](https://www.instat.gov.al/publications/treguesit-e-mireqenies-se-femijeve-adoleshentëve-dhe-të-rinjve-në-shqipëri-2016–2019)

¹¹ MSHMS, 2021. *Raportzbatimi katërmjeçar për Agjendën Kombëtare për të Drejtat e Fëmijës 2017–2020*. E disponueshme në: <https://www.unicef.org/albania/documents/four-year-implementation-report-national-agenda-rights-children-2017-2020>

ligjore të identifikuar nga sektorë të ndryshëm në PVF 2021–2026.

CPR 2019 përcakton¹² se burimet financiare dhe njerëzore, që u caktohen institucioneve të mbrojtjes së fëmijës, nuk përkoinë me përgjegjësitë e tyre të shtuara ligjore. Në vitin 2019 ishin gjithsej vetëm 236 punonjës të mbrojtjes së fëmijëve (52% e numrit të nevojshëm), nga të cilët, vetëm 45 (19%) punonin me kohë të plotë në këtë funksion. Ligji i ri parashikon se të gjithë punonjësit e mbrojtjes së fëmijës duhet të kenë përvojë në punën sociale, por vetëm 78 nga 236 (33%) kanë përvojë të tillë.¹³ Struktura e mbrojtjes së fëmijës vijon të vuajë nga mos punësimi i PMF-ve sipas të gjitha përcaktimeve normative dhe mungesa e investimit të qëndrueshëm në kapacitete, ku përfshihen edhe sektorët shoqëruar të arsimit dhe shëndetësisë. Parimi i një qasjeje shumë disiplinore është përcaktuar qartë në kuadrin normativ dhe është një parim i njohur gjerësisht për sa i përket rëndësisë së tij. Por koordinimi mbetet përsëri një nga ato fusha që nuk funksionon¹⁴ plotësisht në Shqipëri dhe sfidohet nga aspektet e sjelljes, ato teknike dhe strukturore. Në të shumtën e rasteve koordinimi zhvillohet në formën e shkëmbimit të informacionit, dhe jo në vendimmarrje të dobishme e kolektive dhe ndarje të punës. Ndërkohë, menaxhimi i rasteve pengohet nga mungesa e shërbimeve të kujdesit social në trajtimin e nevojave të fëmijës dhe familjes.¹⁵

Në raportin mbi diskutimet në grupet e përqendrimit me fëmijët dhe të rinj, gjatë fazës së konsultimeve për zhvillimin e Agjendës për të Drejtat e Fëmijëve 2021–2026, ata shprehen se jo të gjithë personat që ndodhen përreth tyre kanë njohuritë e duhura për të garantuar që ata janë të mbrojtur nga çdo formë dhune. Arsyt lidhen kryesisht me mungesën e informacionit mbi institucionet përgjegjëse për të drejtat dhe mbrojtjen e fëmijëve dhe mentaliteti si një faktor kyç, që pengon të rriturit të mbajnë qëndrimet dhe sjelljet e duhura për mbrojtjen e fëmijëve.

Gjithashtu, ata theksojnë mosangazhimin e personave që përfaqësojnë institucionet e fëmijëve për të adresuar në mënyrë sa më të shpejtë dhe të duhur rastet e raportuara të dhunës. Fëmijët shprehen se ka mungesë të theksuar në informacion, rreth ofrimit të shërbimeve, mënyrës së raportimit dhe marrjes së shërbimit. Pasiguri dhe nivel të lartë dhune fëmijët raportojnë edhe në mjedisin *online*. Fenomene si bulizimi, dhuna psikologjike, kërcënimet janë të pranishme në mjedisin *online*.

Nga studimi me fëmijët në vitin 2019, rreth 14 për qind e fëmijëve të intervistuar kishin kaluar përvoja të pakëndshme në internet¹⁶. Përgjithësisht, fëmijët ekspozohen ndaj përmbajtjes seksuale në internet në mënyrë të pavullnetshme, nëpërmjet dritareve të mbivendosura (*pop-ups*). Kur iu ndodh diçka e pakëndshme në internet, fëmijët parapëlqejnë të mbështeten nga bashkëmoshatarët e tyre dhe ngurrojnë të flasin me mësuesit ose profesionistët e kujdesit ndaj fëmijës. Strategjia e re Kombëtare për Sigurinë Kibernetike dhe plani i saj i veprimit 2020–2025, të cilat u miratuan në vitin 2020, përmbajnë një kapitull të dedikuar për fëmijët, i cili përfshin nënobjektiva dhe aktivitete të dedikuara për rritjen e nivelit të sigurisë së fëmijëve në internet. Kjo paraqet vetëm hapin e parë drejt vendosjes së zbatimit efektiv të ligjit në lidhje me fëmijët. Mbi gjithçka, qëndron si domosdoshmëri forcimi i kapaciteteve për hetimin dhe ndjekjen penale të krimeve të kryera kundër fëmijëve në internet¹⁷. Strategjia monitorohet nga AKCESK-ja dhe rezultatet e saj raportohen në Grupin Ndërinstitucional të Punës së Digjitalizimit.

Vlerësimi i nevojave dëshmon qartë që fëmijët, me dhe pa aftësi të kufizuara, janë veçanërisht të cenueshëm ndaj efekteve të dëmshme të institucionalizimit, sepse institucionet nuk ofrojnë një mjedis të përshtatshëm për zhvillimin e tyre psikologjik dhe emocional. Institucionet e kujdesit rezidencial përqendrohen kryesisht në kujdesin fizik sesa në shërbimet individuale të zhvillimit, si dhe kanë prirjen të ofrojnë programe dhe shërbime

¹² Shihni CPR 2019, f. 29, dhe Raportin Shtetëror për KDF-në, 2019, pika. 27.

¹³ MSHMS, 2020. *Raportmonitorimi katërvjeçar për Planin Kombëtar të Veprimit për Fëmijët 2017–2020*, puna e cituar.

¹⁴ CPR, 2019, puna e cituar.

¹⁵ Terre des homes, 2020. *Report on the implementation of the Law no. 18/2017*. [Raport për zbatimin e ligjit nr. 18/2017.] BE, ANNTARC.

¹⁶ Dunja A., Gjergji O., Gvineria D., Hallkaj E., Verzivolli I., 2019. *Një klikim larg: përvoja e përdorimit të internetit nga fëmijët në Shqipëri* UNICEF në Shqipëri dhe IPSOS Strategic Marketing. Tiranë, e disponueshme në: https://www.unicef.org/albania/sites/unicef.org/albania/files/2020-01/report_oneclickaway.pdf

¹⁷ Cit.12.

të krijuara për t'u shërbyer fëmijëve jetimë, sesa atyre që janë abuzuar, shfrytëzuar, lënë pas dore ose dëmtuar.

Shkolla është një element i rëndësishëm i mjedisit mbrojtës të fëmijës dhe është parë se dhuna midis bashkëmoshatarëve nuk konsiderohet problem i veçantë në Shqipëri, ndonëse mund të jetë nënraportim. Në anketimin e HBSC 2017/2018, rreth 22% e fëmijëve raportonin se kishin pësuar të paktën një episod bulizmi në shkollë, me prevalencë më të lartë te djemtë sesa vajzat (përkatësisht 24% kundrejt 20%)¹⁸. Këto shifra nuk janë të papërfillshme dhe tregojnë që mund të nevojitet hartimi i një politike të përkushtuar për arsimin parauniversitar në fushën e parandalimit dhe adresimit të çdo lloji dhune dhe abuzimi, përfshirë bulizimin dhe ekstremizmin në shkolla, si një instrument që mbështet garantimin e të drejtave të fëmijëve dhe vendosjen në zbatim të një mekanizmi për parandalimin dhe raportimin e të gjitha formave të dhunës. Gjithashtu, shtimi i punonjësve psikosocialë dhe oficerëve të sigurisë në shkolla do të nxiste krijimin e një sistemi funksional për identifikimin në kohë, parandalimin dhe raportimin e dhunës, bulizmit dhe ekstremizmit në shkolla.

Sistemi shëndetësor përfaqëson mundësinë më të mirë për të identifikuar dhe referuar rastet e dhunës të familje. Deri më tani, kjo mbetet shumë pak e realizuar¹⁹. Ndonëse legjislacioni parashikon si duhet të funksionojë sistemi i referimit të rasteve të identifikuar në nevojë për mbrojtje për sektorin e shëndetësisë ka nevojë për udhëzues dhe instrumente praktike për specialistët e këtyre fushave për të zbatuar siç duhet interesin më të lartë të fëmijës dhe hallkat e referimit për administrimin e rastit.

Të dhënat e arritura nga analiza e grupeve të përqendruara me fëmijë dhe të rinjtë gjatë konsultimeve për hartimin e këtij dokumenti, tregojnë për një rritje të dhunës psikologjike që ata përjetojnë, e cila sjell pasoja në jetën e fëmijë.

Fëmijët mendojnë se duhet bërë më shumë për të adresuar abuzimin e fëmijëve duke krijuar mjedise më mbrojtëse në shkollë, komunitete dhe në internet. Ata mendojnë se ndryshimet në besimet e të rriturve rreth fëmijëve, praktikave të rritjes dhe komunikimi me fëmijët, do të krijojnë mundësitë që ata të mbrohen më shumë. Vetë fëmijët duhet të informohen për rreziqet dhe të ndihmojnë në ndërtimin e mekanizmave mbrojtës. Bashkëpunimi midis aktorëve të tillë si psikologët, shkollat dhe prindërit është i rëndësishëm, si dhe zhvillimi i programeve të veçanta për të luftuar bulizmin dhe për të promovuar tolerancën, bashkëpunimin dhe socializimin midis fëmijëve janë disa nga rekomandimet kryesore të dhëna nga fëmijët lidhur me këtë problematikë²⁰.

Këshilli i Evropës theksoi se masat e marra për të ndihmuar dhe për të mbrojtur fëmijët në situatë rruge në Shqipëri, kanë qenë të pamjaftueshme,²¹ pavarësisht përpjekjeve për të harmonizuar legjislacionin me traktatet ndërkombëtare, ndërsa fëmijët vijnë të jenë viktimat të prostitucionit, pornografisë dhe shfrytëzimit seksual.

Një shqyrtim i kryer nga OSBE-ja²² për viktimat e mundshme të trafikimit të fëmijëve në vitin 2020 evidentoi probleme madhore në lidhje me menaxhimin e rastit, ku përfshihej mungesa e vendimmarrjes së posaçme lidhur me identifikimin e trafikimit, mungesa e ndjekjes së hetimeve penale, si dhe mangësia shqetësuese në sigurimin e masave të mjaftueshme të mbrojtjes së fëmijës. Në të u evidentua dhe se është një nevojë e konsiderueshme për të fuqizuar sistemet për mbrojtjen e fëmijës në Shqipëri për sa i përket trafikimit të fëmijëve, nëpërmjet rritjes së trajnimit të palëve kyçe të interesit, duke përfshirë oficerët e zbatimit të ligjit, punonjësit e mbrojtjes së fëmijëve dhe shkollat.

Ndonëse mosha minimale e martesës sipas Kodi të Familjes (2003) është 18 vjeç, 11% e grave të grup-moshës 20–49 vjeç dhe 2% e burrave ishin

¹⁸ ISHP. *Sjelljet e shëndetshme të fëmijëve në moshë shkollore 11, 13, dhe 15 vjeç: gjetjet kryesore (2018)*. Tiranë.

¹⁹ MSHMS, 2021. *Raportzbatimi katërvjeçar për Agjendën Kombëtare për të Drejtat e Fëmijës 2017–2020*. E disponueshme në:

<https://www.unicef.org/albania/documents/four-year-implementation-report-national-agenda-rights-children-2017-2020>

Faqe | 15758

²⁰ Raporti mbi diskutimet në grupe të qendëruara me fëmijët dhe të rinj, gjatë fazës së konsultimit për zhvillimin e Agjendës Kombëtare për të Drejtat e fëmijëve 2021–2026 (gusht 2021), Hartuar nga Save the Children, Terre des hommes Shqipëri, World Vision në Shqipëri dhe Kosovë.

²¹ European Commission (2020). *Albania 2020 Report*

²² McQuade A., Rexha J., Trimi A., 2020. *A typology of child trafficking in Albania* [Tipologji e trafikimit të fëmijëve në Shqipëri], OSBE

martuar në moshën 18-vjeçare, ndërsa përqindja e grave të grup-moshës 15–19 vjeç në moshë riprodhimi, u rrit me 3.5% midis periudhës 2017–2018, nga 2.8% gjatëve viteve 2008–2009²³. Të dhënat aktuale kanë treguar se martesë e fëmijëve, ndonëse nuk është raportuar në nivelin e duhur, kryesisht për shkak të pabarazisë gjinore, varfërisë dhe përjashtimit social, vazhdon të jetë ende një çështje me rëndësi madhore që duhet adresuar urgjentisht.

Me ndryshimet e fundit, ligji tashmë ka siguruar që fëmijët e lindur pa shtetësi në territorin shqiptar, fëmijët e braktisur, fëmijët e birësuar dhe shumica e fëmijëve të lindur nga shtetas jashtë vendit të fitojnë përkatësinë. Fëmijët përballen ende me vështirësi nëse prindërit kanë dokumentacion të parregullt dhe si rrjedhim komunitetet romë dhe egjiptiane ndikohen në mënyrë të pabarabartë, ndërsa fëmijët e lindur jashtë vendit nga prindërit romë, veçanërisht në Greqi²⁴, përballen me vështirësi të veçanta. Edhe fëmijët e riatdhesuar nga zonat e prekura nga konflikti përballen me pengesa për zgjidhjen e statusit të tyre ligjor dhe marrjen e shtetësisë. Për këtë çështje do të ishte e rëndësishme miratimi i qasjeve të reja ligjore të përshtatura me legjislacionin ndërkombëtar, që procesi kombëtar i regjistrimit civil dhe regjistrimit të lindjeve në Shqipëri të thjeshtohet dhe i gjithë stafi të trajnohet për ta kryer këtë procedurë në mënyrë të dobishme dhe pa diskriminim. Kërkesat lidhur me dokumentacionin duhet të thjeshtohen dhe të reduktohen kostot.

Një sistem kombëtar elektronik i të dhënave për mbrojtjen e fëmijëve dhe, për pasojë, një sistem i unifikuar të dhënash që mbledh informacion mbi fëmijët që janë përfitues të programeve të mbrojtjes sociale në tërësi mbetet ende i parealizuar, duke vështirësuar programimin e efektshëm të ndërhyrjeve të qëndrueshme në fushën e mbrojtjes së fëmijëve.

Programet e prindërimit pozitiv nuk janë të hartuara dhe të integruara në të gjitha fushat e shërbimeve. Kjo lidhet, përgjithësisht, edhe me mënyrën e gabuar të hartimit të Masave të Veprimit të Agjendës së mëparshme për të Drejtat e Fëmijëve 2017–2020, duke e ndarë fëmijën si përfitues nga familja. Një qasje e re, e pasqyruar, në të gjithë fushat e veprimit, me qendër ngritjen e kapaciteteve të prindërve, dhe trajtimin e normave sociale të dëmshme për mirërritjen e fëmijëve, është e domosdoshme.

Ky fakt theksohet edhe në konsultimin me fëmijë dhe të rinj, ata shprehën se duhet të krijohen më shumë hapësira për takime midis grupeve të prindërve, psikologëve/punonjësve socialë dhe fëmijëve duke mundësuar kështu njohjen e qëndrimeve dhe adresimin e problematikave të hasura nga vet fëmijët në marrëdhënie me bashkëmoshatarët, por edhe me prindërit. Ata e konsiderojnë rolin e punonjësit social, si mjaft të rëndësishëm, si një strukturë relevante dhe figurë kryesore, e cila duhet të angazhohet në realizimin e fushatave më të gjera ndërgjegjësuere për programet e përbashkëta të prindërimit.

Promovimi i një sistemi të integruar të mbrojtjes sipas Strategjisë së Bashkimit Evropian për të Drejtat e Fëmijës është i lidhur me parandalimin dhe mbrojtjen nga dhuna. Me fëmijën në qendër të gjithë autoritetet dhe shërbimet duhet të punojnë së bashku për të mbrojtur dhe mbështetur fëmijën në interesin e tij më të lartë. Vëmendje e veçantë i duhet kushtuar masave parandaluese duke përfshirë mbështetjen e familjeve, kryesisht atyre në nevojë.

Sistemi i mbrojtjes së fëmijëve në Shqipëri duhet të jetë gjithëpërfshirës, me qasje ndërsektoriale, i buxhetuar dhe efektiv për mbrojtjen e fëmijëve, nëpërmjet shtimit të përpjekjeve të institucioneve kryesore në nivel qendror dhe vendor për përmirësimin e kuadrit normativ, buxhetor dhe raportues për mbrojtjen e fëmijëve, fuqizimit të kapaciteteve të specialistëve, mekanizmave dhe shërbimeve për adresimin e dhunës së fëmijëve duke iu dhënë përparësi mekanizmave dhe shërbimeve të specializuara dhe të integruara për adresimin e formave të rënda të dhunës, përfshirë abuzimin seksual dhe abuzimin dhe shfrytëzimin *online*.

²³ INSTAT dhe ISHP. 2018. *Studimi demografik dhe shëndetësor në Shqipëri 2017–2018*

²⁴ Hojsik M., Fremlova L., (eds), 2019. *A synthesis of civil society's reports on the implementation of national Roma integration strategies in the European Union*. [Një sintezë e raporteve të shoqërisë civile mbi zbatimin e strategjive kombëtare të integritetit të romëve në Bashkimin Evropian] Qendra për Studime Politikash, CEU, Budapest. E disponueshme në: <https://cps.ceu.edu/sites/cps.ceu.edu/files/attachment/basicpage/3172/rcm-civil-society-monitoring-report-synthesis27-2019-eprint.pdf>

2.4.3 Sistemet dhe shërbimet miqësore për fëmijë dhe adoleshentë

Zhvillimi në fëmijërinë e hershme dhe arsimi

Korniza e Edukimi dhe Trajnimi 2020²⁵ për bashkëpunim midis vendeve të Bashkimit Evropian në fushën e arsimit dhe të formimit bazohet në qasjen e të mësuarit gjatë gjithë jetës dhe përfshin objektivat strategjikë: 1. Bërja realitet e të nxënës gjatë gjithë jetës dhe mobilitetit; 2. Përmirësimi i cilësisë dhe efikasitetit të arsimit dhe formimit; 3. Nxitja e barazisë, kohezionit social dhe qytetarisë aktive; dhe 4. Shtimi i kreativitetit dhe inovacionit, përfshirë sipërmarrjen, në të gjitha nivelet e arsimit dhe formimit. Si pjesë e procesit të saj të përgjithshëm të reformimit dhe demokratizimit, Shqipëria ka ndërmarrë reforma të rëndësishme në arsim, të cilat kanë përmirësuar aksesin në arsim dhe rritjen e rezultateve të të nxënës, duke përfshirë decentralizimin e qeverisjes së shkollës dhe prezantimin e kurrikulës së bazuar në kompetenca.

Vitet e hershme të jetës janë kritike për zhvillimin dhe mirëqenien e fëmijës dhe vendosin themelet për fitimin e aftësive që ndikojnë mbi sjelljen, të mësuarin dhe shëndetin e tyre. Ndërhyrjet e hershme për promovimin e zhvillimit të fëmijës gjatë kësaj periudhe kritike kanë përfitime afatgjata në gjithë jetën e fëmijëve tanë. Në Shqipëri, shërbimet e koordinuara për foshnjat dhe fëmijët e vegjël deri në moshën tre vjeç, duhet të bëhen gjithnjë e më shumë përqendrim i politikave kombëtare, kërkimit/hulumtimit dhe mbështetjes financiare. Raporti i monitorimit të Agjendës së mëparshme të Fëmijëve shpreh qartazi se masat e planifikuara për këtë grup-moshë mbetën të porealizuara, dhe pjesa më e madhe e institucioneve të ngarkuara me përgjegjësi, nuk raportuan asnjë masë gjatë katër viteve²⁶. Ka ardhur momenti për të rikonceptuar politikat sektoriale dhe mekanizmat ndërsektorialë për të hartuar,

zbatuar dhe monitoruar masa efektive për fëmijët e kësaj grup-moshe dhe familjet e tyre.

Nënat janë shpesh burimi kryesor i përkujdesjes veçanërisht për moshat parashkollore 0–6 vjeç. Pamundësia për të siguruar një lloj tjetër përkujdesje alternative për këtë grup-moshë, shpesh sjell që nënat të rrinë në shtëpi me fëmijët e tyre dhe të mos kenë mundësi për punësim. Situata paraqitet veçanërisht e vështirë kur nëna është prind i vetëm dhe nuk ka mundësi ku ta lerë fëmijën. Numri dhe kapacitetet që kanë aktualisht çerdhet në vend e kanë të pamundur për të akomoduar kërkesat. Ka bashki që nuk e ofrojnë fare këtë shërbim. Krahas rritjes së numrit të çerdheve dhe kopshteve publike (të cilat synohen nga prindërit për arsye të pagesave ekonomike, krahasuar me kopshtet private) është e rëndësishme të subvencionohet kjo pagesë për fëmijët e familjeve të varfra me qëllim rritjen e aksesit në këtë shërbim dhe për të mbështetur punësimin e prindit ekonomikisht aktiv.

Me miratimin e Reformës së re Administrative-Territoriale, që nga viti 2015, arsimi parashkollor administrohet nga pushteti vendor, gjë që ka treguar disa sfida për gjatë viteve si mungesa e kapaciteteve lokale për të përmirësuar çështjet e cilësisë në arsimin parashkollor, zhvillimi i mekanizmave joefikasë të planifikimit, monitorimit dhe llogaridhënies, përfshirë ata financiarë.²⁷ Sipas Kornizës së Edukimit dhe Trajnimit 2020, të paktën 95% e fëmijëve (nga moshë 4 vjeç deri në moshën e arsimit të detyrueshëm shkollor) duhet të marrin pjesë në edukimin e fëmijërisë së hershme²⁸. Shqipëria ka punuar shumë në këtë drejtim, qasja e fëmijëve në parashkollor, përfshirë të fëmijëve me aftësi të kufizuara, atyre romë/egjiptianë, vazhdon të jetë prioritetet për të gjithë aktorët.

Orientimet për gjithëpërfshirjen, regjistrimin e 5–6-vjeçarëve në kopsht dhe në klasat përgatitore kanë vijuar të jenë pjesë e udhëzimeve të dërguara në fillim të çdo viti shkollor. Zyrtat vendore të arsimit parauniversitar hartojnë plane dhe veprimtari për realizimin e gjithëpërfshirjes. Gjatë pandemisë COVID-19, platforma interaktive mësimore *online*, [Akademia.al](https://www.akademia.al), mundësoi që 77,858 fëmijë të ciklit parashkollor të qasin/aksesojnë

²⁵ Bashkimi Evropian, “Konkluzionet e Këshillit të 12 majit 2009 mbi një kuadër strategjik për bashkëpunimin evropian në arsim dhe trajnim (“ET 2020”),” 2009.

²⁶ MSHMS, 2021. *Raportzbatimi katërvjeçar për Agjendën Kombëtare për të Drejtat e Fëmijës 2017–2020*. E disponueshme në:

<https://www.unicef.org/albania/documents/four-year-implementation-report-national-agenda-rights-children-2017-2020>

Faqe | 15760

²⁷ MASR dhe UNICEF, 2019. *Vlerësimi i Strategjisë së Arsimit Parauniversitar 2014–2020*

²⁸ UNESCO, 2017. *Shqipëria analizë e politikës arsimore: çështje dhe rekomandime raporti i zgjeruar*

materialet edukative të përshtatura sipas moshës. Ndërsa përmes platformës *online*, Akelius, në gjuhën angleze, u ofrua mësim për 8 fëmijë refugjatë/emigrantë. Gjithashtu, gjatë pandemisë së COVID-19 janë realizuar video shpjeguese të temave mësimore dhe janë transmetuar në kanalin publik RTSH Shkolla. MAS-i ka miratuar Standardet profesionale të formimit të përgjithshëm të mësuesit të arsimit parashkollor, si dhe Programet e arsimit parashkollor për moshën 3–4-vjeçare. Këto dokumente rregullatore përfshijnë koncepte të edukimit bazuar kompetencave, ndërthurur me elemente të drejtave, barazisë gjinore, mos diskriminimit etj. Gjithsesi, mbetet akoma punë për t'i kthyer këto dokumente në praktika sistematike në të gjithë vendin.

Arsimi për të gjithë ka qenë gjithmonë një pjesë integrale e agjendës së zhvillimit të qëndrueshëm, por ka fituar më shumë vëmendje në Agjendën për Zhvillimin e Qëndrueshëm 2030, ku qëllimi i katërt i referohet: “Sigurimit të arsimit cilësor gjithëpërfshirës dhe të barabartë, dhe promovimit të mundësive të të nxëniet gjatë gjithë jetës për të gjithë”²⁹. Gjithëpërfshirja në arsim është edhe pjesë përbërëse e OZHQ 4 dhe nënkupton krijimin e kushteve që të gjithë djemtë dhe vajzat, pavarësisht aftësive dhe karakteristikave të tjera, të vijnë në mësimet bashkë, duke bërë kujdes për nevojat individuale të tyre. Por në Shqipëri, shpenzimet kombëtare për arsimin përbënin vetëm 3.3 për qind të PBB-së në Shqipëri në vitin 2019³⁰, më pak se në fqinjët e saj³¹ dhe mesatarja e BE-së (4.6%) më 2018³². Shpenzimet për arsimin fillor ranë me gjashtë pikë përqindje midis 2015 dhe 2019, ndërsa shpenzimet për arsimin e mesëm arsimi u rritën pak³³, por shpenzimet e përgjithshme për arsimin parauniversitar ranë në terma absolutë dhe relativë.

Angazhimi i institucioneve qendrore ndaj ngritjes së një mekanizmi të përbashkët për identifikimin e fëmijëve jashtë sistemit shkollor dhe integrimin e tyre në shkollë u rikonfirmua me nënshkrimin e marrëveshjes trepalëshe mes Ministrisë së Punëve të Brendshme (MPB), MSHMS-së dhe MASR-së, “Për identifikimin dhe regjistrimin në shkollë të fëmijëve të moshës së detyrimit shkollor”. Në vijim të zbatimit të nismës “Çdo fëmijë në shkollë” dhe mekanizmave për fëmijët jashtë shkolle, është miratuar urdhri i përbashkët nr. 292, datë 19.7.2019, “Për identifikimin dhe regjistrimin në shkollë të të gjithë fëmijëve të moshës së detyrimit shkollor”. Në vitet në vazhdim, është me rëndësi që zbatimi i këtij mekanizmi jo vetëm të shtrihet në të gjithë vendin, por të përshtatet edhe për nivelin e arsimit të mesëm.

Aksesi i romëve në arsim u rrit nga 44% më 2011 në 66% më 2017³⁴, por rezultatet e arritjeve janë të ulëta për romët. Ka të dhëna që tregojnë se fëmijët romë kanë performancë të dobët në klasën e 5-të, duke marrë mesatarisht 29 pikë, krahasuar me mesataren prej 45 pikësh në vlerësimin e arritjeve të nxënësve të arsimit fillor³⁵. Fëmijët me aftësi të kufizuara ende përballen me sfida në ndjekjen e shkollës, veçanërisht vajzat me aftësi të kufizuara. Sipas MASR-it, përqindja e fëmijëve me aftësi të kufizuara që ndjekin shkollën u rrit nga 75% më 2014 në 85% më 2018, por kjo lidhet vetëm me 57.6% të fëmijëve të moshës 6–17 që marrin ndihma të aftësisë së kufizuar³⁶. Mësuesi ndihmës ofrohet për fëmijët me AK që vazhdojnë arsimin parauniversitar. Në vitin 2020–2021 janë punësuar 1176 mësues ndihmës. Raporti fëmijë me aftësi të kufizuara/mësues ndihmës këtë vit akademik (2020–2021) është 3.7³⁷. Por, mbetet akoma punë për t'u bërë në drejtim të kthimit të shkollave të veçanta në qendra të ofrimit të shërbimeve për fëmijët me aftësi të kufizuar, si dhe

²⁹ Kombet e Bashkuara (2015). *Të transformojmë botën tonë: Agjenda për Zhvillimin e Qëndrueshëm 2030*. Marrë nga: <https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld/publication> e aksesuar në mars 2021

³⁰ INSTAT, 2021. *Treguesit e mirëqenies së fëmijëve, adoleshentëve dhe të rinjve në Shqipëri 2016–2019*

³¹ Statistika të UNESCO-s. Marrë nga <http://data.uis.unesco.org/>

³² Eurostat. *Shpenzimet e përgjithshme për arsimin, 2018*. Marrë nga https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=File:Total_general_government_expenditure_on_education_2018_%25_of_GDP.png

³³ MFE, Buxhetet vjetore 2015–2019

³⁴ UNDP-World Bank-Këshilli i Evropës (2017) *Anketa për romët në rajon – Shqipëria*

³⁵ Marrë si referencë nga MASR-ja, 2021. *Strategjia Kombëtare e Arsimit 2021–2026 (DRAFT)*

³⁶ See Rogers J. Sammon E. *Të gjithë jemi të rëndësishëm*. UNICEF (2018) Tirana aksesuar nga <https://www.unicef.org/albania/reports/t%C3%AB-gjith%C3%AB-jemi-t%C3%AB-r%C3%ABnd%C3%ABsish%C3%ABm>

³⁷ MASR, 2021. *Strategjia Kombëtare e Arsimit 2021–2026 (DRAFT)*

për të lehtësuar jo vetëm regjistrimin e fëmijëve me aftësi të kufizuar në shkollat e zakonshme për edhe përfshirjen e tyre cilësore në proceset e të nxënësve.

Fëmijët dhe të rinjtë gjatë konsultimeve të draft Agjendës së re për të drejtat e fëmijëve, kanë ngritur si shqetësim fenomenin e braktisjes së shkollës dhe në veçanti ata theksojnë marrëdhënien midis vajzave dhe djemve dhe fenomenit të braktisjes së shkollës. Ata shprehën se kategoritë më të prekura janë fëmijët e komunitetit rom, të cilët braktisin shkollën për të punuar dhe fëmijët prindërit e të cilëve jetojnë në kushte të vështira social-ekonomike dhe vendosin të emigrojnë së bashku me fëmijët e tyre. Shqetësuese në këndvështrimin e fëmijëve mbetet edhe fakti i frekuentimit të institucioneve parashkollore nga grup-mosha e fëmijëve 3-6 vjeç. Shumë prej fëmijëve të kësaj grup-moshe, të cilët jetojnë në zona të largëta nga qendrat e banuara, për shkak të mungesës së infrastrukturës, transportit nuk janë në gjendje të aksesojnë kopshtin. Fëmijët vulnerabël (fëmijë me AK; fëmijë të komuniteteve rom ose egjiptian; fëmijë nga familje shumë të varfra etj.) përballen shumë herë me frikën nga paragjykimin në mjediset e shkollës. Përballen me bulizëm, diskriminim, mungesë të komunikimit me pjesëtarët e tjerë të komunitetit të shkollës.

Prej 2013-s, kurrikula e reformuar e arsimit parauniversitar vendos theksin në procesin e të nxënësve dhe thekson rolin aktiv të nxënësve në zhvillimin e njohurive të reja dhe kompetencave. Nga vlerësimet e jashtme dhe të brendshme të kurrikulës del përfundimi që zbatimi i kurrikulës me bazë kompetencat është një proces që ka shënuar arritje të rëndësishme në lidhje me filozofinë dhe praktikën e të nxënësve dhe mësimdhënies, rolin e nxënësve, të mësuesve dhe drejtuesve në këtë proces, si dhe arritjet e nxënësve. Zbatimi i kurrikulës shoqërohet me sfida, të cilat trajtojnë mbështetjen në mënyrë të vazhduar të zhvillimit të mëtejshëm profesional të mësuesve në fusha, të tilla si: vlerësimi i nxënësve, plotësimi i nevojave të nxënësve me nevoja të veçanta, përdorimi i teknologjisë së informacionit dhe komunikimit (TIK) etj. Përmirësimi i komunikimit ndërmjet aktorëve dhe rolit të drejtuesve të shkollave, në zbatimin e kurrikulës me bazë

kompetencat, janë aspekte që kanë nevojë të përmirësohen dhe mbështeten më tej³⁸.

Gjithashtu procesi edukimit shtrihet edhe përmes artit dhe kulturës me tematika të dedikuara në bashkëpunim me institucionet publike të artit dhe arsimit duke krijuar projekte të përbashkëta, mes tyre. Përtej arsimit të formimit bazë, për një zhvillim psikosocial, fëmijët kanë të drejtë dhe nevojë për pjesëmarrje në aktivitete të ndryshme kulturore dhe artistike. Këto aktivitete të zhvillohen si në kuadër të programeve shkollore, ashtu dhe si pjesë e komunitetit, familjes dhe individualisht.

Kultura dhe trashëgimia kulturore janë një pjesë shumë e rëndësishme e edukimit të fëmijëve me frymën e identitetit kombëtar, tolerancës fetare, njohjes dhe bashkëveprimit mes kulturave dhe minoriteteve. Programi “Edukimi përmes kulturës”, e cila përfshin edhe trashëgiminë kulturore, i zbatuar nga Ministria e Kulturës dhe Ministria e Arsimit, Sportit dhe Rinisë konsiston në një kalendar të qëndrueshëm aktiviteteve të zhvilluara nga shkolla e grupe të ndryshme nxënësish, në institucionet e artit dhe kulturës, site arkeologjike, muze etj. Ky program ka për qëllim plotësimin e njohurive të marra në shkollë, si dhe zhvillimin e aktiviteteve në kuadër të programeve shkollore.

Mbrojtja sociale

Sipas anketës së të ardhurave dhe nivelit të jetesës³⁹ të kryer nga INSTAT-i, në përfutur me standardet statistikore evropiane, në vitin 2019, 29.7% e fëmijëve të grup-moshës 0–17 vjeç ishin në rrezik për të qenë të varfër. Tashmë është botërisht e njohur lidhja mes varfërisë dhe mungesës së mundësive për realizimin e të drejtave të fëmijëve. Një qasje e integruar për të ndihmuar të gjithë familjen, përfshirë edhe në fushën e edukimit për prindërim pozitiv mbetet e vetmja alternativë për të adresuar këtë fenomen kompleks në Shqipëri.

Deri në shtator të 2020-s, janë 88,321 fëmijë deri në moshën 18 vjeç anëtarë të familjeve që kanë përfituar nga skema e ndihmës ekonomike (NE), 598 fëmijë me status jetim trajtohen me NE. Nga skema e bonusit, për çdo të porsalindur, kanë përfituar prej vitit 2019 rreth 32,000 fëmijë dhe

³⁸ MASR, 2021. *Strategjia Kombëtare e Arsimit 2021–2026 (DRAFT)*.

³⁹ INSTAT 2021. *Anketa e të ardhurave dhe nivelit të jetesës*.

familje. Tashmë, familjet përfitojnë nga rritja me 50% e masës mesatare të NE-së, nga 3,500 deri në 5,600 lekë në muaj. Subvencionet shtesë të NE-së për familjet me fëmijë të vegjël për vaksinimin dhe arsimimin e tyre aplikohen çdo muaj. Kompensimet e energjisë elektrike akordohen çdo muaj për familjet dhe, po ashtu, marrin të gjitha përfitimet e tjera, si: libra shkollorë falas, çerdhe e kopshte falas, banesa sociale, bursa për fëmijët që arsimohen etj. Në kushtet e pandemisë së COVID-19, nga skema e NE-së, rreth 63,510 familje përfituan dyfishin e pagesës së ndihmës ekonomike. Ndërsa 4,524 familje, të cilat kishin aplikuar për ndihmë ekonomike nga muaji korrik 2019 deri në mars 2020 dhe nuk kishin përfituar nga kjo skemë, pavarësisht se nuk bënë pjesë në skemën e NE-së, përfituan pagesë.

Përmes fondit social, si mekanizëm financimi për pushtetin vendor, dhe mënyrë prokurimi të shërbimeve sociale për OJF-të, u mbështetën për shërbime të reja 14 bashki dhe 6 qarqe. Gjithsesi, vetëm një pjesë e bashkive ofrojnë shërbime për fëmijët.

Kapacitetet njerëzore në bashki janë rritur me nëpunës shtesë, rreth 131 të tillë në sektorët e administrimit, monitorimit dhe vlerësimit të NE-së. Por, shtesat në staf kanë ndodhur vetëm në 25 bashki. Gjithsesi, mungesa dhe fuqizimi, aty ku ekzistojnë, i stafëve lokale sociale dhe mungesa e burimeve financiare të nevojshme në dispozicion sjellin vështirësi në identifikimin e hershëm e proaktiv të rasteve të familjeve në nevojë për mbështetje dhe ofrimin të shërbimeve.

Në Shqipëri, janë gjithsej 9 institucione të përkujdesjes shoqërore (IPSH) publike për fëmijë, 18 jopublike për fëmijë dhe 5 qendra zhvillimi për PAK-un. Në tetor 2020 raportohet se 223 (91 F dhe 132 M) fëmijë pa kujdesin prindëror janë në sistemin rezidencial në 9 IPSH. publike; 76 fëmijë në 5 qendra zhvillimi për PAK. Numri i fëmijëve pa kujdes prindëror që jetojnë në institucionet rezidenciale është zvogëluar në krahasim me vite më parë. 85% e fëmijëve të vendosur në IPSH-të publike kanë familjen biologjike, me të cilat ruajnë kontakte; gjithsesi koha e qëndrimit të tyre në institucion është më tepër se dy vite. Në vitin 2019, ka një ulje të numrit të fëmijëve të rikthyer në familje biologjike nga IPSH-ja publike. Kjo ulje vjen si rrjedhojë e kohëzgjatjes së proceseve gjyqësore për t'u shprehur me vendim për

qëndrimin apo rikthimin në familje të fëmijëve të pranuar si raste emergjente dhe, njëkohësisht, punës së pamjaftueshme nga strukturat vendore për fuqizimin e familjeve të këtyre fëmijëve.

Në shtator 2020 u miratua Plani Kombëtar i Deinstitutionalizimit 2020–2022, i cili mendohet të shtyhet deri në vitin 2024 për të mundësuar që çdo fëmijë në institucionet e përkujdesjes, apo në rrezik institucionalizimi do të mbështetet me shërbime të reja alternative, në familje kujdestare apo shërbime të specializuara. Një vëmendje të veçantë (prioritizim) iu duhet dhënë nevojave të fëmijëve me aftësi të kufizuara në qendrat e zhvillimit, duke filluar nga vlerësimi më i detajuar i rasteve dhe hartimit të planeve individuale. Përqendrimi duhet të mbetet hartimi dhe zbatimi i modelit të shërbimit për jetesë gjysmë të pavarur dhe të pavarur (për fëmijët mbi 14 vjeç përfshirë fëmijët me aftësi të kufizuara).

379 është numri i fëmijëve të vendosur në familje kujdestare deri në shtator 2020. Shumica dërmuese e rasteve të kujdestarisë janë me lidhje gjaku dhe vetëm 10 raste familjesh pa lidhje gjaku. Asnjë NJVV nuk ka hartuar dhe miratuar listën e familjeve kujdestare pa lidhje gjaku.

Gjithsesi, ofrimi i shërbimeve alternative të reja parandaluese dhe riintegruese, në një mjedis të përshtatshëm, në familjen biologjike apo kujdestare të përkohshme, duke realizuar plotësisht potencialin e fëmijëve, mund të arrihet vetëm nëpërmjet ndërtimit të një sistemi të përkujdesjes sociale të integruar, funksional dhe gjithëpërfshirës.

Plani i deinstitutionalizimit është integruar gjithashtu si një përparësi në Programin e Reformës Ekonomike 2021–2023 të Shqipërisë, dhe në mars 2021 qeveria qendrore alokoj një paketë financiare për 2 bashkitë pilot të Vlorës dhe Korçës për të avancuar zhvillimin e shërbimeve alternative të kujdesit për fëmijët dhe për përsheptimin e mbylljes së plotë dhe të pakthyeshmë të institucioneve të përkujdesjeshoqërore. Ndërhyrjet e planifikuara të orientuara drejt forcimit të familjes përfshijnë ofrimin e mbështetjes psikosociale për fëmijët dhe prindërit, këshillimi, aftësitë prindërore dhe terapi familjare, aksesin në shërbimet e komunitetit, mbështetja ligjore dhe administrative, trajnimi profesional, mbështetja drejt punësimit. Përpjekjet për forcimin e sistemit përfshijnë gjithashtu zhvillimin e një modeli profesional të kujdesit dhe

përmirësimin e dukshëm të mekanizmit të mbrojtjes. Të gjitha këto ndërmarrje kërkojnë mbështetje financiare në vazhdimësi.

Në raportin e grupeve të përqendruar me fëmijë dhe të rinj, ata kanë adresuar raste konkrete të bashkëmoshatarëve të tyre, të cilët kanë probleme ekonomike, por nuk kanë përfituar mbështetjen e nevojshme me asistencë sociale. Fëmijët shprehen për mungesë të informimit në lidhje me rolin mbështetës për fëmijët dhe familjet e NJVNR-së (njësia e vlerësimit të nevojave dhe referimit). Fëmijët shprehen se bashkia duhet të ketë staf specialistësh të fushës që të ofrojë mbështetje për të gjitha familjet që kanë nevojë për ndihmë sociale dhe ekonomike. Fëmijët mendojnë se ky shërbim duhet forcuar dhe vendosur në të njëjtat nivele si në shtetet e huaja, por ata e shikojnë si joekzistent këtë shërbim në zonat ku jetojnë.

Adresimi me profesionalizëm, me efektivitet dhe në mënyrë të koordinuar, i politikave të mbrojtjes dhe përfshirjes sociale duhet të mbajë në qendër: fëmijët në nevojë për mbrojtje, fëmijët/të rinjtë me aftësi të kufizuara, viktimat e dhunës me bazë gjinore, dhunës seksuale dhe dhunës në familje, të komunitetit rom dhe egjiptian, LGBT. Kjo duhet të mundësohet nëpërmjet fuqizimit të strukturave në nivel qendror dhe vendor, ndërgjegjësimin të opinionit publik, si edhe shtrirjes dhe ofrimit të tipologjive të ndryshme të shërbimeve mbështetëse të financuara nga pushteti qendror nëpërmjet fondit social.

Shëndeti dhe ushqyerja

Shkalla e vdekshmërisë nën 5 vjeç në Shqipëri raportohet si 11/1000 lindje të gjalla, dhe të gjithë treguesit e vdekshmërisë së fëmijëve kanë pasur një rritje të vogël në 3 vitet e fundit.⁴⁰ Ka dalë si domosdoshmëri rishikimi i të gjithë protokolleve dhe udhëzuesve klinike të kujdesit shëndetësor për gratë shtatzëna dhe fëmijët në kuadër të shërbimit shëndetësor parësor (përfshirë kujdesin antenatal, kujdesin postnatal, ushqyerjen e grave shtatzëna dhe fëmijëve dhe zhvillimin e fëmijëve) dhe të neonatologjisë në maternitete për përmirësimin e kujdesit shëndetësor neonatal dhe zbatimin e despistimit neonatal për identifikimin e hershëm të sëmundjeve gjenetike të fëmijët dhe çrregullimeve të tjera.

Sipas Studimit Demografik dhe Shëndetësor (SDSH) në Shqipëri 2017–2018⁴¹, tre të katërtat (75%) e fëmijëve të grup-moshës 12–23 muajsh kishin kryer të gjitha vaksinat bazë, 98% ishin vaksinuar kundër difterisë, pertusisit dhe tetanozit, hepatitit B dhe *Haemophilus influenzae*, 96% kundër poliomielit, dhe 79% kundër fruthit. Më pak se 1% e fëmijëve nuk kishin marrë asnjë vaksinë.

Të gjithë treguesit e kequshqyerjes janë përmirësuar ndërmjet viteve 2008–2009 dhe 2017–2018, ndonëse 11% e fëmijëve shqiptarë të grup-moshave 6–59 muajsh janë (*stunted*) të shkurtër për moshën e tyre, 2% janë (*wasted*) të dobët për gjatësinë e tyre, 16% janë mbipeshë, dhe 2% janë nën peshë. Thuajse të gjithë (93%) fëmijët e lindur gjatë dy viteve përpara SDSH 2017–2018 ishin ushqyer me gjë, por vetëm 57% ishin ushqyer brenda një ore pas lindjes. 37% e fëmijëve nën 6 muajsh ishin ushqyer ekskluzivisht me gjë.

Nuk ka shërbime të veçanta shëndetësore për adoleshentët në Shqipëri. Është urgjente që të krijohen shërbime shëndetësore diskrete për adoleshentët, duke u përqendruar në veçanti te shërbimet e shëndetit mendor dhe shëndetit seksual dhe riprodhues të adoleshentëve.

Aksesi në shërbime për të rinjtë me aftësi të kufizuara është një çështje e veçantë, për shkak të mungesës së aksesit fizik dhe qëndrimeve dhe praktikave jopozitive të personelit shëndetësor ndaj atyre me aftësi të kufizuara. Adoleshentët duhet të shikojnë në shërbimin kryesor shëndetësor në nivelin e kujdesit shëndetësor parësor për të marrë kontraceptivë dhe/ose këshilla për shëndetin riprodhues.

Ekziston pak informacion rreth statusit të shëndetit mendor të popullsisë, sidomos të adoleshentëve, për shkak të botimeve të kufizuara në këtë fushë. Anketa “Sjelljet e shëndetshme të fëmijët në moshë shkollorë”⁴² 2018 evidentoi se 73% e të anketuarve raportuan një gjendje shëndetësore të vetëperceptuar “shumë të mirë”. Megjithatë, rritja vjetore në 60% (nga 2016–2017) e grup-moshës 0–14 vjeç, që kryen vizita të shëndetit mendor në poliklinikat rajonale, dhe rritja në 89% e

⁴¹ INSTAT dhe ISHP. 2018. *Studimi demografik dhe shëndetësor në Shqipëri 2017–2018*.

⁴² ISHP. *Sjelljet e shëndetshme të fëmijëve në moshë shkollorë 11, 13, dhe 15 vjeç: gjetjet kryesore* (2018). Tiranë.

⁴⁰ INSTAT, 2021. *Treguesit e mirëqenies së fëmijëve, adoleshentëve dhe të rinjve në Shqipëri 2016–2019*.

vizitave në spitale për 0–24-vjeçarët,⁴³ kombinuar me një shkallë të lartë vetëvrasjeje prej 6.03 për 100,000 persona nga popullsia e grup-moshës 10–24 vjet,⁴⁴ duhet të shërbejë si alarm për ta adresuar situatën me ngutshmëri.

Nga konsultimet e fëmijëve sugjerohet rritja e numrit të psikologëve dhe punonjësve socialë në shkolla, dhe sensibilizimi i individët për rolin që ata kanë, sidomos fëmijët dhe të rinjtë. Ata mendojnë se duhet të jetë e detyrueshme të bëhen kontrolle periodike të shëndetit mendor ose të krijohen grupe diskutimi për problematika të caktuara të jetës shkollore. Ata propozojnë që të bëhen teste dhe instrumente për të parë apo evidentuar problematikën e nxënësve. Gjithashtu, duhen shtuar infermieritë në shkolla për të ofruar më tepër shërbime për ta.

Drejtësia miqësore për fëmijët

Në përmirësim të legjislacionit penal civil, penal dhe administrativ në funksion të garantimit të të drejtave të fëmijëve, janë miratuar: 1. Strategjia e Drejtësisë për të Miturit e shoqëruar me Planin e Veprimit që përmban objektiva, veprimtari, indikatorë matës, afate dhe kosto të qarta për një periudhë afatmesme 2018–2021. Kjo strategji përbën dokumentin e parë të politikave të qeverisë shqiptare që përcakton shtyllat bazë të reformës së drejtësisë për të miturit; 2. Është miratuar ligji nr. 37/2017 “Kodi i Drejtësisë Penale për të Mitur”; si dhe ligji nr. 35/2017, “Për disa shtesa dhe ndryshime në Kodin e procedurës Penale”. Këto ndryshime vijnë në koherencë me KDF-në dhe me standarde dhe norma të tjera ndërkombëtare, që synojnë mbrojtjen e fëmijëve në kontakt me ligjin mbështetur në interesin e tyre më të lartë. 3. MD-ja ka ndërmarrë nisma ligjore, lidhur me disa ndryshime dhe shtesa në ligjin nr. 9062, datë 8.5.2003, “Kodi i Familjes”, të ndryshuar, si dhe në ligjin nr. 9695, datë 19.3.2007, “Për procedurat e birësimit dhe Komitetin Shqiptar të Birësimit”, të ndryshuar.

Konceptet dhe institucionet e reja që ka parashikuar Kodi përbëjnë risi dhe sfida për të

gjithë specialistët e drejtësisë për të miturit. Akoma nuk janë hartuar dhe dakordësuar kriteret mbi trajnimin, licencimin, kreditimin e specialistëve të ndryshëm në kuadër të zbatimit të kodit të të miturve. Ende nuk është kryer riorganizimi gjyqësor i gjykatave dhe prokurorive, që do të mundësonte krijimin e seksioneve në rrethe të tjera gjyqësore, përveç atyre që funksionojnë në 7 rrethe: Tiranë, Durrës, Korçë, Gjirokastrë, Elbasan, Shkodër dhe Vlorë.

Bashkëpunimi ndërmjet hallkave të sistemit të drejtësisë dhe strukturave të pushtetit lokal ka rëndësi thelbësore në plotësimin e kuadrit institucional, për të zbatuar në praktikë legjislacionin për drejtësinë për të miturit. I njëjti bashkëpunim duhet të jetë në drejtim horizontal, ndërmjet të gjithë institucioneve në nivel vendor për të ofruar një qasje holistike ndaj fëmijës në kontakt/konflikt me ligjin dhe familjes së tij/saj.

Pavarësisht ndryshimeve të ndodhura në Kodin e familjes në lidhje me birësimet, duhet ende punë për ta bërë funksional mekanizimin e deklaramit të braktisjes, për të garantuar interesin më të lartë të fëmijës dhe duke mos i mbajtur fëmijët “peng” në institucionet sociale deri në mbushjen e moshës madhore, pa mundur kthimin e tyre pranë familjes biologjike ose të afërmeve të tjerë dhe pa mundur, nga ana tjetër, vendosjen e tyre pranë një familjeje birësuese.

Aksesi i barabartë i fëmijëve në drejtësi në Shqipëri kërkon akoma politika miqësore për fëmijët dhe investime financiare, përfshirë ndërtimin e kapaciteteve dhe sigurimin e personelit dhe shërbime të përshtatshme dhe të specializuara për të përmbushur nevojat e fëmijëve. Një mungesë e përgjithshme e besimit në institucione dhe mekanizma i parandalon fëmijët nga qasja në sistemin e drejtësisë, por kur varfëria është një faktor, fëmijët kanë edhe më pak të ngjarë t'i drejtohen sistemit të drejtësisë për të kërkuar të drejtat e tyre. Shpesh kjo mbivendoset me faktorë të tjerë, duke përfshirë aftësinë e kufizuar, seksin ose origjinën etnike.

Raporti konsultues me fëmijët dhe të rinj tregon mbi mjediset ku pyeten fëmijët, të cilët shoqërohen në mjediset e policisë, fëmijët shprehin se njohin raste të bashkëmoshatarëve të tyre, të cilët keqtrajtohen në këto mjedise. Ata mendojnë se mjediset ku intervistohen fëmijët duhet të kenë më shumë kushte të përshtatshme për fëmijët, stafi

⁴³ Raporti shtetëror i dorëzuar në përputhje me pikën 5 të shtojcës pranë Këshillit të të Drejtave të Njeriut, rezoluta 16/21* [Shqipëri], shkurt 2019. Marrë nga: <https://www.ohchr.org/EN/HRBodies/UPR/Pages/ALInd ex.aspx>

⁴⁴ INSTAT, 2020. *Treguesit e Mirëqenies së Fëmijëve, Adoleshentëve dhe të Rinjve 2016–2018*. Tiranë

duhet të jetë i trajnuar për komunikimin me fëmijët, miqësor dhe pranues⁴⁵.

Vonesa të tepërta në procedurat gjyqësore; mungesa e prindit ose kujdestarit ligjor; mungesa e specialistëve të pavarur për të kryer vlerësimin psikologjik të fëmijës - të gjitha këto bëhen një pengesë e vërtetë për fëmijët që të kenë akses në drejtësinë e vërtetë. Konteksti shoqëror i fëmijës në konflikt me ligjin, mungesa e lidhjeve familjare, varfëria dhe mungesa e ndjeshmërisë nga përfaqësuesit e gjykatës, çojnë në zbatimin e dënimeve që nuk marrin parasysh moshën dhe interesin më të mirë të fëmijës. Përkundër integritetit të instrumenteve ndërkombëtare në sistemin e brendshëm ligjor, boshllëqe të konsiderueshme mbeten ende, veçanërisht në çështjet civile dhe administrative, dhe ekziston një hendek i ndjeshëm midis ligjit dhe praktikës. Zbatimi i KDPM-së kërkon masa shtesë, përfshirë burimet njerëzore dhe financiare.⁴⁶

Investimet serioze financiare dhe burimet njerëzore janë ende të nevojshme për të siguruar zbatimin e plotë të legjislacionit të Ndihmës Juridike Falas të miratuar në vitin 2018. *Dashboard* i statistikave të të drejtave të fëmijëve tregon se vetëm 3 fëmijë morën ndihmë juridike dytësore falas në vitin 2019⁴⁷.

Për të ndryshuar këtë realitet, autoritetet publike duhet të rishikojnë në mënyrë kritike të gjithë spektrin e shërbimeve për fëmijët, të lidhur në një mënyrë apo në një tjetër me sistemin e drejtësisë - jo vetëm policia ose gjykata, por edhe mësuesit, strukturat e mbrojtjes së fëmijëve, punonjës socialë, psikologë dhe aktorë të tjerë të komunitetit të cilët

⁴⁵ Raporti mbi diskutimet në grupe të qendëruara me fëmijët dhe të rinj, gjatë fazës së konsultimit për zhvillimin e Agjendës Kombëtare për të Drejtat e Fëmijëve 2021–2026 (gusht 2021), Hartuar nga Save the Children, Terre des hommes Shqipëri, world Vision në Shqipëri dhe Kosovë

⁴⁶ See Bisha, E., Sulstarova, A., Shapo, Zh. and Ymeri, H., WebFactor: Assessment of the Legal Framework and Institutional Readiness to address Child Sexual Exploitation and Abuse online in Albania, UNICEF in Albania/ Shapo Consulting (2019) Tirana available at:

<https://www.unicef.org/albania/sites/unicef.org/albania/files/2019->

[0/ENG_Webfactor_UNICEF%20Albania%202019.pdf](https://www.unicef.org/albania/sites/unicef.org/albania/files/2019-0/ENG_Webfactor_UNICEF%20Albania%202019.pdf)

⁴⁷ Agjencia Kombëtare për të Drejtat dhe Mbrojtjen e Fëmijëve, Dashboard i statistikave të të Drejtave të Fëmijëve, Statistika UNICEF (statistika-femijet.gov.al), Burimi: Ministria e Drejtësisë

bashkëveprojnë me fëmijët që përballen me çështje të drejtësisë. Përfshirja nga shërbimet sociale dhe ofrimi i dobishëm i shërbimeve sociale për fëmijët, veçanërisht për fëmijët në konflikt me ligjin para lirimit ose riintegrit, është thelbësore për të parandaluar diskriminimin dhe trajtimin e diferencuar.

2.4.4 Promovimi i të drejtave të fëmijëve në botën digjitale

Zhvillimi i mjedisit digjital dhe përdorimi i teknologjive të reja, ka hapur shumë mundësi. Fëmijët luajnë, krijojnë, mësojnë, bashkëveprojnë dhe shprehen në një mjedis *online*, që në moshë shumë të re. Teknologjitë digjitale u lejojnë fëmijëve të jenë pjesë e lëvizjeve globale dhe luajnë rolin e qytetarëve aktivë⁴⁸. Si të lindur në një botë digjitale, fëmijët janë pjesë e një arsimit që po shkon gjithnjë e më tepër drejt digitalizimit dhe sistemeve të tregut të punës në të ardhmen. Përdorimi i mjeteve digjitale mund t'i ndihmojë fëmijët me aftësi të kufizuara në të mësuar, për t'u lidhur dhe komunikuar dhe duke marrë pjesë në veprimtari rekreative në internet, me kusht që ato janë të arritshme.

Deri tani nuk ka të dhëna përfundimtare nga hulumtimet që provojnë një ndikim thelbësor të TIK-ut në përmirësimin e rezultateve të të nxënës. Megjithatë, është e sigurt se përdorimi i TIK-ut në procesin mësimor ndihmon në zhvillimin e kompetencës digjitale të nxënësit, e cila është thelbësore për pjesëmarrjen në mënyrë të efektshme në shoqërinë e informacionit. Përkushtimi për digitalizimin e arsimit është shprehur në SZHAPU, ku promovimi i aftësive digjitale të nxënësit, si dhe integrimi i TIK-ut në mësimdhënie dhe mësimnxënie është përparësi dhe është ripohuar në Programin e Qeverisë për periudhën 2017–2021. Pavarësisht nga kjo vëmendje e konsiderueshme politike ndaj vlerës së TIK-ut në arsim, mbeten ende shumë sfida.

Në Shqipëri janë marrë hapa të rëndësishëm drejt shtrirjes së aksesit në TIK në institucionet e arsimit parauniversitar. Edhe pse jo në masë të mjaftueshme, shkollat shqiptare janë pajisur me kompjuterë dhe aksesorë, janë instaluar rrjete lokale

⁴⁸ Bashkimi Evropian (2021), Strategjia Evropiane për të Drejtat e Fëmijëve 2021–2024

https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12454-EU-strategy-on-the-rights-of-the-child-2021-24_en

kompjuterike, si dhe është bërë e mundur lidhja e tyre në Internet. Në vitin 2017, në shkollat e nivelit parauniversitar raporti kompjuter–nxënës ka qenë 1:27 që është larg nga standardet e vendeve të BE, ku 1 kompjuter është në dispozicion për 3–7 nxënës. Nga ana tjetër, numri i kompjuterëve jofunksionalë arrin në 25% të numrit të përgjithshëm të tyre që flet për mungesë të mirëmbajtjes së tyre, ndërkohë që shpejtësia e internetit, më së shumti, nuk i përmbush kërkesat e shfrytëzuesve. Të gjithë këta faktorë përbëjnë pengesën kryesore për përdorimin e TIK-ut në shkolla, të cilat duhen adresuar për të siguruar përgatitjen bashkëkohore të adoleshentëve⁴⁹.

Duke u nisur nga standardet për pajisjet e TIK-ut në shkolla, është e rëndësishme të hartohet një plan për shtimin e pajisjeve digjitale në shkolla, përfshirë kompjuterët, projektorët, tabelat interaktive, rrjetet *wireless*, dhe aksesoret e ndryshëm, si dhe të një sistemi funksional të mirëmbajtjes të këtyre pajisjeve në përputhje me burimet dhe kontekstin në shkolla. Të gjitha pajisjet apo platformat në të cilat ndërveprohet *online*, duhet të aplikohen masa sigurie në bashkëpunim me autoritetin mbikëqyrës për sigurinë kibernetike.

Në raportin mbi konsultimet gjatë hartimit të Agjendës Kombëtare për të Drejtat e Fëmijëve 2021–2026, fëmijët dhe të rinjtë, tregojnë për përdorim të gjerë të platformave *online* dhe rrjeteve sociale, veçanërisht gjatë periudhës së pandemisë, kur mësimi u zhvillua *online*. Fëmijët shprehën për mungesë të aksesit në pajisje digjitale, në shkolla ka mungesë të kabineteve të informatikës, gjithashtu edhe në shtëpitë e tyre, shumica tregojnë për mungesë të mjeteve digjitale edhe pse njohuritë në përdorimin e tyre janë në nivele të kënaqshme. Fëmijët dhe të rinjtë evidentojnë mjaft problematika gjatë përdorimit të rrjeteve sociale dhe platformave për nevoja informative, apo argëtim. Ata theksojnë rëndësinë që duhet të ketë informimi i gjerë rreth rreziqeve të shfaqura në botën virtuale. Theksojnë rolin e rëndësishëm që duhet të marrë komunikimi me prindërit për raportimin e rasteve shqetësuese gjatë përdorimit të botës virtuale. Në shkolla ka mungesë të informacionit, njohurive dhe aftësi nga ana e mësuesve në përdorimin e mjeteve digjitale dhe

informimin e nxënësve rreth përdorimit të sigurt të internetit⁵⁰.

Nga ana tjetër, përdorimi gjithnjë e në rritje i internetit nga fëmijët, mund të shtojë problematikat për sa i përket sigurisë së tyre në këtë mjedis *online*. Siguria e fëmijëve në internet është një ndër përparësitë e Shqipërisë dhe e të gjitha institucioneve që e kanë në qendër të veprimtarisë së tyre.

Sipas studimit nga UNICEF⁵¹ mbi “Eksperiencat e fëmijëve në përdorimin e internetit në Shqipëri” rezultoi se moshë mesatare kur fëmijët e anketuar, kanë aksesuar internetin për herë të parë është 9 vjeç, nga ku 37% pohojnë se kanë përdorur internetin nga moshë 8-vjeçare ose/dhe më herët. Ndërsa 51% e fëmijëve të anketuar kanë gjithnjë akses *online* (sa herë që ata dëshirojnë). Kufizimi prindëror është arsyeja më e zakonshme për fëmijët që të mos kenë qasje në internet gjithmonë kur ata duan ose kanë nevojë, veçanërisht në mesin e fëmijëve më të vegjël (9–11 vjeç). Fëmijët e moshës 15–17 vjeç janë *online* më shpesh dhe në një gamë më të gjerë të vendeve sesa fëmijët më të vegjël. Veprimtaritë më të njohura me të cilat merren fëmijët në internet janë lidhur me argëtimin, mësimin dhe ndërveprimet shoqërore. Veprimtaritë më pak të njohura përfshijnë pjesëmarrjen qytetare dhe komunitare. Aftësitë digjitale më të zhvilluara të fëmijëve janë në fushën e aftësive operacionale dhe marrëdhëniet shoqërore, ndërsa aftësitë krijuese janë më pak të zhvilluara. Ndërsa rriten, fëmijët përfshihen në një gamë më të gjerë aktiviteteve dhe janë më të sigurt në aftësitë e tyre digjitale. Fëmijët më të rinj ndihen më pak të sigurt në aftësitë që lidhen me sjelljet e tyre *online*. Ndër mënyrat e qasjes në internet, *Smartphone* është mjeti më i përdorur, me konkretisht 77% e fëmijëve të anketuar përdorin telefonin çdo ditë krahasuar me metodat e tjera të

⁵⁰ Raporti mbi diskutimet në grupe të përqendruara të fëmijët dhe të rinjtë, gjatë fazës së konsultimit për zhvillimin e Agjendës Kombëtare për të Drejtat e fëmijëve 2021–2026 (gusht 2021), hartuar nga Save the Children, Terre des hommes Shqipëri, World Vision në Shqipëri dhe Kosovë.

⁵¹ Dunja A., Gjergji O., Gvineria D., Hallkaj E., Verzivolli I., 2019. *Një klikim larg: Përvoja e përdorimit të internetit nga fëmijët në Shqipëri* UNICEF në Shqipëri dhe IPSOS Strategic Marketing. Tiranë. E disponueshme në: https://www.unicef.org/albania/sites/unicef.org/albania/files/2020-01/report_oneclickaway.pdf

⁴⁹ MASR, 2021. Strategjia Kombëtare e Arsimit 2021–2026 (DRAFT).

qasjes, me një mesatare prej 3 orësh në ditë. Fëmijët e përdorin internetin kryesisht për argëtim dhe rrjete sociale: *Youtube* është faqja/app më e klikuar (72%), *Instagram* (58%).

Në përgjithësi fëmijët e anketuar kanë më shumë aftësi teknologjike *online* se prindërit e tyre.

Nga studimi rezultoi se gjatë kohës së lundrimit të tyre në internet, fëmijët janë hasur me situata të padëshiruara. Më konkretisht, 14% e fëmijëve të anketuar kanë përjetuar *online* diçka që i ka mërzhitur, veçanërisht mosha 15–17 vjeç.

Statistikat nga ky hulumtim tregojnë, që:

- 1 në 5 fëmijë nuk ia ka treguar askujt ndodhinë që e ka mërzhitur;

- 1 në 5 fëmijë janë mërzhitur si pasojë e mesazheve urrejtjeje apo denigruese drejt tyre;

- 1 në 5 fëmijë ka parë imazhe dhune ose abuzimi *online*;

- 17% e fëmijëve të anketuar kanë parë imazhe ku flitet për dhunë fizike;

- 1 në 10 fëmijë ka parë përmbajtje ku flitet për vetëvrasje.

Më shumë se 20% e fëmijëve të anketuar, pranojnë të gjitha kërkesat për shoqëri në rrjetet sociale, ndërsa 25% e fëmijëve pranojnë se kanë bashkëvepruar *online* me dikë, që nuk e njohin në jetën reale dhe 16% e tyre, kanë takuar personalisht dikë, që e kanë njohur vetëm nëpërmjet internetit. Prindërit janë të informuar vetëm për 9% të rasteve të mësipërme.

Në kuadër të partneritetit të qeverisë shqiptare me UNICEF-in, gjatë vitit 2018–2019, AKCESK-ja është angazhuar në projektin “Internet i sigurt për fëmijët dhe të rinjtë në Shqipëri”, i cili ka fokus ndërgjegjësimin dhe edukimin e nxënësve të shkollave 9-vjeçare. Në këtë kontekst është hartuar për herë të parë manuali “Këshilluesit e vegjël për sigurinë *online*”, i cili po implementohet si model nga UNICEF-i edhe në vende të tjera të botës. Bazuar në përmbajtjen e manualit janë organizuar trajnime për këshilluesit e vegjël *online* (*peer educators*) në 7 rajone të vendit, në të cilat janë certifikuar si këshillues të vegjël *online* 300 nxënës të shkollave 9-vjeçare. Nxënësit e trajnuar, së bashku me mësuesit e shkollave dhe stafin e AKCESK-së kanë bashkëpunuar për të ndërgjegjësuar të gjithë fëmijët e shkollave për përdorimin e internetit të sigurt. Numri total i nxënësve të trajnuar deri në fund të muajit qershor 2019 ka arritur në 12 286 nxënës.

Në vitin 2020, bibliotekat publike filluan të shndërrohen në qendra teknologjike qendra digjitale “*Bibliotech*”, duke ofruar mundësi për të mësuar në lidhje me sigurinë digjitale. Është zgjeruar zbatimi i iniciativës “*Friendly WIFI*” në Tiranë (53 pika shitesë të hyrjes në tetë hapësira publike shitesë në Tiranë), duke realizuar bllokimin e rreth 516,000 kërkesave në internet për të hyrë në faqet e internetit të listuara në të zeza.

Përdorimi i internetit nga fëmijët gjithnjë e më tepër, paralelisht me zhvillimin e kompetencave dhe aftësive kërkon adresimin e sfidave që lindin nga mungesa e sigurisë dhe e njohurive për mbrojtjen e tyre. Për këtë qëllim është e rëndësishme që stafet e shkollave të trajnohen për çështjet e sigurisë së fëmijëve në internet, të mbështeten me burime, trajnime dhe sesione informuese për të mbështetur nxënësit dhe prindërit mbi mbrojtjen e fëmijëve *online*. Grupet më vulnerabel të fëmijëve dhe më të disavantazhuar duhet të kenë akses në shërbimet *online* digjitale dhe të marrin njohuri në lidhje me modulet e aftësimit digjital në mënyrë të sigurt. Prindërit dhe aktorë të tjerë publike kanë nevojë të informohen mbi rëndësinë e zhvillimit digjital ashtu, si edhe për format e mbrojtjes.

Kërkohen masa si forcimi i bashkëpunimit ndërsektorial si agjencitë rregullatore, sektori privat dhe industrial TIK, trajtim i boshllëqeve të kapaciteteve të prindërve dhe specialistëve, fëmijëve dhe të rinjve, mbrojtjen e fëmijëve në internet dhe krijimit të hapësirave të sigurta për lundrimin në internet (në bashkëpunim me sektorin privat), forcimi i kuadrit ligjor dhe rregullator, si dhe investime në zgjidhje teknologjike dhe miqësore ndaj fëmijëve.

3. Vizioni i Strategjisë dhe qëllimet e politikës

3.1 Vizioni

Vizioni i Agjendës Kombëtare për të drejtat e fëmijëve është krijimi i një mjedisi të favorshëm për rritjen e sigurt dhe të shëndetshme të vajzave dhe djemve, zhvillimin e potencialit maksimal fizik dhe psikosocial të tyre, përfshirjen sociale dhe pjesëmarrjen aktive në të gjitha fushat që prekin jetën e tyre, si dhe garantimin e vlerësimit të progresit të realizimit të çdo të drejte për çdo fëmijë në Shqipëri.

Misioni i Agjendës së ardhshme Kombëtare për të Drejtat e Fëmijëve është: a) të merret parasysh zëri i fëmijëve dhe prindërve; b) të çojë përpara punën e nisur, drejt unifikimit me BE-në dhe me OZHQ-në dhe konventat ndërkombëtare; c) të shërbejë si një instrument koordinues bashkëpunues mes të gjithë aktorëve si shoqëri civile, biznese, media etj.; d) të orientojë/sigurojë priorizim të investimeve financiare.

1. Qeverisja e mirë në respektimin, mbrojtjen dhe përmbushjen e të drejtave të fëmijëve

2. Eliminimi i të gjitha formave të dhunës dhe mbrojtja e fëmijëve

3. Sistemet dhe shërbimet miqësore për fëmijë dhe adoleshentë

4. Promovimi i të drejtave të fëmijëve në botën digjitale

Qëllimet e politikave të prezantuara këtu përputhen me qëllimet e politikave të programeve që paraqiten në Programin Buxhetor Afatmesëm 2021–2023.

Më tutje, secili qëllim i politikës është zbërthyer në objektiva të veçantë, të cilët zbërthehen në produkte (rezultate të pritshme), ndërsa produktet zbërthehen në masa. Për secilin objektiv të veçantë janë dhënë treguesit që ofrojnë informacion objektiv për progresin e zbatimit të Agjendës.

PJESA II. QËLLIMET E POLITIKËS DHE OBJEKTIVAT E VEÇANTË TË KUADRIT STRATEGJIK

Qëllimi i politikës I. Qeverisja e mirë në funksion të respektimit, mbrojtjes dhe përmbushjes së të drejtave të fëmijëve

Qëllimi i politikës I

Bazuar në qëllimin e Politikës I “Mirëqeverisja në funksion të promovimit, respektimit dhe mbrojtjes së të drejtave të fëmijëve” të PVF-së së mëparshme 2017–2020, ky qëllim strategjik është zgjeruar më tej, duke synuar jo vetëm përmirësimin e qeverisjes në funksion të promovimit, respektimit dhe garantimit të të drejtave të fëmijëve, përmirësimin e monitorimit të situatës së të drejtave të fëmijëve, në mënyrë që të gjenerohen të dhëna që ushqejnë politika të dobishme, por edhe

ngritjen e mekanizmave pjesëmarrës të fëmijëve në vendimmarrjen e institucioneve qendrore dhe vendore.

Treguesit kryesorë të impaktit nën këtë qëllim politik, janë:

- përqindja e shpenzimeve tërësore të buxhetit për arsimin;
- përqindja e shpenzimeve tërësore të buxhetit për shërbimet shëndetësore;
- përqindja e shpenzimeve tërësore të buxhetit për mbrojtje sociale;
- përqindja e treguesve të Objektivave të Qëndrueshëm të Zhvillimit me përqendrim fëmijët dhe adoleshentët që raportohen rregullisht si pjesë e planit kombëtar të statistikave zyrtare.

Është një objektiv i veçantë që ndërlidhet me këtë qëllim të politikës:

Objektivi i veçantë I.1. Institucione dhe mekanizma të fuqizuar në funksion të respektimit, mbrojtjes dhe përmbushjes së të drejtave të fëmijëve

Treguesit kryesorë në nivel objektivash të veçantë nën këtë qëllim strategjik, janë:

- rritja e buxhetit vjetor të Agjencisë Shtetërore për të Drejtat dhe Mbrojtjen e Fëmijëve (ASHMDF);

- numri i NJVV-së me mekanizma/forume funksionale të përfshirjes së fëmijëve në vendimmarrje/numri i fëmijëve të përshtirë;

- numri i politikave planeve qendrore dhe vendore të informuara nga analizat e të dhënave;

- numri i ankesave dhe çështjeve të trajtuara nga institucionet e pavarura të drejtave të njeriut mbi të drejtat e fëmijëve, gjatë vitit.

Objektivi strategjik 1.1. Institucione dhe mekanizma të fuqizuar në funksion të respektimit, mbrojtjes dhe përmbushjes së të drejtave të fëmijëve

Analiza e situatës në fushën që mbulon ky objektivi i veçantë është dhënë në seksionin 2.4.1, ndërsa **sfidat kryesore**, që dalin nga analiza, janë:

- Në kuadër të qeverisjes të dobishme për të drejtat e fëmijëve dhe rolit të rëndësishëm që luan në këtë aspekt Këshilli Kombëtar për të Drejtat dhe Mbrojtjen e Fëmijës, qëndron si domosdoshmëri forcimi i mëtejshëm i këtij mekanizmi.

- Buxhetimi për fëmijët është një fushë veprimi problematike. Në këtë drejtim, kërkohet që të investohet në burimet e duhura për të zhvilluar në mënyrë periodike analizë buxhetore me përqendrim te fëmijët, ngritje kapacitetesh/instrumentesh për të realizuar buxhetimin me qendër fëmijën në nivel qendror dhe vendor, dhe, mbi të gjitha, të rriten alokimet financiare në të mirë të fëmijëve.

- ASHMDF-ja mbetet ende me të njëjtën organigramë dhe kapacitete njerëzore që nga krijimi i saj, duke qenë kështu me burime të kufizuara kundrejt detyrave dhe përgjegjësi që i ngarkon legjislacioni.

- Sistemet sektoriale të administrimit të informacionit dhe treguesit për fëmijët ende nuk janë në funksion të plotë të realizimit të të drejtave të fëmijëve, duke pasur parasysh dinamikën e fushës. Problematikë mbeten mbledhja dhe raportimi i të dhënave administrative (për fëmijët), të agreguara sipas seksit, grup-moshës, gjendjes së aftësisë së kufizuar, përkatësisë ndaj një pakice kombëtare, shtetësisë etj.

- Sigurimi i burimeve të nevojshme financiare dhe njerëzore pranë institucioneve të pavarura të drejtave të njeriut, për të siguruar vazhdimësi dhe cilësi të punës e mbi të gjitha, për t'i promovuar ato te fëmijët dhe familjet/kujdestarët.

- Zbatimi i udhëzuesit të pjesëmarrjes së fëmijëve nga të gjitha institucionet përgjegjëse dhe monitorimi i zbatimit etik të tij. Për më tepër, mbetet e rëndësishme ngritja e mekanizmave të përshtatshëm në nivel qendror dhe vendor të përfshirjes së efektshme të fëmijëve/adoleshentëve.

Masa I.1.1 Forcimi i strukturave në nivel qendror dhe vendor, përgjegjëse për hartimin, koordinimin dhe monitorimin e strategjive dhe masave ndërsektoriale që kanë ndikim në jetën e fëmijëve

I.1.1.a Integrimi i çështjeve të fëmijëve në agjendën e punës së Grupeve të Menaxhimit të Politikave të Integruara, në koordinim me Këshillin Kombëtar për të Drejtat dhe Mbrojtjen e fëmijëve (KKDMF);

I.1.1.b Ngritja dhe koordinimi i takimeve të donatorëve dhe organizatave ndërkombëtare në mbështetje të zbatimit të Agjendës së Fëmijëve dhe çështjeve të fëmijëve, nën drejtimin e KKDMF-së;

I.1.1.c Fuqizimi i kapaciteteve të ASHMDF-së, përfshirë rishikimin e strukturës dhe zhvillimin e kapaciteteve të stafit;

I.1.1.ç Ngritja dhe funksionimi i një strukture qendrore ndërsektoriale për të hartuar dhe koordinuar iniciativën e qyteteve miqësore për fëmijët/adoleshentët, në koordinim me KKDMF-në;

- ngritja e mekanizmave vendorë për iniciativën e qyteteve miqësore;

- hartimi i planeve të qyteteve miqësore të fëmijëve në të paktën 6 bashki, bazuar në analizën e situatës së fëmijëve;

I.1.1.d Shqyrtimi dhe koordinimi për adresimin dhe monitorimin e zbatimit të rekomandimeve me qendër fëmijët të institucioneve ndërkombëtare të të drejtave të njeriut (CRC, CEDAW, UPR);

I.1.1.dh Hartimi i raportit analitik mbi efektet e ndryshimeve klimaterike dhe të mjedisit te fëmijët në Shqipëri për të informuar hartimin e planit kombëtar dhe atyre vendore mbi emergjencat civile;

I.1.1.e Adresimi i efekteve të ndryshimeve klimaterike dhe të mjedisit te fëmijët gjatë hartimit të planit kombëtar dhe ato vendore të emergjencave civile.

Treguesit në nivel masash:

- numri i çështjeve të ngritura në takimet e GMPI-së në fushën e të drejtave të fëmijëve;

- numri i takimeve dhe çështjeve të ngritura nga KKDMF-ja;
- hartimi i propozimeve të strukturës së ASHDMF-së;
- rishikimi i statutit dhe rregullores së ASHDMF-së;
- grupi koordinues i ngritur i koordinuar nga KKDMF-ja;
- udhëzuesi për zbatimin e qyteteve miqësore për fëmijët/adoleshentët i hartuar;
- numri i bashkive me plane të qyteteve miqësore të hartuara;
- numri i raporteve dhe planeve të masave të hartuara nga shqyrtimi i zbatimit të rekomandimeve të institucioneve ndërkombëtare të të drejtave të njeriut;
- raport studimor publikuar dhe Plani Kombëtar dhe ato vendore të emergjencave kanë përfshirë adresimin e efekteve të fëmijët.

Masa I.1.2 Përmirësimi i mekanizmave për buxhetimin për fëmijët

I.1.2.a Ngritja e kapaciteteve të institucioneve për analizën e trendeve të buxhetimit dhe planifikimin sektorial buxhetor, me qëllim riprioritizimin e arritjes së rezultateve për fëmijët.

Treguesit:

- numri i raporteve analitike të buxheteve të hartuara në fushën e të drejtave të fëmijëve.

Masa I.1.3. Përmirësimi i statistikave dhe të dhënave/njohurive në funksion të realizimit të të drejtave të fëmijëve

I.1.3.a. Planifikimi dhe kryerja e anketës studimore të treguesve të shumëfishtë për fëmijët (MICS);

I.1.3.b Analiza e përditësuar e situatës së fëmijëve me aftësi të kufizuara, bazuar edhe në rezultatet e Censit dhe MICS-së;

I.1.3.c Analizë e përditësuar e situatës së fëmijëve romë dhe egjiptianë, bazuar edhe në rezultatet e Censit dhe MICS-së;

I.1.3.ç Përgatitja e përvitshme e botimit analitik statistikor të të dhënave për fëmijët, adoleshentët dhe të rinjtë dhe përditësimi i *dashboard* me të dhënat zyrtare;

I.1.3.d Rishikimi i VKM-së nr. 636, datë 26.10.2018, “Për përcaktimin e llojeve, të mënyrës së shkëmbimit e të përpunimit të informacionit dhe të të dhënave statistikore”, të kërkuara nga ASHDMF-ja, pranë strukturave shtetërore përgjegjëse në nivel qendror dhe vendor;

I.1.3.dh Përditësimi i përvitshëm (statistika.femijet.gov.al);

I.1.3.e Fuqizimi i mekanizmave dhe kapaciteteve të mbledhjes dhe raportimit të të dhënave me përqendrim fëmijët në nivel bashkie (për të paktën 5 bashki).

Treguesit në nivel masash:

- studimi i publikuar i treguesve të shumëfishtë për fëmijët (MICS);

- raport i analizës së përditësuar e situatës së fëmijëve me aftësi të kufizuara, bazuar edhe në rezultatet e Censit dhe MICS-së;

- raport i analizës së përditësuar e situatës së fëmijëve romë dhe egjiptianë, bazuar edhe në rezultatet e Censit dhe MICS-së;

- botim i përvitshëm analitik statistikor i të dhënave për fëmijët, adoleshentët dhe të rinjtë dhe përditësimi i *dashboard* me të dhënat zyrtare;

- akt nënligjor i rishikuar i VKM-së nr. 636, datë 26.10.2018;

- *dashboard* i përditësuar i statistikave të fëmijëve të mbledhura nga ASHDMF-ja;

- ngritja e platformave të raportimit të treguesve të fëmijëve në 5 bashki.

Masa I.1.4. Forcimi i mekanizmave dhe forumeve të pjesëmarrjes së fëmijëve

I.1.4.a Ngritja e strukturave/mekanizmave të pjesëmarrjes së fëmijëve në nivel qendror dhe vendor;

I.1.4.b Fuqizimi i kapaciteteve të fëmijëve dhe adoleshentëve për realizimin e një pjesëmarrjeje efektive;

I.1.4.c Zhvillimi i programeve të edukimit digjital UPSHIFT, Ponder për fëmijët në sipërmarrje, aftësim digjital, inovacion social, qytetari aktive, advokaci, mendim kritik dhe mendim mediatik;

I.1.4.ç Zgjerimi dhe përdorimi i teknologjisë digjitale dhe platformave inovative si “U-report” për të realizuar të drejtat e fëmijëve dhe të rinjve në nivel lokal, kombëtar dhe ndërkombëtar për të ngritur zërin për çështje që i prekin nga afër *online* dhe *offline*.

Treguesit në nivel masash:

- këshilli i fëmijëve dhe të rinjve i ngritur në nivel qendror në të paktën gjashtë bashki të vendit;

- numri i vendimeve të marra bazuar në konsultimet me fëmijët në nivel qendror dhe vendor;

- numri i fëmijëve të përfshirë në sipërmarrje, aftësim digjital, inovacion social, qytetari aktive, advokaci, mendim kritik dhe mendim mediatik;

- numri i anketave për mbledhjen e opinionëve të adoleshentëve / rinjve të zhvilluara çdo vit.

Qëllimi i politikës II. Eliminimi i të gjitha formave të dhunës dhe mbrojtja e fëmijëve

Qëllimi i politikës II. Eliminimi i të gjitha formave të dhunës dhe mbrojtja e fëmijëve, përfshin rritjen e fëmijëve në një mjedis mbështetës me praktika pozitive të prindërimit që i mbron nga dhuna dhe abuzimi. Ky qëllim ka në vëmendje funksionimin e një sistemi të dobishëm dhe gjithëpërfshirës për mbrojtjen e fëmijëve nëpërmjet përmirësimit të kuadrit normativ, buxhetor dhe raportues për mbrojtjen e fëmijës dhe fuqizimit të kapaciteteve të mekanizmave dhe shërbimeve për adresimin e dhunës ndaj fëmijëve. Ky qëllim ka prioritetizuar ngritjen dhe përmirësimin e mekanizmave dhe shërbimeve të veçanta dhe të integruara për adresimin e formave më të rënda të dhunës përfshirë abuzimin seksual dhe abuzimin dhe shfrytëzimin *online*.

Treguesit kryesorë të impaktit nën këtë qëllim politik, janë:

- përqindja e fëmijëve (1–14 vjeç), të cilët kanë përjetuar ndëshkim fizik dhe/ose dhunë psikologjike nga prindërit/kujdestarët e tyre;

- norma e fëmijëve (0–17 vjeç) viktimë të veprave penale, për 100,000;

- norma e fëmijëve 14–17 vjeç në institucionet e privimit të lirisë për 100,000 popullsi respektive;

- fëmijë në paraburgim (14–17 vjeç) si përqindje e popullsisë të së njëjtës moshë në institucionet e privimit të lirisë;

- norma e fëmijëve viktimë dhe viktimë të mundshme trafikimi për 100,000 popullsi respektive.

Janë 3 objektiva të veçantë që ndërliken me këtë qëllim të politikës:

Objektivi strategjik II.1. Fëmijët rriten në një mjedis mbështetës, me praktika pozitive të prindërimit, që i mbrojnë nga dhuna dhe abuzimi

Treguesit kryesorë në nivel objektivash të veçantë nën këtë qëllim strategjik, janë:

- njohuritë, qëndrimet dhe praktikë pozitive të prindërve/kujdestarëve në kuadër të parandalimit dhe adresimit të dhunës.

Objektivi strategjik II.2. Funksionimi i një sistemi gjithëpërfshirës dhe efektiv për mbrojtjen e fëmijëve

Treguesit kryesorë në nivel objektivash të veçantë nën këtë qëllim strategjik, janë:

- numri i akteve normative të hartuara/rishikuara, në konsultim me grupet e interesit dhe fëmijët, dhe në linjë me standardet ndërkombëtare;

- % e NJVV-ve që kanë linjë të veçantë të buxhetit për menaxhimin e rasteve të dhunës së fëmijëve

- % e NJVV-ve me struktura të kualifikuara për mbrojtjen e fëmijëve në përputhje me kërkesat e legjislacionit të rishikuar;

- numri i punonjësve të mbrojtjes së fëmijëve të punësuar;

- numri i fëmijëve të identifikuar në rrezik dhe/ose në nevojë për mbrojtje, rastet e të cilave janë menaxhuar gjatë vitit nga NJMF/PMF;

- numri i fëmijëve, për të cilët është marrë vendimi për dhënien e masës mbrojtëse nga gjykata;

- numri i fëmijëve që kanë raportuar një formë dhune, të regjistruar nga institucionet arsimore;

- numri i fëmijëve, viktimë të dhunës, regjistruar nga institucionet shëndetësore.

Objektivi strategjik II.3. Mekanizma dhe shërbime të specializuara dhe të integruara për adresimin e formave të rënda të dhunës, përfshirë abuzimin seksual dhe abuzimin dhe shfrytëzimin *online*

Treguesit kryesorë në nivel objektivash të veçantë nën këtë qëllim strategjik, janë:

- numri i shërbimeve të specializuara të ngritura dhe funksionale për fëmijët, viktimë të dhunës dhe abuzimit seksual;

- numri i rasteve të abuzimit seksual të fëmijët dhe shfrytëzimin *online* të hetuara nga autoritetet përgjegjëse.

Objektivi strategjik II.1. Fëmijët rriten në një mjedis mbështetës, me praktika pozitive të prindërimit, që i mbrojnë nga dhuna dhe abuzimi

Analiza e situatës në fushën që mbulon ky objektivi i veçantë është dhënë në seksionin 2.4.2, ndërsa **sfidat kryesore**, që dalin nga analiza, janë:

- mungon një analizë studimore për matjen e njohurive dhe qëndrimeve të praktikave të popullsisë shqiptare rreth dhunës ndaj fëmijëve;

- ndërgjegjësimi masiv i popullsisë mbi normat shoqërore negative është realizuar mbi bazën e projekteve, por e formuar mbi bazën e moduleve të miratuara dhe të praktikuara nga NJVV-të;

- prindërimit pozitiv, nuk ka pasur ecuri në përfshirjen e këtyre programeve në sistem. Kuadri i përmirësuar ligjor i parashikon programet e prindërimit si një nga masat për mbështetjen e familjes dhe parandalimit të ndarjes së fëmijës nga familja. Përveç nismave të prezantuara nga organizata të ndryshme, pjesë e ndërhyrjeve të tyre në nivel vendor, nuk ka pasur ndonjë zhvillim në lidhje me pilotimin e programeve të prindërimit, testimit të impaktit dhe dokumentimit të tyre për ndërhyrje të mëtejshme.

Masat/rezultatet e pritshme dhe veprimtaritë. Në vijim janë dhënë produktet dhe veprimtaritë e ndërlidhura me objektivin e veçantë II.1

Masa II.1.1. Adresimi i normave shoqërore jopozitive në komunitet dhe familje në kuadër të parandalimit dhe adresimit të dhunës ndaj fëmijëve

II.1.1.a Realizimi i një studimi (me dy valë krahasuese) për matjen e njohurive, qëndrimeve dhe praktikave të popullsisë shqiptare rreth dhunës ndaj fëmijëve (vala e parë e studimit 2022; vala e dytë e studimit 2026).

II.1.1.b Hartimi i një plani komunikimi dhe materialeve/produnkteve mbështetëse për të adresuar normat negative shoqërore që lidhen me të gjitha format e dhunës/abuzimit ndaj fëmijëve (përfshirë dhe tematikën e martesave të hershme).

II.1.1.c Organizimi dhe ndërmarrja e fushatave masive ndërgjegjëse në nivel kombëtar dhe lokal për informimin lidhur me format e trafikimit dhe efektin e tij në jetën e individit dhe shoqërisë, përfshirë ndërgjegjësimin për të drejtat e VT/VMT.

II.1.1.ç Zhvillimi i një moduli edukimi mbi prindërimin pozitiv, për përdorim nga profesionistët në nivel lokal (NJVNR+ NJMF + profesionistët në qendrat komunitare).

II.1.1.d Ngritja e kursit të prindërimit/programeve/mbështetje/këshillim pranë qendrave shëndetësore ose pranë drejtorive të shërbimit social në nivel lokal (mbi disiplinat pozitive, mbi përgjegjësitë e përbashkëta dhe të barabarta të nënave dhe baballarëve kundrejt fëmijëve, për rritjen e fëmijëve të lirë nga

stereotipat gjinorë dhe edukimin e tyre mbi vlerat e barazisë gjinore të përshtatshme për të gjitha grupmoshat).

II.1.1.dh Ndërgjegjësimi i komuniteti shkollor dhe krijimi i një kulture pozitive që nuk pranon dhunën, bulizmin dhe ekstremizmin e dhunshëm.

Treguesit në nivel masash:

- publikimi i studimeve për matjen e njohurive, qëndrimeve dhe praktikave të dhunës ndaj fëmijëve;

- plani i komunikimit i zhvilluar;

- numri i produkteve me mesazhe komunikimi të përgatitur;

- numri i personave të ndërgjegësuar mbi normat negative sociale;

- numri i personave të arritur përmes veprimtarive ndërgjegjëse;

- modul edukimi për prindërimin pozitiv i përfunduar;

- numri i prindërve të këshilluar mbi prindërimin pozitiv, përfshirë ata me aftësi të kufizuara;

- programe të miratuara/kurse për NJVV-të për prindërimin pozitiv;

- numri dhe % e shkollave ku kanë zbatuar plane të veprimtarive ndërgjegjëse.

Objektivi strategjik II.2. Funksonimi i një sistemi gjithëpërfshirës dhe të dobishëm për mbrojtjen e fëmijëve

Sipas raportit katër vjeçar të zbatimit të Agjendës Kombëtare për të Drejtat e Fëmijëve 2017–2020, Agjenda synoi ngritjen e një sistemi të integruar dhe të dobishëm për mbrojtjen e fëmijëve, nëpërmjet një kuadri ligjor dhe institucional, të përmirësuar ndjeshëm. Në Agjendën e re përmirësimi i kuadrit ligjor për mbrojtjen e fëmijëve mbetet një objektivi i veçantë rëndësishëm i cili parashikon ndërhyrje për ta përafruar atë me legjislacionin ndërkombëtar dhe për të ndikuar në masa konkrete për garantimin e të drejtave të fëmijëve dhe mbrojtjen e tyre.

Analiza e situatës në fushën që mbulon ky objektivi i veçantë është dhënë në seksionin 2.4.2, ndërsa **sfidat kryesore**, që dalin nga analiza, janë:

- Rishikimi i Kodit të Familjes është i nevojshëm për të përmirësuar sistemin e mbrojtjes së fëmijëve në Shqipëri. Nga Kodi i Familjes, burojnë koncepte të rëndësishme udhëzuese të tilla si përgjegjësia prindërore, kujdestaria, kujdesi alternativ përfshirë familjen kujdestare dhe masat e

mbrojtjes në të cilat mbështeten të gjitha aktet ligjore dhe rregullatore që adresojnë mbrojtjen e fëmijës nga të gjitha format e dhunës. Strategjia për të Drejtat e Fëmijëve parashikon rishikimin e Kodit të Familjes për të adresuar në mënyrë adekuate të gjitha boshllëqet dhe pengesat në lidhje me mbrojtjen e fëmijëve dhe çështjen e birësimit. Sigurimi i qartësisë dhe harmonizimi i disa koncepteve ligjore në Kodin e Familjes do të garantojë nga njëra anë plotësimin e boshllëqeve të rëndësishme të sistemit aktual të mbrojtjes së fëmijëve, por gjithashtu një zbatim më harmonik të ligjeve dhe rregulloreve të ndryshme në fushën e mbrojtjes së fëmijëve dhe mbështetjen e familjes. Disa nga fushat kritike që kërkojnë rishikimin e Kodit të Familjes janë si më poshtë:

i. parimi i interesit më të lartë të fëmijës – Kodi i Familjes bën një referencë të zbehtë në parimin e “interesit më të lartë të fëmijës”. Ndërkohë, ligji nr. 18/2017, “Për të drejtat dhe mbrojtjen e Fëmijëve” dhe ligji nr. 37/2017, “Kodi i Drejtësisë Penale për Fëmijët”, sigurojnë një përkufizim gjithëpërfshirës të këtij parimi udhëzues të zbatueshëm në të gjitha vendimet në lidhje me fëmijën. Është i nevojshëm shtjellimi i interesit më të mirë në Kodin e Familjes, veçanërisht për të orientuar zbatuesit e ligjit se si ta kuptojnë dhe zbatojnë këtë parim në praktikë;

ii. njësitë e mbrojtjes së fëmijëve – Kodi i Familjes nuk ka asnjë referencë për njësitë e mbrojtjes së fëmijës (NJMF) dhe punonjësit e mbrojtjes së fëmijës (PMF) dhe ekziston nevoja për të integruar rolin e këtyre strukturave në proceset e ndryshme të rregulluara nga Kodi që kanë të bëjnë me mbrojtjen e fëmijës, duke sjellë kështu harmonizimin e tij me ligjin nr. 18/2017;

iii. koncepti i deinstitutionalizimit – neni 267 i Kodit të Familjes përcakton një kusht të qartë për të konsideruar institutionalizimin e fëmijës si një mundësi të fundit. Por Kodi nuk bën referencë në procesin e deinstitutionalizimit, as nuk parashikon një procedurë të kthimit të fëmijës përsëri në familjen e tij/saj apo vendosjen në një shërbim alternativ me bazë familjen në rastet kur rikthimi në familjen biologjike është i pamundur. Qeveria shqiptare ka miratuar Planin Kombëtar të Veprimit për Deinstitutionalizimin dhe vjen si një detyrim politik harmonizimi i sistemit të integruar ligjor, administrativ dhe procedural që siguron zbatimin e tij. Në këtë drejtim, Kodi i Familjes është një legjislacion kryesor udhëzues që duhet të

ndryshohet për të pasqyruar këtë detyrim (si p.sh., familja kujdestare profesionale);

iv. masat e mbrojtjes – ligji nr. 18/2017 ka prezantuar parashikimin e masave të mbrojtjes, por këto nuk janë pasqyruar dhe njohur nga Kodi i Familjes. Mënyra se si merren, revokohen masat e mbrojtjes dhe legjitimohen palët për të bërë një kërkesë të tillë, duhet të përcaktohen në Kodin e Familjes duke marrë parasysh detyrimet dhe procedurat e përcaktuara me ligjin nr. 18/2017. Gjithashtu, është identifikuar nevoja imediate për të përcaktuar afatën kohor të vlefshmërisë së masës së mbrojtjes që lidhet me disa ndërhyrje që duhet të bëhen në ligjin nr. 18/2017. Neni 218 i Kodit të Familjes, “Për masat urgjente” mbivendoset me konceptin e “masave emergjente të mbrojtjes” të parashikuara nga ligji nr. 18/2017. Kodi i Familjes ka mbivendosje të identifikuar me ligjin për masat ndaj dhunës në marrëdhëniet familjare dhe masën e mbrojtjes, me procedurat standarde të veprimit për përcaktimin e fëmijës si VMT/VT;

v. përgjegjësia prindërore – në lidhje me kujdesin alternativ dhe vendosjen e fëmijës në cilindo prej llojeve të kujdesit alternativ, Kodi duhet të specifikojë se si ky vendim ndikon në ushtrimin e përgjegjësisë prindërore. Kodi duhet, gjithashtu, të parashikojë qartë se vendosja në çdo formë të kujdesit alternativ nuk do të thotë humbje automatike e përgjegjësisë prindërore, për pasojë duhet të sqarohen konceptet e “heqjes” dhe/ose “kufizimit” ose “pamundësisë për të ushtruar” të drejtat prindërore. Sipas ligjit të azilit parashikon masa mbrojtje dhe masa alternative (kujdestari e përkohshme) për fëmijët e huaj të pashoqëruar, ndërkohë që Kodi i Familjes nuk i njeh këto masa alternative (njeh institucionet e përkujdesjes shoqërore dhe familjen kujdestare vetëm për fëmijët shqiptarë dhe jo të huaj) dhe njëkohësisht ligji për shërbimet shoqërore nuk i njeh si shërbime përkundrejt shtetasve të huaj joazilkërkues;

vi. kujdestaria – propozimet aktuale ligjore për ndryshimin e Kodit të Familjes nga Ministria e Drejtësisë ofrojnë vetëm përmirësime të vogla, të lidhura vetëm me procesin e birësimit. Sidoqoftë, koncepti i kujdestarisë luan një rol të rëndësishëm për të gjithë fëmijët nën mbrojtje nga shteti: ata pa kujdes prindëror duke përfshirë fëmijë të huaj të pashoqëruar dhe të ndarë, si dhe ata që janë nën mbrojtje për shkak të abuzimit, neglizhencës, dhunës dhe shfrytëzimit. Këto aspekte, të cilat janë

prezantuar me ligjin nr. 18/2017, “Për të drejtat e fëmijëve”, mungojnë në Kodin e Familjes. Kodi i Familjes parashikon përkufizimin e kujdestarisë që nuk përcakton qartë konceptin e “kujdestarisë ligjore”, duke krijuar një konfuzion të përgjithshëm midis kujdestarisë si ofrues i shërbimit/kujdesit dhe kujdestarit ligjor. Lista e autoriteteve përgjegjëse ose profesionistëve të cilëve (duhet t’u jepet) statusi ligjor i kujdestarisë duhet gjithashtu të përcaktohet qartë dhe të ndahet nga koncepti i kujdesit. Këto propozime duhet të konsiderohen me aprovimin, gjithashtu, të ligjit për kujdestarinë alternative;

vii. moshë e lejuar për martesë – minimumi i moshës së lejuar për martesë për të parandaluar praktikën e dëmshme siç janë martesat e hershme (kjo masë parashikon përveçse vendosjen e moshës minimale dhe ndalimit të martesës deri në moshën 18 vjeç, duhet të parashikojë edhe sanksione ndaj atyre që lejojnë të kryhet martesë e hershme nën moshën e lejuar nga ligji nr. 121/2016, “Për shërbimet e kujdesit shoqëror në Republikën e Shqipërisë” ka nevojë të rishihet kreu II, neni 5, ku përcaktohen kategoritë e përfituesve të shërbimeve të kujdesit shoqëror sugjerohet rishikimi i pikave 3 dhe 4 ku të përfshihen dhe fëmijët e huaj të pashoqëruar apo të ndarë si kategori e veçantë në nevojë për mbrojtje dhe nevojë për shërbime.

Nëse do të ketë reflektim në ligjin nr. 121/2016 atëherë rrjedhimisht bëhen të aplikueshme edhe vendimi nr. 518, datë 4.9.2018, “Për shërbimet e kujdesit shoqëror komunitar, rezidencial, kriteret, procedurat për përfitim të tyre dhe masën e shumës për shpenzime personale për përfituesit e shërbimit të organizuar” dhe vendim nr. 149, datë 13.3.2018, “Për kriteret, dokumentacionin dhe procedurat për evidentimin e familjes kujdestare për fëmijët pa kujdes prindëror dhe masën e financimit për shpenzimet e fëmijës së vendosur në familje”.

Ligji për azilin parashikon vendosjen e një fëmije të pashoqëruar në shërbim kujdestarie në familje. Ligji nr. 18/2017, “Për të drejtat dhe mbrojtjen e fëmijës” e parashikon si alternativë në aplikimin e masës emergjente të mbrojtjes. Aktualisht procesi i kujdestarisë alternative në familje paraqitet shumë sfidues për realitetin tonë. Numri i familjeve të gatshme për ofrimin e shërbimit të kujdestarisë është pothuaj i papërfillshëm. Procesi në Gjykatë merr një kohë shumë të konsiderueshme që mund të zgjasë nga

disa muaj deri në 1 vit, fakt që nuk e lehtëson vendosjen e shpejtë të një fëmije të huaj të pashoqëruar në familje kujdestare.

Gjithashtu, është i rëndësishëm realizimi i një vlerësimi të plotë të nevojave që kanë lindur gjatë zbatueshmërisë së këtij ligji dhe VKM-ve rrjedhëse të tij, në mënyrë që ndryshimet të vijnë në përputhje dhe në mënyrë të harmonizuar me ligjin nr. 18/2017 për të drejtat dhe mbrojtjen e fëmijës etj.

Miratimin e ligjit të ri për mbrojtjen e të dhënave personale të përafuar me rregulloren e përgjithshme BE 679/2016 për mbrojtjen e të dhënave personale (GDPR) dhe direktivën e Policisë BE 680/2016. Fëmijët kërkojnë një mbrojtje të veçantë kur bëhet fjalë për mbledhjen dhe përpunimin e të dhënave të tyre personale sepse janë më shumë të ekspozuar ndaj riskut në raport me subjektet e tjera të të dhënave. Në këtë kuptim, GDPR-ja forcon të drejtën e tyre për mbrojtjen e të dhënave personale. Një mbrojtje e tillë specifike duhet, në veçanti, të zbatohet për përdorimin e të dhënave personale të fëmijëve për qëllime të marketingut të drejtpërdrejtë të tyre personale kur ofrohen këto shërbime. Kjo qasje synohet të adresohet edhe në legjislacionin shqiptar për mbrojtjen e të dhënave personale nëpërmjet përafrimit të ligjit për mbrojtjen e të dhënave personale me *acquis* të BE-së në këtë fushë.

Vendimi nr. 573, datë 24.6.2015, “Për miratimin e standardeve të shërbimeve të njëjësive të mbrojtjes së fëmijëve” shënoi një hap të rëndësishëm në garantimin dhe zhvillimin e mëtejshëm të të drejtave të sanksionuara në ligjin nr. 10347, “Për mbrojtjen e të drejtave të fëmijës”. Këto standarde synonin respektimin e parimeve, si: respektimi dhe garantimi i vlerave dhe i personalitetit të individit; universaliteti; barazia e mundësive; e drejta për të përfutur; partneriteti; transparenca dhe paanshmëria; mosdiskriminimi; pavarësia, integriteti shoqëror dhe pjesëmarrja në jetën e komunitetit. Pas miratimit të ligjit të ri nr. 18/2017, “Për të drejtat dhe mbrojtjen e fëmijëve”, nevoja për zhvillimin më tej të standardeve të shërbimeve të njëjësive të mbrojtjes së fëmijëve është e domosdoshme. Për të këtë qëllim kjo Strategji do të adresojë hartimin e procedurave të punës, treguesve të performancës dhe monitorimin e tyre të adresuar në një dokument udhëzues

metodologjik për të ngritur një sistem kriteresh për cilësinë dhe dobinë e ofrimit të këtij shërbimi.

- Udhëzimi nr. 253, “Për menaxhimin e rasteve të fëmijëve në nevojë për mbrojtje”, gjatë periudhës së fatkeqësisë natyrore – COVID-19” kishte për qëllim të përcaktonte procedurat dhe veprimet konkrete të strukturave të mbrojtjes së fëmijëve, për menaxhimin e rasteve të fëmijëve në nevojë për mbrojtje gjatë periudhës së fatkeqësisë natyrore për arsye të epidemisë së shkaktuar nga COVID-19. Ky udhëzim vlerësohet si shumë i rëndësishëm për orientimin e PMF-së në raste emergjencash. ASHDMF-ja si struktura monitoruese dhe mbështetëse e NJMF-ve në nivel kombëtar duhet të jetë e përgatitur në raste emergjencash që nuk lidhen vetëm me pandeminë COVID-19, por edhe me fatkeqësi të tjera natyrore si tërmetet, emergjenca humanitare etj., për orientimin e punës së PMF-ve dhe hartimin e një plani përgatitor. Strategjia do të përfshijë rishikimin e udhëzuesit për të konsideruar edhe forma të tjera të fatkeqësive natyrore dhe procedurat konkrete në përputhje me specifikat dhe efektet e llojeve të emergjencave.

- VKM-ja nr. 578, “Për procedurat e menaxhimit të rastit” përfshin procedurat e referimit e të menaxhimit të rastit të fëmijëve në nevojë për mbrojtje, mënyrën e hartimit dhe përmbajtjen e Planit Individual të Mbrojtjes, financimin e shpenzimeve për zbatimin e tij, si dhe zbatimin e masave të mbrojtjes. Në mungesë të një protokollit të mirëfilltë të mbrojtjes së fëmijëve (ose rishikim i atij ekzistues i ligjit nr. 10347) zbatueshmëria e kësaj VKM-je ka hasur vështirësi për menaxhimin e rasteve të fëmijëve të disa vulnerabiliteteve si fëmijët e huaj të pashoqëruar, fëmijët viktimë trafikimi, fëmijët e riadhesuar, fëmijët shqiptarë të rikthyer nga zonat e konfliktit (ekstremizimi i dhunshëm) fëmijët viktimë të abuzimit seksual, fëmijët në konflikt me ligjin. Ka disa nisma të organizatave të shoqërisë civile të cilat kanë hartuar protokolle që lidhen me disa nga profilet e fëmijëve në nevojë për mbrojtje duke përcaktuar procedura dhe formate që duhen ndjekur për mbrojtjen e fëmijëve në përputhje me procedurat e menaxhimit të rasteve të parashikuara nga VKM-ja nr. 578. Mirëpo për shkak të shumë profileve të fëmijëve në nevojë për mbrojtje hartimi i protokolleve që adresojnë rastet e fëmijëve në nevojë për mbrojtje kanë nevojë të përfshijnë procedura dhe formate pune të tilla që nuk

ndryshojnë nga ato të parashikuara në këtë VKM dhe të shtojnë indikatorë dhe elemente që përmirësojnë mbrojtjen e fëmijëve sipas specifikave të këtyre rasteve. Për këtë qëllim është me vlerë të realizohet një analizë e zbatueshmërisë së këtij VKM-je dhe nevojës për ta përmirësuar duke qenë se ka diskutime mbi disa vështirësi që sjell për trajtimin e rasteve të fëmijëve, si p.sh.. fëmijëve viktimë të abuzimit seksual, fëmijë në konflikt me ligjin, fëmijët e huaj të pashoqëruar etj. Kjo analizë do t'i shërbeje edhe nevojës për të përfshirë ndryshime në formatet e procedurave të menaxhimit të rasteve, si p.sh., nevojës për të shtuar një kolonë të kostimit të shërbimit të plani individual i mbrojtjes etj. Nevojë e identifikuar është dhe unifikimi i rolit të PMF/NJMF në të gjitha procedurat e mësipërme.

- Rishikimi i VKM-së nr. 111 duhet të shoqërohet me një udhëzim të përbashkët midis MSHM-së, MB-së, MD-së etj., për menaxhimin e rasteve të fëmijëve. Rishikimi i VKM-së duhet të konsiderojë çështjet si më poshtë:

i. përcaktimin dhe qartësimin e procedurës për kujdestarinë për fëmijët e huaj të pashoqëruar dhe të ndarë;

ii. shtesë në VKM-në për kategorinë e fëmijëve shqiptarë të riadhesuar nga zonat e konfliktit (aktualisht nuk është e parashikuar) ku ka dhe të veçantat e veta, si p.sh., fëmijët pa shtetësi ose të lindur nga prindër shqiptarë në zonat e konfliktit që nuk përkufizohen si fëmijë të rikthyer pasi kanë lindur atje. Është e domosdoshme që të jetë si kategori më vete për vetë veçantitë dhe strukturat e përfshira në trajtimin e tyre, që del përtej aftësive dhe kapaciteteve të PMF-ve aktualisht;

iii. udhëzimi duhet të përfshijë qartë procedurat standarde të veprimit për të tria kategoritë: fëmijët e huaj të pashoqëruar dhe të ndarë në nevojë për mbrojtje dhe procesi i ribashkimit me familjen, fëmijët shqiptarë të riadhesuar dhe fëmijët duke përfshirë fëmijët e riadhesuar nga zonat e konfliktit dhe fëmijë të huaj në kushtet e migrimit të ligjshëm apo të paligjshëm të shoqëruar me prindër kur gjenden në situatë dhune, abuzimi.

- VKM nr. 129, “Për procedurat për identifikimin, ndihmën e menjëhershme dhe referimin e fëmijëve të shfrytëzuar ekonomikisht, përfshirë fëmijët në situatë rruge” parashikon ngritjen e skuadrave të terrenit nga drejtori i strukturës përgjegjëse për shërbimet shoqërore në

bashki i cili harton dhe miraton planin e punës së strukturave të mbrojtjes së fëmijës në nivel vendor dhe skuadrave të terrenit për identifikimin në mënyrë proaktive në terren të fëmijëve të shfrytëzuar ekonomikisht, përfshirë fëmijët në situatë rruge. Gjithashtu, Plani Kombëtar i Veprimit kundër Trafikimit të Personave parashikon ngritjen e njësisë lëvizëse për identifikimin e personave duke përfshirë fëmijët viktimë të trafikimit, si dhe përfshirjen e strukturës së njësisë së mbrojtjes së fëmijëve në procesin e menaxhimit të rasteve të fëmijëve në nevojë për mbrojtje. Propozimi për hartimin e një udhëzimi të përbashkët ndërministror synon koordinimin e veprimeve dhe burimeve njerëzore për menaxhimin e rasteve të fëmijëve të shfrytëzuar ekonomikisht, në situatë rruge dhe viktimë të trafikimit nëpërmjet ngritjes e një skuadre të vetme të terrenit për identifikimin dhe referimin dhe më tej menaxhimin e rasteve të fëmijëve në nevojë për mbrojtje përfshirë fëmijët në situatë rruge, të shfrytëzuar ekonomikisht dhe fëmijëve viktimë të trafikimit. Udhëzimi do të ketë në vëmendje jo vetëm pjesën e marrjes në mbrojtje në të njëjtën linjë me vendimin nr. 578, por duhet të parashihen dhe mënyra e deinstitutionalizimit (kur aplikohet kujdestaria alternative).

- Procesi i menaxhimit të rasteve të fëmijëve në rrezik dhe në nevojë për mbrojtje është një proces kompleks dhe si i tillë ka vlerë të vlerësohej dhe përcaktohej qartësisht çdo procedurë apo vendim që prek fëmijën që në momentin e parë të identifikimit. Instrumenti i vlerësimit dhe përcaktimit të interesit më të lartë të fëmijës përfshin vlerësimin thelbësor dhe përshkruan procesin formal në tremë strikt procedural mbrojtës përpara çdo veprimi apo vendimi që prek fëmijën. Ky instrument mbështet profesionistët që punojnë me fëmijët dhe më të veçantë, veçanërisht, PMF-ja dhe strukturat e tjera vendimmarrëse, si p.sh., gjykatat, apo anëtarët e GTN-së, të cilët propozojnë masën e mbrojtjes në çdo vendimmarrje në emër të fëmijës në linjë me nenin 3 të Konventës të së Drejtave të Fëmijëve. Gjithashtu, instrumenti konsideron të rëndësishme pjesëmarrjen e përshtatshme të fëmijëve dhe përfshirjen vendimmarrëse të cilët identifikojnë dhe balancojnë faktorë të ndryshëm relevantë për të vlerësuar interesin më të lartë.

Save the Children në Shqipëri në fushën e kujdestarisë alternative ka hartuar një dokument të tillë me ASHDMF-në, i cili ka gjetur zbatim të gjerë nga shumë institucione dhe përfshirë në modulet e kujdestarisë alternative, i cili ka nevojë të përshtatet, unifikohet dhe miratohet. Instrumenti i vlerësimit dhe përcaktimit të interesit më të lartë të fëmijës duhet të jetë pjesë e integruar e formave që plotësohen sipas VKM-së nr. 578 për procesin e menaxhimit të rasteve dhe pjesë e metodologjisë së monitorimit.

- Politikat e mbrojtjes së fëmijëve është një dokument rregullator, i cili garanton zbatimin e të drejtave të fëmijëve në çdo institucion në lidhje me fëmijën dhe që siguron që staf, veprimet dhe programet e tyre të mos dëmtojnë fëmijët, ata nuk i ekspozojnë fëmijët ndaj rrezikut të dëmtimit dhe abuzimit dhe se çdo shqetësim që institucionet kanë në lidhje me sigurinë e fëmijëve brenda komuniteteve në të cilat ata punojnë, raportohen tek autoritetet përkatëse. Ky dokument do të theksojë rëndësinë e zbatimit të të drejtave të fëmijëve dhe do të fuqizojë mekanizmin e raportimit të cenimit të të drejtave të fëmijëve edhe në ato institucione nga sektorë të ndryshëm që janë më larg ndikimit direkt të fëmijët. Institucionet arsimore publike dhe jopublike, klubet sportive, akademitë e fëmijëve, qendra sociale dhe zhvillimore etj., duhet të përqafojnë aplikimin e këtij dokumenti me efekt parandalues dhe mbrojtës.

- Me gjithë përpjekjet për përmirësime ligjore, ende mbetet e paqartë struktura që do të udhëheqë procesin e edukimit në vazhdim për profesionistët e fushës sociale (përfshirë ata të mbrojtjes së fëmijëve). Pritet të realizohet hartimi i një programi sistematik të zhvillimit të kapaciteteve profesionale, sipas roleve dhe funksioneve të profesionistëve.

- Pavarësisht arritjeve në forcimin e kapaciteteve të punonjësve që mbulojnë fushën e mbrojtjes dhe shërbimeve të fëmijëve, përparësi mbetet bashkërendimi i punës, ofrimi i trajnimeve të specializuara dhe njohura nga institucionet bashkërenduese lidhur me këtë fushë.

- Harmonizimi i punës së sektorëve të tjerë me konceptet e mbrojtjes së fëmijëve mbetet ende një sfidë.

- Profesionistët e vijës së parë (përfshirë stafin shëndetësor, punonjësit e policisë, mësuesit ose punonjësit e tjerë të shërbimit publik) mbeten në

nevojë për aftësim të vazhdueshëm profesional për administrim të rasteve.

Masat/rezultatet e pritshme dhe veprimtaritë. Në vijim janë dhënë produktet dhe veprimtaritë e ndërlidhura me objektivin të veçantë II.2

Masa II.2.1. Përmirësimi i kuadrit normativ, buxhetor dhe raportues për mbrojtjen e fëmijës

- Kjo masë përfshin draftimin e propozimeve që lindin nga gjetjet e analizës ligjore nga disa sektorë të ndryshëm që kanë në qendër mbrojtjen e fëmijëve.

II.2.1.a Hartimi dhe miratimi i ligjit, “Për kujdesin alternativ”, në kuadër të përmirësimit të kornizës ligjore në sistemin e mbrojtjes, kujdesit të fëmijëve dhe sistemit të drejtësisë”;

Rishikim tërësor të shërbimit të përkujdesjes alternative, si për vendosjen ashtu edhe për largimin nga kujdesi alternativ. Procedurat e deinstitutionalizimit.

II.2.1.b Hartimi dhe miratimi i një ligji të veçantë kundër trafikimit të personave dhe për mbrojtjen e T/VMT dhe përafrimi për aq sa është e mundur me direktivën 2011/36 “Mbi parandalimin dhe luftën e trafikut të qenieve njerëzore dhe mbrojtjen e viktimave të tyre”;

II.2.1.c Miratimi i akteve nënligjore që kanë të bëjnë me fëmijët për ligjin për të huajt, të miratuar më 2021;

II.2.1.ç Rishikimi i ligjit nr. 121/2016, “Për shërbimet e kujdesit shoqëror” dhe harmonizimi me ndryshimet ligjore të ligjit nr. 18/2017, “Për çështjet e mbrojtjes së fëmijëve”, si dhe detyrime të tjera që burojnë nga e drejta kombëtare dhe ndërkombëtare;

II.2.1.d Rishikimi i ligjit nr. 8153, datë 3.10.1996, “Për statusin e jetimit”;

II.2.1.dh Miratimi i ligjit të ri për mbrojtjen e të dhënave personale, i përafruar me GDPR-në dhe direktivën e Policisë;

II.2.1.e Hartimi dhe miratimi me akt normativ i udhëzimit metodologjik lidhur me kriteret e cilësisë së punës së strukturave të mbrojtjes së fëmijëve, grupeve teknike ndërsektoriale dhe metodologjisë për kontrollin e tyre;

II.2.1.ë Rishikimi i udhëzimit nr. 253, datë 10.4.2020, “Për menaxhimin e rasteve të fëmijëve në nevojë për mbrojtje, gjatë periudhës së fatkeqësisë natyrore për arsye të pandemisë shkaktuar nga COVID-19” për veprimet e

strukturave të mbrojtjes së fëmijëve në të gjitha rastet e emergjencave dhe pandemive

II.2.1.f Rishikimi i VKM-së nr. 578, “Për menaxhimin e rastit” për të pasqyruar nevojat e identifikuar nga analiza e implementimit të saj praktik;

II.2.1.g Rishikimi i VKM-së nr. 111, “Për procedurat dhe rregullat për kthimin dhe riatdhesimin e fëmijës”;

II.2.1.gj Rishikimi i VKM-së nr. 617, datë 7.9.2006, “Për përcaktimin e treguesve të vlerësimit dhe monitorimit të programeve të NE, pagesave për PAK dhe shërbimeve shoqërore;

II.2.1.h Hartimi dhe miratimi i një udhëzimi ndërinstitucional në lidhje me njoftimin dhe heqjen e materialeve të paligjshme dhe të dëmshme të abuzimit seksual dhe shfrytëzimit të fëmijëve *online*. Ref. *Strategjia Kombëtare për Sigurinë Kibernetike 2020–2025*

II.2.1.i Hartimi i një marrëveshje ndërminstrore për menaxhimin e rasteve të fëmijëve në vijim të zbatimit të VKM-së nr. 129, ngritja dhe fuqizimi i skuadrave të terrenit për identifikimin, referimin dhe menaxhimin e rasteve të fëmijëve në nevojë për mbrojtje përfshirë fëmijët në situatë rruge, të shfrytëzuar ekonomikisht dhe fëmijëve viktimë të trafikimit;

II.2.1.j Miratimi i metodologjisë për vlerësimin e interesit më të lartë të fëmijës dhe përcaktimin e interesit më të lartë të fëmijës për kategori të caktuara me përqendrim të veçantë fëmijët me aftësi të kufizuara dhe fëmijët e komunitetit rom dhe egjiptian;

II.2.1.k Buxhetimi në nivel lokal (NJVV) për njësitë e mbrojtjes së fëmijëve për menaxhimin e rastit të fëmijëve në nevojë për mbrojtje;

II.2.1.l Përmirësimi i modulit/*workflow* të menaxhimit të rastit (NJMF) pjesë e sistemit të regjistrimit elektronik të shërbimeve sociale, përfshirë trajnimin e strukturave të mbrojtjes së fëmijëve dhe NJVNR-së në NJVV.

Treguesit në nivel masash:

- akt ligjor i miratuar – ligji për kujdesin alternativ;

- baza ligjore dhe institucionale antitrafikim, praktikat dhe rekomandimet ndërkombëtare e analizuar; për hartimin e ligjit antitrafik; ligj i draftuar nga ekspertë; ligji i draftuar i konsultuar me publikun;

- aktet nënligjore që prekin fëmijët të miratuar (ligji për të huajt);

- akt ligjor i rishikuar dhe miratuar (ligjit nr. 121/2016, “Për shërbimet e kujdesit shoqëror”);

- akt ligjor i rishikuar dhe miratuar (ligjit nr. 8153, datë 3.10.1996, “Për statusin e jetimit”);

- akt ligjor i rishikuar dhe miratuar (ligji i birësimit);

- akt normativ i miratuar (i udhëzimit metodologjik lidhur me kriteret e cilësisë së punës së strukturave të mbrojtjes së fëmijëve, grupeve teknike ndërsektoriale dhe metodologjisë për kontrollin e tyre);

- udhëzim i miratuar (udhëzimit nr. 253, datë 10.4.2020, “Për menaxhimin e rasteve të fëmijëve në nevojë për mbrojtje, gjatë periudhës së fatkeqësisë natyrore për arsye të pandemisë së shkaktuar nga COVID-19”);

- akt nënligjor i miratuar (i VKM-së nr. 578, “Për menaxhimin e rasti”);

- akt nënligjor i rishikuar dhe miratuar (i VKM-së nr. 111, “Për procedurat dhe rregullat për kthimin dhe riatdhesimin e fëmijës”);

- akt nënligjor i rishikuar dhe miratuar (i VKM-së nr. 617, datë 7.9.2006, “Për përcaktimin e treguesve të vlerësimit dhe monitorimit të programeve të NE, pagesave për PAK dhe shërbimeve shoqërore);

- udhëzim i miratuar (një udhëzimi të brendshëm ndërinstitutional në lidhje me njoftimin dhe heqjen e materialeve të paligjshme dhe të dëmshme të abuzimit seksual dhe shfrytëzimit të fëmijëve *online*);

- udhëzim ndërministror i hartuar dhe miratuar (udhëzimit të përbashkët ndërministror për menaxhimin e rasteve të fëmijëve në vijim të zbatimit të VKM-së nr. 129);

- metodologji e miratuar (metodologjisë për vlerësimin e interesit më të lartë të fëmijës dhe përcaktimin e interesit më të lartë të fëmijës);

- analiza e kostos (e dakordësuar) për menaxhimin e rasteve të mbrojtjes së fëmijëve;

- nr. i NJVV-së me kosto të dedikuara për menaxhimin e rasteve të mbrojtjes së fëmijëve;

- % e strukturave të mbrojtjes së fëmijëve që përdorin sistemin e regjistrimit elektronik të shërbimeve shoqërore;

- gjenerimi i raporteve katërmujore dhe vjetore nga sistemi i regjistrimit elektronik të shërbimeve shoqërore;

- ligj i ri për mbrojtjen e të dhënave personale i përafëruar me GDPR-në dhe direktivën e Policisë, i miratuar.

Masa II.2.2. Fuqizimi i kapaciteteve të profesionistëve, mekanizmave dhe shërbimeve për adresimin e dhunës së fëmijëve

II.2.2.a Organizimi i konferencës kombëtare vjetore të profesionistëve në fushën e mbrojtjes së fëmijëve;

II.2.2.b Ngritja dhe funksionimi i urdhrat të punonjësit social;

II.2.2.c Bërja funksionale e sistemit të edukimit dhe akreditimit për punonjësit e shërbimeve shoqërore (përfshirë NJMF-të);

II.2.2.ç Ngritja e kapaciteteve të strukturave të mbrojtjes së fëmijëve në NJVV në bazë të moduleve të certifikuar dhe aprovuara nga QKEV-ja për menaxhimin e rasteve me qasje ndërsektoriale të fëmijëve në nevojë për mbrojtje;

II.2.2.d Përmirësimi i kapaciteteve të punonjësve nga sektorë të ndryshëm, si: kujdesi social, policia, media etj., në NJVV në bazë të moduleve të certifikuar dhe aprovuara nga QKEV-ja për përmirësimin e mekanizmit të identifikimit, raportimit dhe referimit të dhunës dhe mbështetjes së fëmijëve në nevojë për mbrojtje;

II.2.2.dh Ngritja e kapaciteteve të ekipeve ndërsektoriale (KRAT) në bazë të moduleve të certifikuar dhe aprovuara nga QKEV-ja mbi parandalimin dhe mbrojtjen e fëmijëve viktimë/viktimave të mundshme të trafikimit;

II.2.2.e Trajnimi i strukturave gjyqësore për t'u specializuar për veprat penale të trafikimit me qëllim për të hetuar në mënyrë proaktive rastet e trafikimit të personave, për të kryer në mënyrë efektive procedurat e ndjekjes penale, për të përdorur teknika të veçanta të hetimit, për të fuqizuar kryerjen e hetimeve financiare;

II.2.2.ë Trajnimi i punonjësve të policisë kufitare dhe migracionit, punonjësit doganorë, punonjësit e azilit dhe stafi i qendrave të pritjes dhe akomodimit të migrantëve përfshirë stafin mjekësor për rritjen e kapaciteteve për identifikimin e VT/VMT mes azilkërkuesve, migrantëve dhe veçanërisht fëmijëve të pashoqëruar, pavarësisht aftësisë dhe/ose gatishmërisë së tyre për të bashkëpunuar;

II.2.2.f Hartimi i një politike të dedikuara për arsimin parauniversitar në fushën e parandalimit

dhe adresimit të çdo lloj dhune dhe abuzimi, përfshirë bulizimin dhe ekstremizmin në shkollë;

II.2.2.g Krijimi i sistemit për identifikimin, parandalimin dhe raportimin e dhunës, bulizmit dhe ekstremizmit në shkollë;

II.2.2.gj Shtimi i numrit të oficerëve të sigurisë në shkollë;

II.2.2.h Shtimi i numrit të punonjësve psikosocialë në shkollë;

II.2.2.i Trajnimi i mësuesve dhe punonjësve të njësisë së shërbimit psikosocial dhe komisionet e etikës në shkollë në lidhje me dhunën dhe abuzimin, bulizimin dhe ekstremizmin në shkollë;

II.2.2.j Hartimi i protokollit të identifikimit dhe raportimit të dhunës për punonjësit e shëndetësisë, përfshirë rishikimin e formularëve, regjistrave të mbledhjes së informacionit mbi dhunën ndaj fëmijës;

II.2.2.k Përfshirja e treguesve të depistimit të keqtrajtimit të fëmijës, në kriteret e vlerësimit të performancës së institucioneve shëndetësore publike që ofrojnë kujdes për fëmijën (QSH-të, maternitetet, urgjencat e spitaleve) etj.;

II.2.2.l Forcimi i kapaciteteve të linjës kombëtare falas 116–006, dhe aplikacionit “Raporto dhe shpëto” për të mundësuar këshillimin dhe raportimin e rasteve të mundshme të TQNJ-së.

Ref. Plani Kombëtar për Luftën kundër Trafikimit të Personave 2021–2023

II.2.2.ll Fuqizimi i linjave të këshillimit, këshillimit psikologjik dhe shëndetit mendor për fëmijë përmes zgjerimit të shërbimeve, kanaleve të raportimit shtrirjes së shërbimit, ngritjes së kapaciteteve dhe financimit (linja telefonike si ALO 116 111, Nuk je vetëm, sistemi/portali i raportimit të faqeve me përmbajtje të paligjshme administruar nga AKCESK-ja etj.), për raportimin e dhunës dhe mbështetjes psikosociale së fëmijëve në nevojë për mbrojtje;

II.2.2.m Fuqizimi i shërbimeve të emergjencës për pritjen dhe akomodimin afatshkurtër të rasteve të fëmijëve të riatdhesuar duke përfshirë fëmijët nga zonat e konfliktit, dhe të fëmijëve të huaj të pashoqëruar dhe të ndarë përmes zgjerimit të shërbimeve, kanaleve të raportimit, shtrirjes së shërbimit, ngritjes së kapaciteteve dhe financimit;

II.2.2.n Ngritja e shërbimeve akomoduese dhe rehabilituese për fëmijët e riatdhesuar dhe fëmijëve të huaj të pashoqëruar dhe të ndarë.

Treguesit në nivel masash:

- konferencë kombëtare vjetore të profesionistëve në fushën e mbrojtjes së fëmijëve;
- strukturat e ngritura të urdhrit të punonjësit social;
- ngritja e Bordit pranë QKEV-së;
- kryerja e analizës së nevojave për ngritje kapacitetesh, përcaktimin e temave të trajnimit nga QKEV-ja;
- akredimi i organizmave dhe kurrikulave të trajnimit nga QKEV-ja;
- % e punonjësve të trajnuar çdo vit të strukturave të mbrojtjes së fëmijëve në NJVV;
- % e punonjësve të trajnuar, sipas tematikës dhe sektorit çdo vit të punonjësve nga sektorë të ndryshëm, si: kujdesi social, policia, media etj., në NJVV;
- % e profesionistëve të trajnuar të ekipeve ndërsektoriale (KRAT);
- % e punonjësve të trajnuar i strukturave gjyqësore;
- % e punonjësve të trajnuar i punonjësve të policisë kufitare dhe migracionit, punonjësit doganorë, punonjësit e azilit dhe stafi i qendrave të pritjes dhe akomodimit të migrantëve;
- politikë për mbrojtjen e fëmijëve për arsimin parauniversitar;
- konsolidimi i mjediseve të sigurta dhe miqësore për fëmijët në shkollë;
- rritja e cilësisë së shërbimit psikosocial për të gjithë nxënësit;
- % e mësuesve dhe punonjësve të trajnuar;
- protokollin për identifikimin dhe raportimin e dhunës, i hartuar;
- treguesit e depistimit të përfshirë në kriteret e vlerësimit të performancës së institucioneve shëndetësore;
- numri i rasteve të fëmijëve VMT/VT të raportuar çdo vit;
- numri i rasteve të raportuara të dhunës ndaj fëmijëve çdo vit;
- hartimi i metodologjisë për mbledhjen dhe raportimin e të dhënave nga linjat e këshillimit tek ASHMDF-në;
- numri i fëmijëve që përfitojnë shërbime emergjente të mbrojtjes;
- numri i fëmijëve të akomoduar për fëmijët e riatdhesuar dhe fëmijët e huaj të pashoqëruar dhe të ndarë;

- % e fëmijëve të rehabilituar për fëmijët e riatdhesuar dhe fëmijët e huaj të pashoqëruar dhe të ndarë.

Objektivi strategjik II.3. Mekanizma dhe shërbime të specializuara dhe të integruara për adresimin e formave të rënda të dhunës, përfshirë abuzimin seksual dhe abuzimin dhe shfrytëzimin online

Analiza e situatës në fushën që mbulon ky objektivi i veçantë është dhënë në seksionin 2.4.1, ndërsa **sfidat kryesore**, që dalin nga analiza, janë:

- Ekziston një mungesë e vazhdimësisë së shërbimeve për mbrojtjen e fëmijëve, duke filluar nga parandalimi, identifikimi i hershëm e deri te rehabilitimi.

Masat/rezultatet e pritshme dhe veprimtaritë. Në vijim janë dhënë produktet dhe veprimtaritë e ndërlidhura me objektivin të veçantë II.3

Masa II.3.1. Parandalimi dhe mbrojtja e fëmijëve nga abuzimi seksual dhe abuzimin dhe shfrytëzimin online

II.3.1.a Hartimi dhe miratimi i një udhëzimi të veçantë të veçantë për standardet e ofrimit të shërbimeve dhe të funksionimit të “Qendrave me një ndalesë” për trajtimin e fëmijëve viktime të dhunës seksuale dhe formave të tjera të rënda të dhunës;

II.3.1.b Ngritja e modeleve të shërbimeve të specializuara ndërsektoriale për të asistuar në mënyrë të menjëhershme fëmijët viktime të abuzimit seksual;

Ngritja dhe funksionimi i qendrave për trajtimin e viktimave të abuzimit seksual në dy bashki;

II.3.1.c Hartimi i propozimeve për ngritjen e shërbimeve rehabilituese të specializuara për fëmijët e abuzuar seksualisht;

II.3.1.ç Zhvillimi i programeve të trajnimit ndërsektorial të profesionistëve për ofrimin e shërbimeve të integruara për fëmijët viktime të abuzimit seksual dhe formave të tjera të rënda të dhunës dhe trajnimin e tyre (përfshin punonjësit e mbrojtjes së fëmijëve, punonjësit e sistemit të drejtësisë, punonjësit e shëndetësisë, së arsimit etj.);

II.3.1.d Draftimi dhe aprovimi i një marrëveshje ndërinstitucionale për ngritjen e një grupi të specializuar (policë, prokurorë dhe shërbim ofrues të internetit për të investiguar krimet kundër fëmijëve *online*;

II.3.1.dh Ngritja e një sistemi kursesh pranë Shkollës së Magjistraturës dhe Akademinë e Sigurisë për të ngritur kapacitetet teknike dhe njohuritë për policët, prokurorët dhe gjykatësit e rinj që lidhen me masat e mbrojtjes së fëmijëve, shërbimet shoqërore, për krimin kibernetik, të dhënat digjitale dhe abuzimin seksual *online* dhe shfrytëzimin e fëmijëve;

II.3.1.e Ngritja e kapaciteteve për hetuesit dhe oficerët e policisë të përfshirë specifikisht në hetimin e rasteve të abuzimit seksual të fëmijët dhe shfrytëzimin *online*;

II.3.1.ë Përmirësimi i kapaciteteve dhe infrastrukturës së Laboratorit Shkencor të Policisë për të mbledhur dhe analizuar efektivisht të dhënat digjitale që lidhen me krimet *online* kundrejt fëmijëve;

II.3.1.f Koordinimi me autoritetin përgjegjës për sigurinë kibernetike (AKCESK) për bashkërendimin e punës për të trajtuar në kohë reale nëpërmjet sistemit/platformës së raportimit të faqeve me përmbajtje të paligjshme, raportimet e bëra në lidhje me abuzimin dhe shfrytëzimin seksual të fëmijëve në internet;

II.3.1.g Bashkëpunimi dhe bashkërendimi i programeve të trajnimit, me autoritetin përgjegjës për sigurinë kibernetike (AKCESK) për ngritjen e kapaciteteve të punonjësve të institucioneve përgjegjëse për mbrojtjen dhe edukimin e fëmijëve (të personelit të gjyqësorit, prokurorisë dhe policisë, dhe të institucioneve të tjera ligjzbatuese të sistemit të drejtësisë), me qëllim rritjen e nivelit të sigurisë së fëmijëve në mjedisin *online*.

Treguesit në nivel masash:

- udhëzim i miratuar për standardet e ofrimit të shërbimeve dhe të funksionimit të “Qendrave me një ndalesë”;

- numri i fëmijëve viktime të abuzimit seksual që përfitojnë nga shërbimet e specializuara, çdo vit;

- propozime për model shërbimesh rehabilituese;

- numri i profesionistëve të trajnuar çdo vit, profesionistëve për ofrimin e shërbimeve të integruara për fëmijët viktime të abuzimit seksual;

- marrëveshje e draftuar dhe miratuar ndërinstitucionale për ngritjen e një grupi të specializuar (policë, prokurorë dhe shërbim ofrues të internetit për të hetuar krimet kundër fëmijëve *online*;

- sistemi i kurseve i ngritur;

- numri dhe % e oficerëve/hetuesve të trajnuar;
- numri i rasteve të fëmijëve ku të dhënat e tyre janë analizuar efektivisht;
- përmirësimi i platformës ekzistuese që administrohet nga AKCESK-ja;
- numri i reagimeve nga portali;
- numri dhe % e të personelit të gjyqësorit, prokurorisë dhe policisë, dhe të institucioneve të tjera ligjzbatuese të sistemit të drejtësisë të trajnuar.

Qëllimi i politikës III. Sistemet dhe shërbimet miqësore për fëmijë dhe adoleshentë

Qëllim i politikës 3. Sistemet dhe shërbimet miqësore për fëmijë dhe adoleshentë përfshijnë nxitjen e proceseve dhe sistemeve miqësore me fëmijët, si në arsim, shëndetësi, shërbime shoqërore dhe drejtësi. Në këtë aspekt është synuar më së shumti evidentimi i masave kryesore të strategjive sektoriale për të arritur vlerësimin e progresit të të drejtave të fëmijëve në këto fusha.

Treguesit kryesorë të impaktit nën këtë qëllim politik, janë:

- raporti neto i regjistrimeve, sipas ciklit arsimor;
- rezultatet e nxënësve 15-vjeçarë në leximshkrim, matematikë dhe shkenca;
- shkalla e përfundimit të arsimit (tri nivelet);
- norma e fëmijëve në qendrat rezidenciale në fund të vitit, për 100,000 banorë të moshës 0–17 vjeç;
- “Norma e fëmijëve 0–17 vjeç në qendra rezidenciale me kapacitet maksimal prej 10 fëmijësh në fund të vitit, për 100,000 fëmijë”;
- përqindja e djemve dhe vajzave (0–17 vjeç), që janë në rrezik për të qenë të varfër (varfëria relative), sipas kufirit kombëtar të rrezikut për të qenë i varfër;
- vdekshmëria neonatale;
- vdekshmëria foshnjore (nën 1 vjeç);
- vdekshmëria e fëmijëve nën 5 vjeç;
- përqindja e fëmijëve target që vaksinohen siç rekomandohet në kalendarin kombëtar të vaksinimi;
- dozën e parë FRP-së.

Janë katër objektiva të veçantë që ndërlidhen me këtë qëllim të politikës:

Objektivi strategjik III.1 Mundësi të barabarta për zhvillimin e aftësive dhe të mësuarit – nga fëmijëria e hershme në adoleshencë

Treguesit kryesorë në nivel objektivash të veçantë nën këtë qëllim strategjik, janë:

- përqindja e fëmijëve që janë regjistruar në klasën e parë në krahasim me numrin e përgjithshëm të fëmijëve 6 vjeç;
- përqindja e braktisjes shkollë;
- numri i fëmijëve që përfitojnë nga mekanizmi i mbështetjes financiare (bursave) për kategoritë e fëmijëve në nevojë (VKM nr. 854)⁵².

Objektivi strategjik III.2. Sistem i integruar i mbrojtjes sociale, i ndjeshëm ndaj nevojave të fëmijëve dhe familjeve

Treguesit kryesorë në nivel objektivash të veçantë nën këtë qëllim strategjik, janë:

- numri i fëmijëve që jetojnë në familje që përfitojnë ndihmë ekonomike;
- numri i fëmijëve që përfitojnë nga pagesa për aftësinë e kufizuar;
- numri i bashkive që kanë ngritur strukturat NARU sipas përcaktimeve ligjore;
- numri i shërbimeve për fëmijët të ngritura me fondin social;
- numri i qendrave të transformuara në shërbime komunitare për fëmijën dhe familjen;
- numri i fëmijëve në shërbim kujdestarie.

Objektivi strategjik III.3. Përmirësimi i shëndetit të fëmijëve dhe adoleshentëve

Treguesit kryesorë në nivel objektivash të veçantë nën këtë qëllim strategjik janë:

- përqindja e fëmijëve nën 5 vjeç, nën peshë;
- përqindja e fëmijëve nën 5 vjeç me rritje të prapambetur për moshën;
- përqindja e fëmijëve që ushqehen ekskluzivisht me qumësht gjiri deri 6 muaj;
- numri i njësitë të kujdesit intensiv neonatal që aplikojnë standardet e reja të kujdesit të të porsalindurve.

Objektivi strategjik III.4. Drejtësi miqësore për fëmijët

Treguesit kryesorë në nivel objektivash të veçantë nën këtë qëllim strategjik, janë:

- numri i fëmijëve që përfitojnë ndihmë ligjore falas;
- numri i rasteve të trajtuara nga shërbimi i provës;

⁵² VKM-ja e cituar, si vendimi nr. 666, datë 10.10.2019, i Këshillit të Ministrave, “Për kuotat financiare të ushqimit në mensa e konvikte dhe përcaktimin e kriterëve për përfitimin e bursave e të pagesave për nxënësit e arsimit parauniversitar në institucionet arsimore publike”, i ndryshuar.

- numri i fëmijëve (14–18 vjeç) të pandehur nën hetim të raportuar nga prokuroria;

- numri i fëmijëve të trajtuar me urdhër mbrojtje në gjykatë si viktime të dhunës në familje.

Objekti strategjik III.1 Mundësi të barabarta për zhvillimin e aftësive dhe të mësuarit – nga fëmijëria e hershme në adoleshencë

Analiza e situatës në fushën që mbulon ky objektivi i veçantë është dhënë në seksionin 2.4.3, ndërsa **sfidat kryesore**, që dalin nga analiza, janë:

Sfidat kryesore që dalin nga analiza, janë:

- edukimi dhe kujdesi për fëmijërinë e hershme administrohet nga njësitë e vetëqeverisjes vendore, Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale dhe Ministria e Arsimit dhe Sportit dhe mungojnë politikat e koordinimit ndërsektorial në këtë fushë;

- Shqipëria ka ngushtuar hendekun e barazisë në qasjen në arsim për nxënësit që vijnë nga grupet më të marxhinalizuara, megjithëse vazhdojnë të ekzistojnë disa sfida kritike, veçanërisht në vitet e parashkollorit;

- pavarësisht rritjes së aksesit në shkolla, arritjet akademike vazhdojnë të jenë jo të kënaqshme për fëmijët nga grupet vulnerabël, në veçanti të pjesëtarëve të pakicave kombëtare, rome, egjiptiane, si dhe fëmijëve me aftësi të kufizuara;

- numri i mësuesve ndihmës në shkolla është rritur ndjeshëm, por nga ana tjetër nevojitet rritja e kapaciteteve të tyre profesionale;

- vështirësi me aftësitë e të menduarit kritik, të tilla si vlerësimi, analiza dhe aplikimi i njohurive në një kontekst të ri.

Masat/rezultatet e pritshme dhe veprimtaritë. Në vijim janë dhënë produktet dhe veprimtaritë e ndërlidhura me objektivin të veçantë III.1

Masa III.1.1. Rritja, mirëqenia dhe të nxëniet gjatë fëmijërisë së hershme 0–3 vjeç

III.1.1.a Ngritja e një komiteti teknik këshillues nga Këshilli Kombëtar për të Drejtat dhe Mbrojtjen e Fëmijës, me qëllim hartimin e një plani pune /masash për koordinimin e roleve midis MSHMS-së, MASR-së dhe NJVV-së për rritjen e mirëqenies dhe të nxëniet gjatë fëmijërisë së hershme 0–3 vjeç. *Komiteti teknik këshillues do të hartojë një plan pune dhe do të qartësoj rolet dhe përgjegjësit e MSHMS-së, MASR-së dhe NJVV-së për një bashkërendim më të mirë të veprimtarive midis ministrive përgjegjëse për edukimin parashkollor dhe qeverisjen vendore.*

III.1.1.b Hartimi i propozimeve për ndryshimet në aktet ligjore dhe nënligjore në fuqi për organizimin dhe koordinimin e shërbimeve mbi kujdesin gjatë fëmijërisë së hershme (0–3 vjeç). *Do të zhvillohet një analizë e kuadrit ligjor për fëmijërinë e hershme dhe do të dilet me propozime konkrete të ndryshimeve në aktet ligjore dhe nënligjore me qëllim organizimin e shërbimeve për rritjen e mirëqenies dhe të nxëniet gjatë fëmijërisë së hershme 0–3 vjeç.*

III.1.1.c Fushatë komunikimi për prindërimin pozitiv dhe kujdesin fizik dhe emocional të fëmijëve 0–3 vjeç do të bëhet nëpërmjet veprimtarive të mirëplanifikuara në nivel vendore. Po ashtu, do të mbështeten veprimtaritë e ndërgjegjësimit të organizatave të shoqërisë civile dhe partnerëve ndërkombëtarë.

III.1.1.ç Ngritja e një grupi pune ndërinstitucional për hartimin e udhëzuesit për edukatorët në zbatim të standardeve të zhvillimit dhe të nxëniet të fëmijëve 0–3 vjeç. *ASCAP-ja do të hartojë udhëzuesin për edukatorët me qëllim që të gjithë të kenë një të kuptuar të përbashkët dhe të zbatojnë standardet e zhvillimit dhe të nxëniet të fëmijëve 0–3 vjeç.*

III.1.1.d Hartimi i udhëzuesit dhe paketës së trajnimit për edukatorët për zbatimin e standardeve të zhvillimit dhe të nxëniet të fëmijëve. *ASCAP-i, në bashkëpunim me ekspertë të fushave përkatëse, do të hartojë dhe do të zhvillojë udhëzuesin dhe paketën e trajnimit për edukatorët.*

III.1.1.dh Zhvillimi i kornizës së vlerësimit të cilësisë së zbatimit të standardeve me instrumentet përkatëse të inspektimit. ASCAP-ja do të hartojë një kornizë vlerësimi dhe instrumentet përkatëse të inspektimit me qëllim garantimin e cilësisë së zbatimit të standardeve të zhvillimit dhe të nxëniet të fëmijëve.

III.1.1.e Mbështetje financiare/bonus i çerdhes për familje me të ardhura të pakta për të mundësuar frekuentimin e çerdhes publike.

Treguesit në nivel masash:

- komitet teknik këshillues i ngritur nga Këshilli Kombëtar për të Drejtat dhe Mbrojtjen e Fëmijës;

- akte ligjore dhe nënligjore të hartuara;

- numri i prindërve të ndërgjegjësuar për prindërimin pozitiv dhe kujdesin fizik dhe emocional të fëmijëve;

- grup pune ndërinstitucional i ngritur për hartimin e udhëzuesit për edukatorët;

- udhëzim i hartuar për trajnimin e edukatorëve për zbatimin e standardeve të zhvillimit dhe të nxënësve të fëmijëve;

- korniza e vlerësimit të cilësisë së zbatimit të standardeve, e zhvilluar;

- numri i fëmijëve i mbështetur me bonusin e çerdhes.

Masa III.1.2 Rritja, zhvillimi dhe të nxënësve të fëmijëve 3–6 vjeç përmes një qasje gjithëpërfshirëse dhe cilësore

III.1.2.a Kryerja e studimit mbi njohjen e pengesave të hasura për përfshirjen e fëmijëve në edukimin parashkollor. Masa përfshin një studim që do të realizohet në bashkëpunim me partnerët ndërkombëtarë dhe pritet analizojë se cilat janë pengesat për përfshirjen e fëmijëve në edukimin parashkollor dhe të ofrojë rekomandime për zvogëlimin/eliminimin e këtyre pengesave.

III.1.2.b Hartimi i instrumentit të vlerësimit të përgatitjes për shkollë të fëmijëve në klasat përgatitore (5–6 vjeç). ASCAP-ja do të hartojë një instrument për të vlerësuar nivelin e përgatitjes së fëmijëve në klasat përgatitore. Me “klasë përgatitore” nënkuptohen klasat për fëmijë të moshës 5–6 vjeç që nuk kanë ndjekur arsimin parashkollor, të atashuara pranë shkollave të arsimit bazë, por edhe grupet e 3-ta në arsimin parashkollor, ku punohet me program të njëjtë.

III.1.2.c Mbështetje financiare/bonus i kopshtit për familje me të ardhura të ulëta për të mundur frekuentimin e kopshtit publik.

III.1.2.ç Përfshirja e të gjithë fëmijëve të moshës 5–6 vjeç në grupet e 3-ta në kopshte ose në klasa përgatitore, veçanërisht fëmijët e kategorive të vulnerable. Në pesë vitet e ardhshme do të krijohen kushtet që të gjithë fëmijët e moshës 5–6 vjeç të ndjekin arsimin parashkollor në grupet e 3-ta në kopshte, ose në klasa përgatitore.

III.1.2.d Përfshirja e nxënësve romë dhe egjiptianë 3–6 vjeç në arsimin parashkollor nga tarifatat financiare dhe pagesat për ushqim. Kjo masë ka si qëllim që të rrisë frekuentimin e nxënësve romë dhe egjiptianë në arsimin parashkollor, me synim që këto familje mos e shikojnë tarifën financiare si një pengesë për edukimin e fëmijëve.

III.1.2.dh Hartimi i instrumenteve për ndërtimin e kapaciteteve në nivel lokal për planifikim dhe buxhetim në lidhje me edukimin e fëmijërisë së hershme për të arritur një përfshirje më të lartë të fëmijëve nga grupet vulnerable (në të paktën tetë

bashki). Masa parashikon rritjen e kapaciteteve të aktorëve lokal me qëllim planifikimin dhe buxhetimin e shërbimeve cilësore të fëmijërisë së hershme me qendër të veçantë grupet vulnerable.

III.1.2.e Ngritja e kapaciteteve të stafëve të bashkive për zbatimin e instrumenteve (në të paktën tetë bashki). Stafet e bashkive do të marrin pjesë në trajnimin ku do të njihen me instrumentet dhe sesi ato do të zbatohen në praktikë.

III.1.2.ë Ndërgjegjësimi i prindërve dhe komunitetit për rëndësinë e arsimit parashkollor do të bëhet nëpërmjet veprimtarive të mirëplanifikuara në nivel të zyrave vendore të arsimit dhe institucioneve parashkollore, si dhe të shkollave të arsimit bazë pranë të cilave janë atashuar klasat përgatitore, në bashkëpunim edhe me qeverisjen vendor. Po ashtu, do të mbështeten veprimtaritë e ndërgjegjësimit të organizatave të shoqërisë civile dhe partnerëve ndërkombëtarë.

III.1.2.f Ngritja e kapaciteteve të shoqatave/këshillave të prindërve, përfshirë prindërve me aftësi të kufizuara, për t'u angazhuar në mënyrë të dobishme në çështjet e arsimit parashkollor. Do të zhvillohen veprimtari të ndryshme që kanë në qendër përfshirjen më të lartë të prindërve në çështjet e arsimit parashkollor dhe rritjen e kapaciteteve të këshillave të prindërve për të kontribuar në rritjen e cilësisë së edukimit në arsimin parashkollor.

III.1.2.g Shtrirja e trajnimeve të mësuesve parashkollorë dhe drejtuesve të kopshteve mbi metodologjinë e të nxënësve me qendër fëmijët, përfshirë ata me aftësi të kufizuara (bazuar në standardet e zhvillimit të mësimin për fëmijët 3–6 vjeç). (në të paktën tetë bashki). Mësuesit e parashkollorit dhe drejtuesit e kopshteve do të trajnohen mbi metodologjinë e të nxënësve me qendër fëmijët sipas standardeve të zhvillimit të mësimin për fëmijët 3–6 vjeç.

III.1.2.gj Hartimi i instrumenteve të inspektimit të kornizës për vlerësimin e arsimit parashkollor. ASCAP-ja do të hartojë instrumentet e inspektimit të kornizës së vlerësimit për të monitoruar cilësinë e përkujdesjes dhe edukimit në fëmijërinë e hershme, dhe sesi drejtuesit dhe mësuesit e arsimit parashkollor zbatojnë dhe monitorojnë programet edukative që zbatohen në institucionet parashkollore.

Treguesit në nivel masash:

- studim i realizuar për njohjen e pengesave të hasura për përfshirjen e fëmijëve në edukimin parashkollor;
- instrument i hartuar;
- numri i fëmijëve mbështetur me bonusin e kopshtit;
- numri i fëmijëve të moshës 5–6 vjeç në kopshte;
- numri i fëmijëve romë dhe egiptianë që përfitojnë nga masa;
- instrumente të hartuara;
- % e punonjësve të trajnuar të bashkive;
- numri i veprimtarive ndërgjegjësuese të prindërve dhe komunitetit për rëndësinë e arsimit parashkollor;
- numri i shoqatave, këshillave të prindërve të trajnuar dhe të angazhuar;
- % e mësuesve të trajnuar mbi metodologjinë e të nxënësve me përqendrim fëmijët, përshirë ata me aftësi të kufizuara;
- instrumente të hartuara të inspektimit të kornizës për vlerësimin e arsimit parashkollor.

Masa III.1.3. Arsimi bazë, i mesëm i ulët dhe i lartë gjithëpërfshirës

III.1.3 a) Funksionalizimi i plotë i Sistemit të Menaxhimit të Informacionit Parauniversitar (SMIP). SMIP-ja do të jetë baza e të dhënave (braktisjen, aftësinë e kufizuar etj.), që do të kombinojë të dhënat administrative me rezultatet e të nxënësve. Konsolidimi i SMIP-it për ofrimin e të dhënave të nevojshme për vendimmarrje. *Sistemi i Menaxhimit të Informacionit Parauniversitar (SMIP) do të jetë baza e parë e të dhënave në Shqipëri që kombinon të dhënat administrative me rezultatet e të nxënësve në nivelin qendror. Konsolidimi i platformës duke u mirëmbajtur dhe populluar do të bëjë të mundur futjen e të dhënave nga shkollat dhe me funksionalizimin e saj do të hiqen nga përdorimi tabelat e Excel-it që janë tani në përdorim. Që të dhënat të jenë të besueshme, do të trajnohet personeli përgjegjës në shkollat, dhe do të përcaktohen procedura të qarta të sigurimit të cilësisë që bëjnë të mundur identifikimin dhe evitimin e gabimeve në të dhëna.*

III.1.3 b) Trajnimi i mësuesve dhe aktorëve të tjerë të shkollës për të përmirësuar praktikën gjithëpërfshirëse të shkollës. *Do të rriten kapacitetet e mësuesve dhe aktorëve të tjerë të shkollës me qëllim zvogëlimin e pengesave në procesin e të nxënësve dhe në pjesëmarrjen aktive për çdo nxënësi të shkollës.*

III.1.3 c) Ngritja e një modeli në mbështetje të fëmijëve mbi aftësitë bazë (shkrim, gjuhë, matematikë). *Programe të veçanta ndihme për fëmijët nga grupet vulnerable me rezultate të ulëta të të mësuarit. Kjo masë parashikon një mbështetje të fëmijëve dhe, veçanërisht, atyre nga grupet vulnerable mbi aftësitë bazë (shkrim, gjuhë, matematikë). Shkollat do të vlerësojnë nevojat e nxënësve dhe do të ofrojnë mbështetje për këta fëmijë.*

III.1.3 ç) Zhvillimi i kapaciteteve të mësuesve ndihmës dhe mësuesve që punojnë me nxënësit që nuk dëgjojnë dhe nuk shikojnë. *Do të hartohen programe të zhvillimit profesional për këta mësues.*

III.1.3 d) Hartimi i një marrëveshjeje bashkëpunimi ndërmjet MSHMS-së dhe MASR-së, lidhur me ndërveprimin ndërmjet komisioneve multidisiplinore të vlerësimit të arsimimit për fëmijët me aftësi të kufizuara dhe Komisionit multidisiplinor të vlerësimit të AK-së. *Fuqizimi i rolit të komisioneve multidisiplinore është parakusht për realizimin e gjithëpërfshirjes. Bashkëpunimi me komisionet e reja të vlerësimit të AK-së, sipas modelit të gjithëpërfshirjes dhe monitorimi i rregullt i ecursës së fëmijës në procesin arsimor, është i rëndësishëm për zbatimin e planit edukativ individual.*

III.1.3 dh) Planifikimi i buxheteve për sigurimin e materialeve didaktike sipas kërkesave të veçanta të kategorive të ndryshme të fëmijëve me aftësi të kufizuara. *Njësitë e vetëqeverisjes vendore në bashkëpunim me ministrinë dhe donatorët (BE-ja, OKB-ja etj.) kanë përmirësuar infrastrukturën në shkollat për t'i kthyer ato në mjedise të aksesueshme për fëmijët me aftësi të kufizuara. Kjo masë parashikon sigurimin në vazhdimësi të materialeve didaktike sipas nevojave të veçanta të kategorive të ndryshme të fëmijëve me aftësi të kufizuara.*

III.1.3 e) Kthimi i shkollave speciale në qendra burimore për aftësinë e kufizuar. *Në kuadër të qasjes për arsimin gjithëpërfshirës që KDPAK-u rekomandon për të gjitha shtetet palë, Komiteti është shprehur se shteti shqiptar duhet t'i kushtojë një rëndësi të veçantë formulimit, vendosjes dhe zbatimit të objektivave të veçantë për promovimin e një kulture të përfshirjes në arsimin tradicional, vlerësime të individualizuara të kërkesave arsimore në kontekstin e të drejtave të njeriut. Për zbatimin e qasjes gjithëpërfshirëse në arsim qasje dhe rekomandimit të Komitetit të KDPAK-ut është vendosur shndërrimin i shkollave speciale publike në qendra burimore.*

III.1.3 ë) Ndërgjegjësimi/fuqizimi i prindërve që kanë fëmijë me aftësi të kufizuara me qëllim rritjen e pjesëmarrjes dhe mbështetjes së fëmijës në

familje, shkollë, komunitet dhe qasja e tyre në shërbimet kryesore. *Përfshirja e prindërve dhe komunitetit është një parim i rëndësishëm i cilësisë, arsimit gjithëpërfshirës, në klasë dhe jashtë saj. Hapi i parë për ndërgjegjësimin dhe fuqizimin e prindërve dhe familjeve për t'u përfshirë në një mënyrë bashkëpunuese me shkollat është promovimi i një atmosfere sociale dhe edukative ku prindërit të ndjehen të mirëpritur, të respektuar, të besueshëm, që fjala e tyre dëgjohet dhe të ndjehen të dobishëm.*

III.1.3 f) Identifikimi në kohë i nxënësve romë dhe egjiptianë që janë në moshë për t'u regjistruar në arsimin parashkollor dhe atë bazë, si dhe nxitja e përfshirjes në arsimin e detyruar të nxënësve të moshës 6–16 vjeç që nuk janë regjistruar apo kanë braktisur shkollën. *Për identifikimin dhe adresimin e nevojave të nxënësve që nuk janë regjistruar në arsimin e detyrueshëm, që nuk vijnë rregullisht në mësimin apo janë në rrezik braktisje synohet që të ngrihen grupet e punës ndërsektoriale funksionale në 61 bashki dhe të referohen familjet e këtyre fëmijëve në shërbimet e mbrojtjes sociale.*

III.1.3 g) Mbështetje financiare për nxënësit romë, egjiptianë dhe grupet vulnerabel. *MASR-ja do të konsolidojë një program të bursave për nxënësit romë dhe egjiptianë të shkollave të mesme nga familjet në kushte të vështira ekonomike. Bursat do të jenë të kushtëzuara me vijimin e rregullt të shkollës, ndërsa përparësi do të kenë vajzat dhe kandidatët me performancë të mirë në mësim.*

III.1.3 gj) Organizim i programeve të veçanta mbasshkollore ku nxënësit romë dhe egjiptianë të moshës 6–16 vjeç të ndihmohen në kryerjen e detyrave mësimore ose të marrin mësim plotësues. *Shkollat do të vlerësojnë nevojat e nxënësve romë dhe egjiptianë të moshës 6–16 vjeç, që kanë vështirësi në mësim dhe do të zhvillojnë programe të veçanta mbasshkollore për kryerjen e detyrave mësimore.*

III.1.3 h) Ofrim i kurseve për të ndërtuar dhe zhvilluar njohuritë bazë në shkrim/lexim dhe aftësitë jetësore të prindërve romë dhe egjiptianë me mungesë arsimi, fëmijët e të cilëve frekuentojnë arsimin e detyruar. *Është parë shumë e nevojshme që shkollat publike të arsimit të detyruar në bashkëpunim me njësitë e vetëqeverisjes vendore të ofrojnë kurse për të ndërtuar dhe zhvilluar njohuritë bazë në shkrim/lexim dhe aftësitë jetësore të prindërve romë dhe egjiptianë dhe gjithashtu programeve të veçanta mbasshkollore për fëmijët.*

III.1.3 i) Fuqizimi i praktikave online të akademia.al, zgjerimi i materialeve të akademia.al. *Kjo masë parashikon që të zhvilloj më tej metodat interaktive përmes të mësuarit online, duke ofruar*

funksionalitete të cilat lehtësojnë komunikimin dhe procesin mësimor.

III.1.3 j) Zhvillimi i kapaciteteve të mësuesve për zhvillimin e përmbajtjeve mësimore në internet – ICT. *Do të hartohen programe trajnimi që kanë në qendër rritjen e kapaciteteve të mësuesve për zhvillimin e përmbajtjeve mësimore në internet në bashkëpunim me institucionet përgjegjëse për sigurinë kibernetike dhe shpërndarjen e informacionit – ICT.*

III.1.3 k) Sistem online Akelius për grupet që janë të vështira për t'u arritur (migrues/refugjatë) *synon të mbështesë fëmijët refugjatë dhe emigrantë për të fituar aftësitë e gjuhës dhe për të inkurajuar pjesëmarrjen, si dhe përmirësimin e rezultateve në klasë.*

III.1.3 l) Sistemi i parandalimit dhe reagimit të hershëm ndaj mos regjistrimit në shkollë. Zgjerimi i zbatimit të sistemit të parandalimit dhe reagimi i hershëm ndaj mos regjistrimit në shkollë dhe braktisjes së nxënësve në arsimin bazë (me përqendrim të veçantë fëmijët e grupeve vulnerable, djemtë dhe vajzat). *(Baseline aktualisht sistemi i zbatuar në 4 NJVV – Durrës, Korçë, Lezhë e Shkodër) Do të hartohen plane veçanta pune për këto grupe dhe do të ndërtohet një sistem raportimi për rastet e mosregjistrimit dhe braktisjes së shkollimit. Do të vijojë mbështetja me bursë nga shteti për uljen e nivelit të braktisjes shkollore për nxënësit që janë regjistruar në arsimin bazë, por që, në pamundësi financiare, nuk e ndjekin arsimin bazë.*

III.1.3 ll) Sistem i parandalimit dhe reagimit të hershëm ndaj mos regjistrimit në shkollë dhe largimit të nxënësve në arsimin e mesëm të lartë (me përqendrim të veçantë fëmijët e grupeve vulnerable, djemtë dhe vajzat).

III.1.3 m) Zhvillimi i kapaciteteve të parlamentit të nxënësve dhe qeverisë së nxënësve për një pjesëmarrje më të madhe në vendimmarrjen e shkollës (detyrat dhe përgjegjësitë e qeverisë së nxënësve. *Do të hartohen programe trajnimi që kanë në qendër rritjen e kapaciteteve të parlamentit të nxënësve dhe qeverisë së nxënësve për të garantuar një pjesëmarrje më të madhe në vendimmarrjen e shkollës dhe përmbushje të detyrave dhe përgjegjësi të këtyre strukturave.*

III.1.3 n) Trajnimi i psikologëve, punonjësve socialë për barazinë gjinore (baseline në vitin 2020 janë trajnuar 70 psikologë). Do të vazhdojë trajnimi edhe i pjesës tjetër të psikologëve, punonjësve socialë për barazinë gjinore.

III.1.3 nj) Ngritja e shërbimeve argëtuese dhe kulturore në NJVV.

III.1.3 o) Zhvillimi i moduleve/ programeve të trajnimit dhe materialeve burimore për mësues që promovojnë kompetencën e qytetarisë dhe aktivizimit të fëmijëve dhe adoleshentëve.

Treguesit në nivel masash:

- sistemi i menaxhimit të informacionit funksional;

- % e mësuesve të trajnuar për të përmirësuar praktikën gjithëpërfshirëse të shkollës;

- model mbështetës i hartuar;

- % e mësuesve të trajnuar;

- marrëveshje e hartuar;

- % e buxhetit për materiale didaktike;

- numri i shkollave burimore për aftësinë e kufizuar;

- numri i fëmijëve në shkollat e veçanta;

- numri i prindërve të ndërgjegjësuar;

- numri i nxënësve romë dhe egjiptianë të identifikuar;

- numri i nxënësve romë dhe egjiptianë të përfshirë në arsimin e detyruar;

- numri i nxënësve romë dhe egjiptianë mbështetur me skema financiare;

- numri i nxënësve romë dhe egjiptianë që marrin pjesë në programet passhkollore;

- numri i prindërve romë dhe egjiptianë që marrin pjesë në kurse;

- numri i mësuesve dhe nxënësve përdorues të platformës;

- % e mësuesve të trajnuar;

- numri i personave që përdorin sistemin *online*;

- numri i nxënësve të identifikuar të paregjistruar në shkollë;

- numri i nxënësve të regjistruar në shkollë për shkak të ndërhyrjes;

- % e nxënësve të parlamentit të trajnuar;

- % e psikologëve/punonjësve socialë të trajnuar;

- 10 qendra kulturore të ngritura.

Masa III.1.4 Menaxhimi i rrezikut dhe katastrofave në shkollë

III.1.4.a Asistencë teknike për MASR-në, zyrat lokale të arsimit dhe shkollat e zgjedhura për të hartuar një politikë dhe një plan për reduktimin e riskut nga katastrofat në shkollë. *MAS-i në bashkëpunim me zyrat lokale të arsimit dhe shkollat e zgjedhura do të hartojë një politikë dhe një plan për reduktimin e riskut nga katastrofat në shkollë. Ky plan do të pilotohet fillimisht në shkollat e zgjedhura dhe më pas do të shtrihet edhe në shkollat e tjera.*

III.1.4.b Zhvillimi i kapaciteteve të mësuesve dhe stafit të shkollës për të zbatuar paketën për zvogëlimin e rrezikut të katastrofave në shkollë. *Do të hartohen programe të zhvillimit profesional për mësuesit dhe stafet e shkollave.*

Treguesit në nivel masash:

- plani i hartuar dhe miratuar për reduktimin e riskut nga katastrofat në shkollë;

- % e mësuesve të trajnuar për të zbatuar paketën për zvogëlimin e rrezikut të katastrofave në shkollë.

Masa III.1.5 Edukimi për karrierën dhe aftësimi për tregun e punës

III.1.5.a Përgatitja e një modeli udhëzuesi të karrierës për aftësimin e nxënësve për tregun e punës. *ASCAP-ja në bashkëpunim me ekspertët do të përgatis një udhëzues të karrierës me qëllim aftësimin e nxënësve për tregun e punës që iu përgjigjet kërkesave të punëdhënësve dhe zhvillimeve më të fundit në tregun e punës.*

III.1.5.b Trajnimi i profesionistëve të edukimit të karrierës në shkollat e arsimit të mesëm të lartë. *Do të hartohen programe të zhvillimit profesional për profesionistët e edukimit të karrierës në shkollat e arsimit të mesëm të lartë.*

Treguesit në nivel masash:

- udhëzues i përgatitur për aftësimin e nxënësve për tregun e punës;

- % e profesionistëve të trajnuar të edukimit të karrierës në shkollat e arsimit të mesëm të lartë;

Objektivi strategjik III.2. Sistem i integruar i mbrojtjes sociale, i ndjeshëm ndaj nevojave të fëmijëve dhe familjeve

Analiza e situatës në fushën që mbulon ky objektivi i veçantë është dhënë në seksionin 2.4.3, ndërsa **sfidat kryesore** që dalin nga analiza, janë:

- pushteti vendor duhet të plotësojë detyrimin e planifikimit, ofrimit dhe monitorimit të shërbimeve të standardizuara dhe të specializuara për grupet e identifikuara në nevojë, si p.sh., programe të ndërhyrjeve të hershme të fuqizimit të familjeve për parandalimin e ndarjes së fëmijëve nga familja biologjike, adresimi i problematikave që lidhen me praktikën e prindërimit pozitiv, shëndetin mendor të prindërve apo edhe të fëmijëve që më pas bëhen pjesë e sistemit rezidencial;

- ngritja dhe menaxhimi i shërbimeve të specializuara për fëmijët në nevojë për mbrojtje (si p.sh. për fëmijët viktimë të abuzimit seksual, viktimë të trafikimit, fëmijët/adoleshentët

përdorues të substancave abuzive etj.), si dhe të qendrave të emergjencës.

- Gjetja e zgjidhjeve për financimin e shërbimeve, duhet të shoqërohet me:

- ngritjen e strukturave të vlerësimit të rastit dhe referimit në të gjitha NJVV-të;

- fuqizimin e kapaciteteve të këtyre strukturave, përfshirë në fushën e menaxhimit të fondeve.

- Për më tepër, duhet të pilotohen, të paktën në disa NJVV, modele/praktika të ofrimit të plotë të shportës së shërbimeve shoqërore, në bashkëveprim me skemat e ndihmës ekonomike, dhe të vlerësimit të ri biopsikosocial të aftësisë së kufizuar. Kështu do të hidheshin hapat drejt konsolidimit të sistemit të integruar të mbrojtjes shoqërore;

- në lidhje me kategorinë e fëmijëve të grupmoshës 15–18 vjeç pa kujdesin e duhur prindëror dhe nën kujdes rezidencial, rekomandohet të ngrihet një model që të synojë aftësimin për jetën dhe përgatitjen e tyre për jetesë të pavarur, bazuar dhe në procesin e deinstitutionalizimit të filluar tashmë me shërbimet publike të përkujdesjes për fëmijë, por që duhet të shtrihet dhe në shërbimet jopublike rezidenciale.

Masat/rezultatet e pritshme dhe veprimtaritë. Në vijim janë dhënë produktet dhe veprimtaritë e ndërlidhura me objektivin e veçantë III.2

Masa III.2.1 Përmirësim i qasjes të fëmijëve dhe adoleshentëve në nevojë në programet e mbrojtjes sociale

III.2.1.a Publikimi i përvitshëm i studimit “Matja e të ardhurave dhe nivelit të jetesës në Shqipëri”, përfshirë treguesit e privimit material të fëmijëve.

III.2.1.b Mbështetje e familjeve me paketa të kompozuar për familjet me shumë fëmijë, përfituese të skemës së ndihmës ekonomike.

III.2.1.c Miratimi i ligjit të ri për fëmijët e Republikës së Shqipërisë: për trajtim financiar për fëmijët që humbasin një nga prindërit për shkak të detyrës në vijën e parë.

III.2.1.ç Propozimi i opsioneve (teknike dhe financiare) për përmirësimin e sistemit të mbrojtjes (ndihmës) ekonomike me qëllim adresimin e dobishëm të varfërisë materiale e monetare dhe mundësinë e realizimit të ‘përfitimit universal të fëmijëve.

III.2.1.d Ngritja e modelit të sistemit për transferat në para në situata të krizave natyrore, për familjet në nevojë.

III.2.1.dh Ngritja e kapaciteteve të punonjësve të NJVV-së (administratorëve socialë në bashkëpunim me punonjësit e NARU-së) për të informuar dhe mbështetur familjet në ndihmë ekonomike për të përfituar nga shërbimet dhe masat e tjera të mbrojtjes sociale.

III.2.1.e Realizimi i integritetit të tri sistemeve të MIS-së nëpërmjet përmirësimit të modulit të integritetit të shërbimeve sociale me pagesat *cash*, përfshirë dhe kategoritë e fëmijëve në nevojë, si dhe përgatitja e një plani masash, që përfshin të gjitha strukturat përgjegjëse për ofrimin e shërbimeve për fëmijë dhe familje (pagesa *cash*, bonus i bebes, bonus i vaksinës, bonus i shkollës, vakt ushqimor në shkollë, librat falas).

III.2.1.ë Përditësimi udhëzuesit për bashkitë/qarqet për hartimin e planeve sociale, ku të përfshihet edhe mbrojtja e fëmijëve nga dhuna/abuzimi.

III.2.1.f Rishikimi i VKM-së dhe udhëzimit të shpërndarjes së buxhetit të alokuar për fondin social nga buxheti qendror.

III.2.1.g Ngritja e kapaciteteve të NJVV-së dhe strukturave përkatëse për të aplikuar dhe përfituar nga fondi social.

III.2.1.gj Hartimi i procedurave standarde të shërbimeve parashoqërore (informim, këshillim, mbështetje psikosociale) të veprimit për punonjësit socialë përgjegjës për menaxhimin e rastit në ofrimin e shërbimeve të përkujdesjes shoqërore për fëmijë dhe familje (përfshirë NJMF-të).

III.2.1.h Hartimi dhe miratimi metodologjisë së vlerësimit të kënaqësisë së ofrimit të shërbimeve për të gjitha kategoritë, veçanërisht ato me përqendrim fëmijët.

III.2.1.i Kryerja e studimit mbi qasjen dhe nivelin e kënaqësisë së përfitimit të shërbimeve me përqendrim të veçantë fëmijët.

III.2.1.j Përmirësimi i standardeve ekzistuese dhe hartimi i standardeve të shërbimeve të reja të mbrojtjes sociale së fëmijëve përfshirë kostimin e standardeve.

III.2.1.k Hartimi i kuadrit rregullator për prokurimin e shërbimeve.

III.2.1.l Rishikimi i VKM-së së licencimit të shërbimeve.

III.2.1.ll Përmirësimi dhe shtimi i shërbimeve të integruara socioshëndetësore nëpërmjet Fondit Social (shërbime të specializuara për fëmijët përfshirë: fëmijët për të gjitha format e abuzimit, viktime të trafikimit, fëmijët me aftësi të kufizuara, shtëpitë mbështetëse social shëndetësore të adoleshentëve që kanë krijuar varësi etj.).

III.2.1.m Rishikimi i VKM-së të bonusit të bebeve.

Treguesit në nivel masash:

- publikimi vjetor i të dhënave mbi varfërinë e fëmijëve bazuar në metodologjinë e EUROSTAT-it;

- numri i familjeve që përfitojnë nga paketat tashmë të miratuara me akt normativ;

- miratimi i ligjit për fëmijët e Republikës së Shqipërisë;

- dokumenti i dakordësuar i opsioneve (teknike dhe financiare) për përmirësimin e sistemit të mbrojtjes (ndihmës) ekonomike;

- mekanizmi i ngritur i modelit të sistemit për transferta në kesh në situata të krizave natyrore, për familjet në nevojë;

- % e punonjësve të trajnuar në NJVV;

- VKM-ja dhe plani i masave të MIS-it për integrimin e tri sistemeve të MIS-it;

- raporti vjetor me të dhënat e MIS-t i publikuar;

- udhëzuesi i miratuar me urdhër ministri për bashkitë/qarqet për hartimin e planeve sociale;

- % e NJVV-së me plane sociale të miratuara;

- VKM-ja e rishikuar dhe udhëzimi i rishikuar i shpërndarjes së buxhetit të alokuar për fondin social nga buxheti qendror;

- % e NARU të trajnuara për të aplikuar dhe përfituar nga fondi social;

- procedura të miratuara të shërbimeve parashoqërore (informim, këshillim, mbështetje psikosociale);

- metodologjia e vlerësimit të kënaqësisë së ofrimit të shërbimeve për të gjitha kategoritë e miratuar me udhëzim ministri;

- studimi i publikuar mbi qasjen dhe nivelin e kënaqësisë së përfuturit të shërbimeve me qendër të veçantë fëmijët;

- numri i standardeve të miratuara të shërbimeve të reja të mbrojtjes sociale VKM dhe udhëzime të hartuara dhe miratuara;

- VKM dhe udhëzim i miratuar për kuadrin rregullator për prokurimin e shërbimeve;

- akt nënligjor i rishikuar - VKM-ja e licencimit të shërbimeve;

- numri i shërbimeve të reja sociale për fëmijë (shërbimeve të integruara socioshëndetësore);

- numri i përfituesve të shërbimeve të disagreguara sipas gjinisë/modeleve të shërbimeve;

- VKM-ja e miratuar e bonusit të bebeve.

Masa III.2.2. Përmirësimi i kujdesit/shërbimit alternativ për të çuar përpara procesin e deinstitutionalizimit

III.2.2.a Rishikimi i standardeve të institucioneve të përkujdesjes shoqërore për fëmijë.

III.2.2.b Ngritja e kujdesit alternativ i specializuar për fëmijët me aftësi të kufizuara të lehta.

Ref. Plani kombëtar i deinstitutionalizimit 2020–2022

III.2.2.c Ndërtimi i një mekanizmi funksional të referimit dhe bashkëpunimi për evidentimin e hershëm të rasteve të braktisjes (hartimi i një pakete ndihme mbështetëse për këtë grup të nënave, si p.sh. përfshirë: strehimin, punësimin, arsimimin, edukimin për prindërim, kujdesin e hershëm për fëmijën etj.).

Ref. Plani kombëtar i deinstitutionalizimit 2020–2022

III.2.2.ç Transformimi i qendrave të përkujdesjes rezidenciale publike në shërbime me bazë komunitare.

Ref. Plani kombëtar i deinstitutionalizimit 2020–2022

III.2.2.d Modelimi dhe pilotimi i shërbimeve alternative cilësore, duke përfshirë shërbimin e specializuar profesional të kujdestarisë.

Ref. Plani kombëtar i deinstitutionalizimit 2020–2022

III.2.2.dh Modelimi i procedurave për ribashkimin e fëmijës me familjen biologjike.

III.2.2.e Ngritja e kapaciteteve të profesionistëve (NJMF-ja, NJVNR-ja, prokurori dhe gjykata) për të vënë në zbatim planin kombëtar të deinstitutionalizimit dhe legjislacionin e rishikuar për kujdesin alternativ (që përfshin dhe kuadrin e ri ligjor për birësimin) në nivel qendror dhe lokal.

III.2.2.ë Ngritja e kapaciteteve të punonjësve të mbrojtjes së fëmijëve të NJMF-së dhe punonjësve socialë të NJVNR-së në lidhje me procesin e identifikimit të hershëm të familjeve vulnerabel, referimeve, zhvillimit të planeve të fuqizimit të familjes dhe si rrjedhojë e mekanizmit të filtrimit (*gatekeeping*).

Treguesit në nivel masash:

- standarde të rishikuara të institucioneve të përkujdesjes shoqërore për fëmijë;

- numri i familjeve që ofrojnë kujdes alternativ;
- NARU-ja të trajnuara mekanizmi funksional të referimit dhe bashkëpunimi për evidentimin e hershëm të rasteve të braktisjes;
- numri i qendrave të transformuara përkujdesjes rezidenciale publike;
- numri i shërbimeve të pilotuara;
- procedura të hartuara dhe të miratuara për ribashkimin e fëmijës me familjen biologjike;
- numri i profesionistëve të trajnuar, sipas sektorit dhe shtrirjes gjeografike;
- numri dhe % e PMF-së dhe punonjësve socialë të NJVNR-së të trajnuar në lidhje me procesin e identifikimit të hershëm të familjeve vulnerabel, referimeve, zhvillimit të planeve të fuqizimit të familjes dhe si rrjedhojë e mekanizmit të filtrimit (*gatekeeping*).

Objektivi strategjik III.3. Përmirësimi i shëndetit të fëmijëve dhe adoleshentëve

Analiza e situatës në fushën që mbulon ky objektivi i veçantë është dhënë në seksionin 2.4.3, ndërsa **sfidat kryesore** që dalin nga analiza, janë:

- në përgjigje ndaj numrit në rritje të vdekshmërisë neonatale, duhet të merren masa për të rritur cilësinë e ndjekjes së shëndetit të gruas shtatzënë, por edhe kujdesit neonatal në të gjitha hallkat e shërbimit, përfshirë në nivelin spitalor (maternitete) dhe atë të kujdesit shëndetësor parësor;
- identifikimi i hershëm i problemeve të zhvillimit të fëmijët dhe ndjekja e tyre ka mbetur problematik ndër vite, shoqëruar edhe me mungesën e shërbimeve të rehabilitimit;
- lidhur me vaksinimin, puna duhet të vijojë për të siguruar vazhdimësinë dhe trajtuar barrierën e qëndrimeve mospranuese të prindërve/kujdestarëve, sidomos ndaj vaksinës së fruthit;
- përparësi duhet të marrë mirëqenia/shëndeti mendor i prindërve/kujdestarëve dhe fëmijëve, si faktor kyç i mbarëvajtjes së fëmijëve, sidomos edhe në kushtet e COVID-19;
- fuqizimi i shërbimeve miqësore për adoleshentët për të adresuar shëndetin seksual, ushqyerjen e shëndetshme, shëndetin mendor mbetet problematikë kyçe. Për shkak të grup-moshës, duhet pasur parasysh që, përkrah masave që kanë në qendër profesionalistët, duhet të vendosen si përparësi ato që krijojnë mundësinë e

ndërveprimit me adoleshentët dhe fuqizimin e aftësive të tyre;

- trajtimi i stigmës, deri te ngritja e shërbimeve të aksesueshme, të përshtatshme, të specializuara duhet të përfshihen në strategjitë përkatëse;
- në vijim, merr përparësi hartimi dhe zbatimi i planit të komunikimit për ndryshim të praktikave të ushqyerjes apo monitorimit të zbatimit të strategjive dhe ligjeve ekzistuese për ushqyerjen, përfshirë ato në mjediset shkollore.

Masat/rezultatet e pritshme dhe veprimtaritë. Në vijim janë dhënë produktet dhe veprimtaritë e ndërlidhura me objektivin të veçantë III.3

Masa III.3.1 Përmirësimi i shëndetit të fëmijëve dhe adoleshentëve

III.3.1.a Ngritja e një grupi pune, për të përcaktuar fashën e moshës pediatrike, të moshës adoleshente dhe të re.

III.3.1.b Rishikimi udhërrëfyesve dhe protokolleve klinike të kujdesit shëndetësor për gratë shtatzëna dhe fëmijët në kuadër të shërbimit shëndetësor parësor (përfshirë kujdesin antenatal, kujdesin postnatal, ushqyerjen e grave shtatzëna dhe fëmijëve dhe zhvillimin e fëmijëve) dhe të neonatologjisë në maternitete për përmirësimin e kujdesit shëndetësor neonatal dhe zbatimin e despistimit neonatal për identifikimin e hershëm të sëmundjeve gjenetike të fëmijët dhe çrregullimeve të tjera.

III.3.1.c Trajnimi i stafit shëndetësor për zbatimin e protokolleve të rishikuara – kujdesi shëndetësor parësor dhe spitalor (maternitete).

III.3.1.ç Organizimi i fushatave ndërgjegjësuere mbi kujdesin gjatë shtatzënisë në kushtet e shtëpisë.

III.3.1.d Ofrimi i trajnimeve për prindërit mbi prindërimin e sigurt gjatë fazës së parë dhe adoleshencës.

III.3.1.dh Hartimi i një fushate komunikimi dhe ndërgjegjësimi mbi përfshirjen e të fëmijëve dhe të rinjve në sjellje të shëndetshme me përqendrim shëndetin riprodhues, edukimin seksual dhe abuzimin me drogat legale dhe ilegale.

III.3.1.e Përditësimi i manualit të përdorimit dhe trajnimit të personelit që ofrojnë shërbimin e vaksinimit, mbledhjen dhe hedhjen e të dhënave në sistemin e informacionit shëndetësor të vaksinimit.

III.3.1.ë Trajnimi i personelit mjek/infermier dhe operator që punojnë në sistemin e vaksinimit.

III.3.1.f Hartimi i një programi informues dhe trajnimi me prindërit mbi çështje të lidhura me sigurinë dhe domosdoshmërinë e vaksinimit të fëmijëve.

III 3.1.g Forcimi i sistemit të monitorimit të gjendjes nutricionalë dhe rritjes së fëmijëve të moshës 0–5 vjeç në Shqipëri.

III.3.1.gj Trajnimi i personelit të çerdheve dhe arsimit parashkollor mbi mirërritjen dhe zhvillimin psikomotor të fëmijës.

III.3.1.h Miratimi i planit operacional i MSHMS-së ndaj emergjencave shëndetësore civile, me përqendrim sigurimin e vazhdueshmërisë së shërbimeve për fëmijët dhe adoleshentët.

III.3.1.i Rritja e personelit të shërbimeve psikosociale në të gjitha nivelet e kujdesit të sistemit shëndetësor në nivel spitalor – shërbimi pediatrik.

III.3.1.j Ngritja e grupit të punës dhe hartimi i hapave “roadmap” për zhvillimin e kapaciteteve të shërbimit shëndetësor në shkolla.

III.3.1.k Trajnimi i stafeve në shkolla mbi edukimin seksual të adoleshentëve.

III.3.1.l Hartimi i planit të veprimit për zhvillimin e shërbimeve të shëndetit mendor, me përqendrim në shërbimet për të rinjtë dhe adoleshentët.

III.3.1.ll Aftësimin e stafit pedagogjik për adresimin e problemeve të shëndetit mendor.

III.3.1.m Hartimi i protokolleve për identifikimin e hershëm të problematikave të lidhura me shëndetin mendor dhe krijimi i rrjeteve të referimit me institucionet partnere.

III.3.1.n Hartimi i politikave dhe i standardeve mbi ushqyerjen e shëndetshme dhe veprimtarinë fizike në sistemin parashkollor dhe 9-vjeçar dhe shitjen e pijeve dhe ushqimeve në mjediset tregtare pranë institucioneve arsimore.

III.3.1.nj. Ngritja e një programi kombëtar për kujdesin e shikimit për fëmijët, duke siguruar kujdes të vazhdueshëm shëndetësor për ta.

Treguesit në nivel masash:

- rishikimet ligjore të miratuara për të përcaktuar fashën e moshës pediatrike, të moshës adoleshente dhe të re;

- miratimi i të paktën 6 protokolleve dhe udhërrëfyesve klinike të kujdesit shëndetësor për gratë shtatzëna dhe fëmijët;

- numri i stafeve shëndetësore të trajnuar për zbatimin e protokolleve të rishikuara – kujdesi shëndetësor parësor dhe spitalor;

- numri i grave shtatzëna të trajnuara mbi kujdesin gjatë shtatzënisë në kushtet e shtëpisë;

- numri i prindërve të trajnuar mbi prindërimin e sigurt gjatë fazës së parë dhe adoleshencës;

- numri i fëmijëve të ndërgjegjësuar mbi përfshirjen e fëmijëve dhe të rinjve në sjellje të shëndetshme me përqendrim shëndetin riprodhues;

- manuali i përditësuar i përdorimit dhe trajnimit të personelit që ofrojnë shërbimin e vaksinimit, mbledhjen dhe hedhjen e të dhënave në sistemin e informacionit shëndetësor të vaksinimit;

- numri i personelit shëndetësor të trajnuar në sistemin e vaksinimit;

- numri i prindërve të ndërgjegjësuar mbi çështje të lidhura me sigurinë dhe domosdoshmërinë e vaksinimit të fëmijëve;

- raporte vjetore të publikuara të gjendjes nutricionalë dhe rritjes së fëmijëve të moshës 0–5 vjeç në Shqipëri;

- numri i personelit të çerdheve dhe arsimit parashkollor mbi mirërritjen dhe zhvillimin psikomotor të fëmijës të trajnuar;

- numri i bashkive të mbuluara me trajnime mbi mirërritjen dhe zhvillimin psikomotor të fëmijës të trajnuar;

- plani operacional i MSHMS-së ndaj emergjencave shëndetësore civile, reflekton nevojat për shërbimet për fëmijët i miratuar;

- numri i personelit të shërbimeve psikosociale të shtuar;

- plani i hartuar me hapa “roadmap” për zhvillimin e kapaciteteve të shërbimit shëndetësor në shkolla;

- numri i shkollave të mbuluara mbi edukimin seksual të adoleshentëve;

- plani i hartuar dhe konsultuar me aktorët në fushën e të drejtave të fëmijëve për zhvillimin e shërbimeve të shëndetit mendor, me përqendrim në shërbimet për të rinjtë dhe adoleshentët;

- numri i personelit të trajnuar për adresimin e problemeve të shëndetit mendor;

- numri i shkollave të mbuluara me trajnime;

- protokollet e miratuara për identifikimin e hershëm të problematikave të lidhura me shëndetin mendor;

- numri i politikave të hartuara mbi ushqyerjen e shëndetshme dhe veprimtarinë fizike në sistemin parashkollor dhe 9-vjeçar;

- numri i shkollave ku janë implementuar ndërhyrjet mbi ushqyerjen e shëndetshme dhe veprimtarinë fizike në sistemin parashkollor dhe 9-vjeçar;

- numri i fëmijëve që do të përfitojnë nga programi i dedikuar falas, për kujdesin e syve.

Objektivi strategjik III.4. Drejtësi miqësore për fëmijët

Analiza e situatës në fushën që mbulon ky objektivi i veçantë është dhënë në seksionin 2.4.3, ndërsa **sfidat kryesore** që dalin nga analiza, janë:

- Krijimi i institucioneve të reja në zbatim të Kodit të Drejtësisë Penale për të Miturit është kusht për plotësimin e infrastrukturës së nevojshme për të vënë në zbatim aktet nënligjore, masat alternative të dënimit, si dhe riintegrimin e të miturve në shoqëri. Për këtë qëllim, mbetet si përparësi vazhdimi i punës për ngritjen e institucioneve:

- funksionimi i Qendrës së Parandalimit të Krimeve të të Miturve dhe të Rinjve, institucion ky i konceptuar si një mekanizëm në varësi të Ministrisë së Drejtësisë, që do të hartojë programe parandaluese dhe do të mbikëqyrë për një periudhë 6-mujore të miturit pas përfundimit të dënimit. Institucioni i Edukimit dhe Rehabilitimit të të Miturve, institucion ky i konceptuar si një mekanizëm pranë të cilit do të zbatohen programet e rehabilitimit dhe riintegrit për të miturit që janë dënuar nga gjykata me dënimin e kufizimit të lirisë. Institucioni do të funksionojë si një institucion gjysmë i hapur, ku të miturve do t'iu kufizohet liria e veprimit/lëvizjes në atë masë që parandalohet kryerja e veprave penale prej tyre dhe, veçanërisht, synohet riintegrimi dhe rishoqërimi i të miturit në komunitet;

- po kaq i rëndësishëm mbetet vazhdimi i punës në rritjen e kapaciteteve të profesionistëve të fushës, si edhe bashkëpunimi ndërmjet hallkave të sistemit të drejtësisë dhe strukturave të pushtetit vendor për të zbatuar në praktikë legjislacionin për drejtësinë për të miturit;

- pavarësisht ndryshimeve të ndodhura në Kodin e Familjes në lidhje me birësimet, duhet ende punë për ta bërë funksional mekanizmin e deklarimit të braktisjes, me qëllim garantimin e interesit më të lartë të fëmijës dhe duke mos i mbajtur këta të fundit “peng” në institucionet rezidenciale deri në mbushjen e moshës madhore. Kjo rezulton në pengimin e fëmijëve pranë

familjeve biologjike dhe, nga ana tjetër, pamundësinë për gjetjen e një familjeje alternative, përmes vendosjes së tyre pranë një familjeje birësuese.

Masat/rezultatet e pritshme dhe veprimtaritë. Në vijim janë dhënë produktet dhe veprimtaritë e ndërlidhura me objektivin e veçantë III.4

Masa III.4.1 Përmirësimi i aksesit në drejtësi

III.4.1.a Ngritja e grupit të punës dhe hartimi i kriterëve mbi trajnimin, licencimin, kreditimin e profesionistëve të ndryshëm në kuadër të zbatimit të kodit të të miturve;

III.4.1.b Funksionimi i njërive të intervistimit të të miturve, të ngritura në 12 drejtoritë vendore të policisë dhe përdorimi i tyre për intervistimin e të miturve viktimë, autorë dhe dëshmitarë të veprave penale;

III.4.1.c Ofrimi i programeve të drejtësisë restauruese dhe ndërmjetësimit për fëmijët në konflikt me ligjin;

III.4.1.ç Miratim i një ligji të veçantë për pashtetësinë;

III.4.1.d Ngritja e kapaciteteve të punonjësve të gjendjes civile për identifikimin, regjistrimin dhe dhënien e statusit të pashtetësisë për fëmijët;

III.4.1.dh Hartimi i një udhëzuesi për procedurat e përcaktimit të statusit të pashtetësisë në Shqipëri;

III.4.1.e Hartimi dhe miratimi i marrëveshje të përbashkët midis ASHDMF-së dhe Qendrës së Parandalimit të krimeve të të miturve dhe të rinjve me qëllim realizimin e veprimtarisë rehabilituese dhe riintegruese nëpërmjet mbikëqyrjes dhe mbrojtjes të të miturve pas kryerjes së dënimit;

III.4.1.ë Ngritja e kapaciteteve të punonjësve të Qendrës së Parandalimit të krimeve të të miturve dhe të rinjve me qëllim realizimin e veprimtarisë rehabilituese dhe riintegruese nëpërmjet mbikëqyrjes dhe mbrojtjes të të miturve pas kryerjes së dënimit;

III.4.1.f Ngritja e kapaciteteve të përfaqësuesve procedurale për menaxhimin e fëmijëve në konflikt me ligjin;

III.4.1.g Hartimi dhe miratimi i një VKM-je të ri për të institucionalizuar qasjen shumësektoriale dhe ndër-institucionale për menaxhimin e rasteve të fëmijëve në konflikt/kontakt me ligjin në nivel lokal;

III.4.1.gj Zgjerimi i qasjes shumësektoriale dhe ndërinstitucionale për menaxhimin e rasteve të fëmijëve në konflikt/kontakt me ligjin në nivel lokal me sistemin e drejtësisë;

III.4.1.h Hartimi e rishikimi i moduleve të trajnimit për ELP-në për nëpunësit e barazisë gjinore dhe për koordinatorët vendorë të dhunës në familje/punonjësi i mbrojtjes së fëmijëve/specialistët e PAK/specialistët për romë dhe egjiptianë, viktimat e veprës penale, viktimat e trafikimit, si dhe kategori të tjera në nevojë;

III.4.1.i Përgatitja dhe shpërndarja e materialeve për ELP-në për barazinë gjinore, DHBGJ-ja dhe dhunën në familje, viktimat e veprës penale, viktimat e trafikimit, për fëmijët, për gratë dhe grupet e tjera të cënueshme, me një gjuhë të kuptueshme të përshtatshme për PAK-un, fëmijët dhe romët e egjiptianët;

III.4.1.j Zbatimi i rekomandimeve të Këshillit të Evropës për fëmijët me prindër të burgosur.

Treguesit në nivel masash:

- grupi i punës i ngritur për trajnimin, licencimin, kreditimin e profesionistëve të ndryshëm në kuadër të zbatimit të kodit të të miturve;

- kritere të hartuara, të dakordësuara, dhe miratuara mbi trajnimin, licencimin, kreditimin e profesionistëve të ndryshëm në kuadër të zbatimit të kodit të të miturve;

- 12 sisteme të mirëmbajtura të njësive të intervistimit të të miturve;

- numri i punonjësve të policisë të trajnuar për “Teknikat shkencore të intervistimit të të miturve”;

- % e intervistave të regjistruara në njësitë e intervistimit;

- numri i fëmijëve që marrin pjesë në programet e drejtësisë restauruese dhe të ndërmjetësimit;

- ligj i miratuar për pashtetësinë;

- numri i punonjësve të gjendjes civile në të gjithë Shqipërinë i trajnuar për identifikimin, regjistrimin dhe dhënien e statusit të pashtetësisë për fëmijët;

- udhëzuesi i hartuar për procedurat e përcaktimit të statusit të pashtetësisë në Shqipëri;

- marrëveshje e përbashkët midis ASHDMF-së dhe Qendrës së Parandalimit të Krimeve të të Miturve dhe të Rinjve për Menaxhimin e Rasteve të Fëmijëve në Konflikt me Ligjin;

- numri i punonjësve të trajnuar të Qendrës së Parandalimit të Krimeve të të Miturve dhe të

Rinjve për Menaxhimin e Rasteve të Fëmijëve në Konflikt me Ligjin;

- numri i përfaqësuesve procedurale për menaxhimin e fëmijëve në konflikt me ligjin të trajnuar;

- numri i të miturve të rehabilituar;

- akt nënligjor i miratuar për të institucionalizuar qasjen shumësektoriale dhe ndërinstitucionale për menaxhimin e rasteve të fëmijëve në konflikt/kontakt me ligjin në nivel lokal;

- pesë juridiksione të reja të qasjes shumësektoriale dhe ndërinstitucionale për menaxhimin e rasteve të fëmijëve në konflikt/kontakt me ligjin;

- numri i profesionistëve të trajnuar mbi qasjen shumësektoriale dhe ndërinstitucionale për menaxhimin e rasteve të fëmijëve në konflikt/kontakt me ligjin;

- numri i fëmijëve në kontakt/konflikt me ligjin të mbështetur;

- module të hartuara dhe të rishikuara të trajnimit për ELP-në për nëpunësit e barazisë gjinore dhe për koordinatorët vendorë të dhunës në familje;

- numri i personave që janë njohur me materialet e përgatitura për ELP-në për barazinë gjinore, DHBGJ-ja dhe dhunën në familje etj.;

- Strategjia e re për Drejtësinë për të Mitur përfshirë rekomandimet e BE-së.

Qëllimi i politikës IV. Promovimi i të drejtave të fëmijëve në botën digjitale

Qëllimi i politikës IV. Promovimi i të drejtave të fëmijëve në botën digjitale përfshin sigurimin e aksesit dhe përfshirjen e fëmijëve në mjedisin digjital në përputhje të plotë me objektivin 5 të Strategjisë së Bashkimit Evropian për të Drejtat e Fëmijëve. Nxënia dhe kreativiteti në mjedisin digjital nëpërmjet zhvillimit të kompetencave digjitale përmes TIK është parë si një qëllim prioritar dhe i rëndësishëm për fëmijët duke vlerësuar si të rëndësishme në këtë proces interesin më të lartë të fëmijës nga të gjitha institucionet që kontribuojnë në mjedisin digjital.

Treguesit kryesorë në nivel objektivash të veçantë nën këtë qëllim strategjik, janë:

- përqindja e adoleshentëve/të rinjve që kanë të paktën një aftësi në teknologji të informacionit.

Është një objektiv të veçantë që ndërlihet me këtë qëllim të politikës:

Objektivi strategjik IV.1 Promovimi i të drejtave të fëmijëve në botën digjitale

Treguesit në nivel masash:

- % e shkollave me infrastrukturën e përshtatshme TIK, përfshirë internetin;
- numri i bashkive që ofrojnë shërbimin e internetit të sigurt për fëmijët dhe familjet në mjedise apo institucione publike;
- numri i bizneseve të angazhuar në promovimin dhe mbrojtjen e të drejtave të fëmijëve në botën digjitale;
- numri i ankesave të shqyrtuara nga AMA mbi shkeljen e të drejtave të fëmijëve.

Objektivi strategjik IV.1 Promovimi i të drejtave të fëmijëve në botën digjitale

Analiza e situatës në fushën që mbulon ky objektivi i veçantë është dhënë në seksionin 2.4.4, ndërsa **sfidat kryesore**, që dalin nga analiza, janë:

- Bashkërendimi dhe angazhimi i të gjithë aktorëve përgjegjës për një paraqitje sa më etike të fëmijëve në media, sigurimit të hapësirës së nevojshme të tyre në transmetimet publike, ngritjen e kapaciteteve të gazetarëve/medies dhe vetëm fëmijëve në këtë fushë.

Masat/rezultatet e pritshme dhe veprimtaritë. Në vijim janë dhënë produktet dhe veprimtaritë e ndërlidhura me objektivin të veçantë IV.1

Masa IV.1.1. Aksesit dhe përfshirja e fëmijëve në mjedisin digjital

IV 1.1.a Krijimi i infrastrukturës së përshtatshme për shfrytëzimin e TIK-ut në shkolla dhe mirëmbajtja e saj;

IV 1.1.b Zgjerimi i rrjetit të laboratorëve të aftësisit digjital dhe mbrojtjes *online* me bazë komunitare për grupet vulnerable dhe më të disavantazhuara në të paktën 4 bashki të reja;

- trajnimi i stafeve të qendrave komunitare mbi modulet e aftësisit digjital dhe mbrojtjes *online* pranë 4 bashkive;

- instalimi i rrjeteve *wireless* në qendrat komunitare pranë katër bashkive;

- investim për shtimin e pajisjeve digjitale në qendrat komunitare e katër bashkive.

IV 1.1.c Krijimi ose përmirësimi i hapësirave publike me internet të sigurt për fëmijët dhe familjet “*Friendly WIFI*” nëpërmjet nismave për të ofruar aksesim falas të internetit por njëkohësisht informacion të filtruar me qëllim promovimin dhe

mbrojtjen e të drejtave të fëmijëve dhe të rinjve në mjedisin digjital.

IV 1.1.ç Shtrirja e modelit *BiblioTech* pranë bibliotekave të qytetit për aftësimin digjital dhe mbrojtjen *online* në katër bashki të reja.

Trajnimi i 100 stafeve të bibliotekave vendore.

Hartimi i kurrikulës së aftësisit digjital pranë *Bibliotech's*.

Treguesit në nivel masash:

- % e kompjuterëve funksionalë në shkolla;
- 4 laboratorë digjitalë të aftësisit digjital dhe mbrojtjes *online* në katër bashki;
- 40 persona të trajnuar mbi modulet e aftësisit digjital dhe mbrojtjes *online* pranë katër bashkive;
- hapësira publike të filtruara me internet “*Friendly WIFI*”;
- kënde *Bibliotech* në bibliotekat e katër bashkive;
- numri i stafit të trajnuar në bibliotekat kombëtare;
- kurrikula të përfunduara së aftësisit digjital pranë *Bibliotech's*.

Masa IV.1.2 Nxënja dhe kreativiteti në mjedisin digjital

IV.1.2.a Zhvillimi i kompetencës digjitale përmes shfrytëzimit të shtuar të TIK-ut në të gjitha lëndët

- përfshirja e kompetencës digjitale në standardet e mësuesit;

- përcaktimi i standardeve për arritjen e kompetencës digjitale sipas formatit të Bashkimit Evropian;

- përfshirja e nxënësve të arsimit të mesëm të ulët e të lartë në programin kombëtar të kodimit;

- përfshirja e kompetencës digjitale nëpërmjet teknologjisë së informacionit dhe komunikimit që në klasën e parë të arsimit bazë.

IV.1.2.b Ndërgjegjësimi i nxënësve për sigurinë në Internet, privatësinë, ndarjen e informacionit dhe antiviruseve.

IV.1.2.c Trajnimi i të paktën 100 vajzave në STEM (shkencë, teknologji, inxhinieri, matematikë).

Treguesit në nivel masash:

- kompetenca digjitale e përfshirë në standardet e mësuesit;
- standarde të përcaktuara për arritjen e kompetencës;
- numri i nxënësve i ndërgjegjësuar për sigurinë në internet, privatësinë, ndarjen e informacionit dhe antiviruseve;

- 100 vajza të trajnuara në STEM;

Masa IV.1.3. Respektimi i etikës dhe interesit më të lartë të fëmijës në mjedisin digjital

IV.1.3.a Rishikimi i kodit të sjelljes të sektorit privat (ISP, platformat *online*, ekosistemin e inovacionit, *start up*-eve dhe biznesin) për promovimin dhe respektimin e të drejtave të fëmijëve në mjedisin digjital.

IV.1.3.b Aftësimi i aktorëve të sektorit privat në lidhje me të drejtat e fëmijëve në mjedisin digjital.

IV.1.3.c Ndërgjegjësim i aktorëve publikë, prindërve në veçanti, përmes bisedave, tryezave, debateve etj., mbi rëndësinë e zhvillimit digjital të fëmijëve dhe pjesëmarrjes së tyre për zhvillimin e shoqërisë.

IV.1.3.ç Hartimi i një marrëveshje ndërinstitucionale midis ASHDMF-së dhe AMA-s për angazhimin për garantimin e zbatimit të etikës dhe të drejtave të fëmijës në mjedisin audioviziv.

IV.1.3.d Ngritja e kapaciteteve të gazetarëve të mediave lokale dhe kombëtare për zbatimin e parimeve kryesore të respektimit të të drejtave të fëmijëve në media.

Treguesit në nivel masash:

- Kodi i sjelljes i rishikuar;
- *workshop* me aktorët kryesorë të industrisë në lidhje me të drejtat e fëmijëve në mjedisin digjital;
- tryeza të organizuara mbi rëndësinë e zhvillimit digjital të fëmijëve dhe pjesëmarrjes së tyre për zhvillimin e shoqërisë;
- marrëveshje ndërinstitucionale e hartuar midis ASHDMF-së dhe AMA-s për angazhimin për garantimin e zbatimit të etikës dhe të drejtave të fëmijës në mjedisin audioviziv;
- numri i gazetarëve të trajnuar për zbatimin e parimeve kryesore të respektimit të të drejtave të fëmijëve në media.

PJESA III. ZBATIMI, PËRGJEGJËSIA E INSTITUCIONEVE, LLOGARIDHËNIA, RAPORTIMI DHE MONITORIMI

III.1 Zbatimi i AKDF-së

AKDF-ja do të zbatohet gjatë periudhës 2021–2026. MSHMS-ja është institucioni përgjegjës për mbikëqyrjen e ecurisë së zbatimit të këtij dokumenti, mbështetur nga ASHDMF-ja.

Institucionet përgjegjëse për zbatimin e masave të përcaktuara janë vendosur në matricën e Planit të Veprimit, në aneksin 1. Në matricë janë përcaktuar gjithashtu afatet kohore dhe burimet e nevojshme

financiare për zbatim. Në mënyrë që të rritet llogaridhënia në çdo veprimtaritë është parashikuar të paktën një institucion përgjegjës për zbatimin e veprimtarisë përkatës. Agjenda është ndërsektoriale, në të cilën janë përfshirë shumë aktorë dhe institucione të ndryshme të cilët në shumicën e veprimtarive të parashikuara në këtë plan do të bashkërendojnë përpjekjet e tyre për arritjen e objektivave dhe realizimin e veprimtarive. Për zbatimin e masave të parashikuara në AKDF do të ketë bashkëpunim nga ministritë e linjës, institucionet e pavarura, njësitë e vetëqeverisjes vendore, organizatat e shoqërisë civile dhe organizatat ndërkombëtare.

AKDF-ja do të jetë pjesë përbërëse e Sistemit të Planifikimit të Integruar (SPI) sipas urdhrit të Kryeministrit nr. 157, miratuar më datë 22.10.2018, “Për marrjen e masave për zbatimin e qasjes ndërsektoriale, si dhe ngritjen dhe funksionimin e mekanizmit sektorial/ndërsektorial të integruar”. Ky mekanizëm është në funksion të Sistemit të Planifikimit të Integruar si sistemi kryesor që përcakton mjetet dhe mekanizmat për një planifikim të integruar të politikave publike. SPI-ja funksionon nëpërmjet grupeve të menaxhimit të integruar të politikave dhe komitetet drejtuese sektoriale anëtare e së cilave është MSHMS-ja sipas përcaktimeve të këtij urdhri.

III.2 Monitorimi dhe raportimi

Për një monitorim dhe vlerësim cilësor të këtij plani, është i domosdoshëm një bashkëpunim dhe mirëkoordinimin midis aktorëve. Procesi i monitorimit dhe vlerësimit do të kalojë përmes disa fazave si: mbledhja e të dhënave; analizimi i të dhënave; raportimi dhe llogaridhënia. Raportet do të shërbejnë si bazë për procesin e Analizës së Përbashkët të Sektorit.

Monitorimi i AKDF-së do të realizohet sipas metodologjisë së konfirmuar nga njësi përgjegjëse në Kryeministri në zbatim të vendimit të Këshillit të Ministrave nr. 290, datë 11.4.2020, “Për krijimin e bazës të të dhënave shtetërore të sistemit informatik të planifikimit të integruar (SIPSI/IPSIS)”, i cili, ndër të tjera, është sistemi kryesor për monitorimin e performancës së arritur kundrejt politikave dhe objektivave të planifikuara në dokumentet strategjike. Monitorimi nënkupton mbledhjen në vazhdimësi të të dhënave në lidhje me AKDF- në, si të atyre statistikore, ashtu edhe të

dhënave tjera që japin informacion për zbatimin e AKDF-së.

MSHMS-ja, me kontributin e Grupit Ndërinstitucional të Punës, ngritur me urdhrin e ministrit të MSHMS-së me nr. 519, datë 23 shtator 2020, “Për ngritjen e grupit ndërinstitucional të punës për hartimin e Agjendës Kombëtare për të Drejtat e Fëmijëve 2021–2025”, dhe mbështetjen nga ASHDMF-ja do të realizojë:

- Raportet vjetore të zbatimit të AKDF-së. Ky raport do të hartëzojë progresin e realizimit të masave dhe të treguesve, përfshirë ata në nivel objektivash të veçantë. Ky raport do të jetë hartuar deri në mars të vitit vijues. Një *dashboard online* mund të ndërtohet si një instrument për të shfaqur vizualisht statusin e realizimit të masave, i aksesueshëm edhe nga publiku.

- Raportin afatmesëm të zbatimit të KDF-së. Ky raport, i realizuar në vitet 2023–2024 do të tregojë statusin e realizimit të masave, si edhe të treguesve strategjikë. Përmes procesit të monitorimit do të mundësohet rishikimi i masave, për të mundësuar adresuar ndryshimet që mund të vijnë për shkak të situatës aktuale dhe sfidave të ndeshura.

- Raportin përfundimtar të vlerësimit (referencë më poshtë në këtë kapitull).

Bazuar në detyrimin ligjor, zbatimi i AKDF-së do të shqyrtohet nga Këshilli Kombëtar për të Drejtat dhe Mbrojtjen e Fëmijës. Kështu, të gjitha raportet e hartuara nga stafi teknik i MSHMS/ASHDMF dhe grupi ndërmintor, do të paraqiten pranë Këshillit Kombëtar për të Drejtat dhe Mbrojtjen e Fëmijës, për rekomandime. Në të njëjtën kohë, raportet do të jenë të hapura për shoqërinë civile. Një mekanizëm i qëndrueshëm i konsultimit mbi zbatimin e AKDF-së me fëmijët dhe prindërit do të ngrihet për të siguruar kontributin e tyre të vazhdueshëm.

Raportet vjetore dhe afatmesëm të monitorimit dhe vlerësimit do të paraqiten për rekomandime edhe pranë grupeve të menaxhimit të integruar të politikave dhe komitetet drejtuese sektoriale. Çdo vit, raportet monitoruese do të shqyrtohen edhe nga Kuvendi i Shqipërisë, Grupi Parlamentar “Miqte e fëmijëve”.

III.3 Vlerësimi

Vlerësimi është procesi më i hollësishëm i analizës së suksesit në zbatimin të AKDF-së, duke identifikuar se çfarë ka shkuar mirë, duke shqyrtuar

arsyet çfarë nuk ka shkuar mirë dhe pastaj duke ripërshtatur drejtimin strategjik në varësi të rrethanave. Projektimi dhe ekzekutimi i fazës së vlerësimit zakonisht është i pavarur nga korniza e zakonshme e monitorimit dhe raportimit. Vlerësimi përfshin përpilimin e pyetjeve të vlerësimit, mbledhjen dhe analizën e të dhënave që iu japin përgjigje këtyre pyetjeve, si dhe mbledhjen e provave për të formuluar përfundimet dhe rekomandimet. Vlerësimi i AKDF-së do të nisë në vitin e fundit të zbatimit (viti 2026). Metodologjia do të diskutohet dhe dakordësohet nga Këshilli Kombëtar për të Drejtat dhe Mbrojtjen e Fëmijës, dhe do të përfshijë analizën sipas kriterëve të relevancës, efektshmërisë, efikasitetit, qëndrueshmërisë dhe impaktit të masave. Vlerësimi do të ndërmerret nga specialistë të pavarur për të mundësuar paanësinë e analizimit dhe konkluzioneve të Raportit. Raporti i vlerësimit do të shërbejë si referencë për hartimin e AKDF-së në vitet në vijim. Raporti do të ndjekë të gjithë hapat e shqyrtimit nga mekanizmat e llogaridhënies që janë përmendur dhe më sipër (Këshilli Kombëtar i të Drejtave dhe Mbrojtjes së Fëmijëve, grupet e menaxhimit të integruar të politikave, komitetet drejtuese sektoriale dhe Kuvendi i Shqipërisë).

PJESA IV. ANALIZA BUXHETORE

Ky kapitull paraqet shpërndarjen e kostove treguese dhe burimeve financiare që financojnë masat dhe veprimtaritë e Agjendës Kombëtare për të Drejtat e Fëmijëve 2021–2026 (AKDF). Efektet financiare janë përlogaritur për çdo masë bazuar në veprimtaritë që janë të parashikuara në Planin e Veprimit të AKDF-së, duke mbajtur në konsideratë produktet dhe treguesit e përcaktuar për çdo veprimtari.

Kostimi i Strategjisë është realizuar në bazë të metodologjisë dhe praktikës së planifikimit buxhetor, me qëllim përcaktimin e kostos shtesë për zbatimin e AKDF-së dhe hendequn financiar në raport me fondet buxhetore të planifikuara në PBA 2021–2023 dhe nga financimi i donatorëve. Përlogaritjet buxhetore janë bërë duke përdorur instrumentin e rekomanduar nga IPSIS-ja, të përshtatur sipas udhëzimeve përkatëse.

Gjatë këtij procesi janë identifikuar shpenzimet për secilën masë dhe klasifikimi i tyre në kategori shpenzuese të paracaktuara. Për shpenzimet që përsëriten më shpesh janë përcaktuar kostot standarde përmes studimit të tregut dhe

konsultimeve me specialistë, p.sh., kosto për organizime të trajnimeve, paga, pajisje të ndryshme, si dhe materiale dhe shërbime të tjera. Më pas, është bërë përlogaritja e koston sipas viteve, duke bërë kujdes që hendeuku për vitet 2021–2023 të jetë sa më i vogël.

Procesi i kostimit është mbështetur gjithashtu në konsultimin e dokumenteve kombëtarë, përfshirë këtu Programin Buxhetor Afatmesëm 2021–2023 dhe propozimet e taveve të reja në kuadër të hartimit të PBA 2022–2024, konsultimet me të gjitha institucionet e përfshira, konsultimet me donatorë potencialë, si dhe kostot historike nga zbatimi i planit pararendës. Plani i veprimit për

zbatimin e AKDF-së shoqërohet me një kostim analitik të secilës masë.

Kostoja e përgjithshme e përlogaritur për zbatimin e Agjendës Kombëtare për të Drejtat e Fëmijëve 2021–2026 është **1,603,948,852 lekë** ose **12,831,591 euro**. Kursi mesatar për referencë është përlogaritur me 125 lekë për 1 euro. Tabela pasqyron kostot financiare, burimet e financimit dhe hendekun financiar përgjatë 6 viteve të zbatimit të Agjendës Kombëtare për të Drejtat e Fëmijëve 2021–2026.

Në kostot e Agjendës Kombëtare për të Drejtat e Fëmijëve 2021–2026 nuk janë përfshirë kostot e veprimtarive që janë përfshirë në strategji apo plane të tjera veprimi të miratuara.

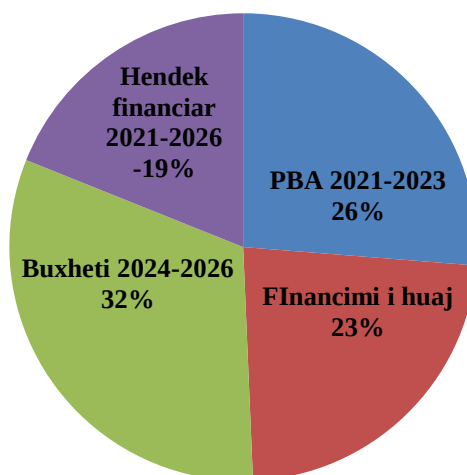
Tabela formati II
Nevojat kapitale

Qëllimi i politikave	Natyra/ tipologjia e kostove	Kostoja totale 2021-2023	Kostot e planifikuara PBA 2021-2023 Buxheti dhe donatorët	Kosto për t'u planifikuar në buxhetin 2024-2026	Hendeuku financiar 2021-2026
Qëllimi i politikës I. Qeverisja e mirë në respektimin, mbrojtjen dhe përmbushjen e të drejtave të fëmijëve	korrente	69,885,316	32,353,190	15,065,202	32,816,924
	kapitale	10,350,000	0	0	
Qëllimi i politikës II. Eliminimi i të gjitha formave të dhunës, shfrytëzimit, abuzimit dhe praktikave të dëmshme	korrente	299,097,517	154,297,343	85,718,322	83,259,453
	kapitale	24,177,600	0	0	
Qëllimi i politikës III. Sisteme dhe shërbime miqësore për fëmijët dhe adoleshentët	korrente	1,170,033,497	579,493,144	408,505,842	187,784,510
	kapitale	5,750,000	0	0	
Qëllimi i politikës IV. Promovimi i të drejtave të fëmijëve në botën digjitale	korrente	17,547,923	10,565,900	339,247	6,642,776
	kapitale	7,107,000	7107000	0	
TOTALI [lekë]		1,603,948,852	783,816,576	509,628,613	310,503,663
TOTALI [euro] <i>1 euro 125 lekë</i>		12,831,591	6,270,533	4,077,029	2,484,029

Financimi i planit të veprimit do të realizohet nga disa burime, por buxheti i shtetit, fondet e NJVQV, si dhe mbështetja financiare e donatorëve mbeten burimet kryesore. Për periudhën 2021–2026, buxheti i shtetit pritet të financojë zbatimin e planit në masën 58.0% të financimit të nevojshëm, 23.0% pritet të financohet nga burime të tjera dhe donatorët, ndërsa 19.0% është hendeuku financiar.

Grafiku sipas burimeve

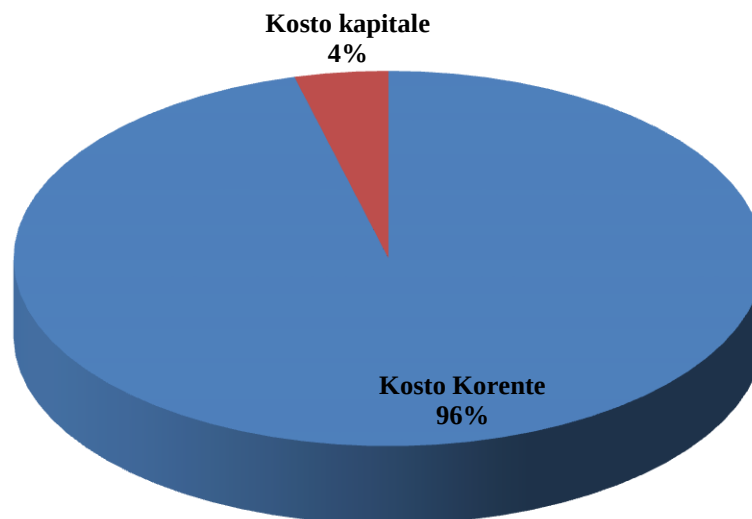
NDARJA E SHPENZIMEVE AKDF 2021-2026

Kostot korrente zënë rreth 96.0% të shpenzimeve të përgjithshme, ndërsa pjesa tjetër (4.0%) është e parashikuar për kosto kapitale.

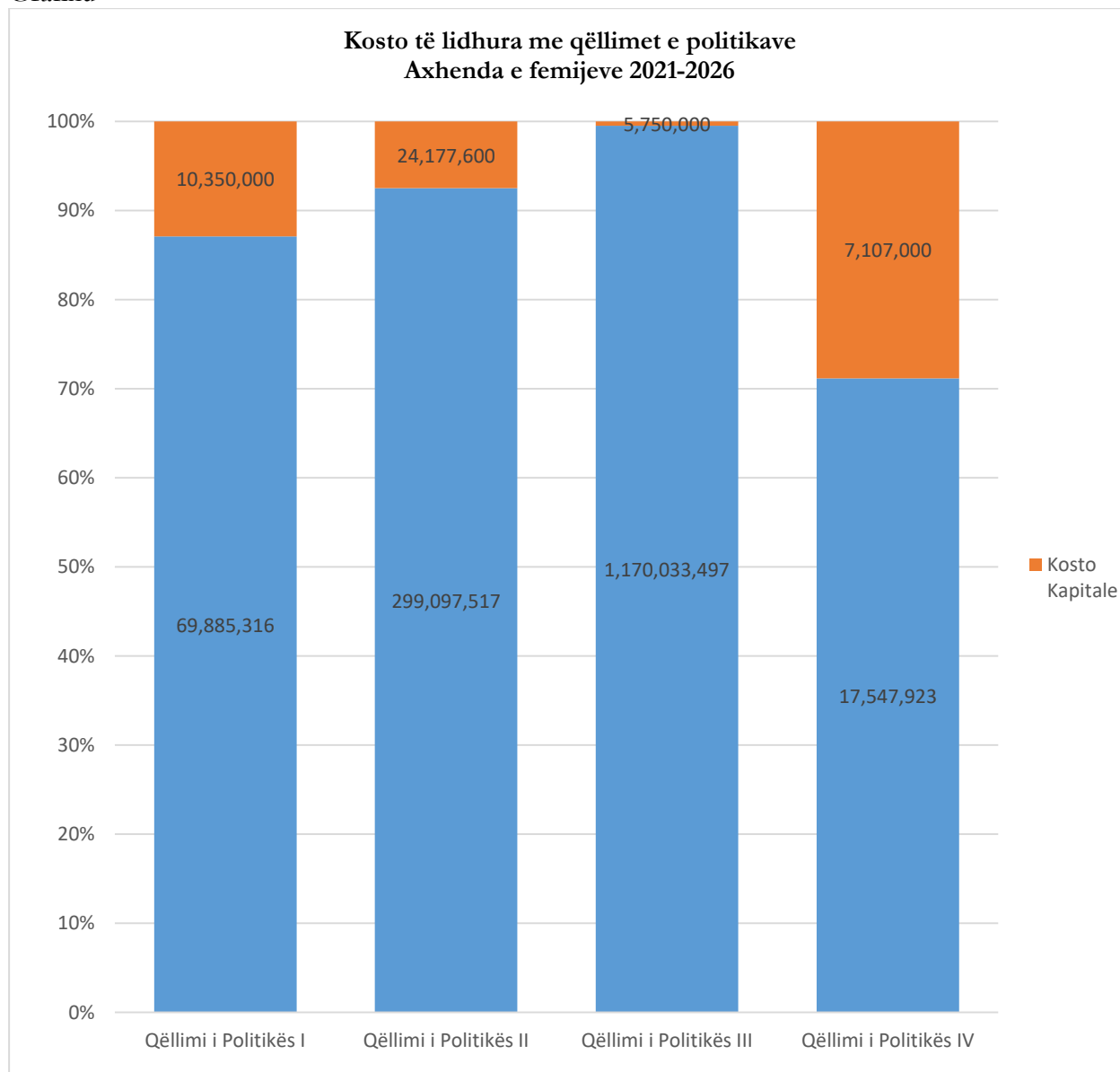
Grafiku sipas natyrës ekonomike të kostove

Natyrë ekonomike e kostove të Planit të Veprimit AKDF 2021-2026

Të ndara sipas qëllimeve të politikave, kostot pasqyrohen në grafikun më poshtë. Qëllimi i politikës III, pritet të ketë në terma financiare peshën më të madhe në zbatimin e PKV, përkatësisht 73 %. Qëllimi i politikës II arrin në vlerën 20.0%, ndërsa qëllimet e politikës I në vlerën 5% dhe qëllimi i politikës IV respektivisht 2 % të koston së përgjithshme të planit.

Grafiku

Strategjia do të rishikohet pas 3 vitesh (në vitin 2024) për ta përshtatur me progresin në zbatimin e masave, por edhe për ta azhurnuar atë në përputhje me nevojat dhe programet buxhetore afatmesme 2024–2026, të çdo institucioni.

Për masat të planit që janë të pambuluara financiarisht, institucionet përgjegjëse do të planifikojnë nevojat për financime buxhetore nëpërmjet programeve buxhetore përkatëse, si pjesë e procesit të planifikimit të programit afatmesëm buxhetor dhe buxhetit vjetor, si dhe do të negociojnë me donatorë të ndryshëm për t'i bashkëfinancuar disa veprimtari.

ANEKS 1
MATRICA E PLANIT TË VEPRIMIT
AGJENDA KOMBËTARE PËR TË DREJTAT E FËMIJËVE 2021-2026

Qëllimi strategjik I:		Qeverisja e mirë në funksion të respektimit, mbrojtjes dhe përmbushjes së të drejtave të fëmijëve			
Objektivi i specifik I.1:		Institucione dhe mekanizma të fuqizuar në funksion të respektimit, mbrojtjes dhe përmbushjes së të drejtave të fëmijëve			
Rezultati i pritshëm:		Fuqizimi i strukturave dhe mekanizmave ndërsektoriale në nivel qendror dhe vendor për hartimin e programeve të dobishme për fëmijët Numri i ankesave dhe çështjeve të trajtuara (të reja dhe mbartura) nga institucionet e pavarura të të drejtave të njeriut mbi të drejtat e fëmijëve, gjatë vitit			
Treguesi:		Rritja e buxhetit vjetor të Agjencisë Shtetërore për të Drejtat dhe Mbrojtjen e Fëmijëve (ASHMDF)	Baseline 2020: 0	Target 2023: 100% rritje	
		Numri i NJVV me mekanizma/forume funksionale të përfshirjes së fëmijëve në vendimarrje/numri i fëmijëve të përfshirë	Baseline 2020: 0	Target 2026: Të paktën 1 mekanizëm i ri në vit	
		Numri dhe përqindja e politikave planeve qendrore dhe vendore të informuara nga analizat e të dhënave	Baseline 2020: 100	Target 2026: 100%	
		Numri i ankesave dhe çështjeve të trajtuara nga institucionet e pavarura të të drejtave të njeriut mbi të drejtat e fëmijëve, gjatë vitit	Baseline 2020: 195 AP 14 KMD KDIMP 0	Target 2026: Rritje me 2 % çdo vit	
MASAT DHE VEPRIMTARITË		REZULTATET	INSTITUCIONET PËRGJEGJËSE	INSTITUCIONET PARTNERE	AFATI KOHOR
I.1.1 Forcimi i strukturave në nivel qendror dhe vendor, përgjegjëse për hartimin, koordinimin dhe monitorimin e strategjive dhe masave ndërsektoriale që kanë ndikim në jetën e fëmijëve			MSHMS	NJVQV, OJF-të, ON	2021-2026
I.1.1.a Integrimi i çështjeve të fëmijëve në agjendën e punës së Grupeve të Menaxhimit të Politikave të Integruara, në koordinim me Këshillin Kombëtar për të Drejtat dhe Mbrojtjen e Fëmijëve (KKDMF)		Numri i çështjeve të ngritura në takimet e GMPI në fushën e të drejtave të fëmijëve.	MSHMS		2021-2026
I.1.1.b Ngritja dhe koordinimi i takimeve të donatorëve dhe organizatave ndërkombëtare në mbështetje të zbatimit të Agjendës së Fëmijëve dhe çështjeve të fëmijëve, nën drejtimin e KKDMF-së		Numri i takimeve dhe çështjeve të ngritura	MSHMS	ASHMDF	2022-2026
I.1.1.c Fuqizimi i kapaciteteve të ASHMD-së, përfshirë rishikimin e strukturës dhe zhvillimin e kapaciteteve të stafit.		Hartimi i propozimeve të strukturës; rishikimi i statutit dhe rregullores.	MSHMS, ASHMD	MFE	2021-2026
I.1.1.ç Ngritja dhe funksionimi i një strukture qendrore ndërsektoriale për të bartur dhe koordinuar iniciativën e qyteteve miqësore për fëmijët/adoleshentët, në koordinim me KKDMF-në.		Grupi koordinues i ngritur; udhëzuesi për zbatimin e qyteteve miqësore për fëmijët / adoleshentët i hartuar; nr. i bashkive me plane të qyteteve miqësore të	NJVV	Partnerë, MB, AMVV, MK, MASR, M.Mjedisit, MSHMS	2021-2026
Ngritja e mekanizmave vendorë për iniciativën e qyteteve miqësore.					
Hartimi i planeve të qyteteve miqësore të fëmijëve në të paktën 6 bashki, bazuar në analizën e situatës së					

<i>fëmijëve.</i>	<i>hartuara.</i>			
1.1.1.d Shqyrtimi dhe koordinimi për adresimin dhe monitorimin e zbatimit të rekomandimeve me përqendrim fëmijët të institucioneve ndërkombëtare të të drejtave të njeriut (CRC, CEDAW, UPR);	Numri i raporteve dhe i planeve të masave të hartuara	MEPJ MSHMS	ASHDMF Ministri të linjës	2022 -2026
1.1.1.db Hartimi i raportit analitik mbi efektet e ndryshimeve klimaterike dhe të mjedisit të fëmijët në Shqipëri për të informuar hartimin e planit kombëtar dhe atyre vendore mbi emergjencat civile.	Raport studimor publikuar	MTM	Ministria e Mbrojtjes, MSHMS, ASHDMF, NJVV, partnerë	2022-2023
1.1.1.e Adresimi i efekteve të ndryshimeve klimaterike dhe të mjedisit të fëmijët gjatë hartimit të planit kombëtar dhe ato vendore të emergjencave civile	Plani kombëtar dhe ato vendore të emergjencave kanë përfshirë adresimin e efekteve të fëmijët	Ministria e Mbrojtjes	ASHDMF, MSHMS, partnerë	2021-2026
1.1.2 Përmirësimi i mekanizmave për buxhetimin për fëmijët		MSHMS		
1.1.2.a Ngritja e kapaciteteve të institucioneve për analizën e trendeve të buxhetimit dhe planifikimin sektorial buxhetor, me qëllim riprioritizimin e arritjes së rezultateve për fëmijët.	Nr. i raporteve analitike të buxheteve të hartuara në fushën e të drejtave të fëmijëve	MSHMS	Partner	2021-2026
1.1.3. Përmirësimi i statistikave dhe të dhënave/njohurive në funksion të realizimit të të drejtave të fëmijëve		INSTAT	Ministritë e Linjës, NJVV	
1.1.3.a Kryerja e anketës studimore të treguesve të shumëfishhtë për fëmijët (MICS)	Studimi i kryer	INSTAT, MSHMS	MAS, ISHP, partnerë	2023-2025
1.1.3.b Analiza e përditësuar e situatës së fëmijëve me aftësi të kufizuar, bazuar edhe në rezultatet e Censit dhe MICS-së	Raport i analizës i publikuar	MSHMS, INSTAT	ASHDMF, partnerë	2025-2026
1.1.3.c Analizë e përditësuar e situatës së fëmijëve romë dhe egjiptianë, bazuar edhe në rezultatet e Censit dhe MICS-së	Raport i analizës i publikuar	MSHMS, INSTAT	ASHDMF, MASR, partnerë	2024-2026
1.1.3.ç Përgatitja e përvitshme e botimit analitik statistikor të të dhënave për fëmijët, adoleshentët dhe të rinjtë dhe përditësimi i dashboard me të dhënat zyrtare	Botim i përvitshëm i publikuar	INSTAT	Ministritë e linjës, partnerë	2021-2026
1.1.3.d Rishikimi i VKM-së nr. 636, datë 26.10.2018, “Për përcaktimin e llojeve, të mënyrës së shkëmbimit e të përpunimit të informacionit dhe të të dhënave statistikore, të kërkuara nga ASHDMF-ja, pranë strukturave shtetërore përgjegjëse në nivel qendror dhe vendor”	Akt nënligjor i rishikuar	MSHMS, ASHDMF	Partnerë, Ministri të Linjës	2022
1.1.3.db Përditësimi i përvitshëm i statistikave të fëmijëve të mbledhura nga ASHDMF – (statistikafemijet.gov.al)	Dashboard i përditësuar	ASHDMF	Ministri të Linjës, partnerë	2021-2026
1.1.3.e Fuqizimi i kapaciteteve të mbledhjes dhe raportimit të të dhënave me fokus fëmijët në nivel bashkie (për të paktën 5 bashki)	Ngritja e platformave të raportimi të treguesve të fëmijëve në pesë bashki	INSTAT rajonale bashkitë	Institucionet lokale, partnerë	2021-2026
1.1.4. Forcimi i mekanizmave dhe forumeve të pjesëmarrjes së fëmijëve		MAS, MSHMS, bashkitë	Partnerë	2021-2026
1.1.4.a Ngritja e strukturave/mekanizmave të pjesëmarrjes së fëmijëve në nivel qendror dhe vendor, përfshirë mekanizmin për monitorimin e pavarur të Agjendës për të Drejtat e Fëmijëve	Këshilli i fëmijëve dhe të rinjve ngritur në nivel qendror në të paktën gjashtë	MAS, MSHMS	Partnerë	2021-2026

I.1.4.b Fuqizimi i kapaciteteve të fëmijëve dhe adoleshentëve për realizimin e një pjesëmarrjeje të dobishme.		<i>bashki të vendit</i> Numri i vendimeve të marra bazuar në konsultimet me fëmijët në nivel qendror dhe vendor	NJVV	MAS	2021-2026
I.1.4.c Zhvillimi i programeve të edukimit digjital UPSHIFT, Ponder për fëmijët në sipërmarrje, aftësim digjital, inovacion social, qytetari aktive, avokati, mendim kritik dhe mendim mediatik		Numri fëmijëve të përfshirë	MAS, bashkitë	Partnerë, MK, KDIMDHP	2021-2026
I.1.4.ç Zgjerimi dhe përdorimi i teknologjisë digjitale dhe platformave inovative si “U-report” për të realizuar të drejtat e fëmijëve dhe të rinjve në nivel lokal, kombëtar dhe ndërkombëtar për të ngritur zërin për çështje që i prekin nga afër online dhe offline.		Numri i anketave për mbledhjen e opinionëve të adoleshentëve / rinjve të zhvilluara çdo vit	MAS	NJVV, partnerë	2021-2026
Qëllimi strategjik II:	Eliminimi i të gjitha formave të dhunës, shfrytëzimit, abuzimit dhe praktikave të dëmshme				
Objekti specifik II.1:	Fëmijët rriten në një mjedis mbështetës, me praktika pozitive të prindërimit, që i mbrojnë nga dhuna dhe abuzimi.				
Rezultati i pritshëm:	Përmirësimi i njohurive, qëndrimeve dhe praktikave të prindërve/kujdestarëve në funksion të parandalimit dhe mbrojtjes së fëmijëve				
Treguesi:	Njohuritë, qëndrimet dhe praktikat pozitive të prindërve/kujdestarëve në kuadër të parandalimit dhe adresimit të dhunës		Baseline: Për t'u përcaktuar nga studimi në 2022		Target 2026: Rritur me 20%
MASAT DHE VEPRIMTARITË		REZULTATET	INSTITUCIONET PËRGJEGJËSE	INSTITUCIONET PARTNERE	AFATI KOHOR
II.1.1. Adresimi i normave sociale jopozitive në komunitet dhe familje në kuadër të parandalimit dhe adresimit të dhunës ndaj fëmijëve			ASHDMF, MSHMS, NJVQV-të	NJVV-të, OJF-të, MKR, AMA, KRAT, AP	2021-2026
II.1.1.a Realizimi i një studimi (me dy valë krabasuese) për matjen e njohurive qëndrimeve dhe praktikave të popullsisë shqiptare rreth dhunës ndaj fëmijëve (vala e parë e studimit 2022; vala e dytë e studimit 2026)		Publikimi i studimeve për matjen e njohurive, qëndrimeve dhe praktikave të dhunës ndaj fëmijëve	ASHDMF	Partnerë	2021-2026
II.1.1.b Hartimi i një plani komunikimi dhe materialeve/produteve mbështetëse për të adresuar normat negative sociale që lidhen me të gjitha format e dhunës/abuzimit ndaj fëmijëve (përfshirë dhe tematikën e martesave të hershme)		Plani i komunikimit i përfunduar; Numri i produkteve me mesazhe komunikimi të përgatitur; Numri i personave të ndërgjegjësuar.	ASHDMF, MSHMS	NJVV, partnerë	2022-2024
II.1.1.c Organizimi dhe ndërmarrja e fushatave masive ndërgjegjëse në nivel kombëtar dhe lokal për informimin lidhur me format e trafikimit dhe efektin e tij në jetën e individit dhe shoqërisë, përfshirë ndërgjegjësimin për të drejtat e VT/VMT.		Numri i personave të arritur përmes veprimtarive ndërgjegjëse	MB	MKR, NJVV, ASHDMF, AP, KRAT, AMA, OJF	2021-2023
Ref. Plani Kombëtar për Luftën kundër Trafikimit të Personave 2021-2023					

			ON, TV Kombëtare dhe Lokale Qendra Komunitare Multifunkionale	
II.1.1.ç Zhvillimi i një moduli edukimi mbi prindërimin pozitiv, për përdorim nga profesionistët në nivel lokal (NJVNUMRI+ NJMF + profesionistët në qendrat komunitare)	Modul edukimi për prindërimin pozitiv i përfunduar Numri i prindërve të kështilluar mbi prindërimin pozitiv, përfshirë ata me aftësi të kufizuara	NJVV, MSHMS, SHSSH	ASHDMF, partnerë	2022-2024
II.1.1.d Ngritja e kursit të prindërimit/ programeve/ mbështetje/ kështillim pranë qendrave shëndetësore ose pranë drejtorive të shërbimit social në nivel lokal (mbi disiplinën pozitive, mbi përgjegjësitë e përbashkëta dhe të barabarta të nënave dhe baballarëve kundrejt fëmijëve, për rritjen e fëmijëve të lirë nga stereotipat gjinore dhe edukimin e tyre mbi vlerat e barazisë gjinore të përshtatshme për të gjitha grup-moshat); <i>Ref. Strategjia Kombëtare për Barazinë Gjinore 2021-2030</i>	Programe të miratuara/ kurse për NJVV për prindërimin pozitiv	NJVV, ASHDMF	Partnerë	2022-2023
II.1.1.db Ndërgjegjësimi i komunitetit shkollor dhe krijimi i një kulture pozitive që nuk pranon dhunën, bulizmin dhe ekstremizmin e dhunshëm	Numri dhe % e shkollave ku kanë zbatuar plane të veprimtarive ndërgjegjëse	MAS, ASHDMF, MFE	NJVV, AKCESK, CVE	2021-2026
Objektiv specifik II.2:	Funksionimi i një sistemi gjithëpërfshirës dhe të dobishëm për mbrojtjen e fëmijëve			
Rezultati i pritshëm:	Përmirësimi i mekanizmave të mbrojtjes së fëmijëve për të parandaluar dhe adresuar të gjitha format e dhunës dhe abuzimit			
Treguesit:	Numri i akteve normative të hartuara/rishikuara, në konsultim me grupet e interesit dhe fëmijët, dhe në linjë me standardet ndërkombëtare		Baseline 2020: NA	Target 2026: Të paktën 10
	% e NJVV që kanë linjë të të veçantë të buxhetit për menaxhimin e rasteve të dhunës së fëmijëve		Baseline 2020: 6% (4 Bashki)	Target 2026: 4% rritje çdo vit
	% e NJVV me struktura të kualifikuara për mbrojtjen e fëmijëve në përputhje me kërkesat e legjislacionit të rishikuar		Baseline 2020: 33%	Target 2026: 100%
	Numri i punonjësve të mbrojtjes së fëmijëve të punësuar		Baseline 2020: 236	Target 2026: 420
	Numri i fëmijëve të identifikuar në rrezik dhe/ose në nevojë për mbrojtje, rastet e të cilave janë menaxhuar gjatë vitit nga NJMF/PMF		Baseline 2019: 2,449	Target 2026: 5% rritje çdo vit
	Numri i fëmijëve, për të cilët është marrë vendimi për dhënien e masës mbrojtjeje nga gjykata		Baseline 2019: 45	Target 2026: 5% rritje çdo vit
	Numri i fëmijëve që kanë raportuar një formë dhune, të regjistruar nga institucionet arsimore		Baseline 2018: 2342	Target 2026: 2% rritje çdo vit
	Numri i fëmijëve, viktimat të dhunës, regjistruar nga institucionet shëndetësore		Baseline 2018: 21	Target 2026: 5% rritje çdo vit

MASAT DHE VEPRIMTARITË	REZULTATET	INSTITUCIONET PËRGJEGJËSE	INSTITUCIONE T PARTNERE	AFATI KOHOR
II.2.1. Përmirësimi i kuadrit normativ, buxhetor dhe raportues për mbrojtjen e fëmijës		MSHMS, ASHDMF, MD, MB	NJVV, OJF-të, ON, Policia e Shtetit	2021-2026
II.2.1.a Hartimi dhe miratimi i ligjit, “Për kujdesin alternativ”, në kuadër të përmirësimit të kornizës ligjore në sistemin e mbrojtjes, kujdesit të fëmijëve dhe sistemit të drejtësisë”	Akt ligjor i miratuar	KSHB MSHMS	Partnerë, MD	2022-2024
II.2.1.b Hartimi dhe miratimi i një ligji të veçantë kundër trafikimit të personave dhe për mbrojtjen e T/ VMT dhe përafrimi për aq sa është e mundur me direktivën 2011/36 “Mbi parandalimin dhe luftën e trafikut të genieve njerëzore dhe mbrojtjen e viktimave të tyre” <i>Ref. Plani Kombëtar i luftës kundër trafikimit të V/TVMT</i>	Grupi i punës i ngritur Baza ligjore dhe institucionale antitrafikim, praktikat dhe rekomandimet Ligj i draftuar nga specialistë Ligji i draftuar i konsultuar me publikun	MB, MSHMS	Partnerë, MD, ASHDMF, MFE	2021-2022
II.2.1.c Miratimi i akteve nënligjore që kanë të bëjnë me fëmijët për ligjin për të huajt të miratuar më 2021	Aktet nënligjore të miratuara	MB, MEPJ, MEF, SHISH		2022-2024
II.2.1.ç Rishikimi i ligjit nr. 121/2016, “Për shërbimet e kujdesit shoqëror” dhe harmonizimi me ndryshimet ligjore të ligjit nr. 18/2017, “Për çështjet e mbrojtjes së fëmijëve, si dhe detyrime të tjera që burojnë nga e drejta kombëtare dhe ndërkombëtare”	Akt ligjor i rishikuar dhe miratuar	SHSSH, MSHMS	Partnerë	2022-2024
II.2.1.d Rishikimi i ligjit nr. 8153, datë 3.10.1996, “Për statusin e jetimit”	Akt ligjor i rishikuar dhe miratuar	SHSSH, MSHMS	Partnerë	2022-2024
II.2.1.db Miratimi i ligjit të ri për mbrojtjen e të dhënave personale, i përafruar me Rregulloren e Përgjithshme të Mbrojtjes së të Dhënave Personale (GDPR)	Akt ligjor i miratuar	MD, KDIMDP	Partnerë	2021-2022
II.2.1.e Hartimi dhe miratimi me akt normativ i udhëzimit metodologjik lidhur me kriteret e cilësisë së punës së strukturave të mbrojtjes së fëmijëve, grupeve teknike ndërsektoriale dhe metodologjisë për kontrollin e tyre.	Akt normativ i miratuar	MSHMS, ASHDMF	Partnerë	2022
II.2.1.ë Rishikimi i udhëzimit nr. 253, datë 10.4.2020, “Për menaxhimin e rasteve të fëmijëve në nevojë për mbrojtje, gjatë periudhës së fatkeqësisë natyrore për arsye të pandemisë së shkaktuar nga COVID-19” për veprimet e strukturave të mbrojtjes së fëmijëve në të gjitha rastet e emergjencave dhe pandemie.	Udhëzim i miratuar	ASHDMF/MSHMS, NJVV	Partnerë	2022-2023
II.2.1.f Rishikimi i VKM-së nr. 578, “Për menaxhimin e rastit” për të pasqyruar nevojat e identifikuar nga analiza e implementimit të saj praktik.	Akt nënligjor i miratuar	MSHMS/ASHDMF	Partnerë	2021-2022
II.2.1.g Rishikimi i VKM-së nr. 111, “Për procedurat dhe rregullat për kthimin dhe riatdhesimin e fëmijës”.	Akt nënligjor i rishikuar dhe miratuar	MSHMS/ASHDMF	Partnerë	2021-2023
II.2.1.gj Rishikimi i VKM-së nr. 617, datë 7.9.2006, “Për përcaktimin e treguesve të vlerësimit dhe	Akt nënligjor i rishikuar	SHSSH, MSHMS	Partnerë	2021-2023

<i>monitorimit të programeve të NE, pagesave për PAK dhe shërbimeve shoqërore.</i>	<i>dhe miratuar</i>			
II.2.1.b Hartimi dhe miratimi i një udhëzimi ndërinstitucional në lidhje me njoftimin dhe heqjen e materialeve të paligjshme dhe të dëmshme të abuzimit seksual dhe shfrytëzimit të fëmijëve online <i>Ref. Strategjia Kombëtare për Sigurinë Kibernetike 2020–2025</i>	Udhëzim i miratuar	MB, MSHMS, AKCESK, AKEP, ASHDMF, AMA, Policia e Shtetit	Partnerë	2022-2024
II.2.1.i Hartimi i një marrëveshje ndërminstrore për menaxhimin e rasteve të fëmijëve në vijim të zbatimit të VKM 129 - Ngritja dhe fuqizimi i skuadrave të terrenit për identifikimin, referimin dhe menaxhimin e rasteve të fëmijëve në nevojë për mbrojtje përfshirë fëmijët në situatë rruge, të shfrytëzuar ekonomikisht dhe fëmijëve viktimë të trafikimit.	Marrëveshje ndërminstrore e hartuar dhe miratuar	MSHMS, MB, PSH	Partnerë	2021-2023
II.2.1.j Miratimi i metodologjisë për vlerësimin e interesit më të lartë të fëmijës dhe përvaktimin e interesit më të lartë të fëmijës për kategori të caktuara me përqendrim të veçantë fëmijët me aftësi të kufizuara dhe fëmijët e komunitetit rom dhe egjiptianë.	Metodologji e miratuar	MSHMS, ASHDMF	Partnerë	2021-2022
II.2.1.k Buxhetimi në nivel lokal (NJVV) për njësitë e mbrojtjes së fëmijëve për menaxhimin e rastit të fëmijëve në nevojë për mbrojtje.	Analiza e koston (e dakordësuar) për menaxhimin e rasteve të mbrojtjes së fëmijëve Numri i NJVV-ve me kosto të kushtuar për menaxhimin e rasteve të mbrojtjes së fëmijëve	NJVV/MSHMS/ASHDMF	MFE, partnerë	2021-2026
II.2.1.l Përmirësimi i modulit/workflow-et të menaxhimit të rastit (NJMF) pjesë e sistemit të regjistrit elektronik të shërbimeve sociale, përfshirë trajnimin e strukturave të mbrojtjes së fëmijëve dhe NJVNRI në NJVV.	% e strukturave të mbrojtjes së fëmijëve që përdorin sistemin Gjenerimi i raporteve 4-mujore dhe vjetore nga sistemi	MSHMS, SHSSH, ASHDMF	Partnerë	2021-2026
II.2.2 Fuqizimi i kapaciteteve të profesionistëve, mekanizmave dhe shërbimeve për adresimin e dhunës së fëmijëve				
II.2.2.a Organizimi i konferencës kombëtare vjetore të profesionistëve në fushën e mbrojtjes së fëmijëve.	Konferencë Kombëtare	ASHDMF	Partnerë	2021-2026
II.2.2.b Ngritja dhe funksionimi i Urdbrit të Punonjësit Social.	Strukturat e ngritura	MSHMS	Partnerë	2021-2026
II.2.2.c Bërsa funksionale e sistemit të edukimit dhe akreditimit për punonjësit e shërbimeve sociale (përfshirë NJMF-të).	Ngritja e Bordit pranë QKEV Kryerja e analizës së nevojave për ngritje kapacitetesh, përvaktimin e temave të trajnimit Akreditimi i organizmave	QKEV, MSHMS, ASHDMF		2021-2026

	dhe kurrikulave të trajnimit			
II.2.2.ç Ngritja e kapaciteteve të strukturave të mbrojtjes së fëmijëve në NJVV në bazë të moduleve të certifikuar dhe aprovuara nga QKEV-ja për menaxhimin e rasteve me qasje ndërsektoriale të fëmijëve në nevojë për mbrojtje.	% e punonjësve të trajnuar çdo vit; Tematikat e trajnimit	MSHMS, QKEV, MD, MAS, MB, NJVV	Partnerë	2021-2026
II.2.2.d Përmirësimi i kapaciteteve të punonjësve nga sektorë të ndryshëm si kujdesi social, policia, media etj., në NJVV në bazë të moduleve të certifikuar dhe aprovuara nga QKEV-ja për përmirësimin e mekanizmit të identifikimit, raportimit dhe referimit të dhunës dhe mbështetjes së fëmijëve në nevojë për mbrojtje.	% e punonjësve të trajnuar, sipas tematikës dhe sektorit çdo vit	ASHDMF, MD, MAS, MB,	Partnerë, MFE	2021-2026
II.2.2.dh Ngritja e kapaciteteve të ekipeve ndërsektoriale (KRAT) në bazë të moduleve të certifikuar dhe aprovuara nga QKEV mbi parandalimin dhe mbrojtjen e fëmijëve viktimave/ viktimave të mundshme të trafikimit. <i>Ref. Plani Kombëtar për Luftën kundër Trafikimit të Personave 2021-2023</i>	% e profesionistëve të trajnuar	ASHDMF, KRAT, QKEV	Partnerë	2021-2026
II.2.2.e Trajnimi i strukturave gjyqësore për t'u specializuar për veprat penale të trafikimit me qëllim për të hetuar në mënyrë proaktive rastet e trafikimit të personave, për të kryer në mënyrë të dobishme procedurat e ndjekjes penale, për të përdorur teknika të veçanta të hetimit, për të fuqizuar kryerjen e betimeve financiare. <i>Ref. Plani Kombëtar për Luftën kundër Trafikimit të Personave 2021-2023</i>	% e punonjësve të trajnuar	SHM, PSH	MB/PSH Prokuroria e Përgjithshme ON	2021-2026
II.2.2.ë Trajnimi i punonjësve të policisë kushtarë dhe migracionit, punonjësit doganorë, punonjësit e azilut dhe stafi i qendrave të pritjes dhe akomodimit të migrantëve përfshirë stafin mjekësor për rritjen e kapaciteteve për identifikimin e VT/VMT mes azilkërkesve, migrantëve dhe veçanërisht fëmijëve të pashoqëruar, pavarësisht aftësisë dhe/ose gatishmërisë së tyre për të bashkëpunuar. <i>Ref. Plani Kombëtar për Luftën kundër Trafikimit të Personave 2021-2023</i>	% e punonjësve të trajnuar	PSH/DK & M	MB/Azili NJMF Drejtoria e Përgjithshme e Doganave, MSHMS, ON, OJF	2021-2023
II.2.2.f Hartimi i një politike të përkushtuar për arsimin parauniversitar në fushën e parandalimit dhe adresimit të çdo lloji dhune dhe abuzimi, përfshirë bullizmin dhe ekstremizmin në shkolla	Politikë për arsimin parauniversitar	MAS, ASHDMF, MFE	Partnerë, MSHMS,	2021-2024
II.2.2.g Krijimi i sistemit për identifikimin, parandalimin dhe raportimin e dhunës, bullizmit dhe ekstremizmit në shkolla. <i>Ref. Strategjia Kombëtare e Arsimit 2021-2026 (2.3.1)</i>	Konsolidimi i mjedisve të sigurta dhe miqësore për fëmijët në shkollë	MAS, MFE	Partner, MSHMS, ASHDMF, AKCESK	2021-2026
II.2.2.gj Shtimi i numrit të oficerëve të sigurisë në shkolla. <i>Ref. Strategjia Kombëtare e Arsimit 2021-2026 (2.3.4)</i>	Konsolidimi i mjedisve të sigurta dhe miqësore për fëmijët në shkollë	MAS, MFE		2021-2026
II.2.2.h Shtimi i numrit të punonjësve psikosocialë në shkolla. <i>Ref. Strategjia Kombëtare e Arsimit 2021-2026 (2.2.1)</i>	Rritja e cilësisë së shërbimit psikosocial për të gjithë nxënësit	MAS, MFE		2021-2026
II.2.2.i Trajnimi i mësuesve dhe punonjësve të njësisë së shërbimit psikosocial dhe komisionet e etikës në shkolla në lidhje me dhunën dhe abuzimin, bullizmin dhe ekstremizmin në shkolla.	% e mësuesve dhe punonjësve të trajnuar	MAS, MFE	Partnerë, MSHMS, ASHDMF	
II.2.2.j Hartimi i protokollit të identifikimit dhe raportimit të dhunës për punonjësit e shëndetësisë, përfshirë rishtikimin e formularëve, regjistrave të mbledhjes së informacionit mbi dhunën ndaj fëmijës.	Protokolli për identifikimin dhe raportimin e dhunës	MSHMS	Partnerë	2022-2024

II.2.2.k Përfshirja e treguesve të depistimit të keqtrajtimit të fëmijës, në kriteret e vlerësimit të performancës së institucioneve shëndetësore publike që ofrojnë kujdes për fëmijën (QSH-të, maternitetet, urgjencat e spitaleve) etj. <i>Ref. Dokumenti Strategjik dhe Plani i Veprimit për Shëndetin Seksual dhe Riprodhues 2017-2021</i>	Indikatorët e depistimit të përfshirë në kriteret e vlerësimit të performancës së institucioneve shëndetësore	MSHMS		2024-2025
II.2.2.l Forcimi i kapaciteteve të linjës kombëtare falas 116-006, dhe aplikacionit “Raporto dhe shpëto” për të mundësuar këshillimin dhe raportimin e rasteve të mundshme të TQNJ. <i>Ref. Plani Kombëtar për Luftën kundër Trafikimit të Personave 2021-2023</i>	Nr i rasteve të fëmijëve të raportuar çdo vit	MB/PSH	KKSAT OJF, ON	2022-2023
II.2.2.ll Fuqizimi i linjave të këshillimit, këshillimit psikologjik dhe shëndetit mendor për fëmijë përmes zgjerimit të shërbimeve, kanaleve të raportimit shtrirjes së shërbimit, ngritjes së kapaciteteve dhe financimit (linja telefonike si ALO 116 111, “Nuk je vetëm”, <i>Sistemi/Portali i Raportimit të Faqeve me Përmbytje të Paligjshme administruar nga AKCESK etj.</i>), për raportimin e dhunës dhe mbështetjes psikosociale së fëmijëve në nevojë për mbrojtje.	Numri i rasteve të raportuara të dhunës ndaj fëmijëve çdo vit. Hartimi i metodologjisë për mbledhjen dhe raportimin e të dhënave nga linjat e këshillimit tek ASHDMF-në	MSHMS, ASHDMF	Partnerë	2021-2026
II.2.2.m Fuqizimi i shërbimeve të emergjencës për pritjen dhe akomodimin afatshkurtër të rasteve të fëmijëve të riatdhesuar duke përfshirë fëmijët nga zonat e konfliktit, dhe të fëmijëve të huaj të pashoqëruar dhe të ndarë përmes zgjerimit të shërbimeve, kanaleve të raportimit, shtrirjes së shërbimit, ngritjes së kapaciteteve dhe financimit.	Numri i fëmijëve që përfitojnë shërbime emergjente të mbrojtjes	MSHMS, ASHDMF, NJVV, QKED, MFE	Partnerë	2021-2026
II.2.2.n Ngritja e shërbimeve akomoduese dhe rehabilituese për fëmijët e riatdhesuar dhe fëmijëve të huaj të pashoqëruar dhe të ndarë.	Numri i fëmijëve të akomoduar % e fëmijëve të rehabilituar	MSHMS, ASHDMF, NJVV	MFE, partnerë	2021-2026
Objektiv specifik II.3	Mekanizma dhe shërbime të specializuara dhe të integruara për adresimin e formave të rënda të dhunës, përfshirë abuzimin seksual dhe abuzimin dhe shfrytëzimin online			
Rezultati i pritshëm:	Fuqizimi i shërbimeve të specializuara për të adresuar format e rënda të dhunës			
Treguesi:	Numri i shërbimeve të specializuara të ngritura dhe funksionale për fëmijët, viktimat të dhunës dhe abuzimit seksual		Baseline 2020: 1	Target 2026: 4
	Numri i rasteve të abuzimit seksual të fëmijëve dhe shfrytëzimin online të hetuara nga autoritetet përgjegjëse		Baseline 2018: 12	Target 2026: 30 çdo vit
MASAT DHE VEPRIMTARITË	REZULTATET	INSTITUCIONET PËRGJEGJËSE	INSTITUCIONE T PARTNERE	AFATI KOHOR
II.3.1 Parandalimi dhe mbrojtja e fëmijëve nga abuzimi seksual dhe abuzimin dhe shfrytëzimin online		MSHMS	NJVQV-të, OJF-të, ON, MD, MB, MASR	2021-2026
II.3.1.a Hartimi dhe miratimi i një udhëzimi të veçantë për standardet e ofrimit të shërbimeve dhe të funksionimit të “Qendrave me një ndalesë” për trajtimin e fëmijëve viktimat të dhunës seksuale dhe formave të tjera të rënda të dhunës <i>Ref. Konventa e Lanzarotës (Mbi ratifikimin e Këshillit të Evropës për mbrojtjen e fëmijëve nga abuzimi</i>	Udhëzimi i miratuar	MSHMS, ASHDMF	Partnerë	2022-2024

<i>seksual dhe shfrytëzimi)</i>				
II.3.1.b Ngritja e modeleve të shërbimeve të veçanta ndërsektoriale për të asistuar në mënyrë të menjëhershme fëmijët viktimë të abuzimit seksual <i>Ngritja dhe funksionimi i qendrave për trajtimin e viktimave të abuzimit seksual në 2- Bashki.</i>	Numri i fëmijëve viktimë të abuzimit seksual që përfitojnë nga shërbimet e veçanta, çdo vit	ASHDMF, MSHMS	Partnerë	2021-2026
II.3.1.c Hartimi i propozimeve për ngritjen e shërbimeve rehabilituese të veçanta për fëmijët e abuzuar seksualisht.	Propozime për model shërbimesh rehabilituese	ASHDMF, MSHMS	Partnerë	2022-2024
II.3.1.ç Zhvillimi i programeve të trajnimit ndërsektorial të profesionistëve për ofrimin e shërbimeve të integruara për fëmijët viktimë të abuzimit seksual dhe formave të tjera të rënda të dhunës dhe trajnimitin e tyre (përfshin punonjësit e mbrojtjes së fëmijëve, punonjësit e sistemit të drejtësisë, punonjësit e shëndetësisë, së arsimit etj.)	Numri i profesionistëve të trajnuar çdo vit	QKEV, MSHMS, MB, Shkolla e magistraturës	Partnerë	2022-2026
II.3.1.d Draftimi dhe aprovimi i një marrëveshje ndërinstitucionale për ngritjen e një grupi të veçantë (polici, prokurorë dhe shërbim ofrues të internetit për të investiguar krimet kundër fëmijëve online.	Marrëveshje e draftuar dhe miratuar	ASHDMF, AKCESK, Policia e Shtetit, Prokuroria	Partnerë	2022-2024
II.3.1.db Ngritja e një sistemi kursesh pranë Shkollës së Magistraturës dhe Akademisë së Sigurisë për të ngritur kapacitetet teknike dhe njohuritë për policët, prokurorët dhe gjykatësit e rinj që lidhen me masat e mbrojtjes së fëmijëve, shërbimet shoqërore, për krimin kibernetik, të dhënat digjitale dhe abuzimin seksual online dhe shfrytëzimin e fëmijëve.	Sistemi i kurseve i ngritur	MSHMS, Shkolla e magistraturës	Partnerë	2022-2024
II.3.1.e Ngritja e kapaciteteve për hetuesit dhe oficerët e policisë të përfshirë specifikisht në hetimin e rasteve të abuzimit seksual të fëmijët dhe shfrytëzimin online.	Numri dhe % e oficerëve / hetuesve të trajnuar	MSHMS, MB		2021-2026
II.3.1.ë Përmirësimi i kapaciteteve dhe infrastrukturës së Laboratorit Shkencor të Policisë për të mbledhur dhe analizuar efektivisht të dhënat digjitale që lidhen me krimet online kundër fëmijëve.	Numri i rasteve të fëmijëve ku të dhënat e tyre janë analizuar efektivisht	MB, PSH		2021-2026
II.3.1.f Koordinimi me autoritetin përgjegjës për sigurinë kibernetike (AKCESK) për bashkërendimin e punës për të trajtuar në kohë reale nëpërmjet sistemit/platformës së raportimit të fajeve me përmbajtje të paligjshme, raportimet e bëra në lidhje me abuzimin dhe shfrytëzimin seksual të fëmijëve në internet.	Përmirësimi i platformës ekzistuese që administrohet nga AKCESK-ja	AKEP, ISP, AKCESK		2022-2025
II.3.1.g Bashkëpunimi dhe bashkërendimi i programeve të trajnimit, me autoritetin përgjegjës për sigurinë kibernetike (AKCESK) për ngritjen e kapaciteteve të punonjësve të institucioneve përgjegjëse për mbrojtjen dhe edukimin e fëmijëve (të personelit të gjyqësorit, prokurorisë dhe policisë, dhe të institucioneve të tjera ligjzbatuese të sistemit të drejtësisë), me qëllim rritjen e nivelit të sigurisë së fëmijëve në mjedisin online.	Numri dhe % e punonjësve të trajnuar	MSHMS, ASHDMF, AKCESK	Partnerë, MD	2021-2026
Qëllimi strategjik III:	Sisteme dhe shërbime miqësore për fëmijët dhe adoleshentët			
Objekti i specifik III.1:	Mundësi të barabarta për zhvillimin e aftësive dhe të mësuarit - nga fëmijëria e hershme në adoleshencë			
Rezultati i pritshëm:	Përmirësimi i aksesit dhe cilësisë së arsimit, për të mundësuar gjithëpërfshirjen e fëmijëve, veçanërisht atyre më në nevojë			
Treguesi:	Përqindja e fëmijëve që janë regjistruar në klasën e parë në krahasim me numrin e përgjithshëm të fëmijëve 6 vjeç – tregues OZHQ	Baseline 2019: 81.5	Target 2026: 2% rritje çdo vit	
	Përqindja e braktisjes shkollë	Baseline 2019:	Target 2026:	

	Numri i fëmijëve që përfitojnë nga mekanizmi i mbështetjes financiare (bursave) për kategoritë e fëmijëve në nevojë (VKM nr. 666, datë 10.10.2019, i Këshillit të Ministrave, “Për kuotat financiare të ushqimit në mensa e konvikte dhe përcaktimin e kriterëve për përfitimin e bursave e të pagesave për nxënësit e arsimit parauniversitar në institucionet arsimore publike”, i ndryshuar.)			0,5 % (viti 2019)	0.1 pp zbritje çdo vit
				Baseline 2019: TBD	Target 2026: Rritur me 5% çdo vit
MASAT DHE VEPRIMTARITË		REZULTATET	INSTITUCIONET PËRGJEGJËSE	INSTITUCIONET PARTNERE	AFATI KOHOR
III.1.1. Rritja, mirëqenia dhe të nxëniet gjatë fëmijërisë së hershme 0-3 vjeç			MSHMS	MAS NJVV	2021-2026
III.1.1.a Ngritja e një komiteti teknik këshillues nga Këshilli Kombëtar për të Drejtat dhe Mbrojtjen e Fëmijës, me qëllim hartimin e një plani pune / masash për koordinimin e roleve midis MSHMS-së, MASR-së dhe NJVV-së për rritjen e mirëqenies dhe të nxëniet gjatë fëmijërisë së hershme 0–3 vjeç		Komitet teknik këshillues i ngritur	MSHMS	MAS NJVV	2022-2023
III.1.1.b Hartimi i propozimeve për ndryshimet në aktet ligjore dhe nënligjore në fuqi për organizimin dhe koordinimin e shërbimeve mbi kujdesin gjatë fëmijërisë së hershme (0–3 vjeç).		Akte ligjore dhe nënligjore të hartuara	MSHMS	MAS NJVV	2022-2023
III.1.1.c Fushatë komunikimi për prindërimin pozitiv dhe kujdesin fizik dhe emocional të fëmijëve 0–3 vjeç		Numri i prindërve të ndërgjegjësuar	MSHMS	MAS NJVV	2022-2023
III.1.1.ç Ngritja e një grupi pune ndër-institucional për hartimin e udhëzuesit për edukatorët në zbatim të standardeve të zhvillimit dhe të nxëniet të fëmijëve 0–3 vjeç.		Grup pune ndër-institucional i ngritur	ASCAP	MSHMS NJVV	2022-2023
III.1.1.d Hartimi i udhëzuesit dhe paketës së trajnimit për edukatorët për zbatimin e standardeve të zhvillimit dhe të nxëniet të fëmijëve.		Udhëzim i hartuar	ASCAP	NJVV	2022-2023
III.1.1.db Zhvillimi i kornizës së vlerësimit të cilësisë së zbatimit të standardeve me instrumentet përkatëse të inspektimit .		Korniza e vlerësimit të cilësisë së zbatimit të standardeve e zhvilluar	ASCAP	NJVV	2022-2023
III.1.1.e Mbështetje financiare/ bonus i çerdhës për familje me të ardhura të ulëta për të mundësuar frekuentimin e çerdhës publike.		Numri i fëmijëve mbështetur me bonusin e çerdhës	MFE, NJVV	MSHMS	2022-2026
III.1.2 Rritja, zhvillimi dhe të nxëniet te fëmijët 3–6 vjeç përmes një qasje gjithëpërfshirëse dhe cilësore			MAS	Bashkitë	2021-2026
III.1.2.a Kryerja e studimit mbi njohjen e pengesave të hasura për përfshirjen e fëmijëve në edukimin parashkollor .		Studim i realizuar për njohjen e pengesave të hasura për përfshirjen e fëmijëve në edukimin parashkollor	MAS	NJVV, ASCAP	2022-2023
III.1.2.b Hartimi i instrumentit të vlerësimit të përgatitjes për shkollë të fëmijëve në klasat përgatitore (5-6 vjeç).		Instrument i hartuar	ASCAP		2022-2023
III.1.2.c Mbështetje financiare/ bonus i kopshtit për familje me të ardhura të pakëta për të mundësuar frekuentimin e kopshtit publik.		Numri i fëmijëve mbështetur me bonusin e kopshtit	MFE, NJVV		2022-2026

III.1.2.ç Përfshirja e të gjithë fëmijëve të moshës 5-6 vjeç në grupet e 3-ta në kopshte ose në klasa përgatitore, veçanërisht fëmijët e kategorive të vulnerable (Masë e përvaktuar në Strategjinë e Arsimit A1.1.3)	Numri i fëmijëve të moshës 5-6 vjeç në kopshte	MAS	DPAP	2022-2023
III.1.2.d Përgjithësimi i nxënësve romë dhe egjiptianë 3–6 vjeç në arsimin parashkollor nga tarifat financiare dhe pagesat për ushqim. (PKV rome-egjiptian) .	Numri i fëmijëve rom dhe egjiptian që përfitojnë nga masa	Bashkitë	ZVAP/DRAP/DPAP MASR NJVV	2022-2026
III.1.2.db Hartimi i instrumenteve për ndërtimin e kapaciteteve në nivel lokal për planifikim dhe buxhetim në lidhje me edukimin e fëmijërisë së hershme për të arritur një përfshirje më të lartë të fëmijëve nga grupet vulnerable (në të paktën 8 bashki) .	Instrumente të hartuara	Bashkitë	Partnerë	2022-2023
III.1.2.e Ngritja e kapaciteteve të stafëve të bashkive për zbatimin e instrumenteve (në të paktën 8 bashki) .	% e punonjësve të trajnuar të bashkive	Bashkitë	Partnerë	2023-2026
III.1.2.ë Ndërgjegjësimi i prindërve dhe komunitetit për rëndësinë e arsimit parashkollor (SKA A 1.1.1).	Numri i veprimtarive ndërgjegjëse	MAS	ASCAP	2022-2023
III.1.2.f Ngritja e kapaciteteve të shoqatave/këshillave të prindërve, përfshirë prindërve me aftësi të kufizuar, për t'u angazhuar në mënyrë të dobishme në çështjet e arsimit parashkollor .	Numri i shoqatave, këshillave të prindërve të trajnuar dhe angazhuar	ASCAP	Partnerë	2022-2023
III.1.2.g Shtrirja e trajnimeve të mësuesve parashkollorë dhe drejtuesve të kopshteve mbi metodologjinë e të nxënësve me përqendrim fëmijët, përfshirë ata me aftësi të kufizuar (bazuar në standardet e zhvillimit e mësimit për fëmijët 3-6 vjeç). (në të paktën 8 bashki).	% e mësuesve të trajnuar	ASCAP	Partnerë	2022-2024
III.1.2.gj Hartimi i instrumenteve të inspektimit të kornizës për vlerësimin e arsimit parashkollor .	Instrumente të hartuara	ASCAP	Partnerë	2022-2023
III.1.3 Arsimi bazë, i mesëm i ulët dhe i lartë gjithëpërfshirës		MAS	NJVV Fakultet e edukimit	2021-2026
III.1.3.a Funksionalizimi i plotë i Sistemit të Menaxhimit të Informacionit Parauniversitar (SMIP). SMIP do të jetë baza e të dhënave (braktisjen, aftësinë e kufizuar etj.) që do të kombinojë të dhënat administrative me rezultatet e të nxënësve. (SKA B.2.1)	Sistemi i menaxhimit të informacionit funksional	MAS, QSHA	Partnerë, MFE	2021-2023
III.1.3.b Trajnimi i mësuesve dhe aktorëve të tjerë të shkollës për të përmirësuar praktikën gjithëpërfshirëse të shkollës.	% e mësuesve të trajnuar	ASCAP, AKAFPK	Partnerë	2021-2023
III.1.3.c Ngritja e një modeli në mbështetje të fëmijëve mbi aftësitë bazë (shkrim, gjuhë, matematikë). Programe të veçanta ndihme për fëmijët nga grupet vulnerable me rezultate të ulëta të të mësuarit	Model mbështetës i hartuar	MAS	ASCAP	2022-2023
III.1.3.ç Zhvillimi i kapaciteteve të mësuesve ndihmës dhe mësuesve që punojnë me nxënës që nuk dëgjojnë dhe nuk shikojnë (SKA A2.1.2)	% e mësuesve të trajnuar	MAS	ASCAP	2022-2023
III.1.3.d Hartimi i një marrëveshjeje bashkëpunimi ndërmjet MSHMS-së dhe MASR-së, lidhur me ndërveprimin ndërmjet komisioneve multidisiplinore të vlerësimit të arsimit për fëmijët me aftësi të kufizuara dhe Komisionit multidisiplinor të vlerësimit të AK-së. (PAK Strategji)	Marrëveshje e hartuar	MSHMS	MAS	2022-2023
III.1.3.db Planifikimi i buxheteve për sigurimin e materialeve didaktike sipas kërkesave të veçanta të kategorive të ndryshme të fëmijëve me aftësi të kufizuara (PAK Strategji)	% e buxhetit për materiale didaktike	MAS	Partnerë, NJVV	2022-2023
III.1.3.e Kthimi i shkollave të veçanta në qendra burimore për aftësinë e kufizuar .	Numri i shkollave burimore	MAS	Partnerë	2023-2024

(SKA, A2.1.3)	për aftësinë e kufizuar Numri i fëmijëve në shkollat speciale			
III.1.3.ë Ndërgjegjësimi/fuqizimi i prindërve që kanë fëmijë me aftësi të kufizuara me qëllim rritjen e pjesëmarrjes dhe mbështetjes së fëmijës në familje, shkollë, komunitet dhe qasja e tyre në shërbimet kryesore.	Numri i prindërve të ndërgjegjësuar	MAS	Partnerë	2022-2023
III.1.3.f Identifikimi në kohë i nxënësve romë dhe egjiptianë që janë në moshë për t'u regjistruar në arsimin parashkollor dhe atë bazë, si dhe nxitja e përfshirjes në arsimin e detyruar të nxënësve të moshës 6-16 vjeç që nuk janë regjistruar apo kanë braktisur shkollën. (PKV romë-egjiptianë).	Numri i nxënësve romë dhe egjiptianë të identifikuar Numri i nxënësve romë dhe egjiptianë të përfshirë në arsimin e detyruar	Drejtoritë e shkollave,	Njësitë e Mbrojtjes së Fëmijëve, ZVAP	2021-2023
III.1.3.g Mbështetje financiare për nxënësit romë, egjiptianë dhe grupet vulnerabel (SKA A2.1.6).	Numri i nxënësve romë dhe egjiptianë mbështetur me skema financiare	MAS		2021-2023
III.1.3.gj Organizim i programeve të veçanta mbashkollëse ku nxënësit romë dhe egjiptianë të moshës 6-16 vjeç të ndihmohen në kryerjen e detyrave mësimore ose marrin mësim plotësues. (PKV romë-egjiptianë)	Numri i nxënësve romë dhe egjiptianë që marrin pjesë në programet bashkollëse	ZVAP	MAS	2022-2023
III.1.3.h Ofrim i kurseve për të ndërtuar dhe zhvilluar njohuritë bazë në shkrim/lexim dhe aftësitë jetësore të prindërve romë dhe egjiptianë me mungesë arsimi, fëmijët e të cilëve frekuentojnë arsimin e detyruar (PKV romë-egjiptianë)	Numri i prindërve romë dhe egjiptianë që marrin pjesë në kurse	ZVAP	MAS OJF Rome	2022-2023
III.1.3.i Fuqizimi i praktikave online të akademia.al, zgjerimi i materialeve të akademia.al kryesore	Numri i mësuesve dhe nxënësve përdorues të platformës	MAS	Partnerë	2021-2023
III.1.3.j Zhvillimi i kapaciteteve të mësuesve për zhvillimin e përmbajtjeve mësimore në internet – ICT. kryesore	% e mësuesve të trajnuar	MAS	ASCAP	2022-2023
III.1.3.k Sistem online Akelius për grupet që janë të vështira për t'u arritur (migrues / refugjatë)	Numri i personave që përdorin sistemin online	ASCAP/MAS		2022
III.1.3.l Sistemi i parandalimit dhe reagimit të hershëm ndaj mos regjistrimit në shkollë. Zgjerimi i zbatimit të sistemit të parandalimit dhe reagimi i hershëm ndaj mos regjistrimit në shkollë dhe braktisjes së nxënësve në arsimin bazë (me përqendrim të veçantë fëmijët e grupeve vulnerable, djemtë dhe vajzat). (baseline aktualisht sistemi i zbatuar në 4 NJVV – Durrës, Korçë, Lezhë e Shkodër) (SKA A 2.3.1)	Numri i nxënësve të identifikuar të paregjistruar në shkollë Numri i nxënësve të regjistruar në shkollë për shkak të ndërhyrjes	MAS	DPAP	2022-2023
III.1.3.ll Sistem parandalimi dhe reagimi i hershëm ndaj mos regjistrimit në shkollë dhe largimit të nxënësve në arsimin e mesëm të lartë (me përqendrim të veçantë fëmijët e grupeve vulnerable, djemtë dhe vajzat)	Numri i nxënësve të regjistruar në shkollë për shkak të ndërhyrjes	MSHMS	NJVV-të, partnerë	2022-2023
III.1.3.m Zhvillimi i kapaciteteve të parlamentit të nxënësve dhe qeverisë së nxënësve për një pjesëmarrje	% e nxënësve të parlamentit	ASCAP		2022-2023

<i>më të madhe në vendimarrjen e shkollës (detyrat dhe përgjegjësitë e qeverisë së nxënësve)</i>	<i>të trajnuar</i>			
III.1.3.n Trajnimi i psikologëve punonjësve socialë për barazinë gjinore (baseline në vitin 2020 janë trajnuar 70 psikologë)	% e psikologëve/punonjësve socialë të trajnuar	ASCAP		2022-2023
III.1.3.nj Ngritja e shërbimeve argëtuese dhe kulturore në NJVV	10 qendra kulturore të ngritura	MFE, NJVV	MAS, MK, partnerë	2022-2026
III.1.3.o Zhvillimi i moduleve/ programeve të trajnimit dhe materialeve burimore për mësues që promovojnë kompetencën e qytetarisë dhe aktivizimit të fëmijëve dhe adoleshentëve.	Materialet e përgatitura	MAS	Partnerë	2022-2024
III.1.4 Menaxhimi i rrezikut dhe katastrofave në shkollë		MAS	Partnerë	2022-2023
III.1.4.a Asistencë teknike për MASR-në, zyrat lokale të arsimit dhe shkollat e zgjedhura për të hartuar një politikë dhe një plan për reduktimin e riskut nga katastrofat në shkollë. <i>komplementare me SKA A.2.5.1-3)</i>	Plani i hartuar dhe miratuar	MAS	Partnerë	2022-2023
III.1.4.b Zhvillimi i kapaciteteve të mësuesve dhe stafit të shkollës për të zbatuar paketën për zvogëlimin e rrezikut të katastrofave në shkollë <i>komplementare me SKA A.2.5.1-3)</i>	% e mësuesve të trajnuar	ASCAP	Partnerë	2022-2023
III.1.5 Edukimi për karrierën dhe aftësimi për tregun e punës		MAS	Partnerë	2022-2023
III.1.5.a Përgatitja e një modeli udhëzuesi të karrierës për aftësimin e nxënësve për tregun e punës	Udhëzues i përgatitur	ASCAP, AKAFPK	Partnerë	2022-2023
III.1.5.b Trajnimi i profesionistëve të edukimit të karrierës në shkollat e arsimit të mesëm të lartë	% e profesionistëve të trajnuar	ASCAP, AKAFPK	Partnerë	2022-2023
Objektiv specifik III.2:	Sistem i integruar i mbrojtjes sociale, i ndjeshëm ndaj nevojave të fëmijëve dhe familjeve			
Rezultati i pritshëm:	Përmirësim i qasjes të fëmijëve dhe adoleshentëve në nevojë në programet e mbrojtjes sociale			
Treguesi:	Numri i fëmijëve që jetojnë në familje që përfitojnë ndihmë ekonomike		Baseline 2019: 100,905	Target 2026: 80,000 (3% zbritje çdo vit)
	Numri i fëmijëve që përfitojnë nga pagesa për aftësinë e kufizuar		Baseline 2019: 15,321)	Target 2026: 16,000 (1% rritje në vit)
	Numri i bashkive që kanë ngritur strukturat NARU sipas përcaktimeve ligjore		Baseline 2020: 11	Target 2026: 35 (4 bashki të tjera në vit)
	Numri i shërbimeve për fëmijët të ngritura me Fondin Social		Baseline 2020: 9	Target 2026: 20 (2 shërbime të reja në vit)
	Numri i qendrave të transformuara në shërbime komunitare për fëmijën dhe familjen		Baseline 2020: 0	Target 2026: 4
	Numri i fëmijëve në shërbim kujdestarie		Baseline 2019: 369	Target 2026: 600 (10% rritje në vit)
III.2.1 Përmirësim i qasjes të fëmijëve dhe adoleshentëve në nevojë në programet e mbrojtjes sociale		MHSP	MB/MFE, NGOs, IOs	2021-2026
III.2.1.a Publikimi i përvitshëm i studimit “Matja e të ardhurave dhe nivelit të jetesës në Shqipëri”, përsbirë treguesit e deprivimit material të fëmijëve.	Publikimi vjetor i të dhënave mbi varfërinë e fëmijëve bazuar në	INSTAT	MSHMS	2021-2026

	<i>metodologjinë e EUROSTAT</i>			
III.2.1.b Mbështetje e familjeve me paketa të kompozura për familjet me shumë fëmijë, përfituese të skemës së ndihmës ekonomike.	Numri i familjeve që përfitojnë nga paketat tashmë të miratuara me akt normativ	MSHMS	Partnerë	2021-2026
III.2.1.c Miratimi i ligjit të ri për fëmijët e Republikës së Shqipërisë: për trajtim financiar për fëmijët që humbasin një nga prindërit për shkak të detyrës në vijën e parë.	Miratimi i ligjit në mbështetje të kësaj skeme të re	MSHMS		2021-2022
III.2.1.ç Propozimi i opsioneve (teknike dhe financiare) për përmirësimin e sistemit të mbrojtjes (ndihmës) ekonomike me qëllim adresimin e dobishëm të varfërisë materiale dhe monetare, dhe mundësinë e realizimit të “përfitimit universal të fëmijëve”.	Dokumenti i dakordësuar	MSHMS	MFE, partnerë	2021-2023
III.2.1.d Ngritja e modelit të sistemit për transfertë në cash në situata të krizave natyrore, për familjet në nevojë.	Mekanizmi i ngritur	, MSHMS, NJVV	Partnerë	2021-2026
III.2.1.db Ngritja e kapaciteteve të punonjësve të NJVV-së (administratorëve socialë në bashkëpunim me punonjësit e NARU-së) për të informuar dhe mbështetur familjet në ndihmë ekonomike për të përfituar nga shërbimet dhe masat e tjera të mbrojtjes sociale.	% e punonjësve të trajnuar	NJVV, MSHMS	Partnerë	2021-2026
III.2.1.e Realizimi i integritetit të tri sistemeve të MIS-së nëpërmjet përmirësimit të modulit të integritetit të shërbimeve sociale me pagesat cash, përfshirë dhe kategoritë e fëmijëve në nevojë, si dhe përgatitja e një plani masash që përshbin të gjitha strukturat përgjegjëse për ofrimin e shërbimeve për fëmijë dhe familje (pagesa cash, bonus i bebes, bonus i vaksinës, bonus i shkollës, vakt ushqimor në shkollë, librat falas.)	VKM dhe plani i masave të MIS-së Raporti vjetor me të dhënat e MIS-it i publikuar	MSHMS SHSSH	NJVV Partnerë	2021-2023
III.2.1.ë Përditësimi i udhëzuesit për bashkatë/qarqet për hartimin e planeve sociale, ku të përshihet edhe mbrojtja e fëmijëve nga dhuna/abuzimi.	Udhëzuesi i miratuar me urdhër ministri % e NJVV me plane sociale të miratuara	MSHMS	Partnerë	2022-2023
III.2.1.f Rishikimi i VKM-së dhe udhëzimit të shpërndarjes së buxhetit të alokuar për fondin social nga buxheti qendror.	VKM e rishikuar dhe udhëzim i rishikuar	MSHMS		2021-2022
III.2.1.g Ngritja e kapaciteteve të NJVV-së dhe strukturave përkatëse për të aplikuar dhe përfituar nga fondi social.	% e NARU të trajnuara	MSHMS, NJVV		2021-2026
III.2.1.gj Hartimi i Procedurave Standarde të shërbimeve parashqerore (informim, këshillim, mbështetje psikosociale) të veprimt për punonjësit socialë përgjegjës për menaxhimin e rastit në ofrimin e shërbimeve të përkujdesjes shoqërore për fëmijë dhe familje (përfshirë NJMF-të)	Procedura të miratuara	MSHMS		2021-2023
III.2.1.h Hartimi dhe miratimi metodologjisë së vlerësimit të kënaqësisë së ofrimit të shërbimeve për të gjitha kategoritë, veçanërisht ato me qendër fëmijët	Metodologjia e miratuar me udhëzim ministri	MSHMS, SHSSH		2022-2024
III.2.1.i Kryerja e studimit mbi qasjen dhe nivelin e kënaqësisë së përfitimit të shërbimeve me qendër të veçantë fëmijët.	Studimi i publikuar	MSHMS	Partnerë	2022-2023
III.2.1.j Përmirësimi i standardeve ekzistuese dhe hartimi i standardeve të shërbimeve të reja të mbrojtjes	Numri i standardeve të	MSHMS		2021-2022

<i>sociale së fëmijëve përfshirë kostimin e standardeve.</i>	<i>miratuara</i>			
III.2.1.k Hartimi i kuadrit rregullator për prokurimin e shërbimeve.	VKM dhe udhëzime të hartuara dhe miratuara	MSHMS		2021-2023
III.2.1.l Rishikimi i VKM-së së licencimit të shërbimeve.	Akt nënligjor i rishikuar	MSHMS		2022-2023
III.2.1.ll Përmirësimi dhe shtimi i shërbimeve të integruara socioshëndetësore nëpërmjet Fondit Social (shërbime të specializuara për fëmijët përfshirë: fëmijët për të gjitha format e abuzimit, viktimat të trafikimit, fëmijët me aftësi të kufizuara, shtëpitë mbështetëse social shëndetësore të adoleshentëve që kanë krijuar varësi etj.).	Numri i shërbimeve të reja sociale për fëmijë Numri i përfutësve të shërbimeve të disagreguara sipas gjinisë/ modeleve të shërbimeve	MSHMS, NJVV	Partnerë	2021-2026
III.2.1.m Rishikimi i VKM-së bonusit të bebeve.	VKM e miratuar	MSHMS	SHSSH	2022-2024
III.2.2 Përmirësimi i kujdesit/shërbimit alternativ për të çuar përpara procesin e deinstitutionalizimit		MSHMS	Partnerë	2021-2026
III.2.2.a Rishikimi i standardeve të institucioneve të përkujdesjes shoqërore për fëmijë.	Standarde të rishikuara	MSHMS	SHSSH	2022-2023
III.2.2.b Ngritja e kujdesit alternativ i specializuar për fëmijët me aftësi të kufizuara të lehta <i>Ref. Plani kombëtar i deinstitutionalizimit 2020–2022</i>	Nr. i familjeve që ofrojnë kujdes alternativ	MSHMS		2022-2024
III.2.2.c Ndërtimi i një mekanizmi funksional të referimit dhe bashkëpunimi për evidentimin e hershëm të rasteve të braktitjes. (hartime i një pakete mbështetëse për këtë grup të nënave, si p.sh. përfshirë strehimin, punësimin, arsimimin, edukimin për prindërim, kujdesin e hershëm për fëmijën etj.) <i>Ref. Plani kombëtar i deinstitutionalizimit 2020–2022</i>	NARU të trajnuara Mekanizmi i referimit ndërtuar	MSHMS		2022-2023
III.2.2.ç Transformimi i qendrave të përkujdesjes rezidenciale publike në shërbime me bazë komunitare <i>Ref. Plani kombëtar i deinstitutionalizimit 2020–2022</i>	Numri i qendrave të transformuara	MSHMS	Partnerë	2021-2026
III.2.2.d Modelimi dhe pilotimi i shërbimeve alternative cilësore, duke përfshirë shërbimin e specializuar profesional të foster care <i>Ref. Plani kombëtar i deinstitutionalizimit 2020–2022</i>	Nr. i shërbimeve të pilotuara	MSHMS	Partnerë	2021-2026
III.2.2.dh Modelimi i procedurave për ribashkimin e fëmijës me familjen biologjike	Procedura të hartuara dhe të miratuara	MSHMS	Partnerë, SHSSH	2021-2022
III.2.2.e Ngritja e kapaciteteve të profesionistëve (NJMF, NJVNR, prokurori dhe gjykata) për të vënë në zbatim planin kombëtar të deinstitutionalizimit dhe legjislacionin e rishikuar për kujdesin alternativ (që përfshin dhe kuadrin e ri ligjor për birësimin) në nivel qendror dhe lokal.	Nr. i profesionistëve të trajnuar, sipas sektorit dhe shtrirjes geografike	MSHMS, MD	Partnerë	2021-2026
III.2.2.ë Ngritja e kapaciteteve të punonjësve të mbrojtjes së fëmijëve të NJMF dhe punonjësve social të NJVNUMRI në lidhje me procesin e identifikimit të hershëm të familjeve vulnerabël, referimeve, zhvillimit të planeve të fuqizimit të familjes dhe si rrjedhojë e mekanizmit të gatekeeping.	Numri dhe % e PMF-së dhe punonjësve socialë të NJVNR të trajnuar	MSHMS	Partnerë	2021-2026
Objekti i specifik III.3:	Përmirësimi i shëndetit të fëmijëve dhe adoleshentëve			
Rezultatet:	Fuqizimi i shërbimeve në funksion të përmirësimit të treguesve të shëndetit të fëmijëve dhe adoleshentëve			
Treguesit:	Përqindja e fëmijëve nën 5 vjeç, nën peshë (tregues i raportuar nga ISHP-ja).			Baseline 2018: Target 2026:

			2.9	2 % zbritje çdo vit
	Përqindja e fëmijëve nën 5 vjeç me rritje të prapambetur për moshën (tregues i raportuar nga ISHP-ja).		Baseline 2019: 11.3	Target 2026: 2 % zbritje çdo vit
	Përqindja e fëmijëve që ushqehen ekskluzivisht me qumësht gjiri deri 6 muaj (tregues i raportuar nga ISHP-ja).		Baseline 2019: 76.4	Target 2026: 2 % rritje çdo vit
	Numri i njësive të kujdesit intensiv neonatal që aplikojnë standardet e reja të kujdesit të të porsalindurve		Baseline 2020: 0	Target 2026: 3
III.3.1 Përmirësimi i shëndetit të fëmijëve dhe adoleshentëve		MSHMS	IPSH, OSHKSH	2021 -2026
III.3.1.a. Ngritja e një grupi pune, për të përcaktuar fashën e moshës pediatrike, të moshës adoleshente dhe të re .	Rishikimet ligjore të miratuara	MSHMS	ISHP / OSHKSH	2022-2023
III.3.1.b Rishikimi udhërrëfyesve dhe protokolleve klinike të kujdesit shëndetësor për gratë shtatzëna dhe fëmijët në kuadër të shërbimit shëndetësor parësor (përfshirë kujdesin antenatal, kujdesin postnatal, ushqyerjen e grave shtatzënë dhe fëmijëve dhe zhvillimin e fëmijëve) dhe të neonatologjisë në maternitete për përmirësimin e kujdesit shëndetësor neonatal dhe zbatimin e despistimit neonatal për identifikimin e hershëm të sëmundjeve genetike të fëmijët dhe çrregullimeve të tjera.	Miratimi i të paktën 6 protokolleve dhe udhërrëfyesve	MSHMS Qendra Kombëtare e Akreditimit dhe Cilësisë së Institucioneve Shëndetësore OSHKSH Shërbimi Obstetrik-Gjinekologji - Shërbimi i neonatologjisë	ISHP, partnerë	2021 - 2023
III.3.1.c Trajnimi i stafit shëndetësor për zbatimin e protokolleve të rishikuara – kujdesi shëndetësor parësor dhe spitalor (maternitete).	Numri i stafëve shëndetësore të trajnuar	MSHMS OSHKSH/NJVKSH Shërbimi Obstetrik-Gjinekologji - Shërbimi i neonatologjisë	ISHP	2022 – 2023
III.3.1.ç Organizimi i fushatave ndërgjegjësuere mbi kujdesin gjatë shtatzënisë në kushtet e shtëpisë.	Numri i grave shtatzënë të trajnuara	ISHP	OSHKSH/NJVKSH	2022-2026
III.3.1.d Ofrimi i trajnimeve për prindërit mbi prindërimin e sigurt gjatë fazës së parë dhe adoleshencës.	Numri i prindërve të trajnuar	OSHKSH/NJVKSH	ISHP, MASR, partnerë	2022-2026
III.3.1.db Hartimi i një fushate komunikimi dhe ndërgjegjësimi mbi përfshirjen e të fëmijëve dhe të rinjve në sjellje të shëndetshme me qendër shëndetin riprodhues, edukimin seksual dhe abuzimin me drogat legale dhe ilegale.	Numri i fëmijëve të ndërgjegjësuar	ISHP OSHKSH/NJVKSH	MASR, partnerë	2022-2023
III.3.1.e Përditësimi i manualit të përdorimit dhe trajnimit të personelit që ofrojnë shërbimin e vaksinimit, mbledhjen dhe bedhjen e të dhënave në sistemin e informacionit shëndetësor të vaksinimit.	Manuali i përditësuar	ISHP- Programi Kombëtar i Vaksinimit	OSHKSH/NJVKSH	2021-2022
III.3.1.ë Trajnimi personelit mjek/infermier dhe operator që punojnë në sistemin e vaksinimit.	Numri i personelit shëndetësor të trajnuar	ISHP- Programi Kombëtar i Vaksinimit NJVKSH	OSHKSH, partnerë	2023-2026
III.3.1.f Hartimi i një programi informues dhe trajnimi me prindërit mbi çështje të lidhura me sigurinë dhe domosdoshmërinë e vaksinimit të fëmijëve.	Numri i prindërve të ndërgjegjësuar	ISHP- Programi Kombëtar i Vaksinimit	OSHKSH, partnerë	2021-2026

		NJVKSH		
III.3.1.g Forcimi i sistemit të monitorimit të gjendjes nutricionalë dhe rritjes së fëmijëve të moshës 0-5 vjeç në Shqipëri	Raporte vjetore të publikuara	ISHP NJVKSH	MSHMS, partnerë	2021-2026
III.3.1.gj Trajnimi i personelit të çerdheve dhe arsimit parashkollor mbi mirërritjen dhe zhvillimin psikomotor të fëmijës	Numri i personelit të trajnuar Numri i bashkëve të mbuluara me trajnime	OSHKSH /NJVKSH NJVV	MASR ISHP	2022-2026
III.3.1.h Miratimi i planit operacional i MSHMS ndaj emergjencave shëndetësore civile, me qendër sigurimin e vazhdueshmërisë së shërbimeve për fëmijët dhe adoleshentët.	Plani i miratuar, reflekton nevojat për shërbimet për fëmijët	MSHMS		2021-2022
III.3.1.i Rritja e personelit të shërbimeve psikosociale në të gjitha nivelet e kujdesit të sistemit shëndetësor në nivel spitalor – shërbimi pediatrik .	Nr. i personelit të shtuar (të paktën 30 psikologë/ punonjës socialë)	MFE MSHMS OSHKSH		2022-2026
III.3.1.j Ngritja e grupit të punës dhe hartimi i hapave ‘roadmap’ për zhvillimin e kapaciteteve të shërbimit shëndetësor në shkollë .	Plani i hartuar me hapa	ISHP OSHKSH / NJVKSH struktura e shëndetit në shkollë	MAS	2021-2022
III.3.1.k Trajnimi i stafëve në shkollë mbi edukimin seksual të adoleshentëve .	Numri i shkollave të mbuluara; Numri i personelit në shkollë të trajnuar	MASR	ISHP, partnerë	2022-2026
III.3.1.l Hartimi i planit të veprimit për zhvillimin e shërbimeve të shëndetit mendor, me përqendrim në shërbimet për të rinjtë dhe adoleshentët	Plani i hartuar dhe konsultuar me aktorët në fushën e të drejtave të fëmijëve	MSHMS OSHKSH	ISHP, MAS, partnerë	2021-2022
III.3.1.ll Aftësimin e stafit pedagogjik për adresimin e problemeve të shëndetit mendor.	Numri i personelit të trajnuar Numri i shkollave të mbuluara me trajnime	MAS MSHMS	ISHP	2022-2026
III.3.1.m Hartimi protokolleve për identifikimin e hershëm të problematikave të lidhura me shëndetin mendor dhe krijimi i rrjeteve të referimit me institucionet partnere.	Protokollet e miratuara.	MSHMS	ISHP, partnerë	2022-2023
III.3.1.n Hartimi politikave dhe standardeve mbi ushqyerjen e shëndetshme dhe veprimtarinë fizike në sistemin para-shkollor dhe 9-vjeçar dhe shitjen e pijeve dhe ushqimeve në mjediset tregtare pranë institucioneve arsimore.	Numri i politikave të hartuara; Numri i shkollave ku janë implementuar ndërhyrjet.	MSHMS MAS	Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural, partnerë	2022-2026
III.3.1.nj. Ngritja e një programi kombëtar për kujdesin e shikimit për fëmijët, duke siguruar kujdes të vazhdueshëm shëndetësor për ta.	Numri i fëmijëve që përfitojnë nga ky program	MSHMS	Partnerë	2022-2026

Objektivi specifik III.4:		Drejtësi miqësore për fëmijët		
Rezultati i pritshëm:		Përmirësimi i drejtësisë për fëmijët, duke garantuar sistem miqësor ndaj fëmijëve dhe në mbrojtje të interesave të tyre më të larta.		
Treguesi:	Numri i fëmijëve që përfitojnë ndihmë ligjore falas	Baseline 2019: 3	Target 2026: 50% rritje çdo vit	
	Numri i rasteve të trajtuara nga shërbimi i provës	Baseline 2019: 218	Target 2026: 300 (të paktën 20 raste më shumë çdo vit)	
	Numri i fëmijëve (14-18 vjeç) të pandehur nën hetim të raportuar nga prokuroria	Baseline 2019: 111	Target 2026: 60 (10 raste më pak në vit)	
	Numri i fëmijëve të trajtuar me urdhër mbrojtje në gjykatë si viktime të dhunës në familje	Baseline 2019: 208	Target 2026: 250 (10 raste më shumë në vit)	
III.4.1 Përmirësimi i aksesit në drejtësi		MD		
III.4.1.a Ngritja e grupit të punës dhe hartimi i kriterëve mbi trajnimin, licencimin, kreditimin e profesionistëve të ndryshëm në kuadër të zbatimit të kodit të të miturve.	Grupi i punës i ngritur Kritere të hartuara, të dakordësuara, dhe miratuara	MD, Shkolla e magjis MD, DPSHP, ASHMDF, NJMF, DHKNd, Gjykata/KLGJ, Prokurori/KLP, OJF/Projekte Traturës		2021-2023
III.4.1.b Funksionimi i njëjësive të intervistimit të të miturve, të ngritura në 12 drejtoritë vendore të policisë dhe përdorimi i tyre për intervistimin e të miturve viktime, autorë dhe dëshmitarë të veprave penale.	12 Sisteme të mirëmbajtura Numri i punonjësve të policisë të trajnuar për “Teknikat shkencore të intervistimit të të miturve” % e intervistave të regjistruara	MB, Policia e Shtetit	Partnerë	2021-2026
III.4.1.c Ofrimi i programeve të drejtësisë restauruese dhe i ndërmjetësimit për fëmijët në konflikt me ligji.	Numri i fëmijëve që marrin pjesë në programet e drejtësisë restauruese dhe të ndërmjetësimit	QPKM, NJMF, SHP	Partnerë	2021-2026
III.4.1.ç Miratim i një ligji të veçantë për pashtetësinë	Ligj i miratuar	MB	Partnerë	2022-2025
III.4.1.d Ngritja e kapaciteteve të punonjësve të gjendjes civile për identifikimin, regjistrimin dhe dbënen e	Numri i punonjësve të	MB	Partnerë	2021-2026

<i>statusit të pashtetësisë për fëmijët.</i>	<i>gjendjes civile në të gjithë Shqipërinë i trajnuar</i>			
III.4.1.dh Hartimi i një ndbëzuesi për procedurat e përcaktimit të statusit të pashtetësisë në Shqipëri	Udbëzuesi i hartuar	MB	Partnerë	2022-2025
III.4.1.e Hartimi dhe miratimi i një marrëveshje të përbashkët midis ASHDMF-së dhe Qendrës së Parandalimit të krimeve të të miturve dhe të rinjve për menaxhimin e rasteve të fëmijëve në konflikt me ligjin.	Marrëveshje e miratuar	MD, ASHDMF	Partnerë	2022-2023
III.4.1.f Ngritja e kapaciteteve të punonjësve të Qendrës së Parandalimit të krimeve të të miturve dhe të rinjve me qëllim realizimin e veprimtarisë rehabilituese dhe riintegruese nëpërmjet mbikëqyrjes dhe mbrojtjes të të miturve pas kryerjes së dënimit.	Numri i punonjësve të trajnuar	MD, ASHDMF		2021-2026
III.4.1.f Ngritja e kapaciteteve të përfaqësuesve procedural për menaxhimin e fëmijëve në konflikt me ligjin.	Numri i përfaqësuesve të trajnuar	MD, ASHDMF	MSHMS	2021-2026
III.4.1.g Hartimi dhe miratimi i një VKM-je të re për të institucionalizuar qasjen shumësektoriale dhe ndërinstitutionale për menaxhimin e rasteve të fëmijëve në konflikt/ kontakt me ligjin në nivel lokal.	Akt nënligjor i miratuar	SHP, NJMF		2022-2023
III.4.1.gj Zgjerimi i qasjes shumësektoriale dhe ndërinstitutionale për menaxhimin e rasteve të fëmijëve në konflikt/ kontakt me ligjin në nivel lokal me sistemin e drejtësisë.	5 juridiksione të reja Nr. i profesionistëve të trajnuar Numri i fëmijëve në kontakt/ konflikt me ligjin të mbështetur	SHP, NJVV, NJMF ASHDMF	Partnerë	2021-2024
III.4.1.h Hartimi e risbikimi i moduleve të trajnimit për ELP-në për nëpunësit e barazisë gjinore dhe për koordinatorët vendorë të dhunës në familje/ punonjësi i mbrojtjes së fëmijëve/ specialistët e PAK/ specialistët për romë dhe egjiptianë, viktimat e veprës penale, viktimat e trafikimit, si dhe kategori të tjera në nevojë <i>Ref. Strategjia për Edukimin Ligjor (4.1.1.c)</i>	Module të hartuara dhe risbikuara	ELP, MD, ASHDMF		2022-2023
III.4.1.i Përgatitja dhe shpërndarja e materialeve për ELP për barazinë gjinore, DHBGJ-ja dhe dhunën në familje, viktimat e veprës penale, viktimat e trafikimit, për fëmijët, për gratë dhe grupet e tjera të cënueshme, me një gjubë të kuptueshme të përshtatshme për PAK, fëmijët dhe romët e egjiptianët <i>Ref. Strategjia për Edukimin Ligjor (2.3.1.b)</i>	Numri i personave që janë njohur me materialet e përgatitura	ELP, MD, ASHDMF		2021-2026
III.4.1.j Zbatimi i rekomandimeve të Këshillit të Evropës për fëmijët me prindër të burgosur	Strategjia e re për Drejtësisë për të mitur përfshirë rekomandimet e BE-së	MD	Partnerë	2022-2023
Qëllimi strategjik IV:	Promovimi i të drejtave të fëmijëve në botën digjitale			
Objektivi specifik IV.1:	Promovimi i të drejtave të fëmijëve në botën digjitale			
Rezultati i pritshëm:	Krijimi i një mjedisi digjital të sigurt dhe fuqizimi i fëmijëve për t'u angazhuar në botën digjitale			
Treguesit:	% e shkollave me infrastrukturën e përshtatshme TIK, përfshirë internet	Baseline 2020: Për të përcaktuar		Target 2026: 80% të gjithë shkollave
	Numri i bashkive që ofrojnë shërbimin e internetit të sigurt për fëmijët dhe familjet në mjedise apo institucione	Baseline 2020:		Target 2026:

	publike	1	10 (2 bashki të reja çdo vit)		
	Numri i bizneseve të angazhuar në promovimin dhe mbrojtjen e të drejtave të fëmijëve në botën digjitale	Baseline 2020: 3	Target 2026: 10 (2 biznese të reja çdo vit)		
	Numri i ankesave të shqyrtuara nga AMA mbi shkeljen e të drejtave të fëmijëve	Baseline 2020: 39	Target 2026: 60 (5 raste më shumë çdo vit)		
MASAT DHE VEPRIMTARITË		REZULTATET	INSTITUCIONET PËRGJEGJËSE	INSTITUCIONE T PARTNERE	AFATI KOHOR
IV.1.1. Aksesit dhe përfshirja e fëmijëve në mjedisin digjital			MASR, NJVV-të	AKSHI, AKCESK	2021-2026
IV 1.1.a Krijimi i infrastrukturës së përshtatshme për shfrytëzimin e TIK-ut në shkolla dhe mirëmbajtja e saj <i>A5.1 - Strategjia kombëtare e Arsimit (2021-2026)</i>		% e kompjuterëve funksionalë në shkolla	MAS, NJVV-të	AKSHI	2021-2026
IV 1.1.b Zgjerimi i rrjetit të laboratorëve të aftësimit digjital dhe mbrojtjes online me bazë komunitare për grupet vulnerabël dhe më të disavantazhuara në të paktën 4 bashki të reja - Trajnimi i stafëve të qendrave komunitare mbi modulet e aftësimit digjital dhe mbrojtjes online pranë 4 bashkive - Instalimi i rrjeteve wireless në qendrat komunitare pranë 4 bashkive - Investim për shtimin e pajisjeve digjitale në qendrat komunitare e 4 bashkive		4 laboratorë digjitalë 40 persona 4 qendra komunitare ë i pajisjeve	NJVV-të		2021-2023
IV 1.1.c Krijimi ose përmirësimi i hapësirave publike me internet të sigurt për fëmijët dhe familjet “Friendly WIFI” nëpërmjet nismave për të ofruar aksesim falas të internetit, por njëkohësisht informacion të filtruar me qëllim promovimin dhe mbrojtjen e të drejtave të fëmijëve dhe të rinjve në mjedisin digjital. <i>*Strategjia Kombëtare për Sigurinë Kibernetikë (2020–2025)</i>		Hapësira publike të filtruara me internet “Friendly WIFI”	NJVV-të	Në bashkëpunim me sektorin privat, AKCESK	2021-2024
IV 1.1.ç Shtrirja e modelit BiblioTech pranë bibliotekave të qytetit për aftësimin digjital dhe mbrojtjen online në 4 bashki të reja Trajnimi i 100 stafëve të bibliotekave vendore Hartimi i kurrikulës së aftësimit digjital pranë Bibliotech’s		Kënde Bibliotech në bibliotekat e 4 bashkive Numri i stafit të trajnuar Kurrikula të përfunduara	NJVV-të	Partner	2021-2026
IV.1.2 Nxënia dhe kreativiteti në mjedisin digjital			MAS, KDIMDP		
IV.1.2.a Zhvillimi i kompetencës digjitale përmes shfrytëzimit të shtuar të TIK-ut në të gjitha lëndët - Përfshirja e kompetencës digjitale në standardet e mësuesit - Përcaktimi i standardeve për arritjen e kompetencës digjitale sipas formatit të Bashkimit Evropian - Përfshirja e nxënësve të arsimit të mesëm të ulët e të lartë në programin kombëtar të kodimit - Përfshirja e kompetencës digjitale nëpërmjet teknologjisë së informacionit dhe komunikimit që në klasën e parë të arsimit bazë <i>* A5.2 - Strategjia kombëtare e Arsimit (2021-2026)</i>		Kompetenca digjitale e përfshirë në standardet e mësuesit Standarde të përcaktuara për arritjen e kompetencës	MAS, ASCAP	DPAP	2021-2026

IV.1.2.b Ndërgjegjësimi i nxënësve për sigurinë në Internet, privatësinë, ndarjen e informacionit dhe antiviruseve A5.1 - Strategjia kombëtare e Arsimit (2021-2026) <i>*Strategjia Kombëtare për Sigurinë Kibernetike (2020–2025)</i>	Nr i nxënësve i ndërgjegjësuar	KDIMDP, MAS	Partnerë	2021-2026
IV.1.2.c Trajnimi i të paktën 100 vajzave në STEM (shkencë, teknologji, inxhinieri, matematike)	100 vajza	MAS	OJF, partner ndërkombëtare	2021-2024
IV.1.3. Respektimi i etikës dhe interesit më të lartë të fëmijës në mjedisin digital		MSHMS, AKCESK, ASHDMF		
IV.1.3.a Rishikimi i kodit të sjelljes të sektorit privat (ISP, platformat online, ekosistemin e inovacionit, start up-eve dhe biznesin) për promovimin dhe respektimin e të drejtave të fëmijëve në mjedisin digjital <i>*Strategjia Kombëtare për Sigurinë Kibernetike (2020–2025)</i>	Kodi i sjelljes i rishikuar	AKCESK ASHMDF	AKCESK, Agjencia e fëmijëve, sektori privat, AKEP	2021-2023
IV.1.3.b Aftësimi i aktorëve të sektorit privat në lidhje me të drejtat e fëmijëve në mjedisin digjital. <i>*Strategjia Kombëtare për Sigurinë Kibernetike (2020–2025)</i>	Workshop me aktorët kryesorë të industrisë	MSHMS ASHMDF	AKEP, AKCESK	2021-2023
IV.1.3.c Ndërgjegjësimi i aktorëve publikë, prindërve në veçanti, përmes bisedave, tryezave, debateve etj. mbi rëndësinë e zhvillimit digjital të fëmijëve dhe pjesëmarrjes së tyre për zhvillimin e shoqërisë <i>*Strategjia Kombëtare për Sigurinë Kibernetike (2020–2025)</i>	Tryeza të organizuara	MSHMS ASHMDF	AKCESK	2021-2025
IV.1.3.ç Hartimi i një marrëveshje ndërinstitucionale midis ASHDMF dhe AMA për angazhimin për garantimin e zbatimit të etikës dhe të drejtave të fëmijës në mjedisin audionviziv	Marrëveshje ndërinstitucionale e hartuar	ASHDMF, AMA		2021-2023
IV.1.3.d Ngritja e kapaciteteve të gazetarëve të mediave lokale dhe kombëtare për zbatimin e parimeve kryesore të respektimit të të drejtave të fëmijëve në media	Numri i gazetarëve të trajnuar	MSHMS, ASHDMF, AMA		2021-2026

VENDIM
Nr. 674, datë 10.11.2021

**PËR MIRATIMIN E RREGULLIT
TEKNIK “PËR PAJISJET MBROJTËSE
PERSONALE (PMP) DHE
PËRCAKTIMIN E LISTËS
SË STANDARDEVE TË
HARMONIZUARA⁵³”**

Në mbështetje të nenit 100 të Kushtetutës dhe të pikës 2, të nenit 5, të ligjit nr. 10489, datë 15.12.2011, “Për tregtimin dhe mbikëqyrjen e tregut të produkteve joushqimore”, të ndryshuar, me propozimin e ministrit të Financave dhe Ekonomisë, Këshilli i Ministrave

VENDOSI:

1. Miratimin e rregullit teknik “Për pajisjet mbrojtëse personale (PMP) dhe përcaktimin e listës së standardeve të harmonizuara”, sipas tekstit që i bashkëlidhet këtij vendimi dhe është pjesë përbërëse e tij.

2. Standardet e harmonizuara shqiptare, numrat dhe titujt e të cilave janë përfshirë në listën bashkëlidhur këtij vendimi, shërbejnë si dokumente reference për prezumimin e konformitetit të PMP-së me kërkesat thelbësore të objektivave të shëndetit dhe sigurisë, të përcaktuara në rregullin teknik, sipas pikës 1, të këtij vendimi.

3. Çdo PMP e vendosur në treg, para hyrjes në fuqi të këtij vendimi dhe në përputhje me vendimin nr. 1053, datë 23.12.2015, të Këshillit të Ministrave, “Për miratimin e rregullit teknik ‘Për pajisjet e mbrojtjes personale (PMP) dhe përcaktimin e listës së standardeve të harmonizuara’”, nuk do të pengohet të bëhet e disponueshme në treg, pas hyrjes në fuqi të këtij rregulli. Certifikatat e lëshuara në përputhje me këtë vendim janë të vlefshme.

4. Vendimi nr. 1053, datë 23.12.2015, i Këshillit të Ministrave, “Për miratimin e rregullit teknik ‘Për pajisjet e mbrojtjes personale (PMP) dhe përcaktimin e listës së standardeve të harmonizuara’”, shfuqizohet.

⁵³ Ky vendim është përafshuar pjesërisht me rregulloren (BE) 216/425, e Parlamentit Evropian dhe e Këshillit, e 9 marsit 2016, “Për pajisjet e mbrojtjes personale (PMP)”, që shfuqizon direktivën e Këshillit 89/686/KEE, Fletorja Zyrtare e Bashkimit Evropian, seria L, nr. 81, datë 31.3.2016, faqe 51–91.

5. Ngarkohet Inspektorati Shtetëror i Mbikëqyrjes së Tregut për zbatimin e këtij vendimi.

Ky vendim hyn në fuqi pas botimit në Fletoren Zyrtare.

KRYEMINISTËR
Edi Rama

RREGULLI TEKNIK
PËR PAJISJET MBROJTËSE PERSONALE
(PMP) DHE PËRCAKTIMIN E LISTËS SË
STANDARDEVE TË HARMONIZUARA

KREU I
DISPOZITA TË PËRGJITHSHME

Neni 1
Objekti dhe qëllimi

Ky rregull teknik ka për qëllim përcaktimin e kushteve për projektimin dhe prodhimin e pajisjeve mbrojtëse personale (këtu e në vijim referuar si “PMP”) të vendosura në treg, në mënyrë që të garantohet shëndeti i përdoruesve, si dhe lëvizja e lirë në treg.

Neni 2
Fusha e zbatimit

1. Ky Rregull zbatohet për PMP-të.
2. Dispozitat e kësaj rregulloreje nuk zbatohen për:
 - a) PMP-të e projektuara dhe të prodhuara për përdorim nga Forcat e Armatosura ose të ruajtjes së ligjit dhe rendit;
 - b) PMP-të për vetëmbrojtje, me përjashtim të PMP-ve që përdoren për aktivitete sportive;
 - c) PMP-të e projektuara dhe të prodhuara për përdorim privat përkundrejt:
 - i. kushteve atmosferike të një natyre joekstreme;
 - ii. lagështisë dhe ujit gjatë larjes së enëve;
 - d) PMP-të e përdorura veçanërisht në anije ose në avionë, që janë objekt i traktateve ndërkombëtare të zbatueshme në Shqipëri;
 - e) PMP-të e përdorura për mbrojtjen e kokës, fytyrës dhe syve të përdoruesve të motoçikletave dhe triçikleve.

Neni 3 Përkufizimet

Për qëllime të këtij Rregulli, do të zbatohen përkufizimet si vijon:

a) “Pajisje Mbrojtëse Personale” është:

i. çdo pajisje e projektuar dhe e prodhuar për t’u veshur ose për t’u mbajtur nga një person për mbrojtje nga një ose më shumë rreziqe, në lidhje me shëndetin dhe sigurinë;

ii. komponentët e këmbësorë të pajisjeve sipas pikës “a”, të cilat janë thelbësore për funksionet mbrojtëse;

iii. sistemet lidhëse për pajisjen, e përmendur në pikën “a”, që nuk mbahen ose vishen nga një person, që janë projektuar të lidhin atë pajisje me një mjet të jashtëm apo me një pikë të qëndrueshme mbështetjeje (ankorimi), të cilat nuk janë projektuar të jenë gjithmonë të fiksuara dhe që nuk kërkojnë punime për fiksimin e tyre përpara përdorimit;

b) “Bërje e disponueshme në treg” nënkupton furnizimin e PMP-ve për shpërndarje ose përdorim gjatë një veprimtarie tregtare me ose pa pagesë;

c) “Vendosje në treg” është bërja e disponueshme, për herë të parë, e PMP-ve në treg;

ç) “Prodhues” është çdo person fizik ose juridik, i cili prodhon një PMP ose e projekton apo prodhon dhe e tregon nën emrin apo markën e tij tregtare;

d) “Përfaqësues i autorizuar” është çdo person fizik ose juridik, i regjistruar në Shqipëri, i cili ka një akt përfaqësimi nga prodhuesi, për të vepruar në emër të tij, për detyra specifike;

dh) “Importues” është çdo person fizik ose juridik, i regjistruar në Shqipëri, i cili vendos në tregun shqiptar PMP nga një vend tjetër;

e) “Shpërndarës” është çdo person fizik ose juridik, i përfshirë në zinxhirin e furnizimit, përveç prodhuesit dhe importuesit, që bën të disponueshëm PMP-të në treg;

ë) “Operator ekonomik” është prodhuesi, përfaqësuesi i tij i autorizuar, importuesi dhe shpërndarësi;

f) “Specifikim teknik” është dokumenti, ku përshkruhen kërkesat teknike që duhet të përmbushen nga PMP-të;

g) “Standard shqiptar i harmonizuar” është një standard shqiptar që ka adoptuar një standard evropian të harmonizuar, në mbështetje të

legjislacionit përkatës dhe të rregullave teknike. Lista e standardeve të harmonizuara shqiptare ose çdo ndryshim i saj botohen në Fletoren Zyrtare;

gj) “Akreditim” është dëshmia/certifikata e lëshuar nga organizmi kombëtar i akreditimit për organin e vlerësimit të konformitetit, që përmbush kërkesat e përcaktuara në standardet e harmonizuara dhe, sipas rastit, çdo kërkesë shtesë, përfshirë ato të vendosura në skemat përkatëse sektoriale, për kryerjen e një veprimtarie specifike të vlerësimit të konformitetit;

h) “Organizëm kombëtar i akreditimit” është organi sipas kuptimit të dhënë në legjislacionin në fuqi për akreditimin;

i) “Vlerësim i konformitetit” është procesi që provon nëse janë përmbushur kërkesat thelbësore të shëndetit dhe sigurisë për PMP-të e parashikuara nga ky rregull;

j) “Organ i vlerësimit të konformitetit” është çdo organ që kryen veprimtari të vlerësimit të konformitetit, përfshirë kalibrimin, testimin, certifikimin dhe inspektimin;

k) “Kthim i produktit” është çdo masë për kthimin mbrapsht të PMP-së, që është bërë ndërkohë i disponueshëm të përdoruesi i fundit;

l) “Ndalim i tregtimit” është çdo masë për të parandaluar PMP-të në zinxhirin e furnizimit, nga bërja e disponueshme e tij në treg;

ll) “Markim CE” është markimi, me të cilin prodhuesi tregon që PMP-ja është në përputhje me kërkesat e legjislacionit të zbatueshëm, kur ky legjislacion parashikon fiksimin e këtij markimi.

Neni 4

Bërja e disponueshme në treg

PMP-ja bëhet e disponueshme në treg nëse, kur mirëmbahet në mënyrën e duhur dhe përdoret sipas qëllimit të përdorimit, është në përputhje me këtë Rregull dhe garanton sigurinë e përdoruesve, pa cenuar shëndetin ose sigurinë e njerëzve, kafshëve shtëpiake ose pronës.

Neni 5

Kërkesat thelbësore të shëndetit dhe sigurisë

PMP-të duhet të plotësojnë kërkesat thelbësore të shëndetit dhe të sigurisë, të aplikueshme për to, sipas shtojcës II, bashkëlidhur këtij Rregulli.

Neni 6

Dispozitat lidhur me përdorimin e PMP-ve

Kërkesat e mëparshme, lidhur me përdorimin e PMP-ve, janë të zbatueshme nëse nuk prekin projektimin e PMP-ve që janë vendosur në treg në përputhje me këtë Rregull.

Neni 7

Lëvizja e lirë

1. Në territorin shqiptar nuk pengohet, kufizohet ose ndalohet vendosja në treg e PMP-ve të cilat janë në përputhje me dispozitat e këtij Rregulli.

2. Nuk pengohet paraqitja në panairë tregtare, ekspozita apo demonstrime të ngjashme me to e PMP-së që nuk është në përputhje me dispozitat e këtij Rregulli, me kushtin që një shënim qartësisht i dukshëm tërheq vëmendjen për këtë dhe që ajo nuk mund të jetë e disponueshme në treg deri sa të sillet në përputhje me të gjithë kërkesat e këtij Rregulli.

3. Gjatë demonstrimit duhen marrë masat e përshtatshme që garantojnë mbrojtjen e personit.

KREU II

**DETYRIMET E OPERATORËVE
EKONOMIKË**

Neni 8

Detyrimet e prodhuesit

1. Kur prodhuesi vendos në treg PMP-në ai siguron se ajo është projektuar dhe prodhuar në përputhje me kërkesat thelbësore të shëndetit dhe sigurisë, të parashikuara në shtojcën e II të këtij Rregulli.

2. Prodhuesi harton dokumentacionin teknik të parashikuar në shtojcën III (“dokumentacioni teknik”) dhe kryen ose kërkon kryerjen e procedurës së vlerësimit të konformitetit, parashikuar në nenin 19 të këtij Rregulli.

Kur nëpërmjet procedurave të përshtatshme demonstronhet përputhshmëria e PMP-së me kërkesat thelbësore për sigurinë dhe shëndetin, prodhuesi harton deklaratën EU të konformitetit, parashikuar në nenin 15 të këtij Rregulli, dhe vendos/fikson markimin CE të konformitetit, parashikuar nga neni 16 i këtij Rregulli.

3. Prodhuesit mbajnë dokumentacionin teknik dhe deklaratën EU të konformitetit për 10 vjet, pasi kanë vendosur PMP në treg.

4. Prodhuesi siguron se zbatohen procedurat, që prodhimi në seri të mbetet në konformitet me këtë Rregull. Ndryshimet në projektimin ose karakteristikat e PMP-ve dhe ndryshimet në standardet e harmonizuara shqiptare, standardet ndërkombëtare ose kombëtare ose në specifikimet teknike, sipas të cilave është deklaruar përputhshmëria e PMP-ve, të merren parasysh.

Në rastet kur PMP-të nuk përputhen me kërkesat e këtij rregulli teknik dhe është e përshtatshme, në lidhje me risqet që paraqet një PMP, prodhuesi, kryen testime të mostrave të PMP-ve të tregtuara, heton dhe nëse është e nevojshme mban një regjistër ankesash për PMP-të jo në konformitet dhe PMP-të e kthyer nga përdoruesi i fundit, si dhe mban të informuar shpërndarësin për çdo monitorim të tillë.

5. Prodhuesi siguron se PMP-ja që ka vendosur në treg mban një numër tipi, grupi apo serie ose elemente të tjera që lejojnë identifikimin e saj ose, kur madhësia apo natyra e PMP-ve nuk e lejojnë diçka të tillë, informacioni i kërkuar jepet në paketimin ose në dokumentet shoqëruese të PMP-ve.

6. Prodhuesi vendos në PMP emrin e tij, emrin tregtar ose markën tregtare të regjistruar dhe adresën ku mund të kontaktohet. Kur këto elemente nuk mund të vendosen në PMP, prodhuesi i vendos ato në paketimin ose në dokumentin shoqërues të produktit. Adresa jepet në gjuhën shqipe, lehtësisht të kuptueshme nga përdoruesit e fundit dhe autoritetet e mbikëqyrjes së tregut.

7. Prodhuesi siguron që PMP-ja të shoqërohet nga udhëzimet për përdorimin, të parashikuar në pikën 1.4, të shtojcës II, në gjuhën shqipe, të cilat duhet të jenë lehtësisht të kuptueshme nga konsumatori ose përdoruesi i fundit. Udhëzimet, informacionet, si edhe etiketimet, duhet të jenë të qarta, të kuptueshme dhe të lexueshme.

8. Prodhuesi shoqëron PMP-në me deklaratën EU të konformitetit ose vendos tek udhëzimet dhe informacionet e përcaktuara në pikën 1.4, të shtojcës II, adresën e internetit në të cilën mund të gjendet deklarata EU e konformitetit.

9. Prodhuesi, i cili konsideron ose ka arsye për të besuar se PMP-ja që ai ka vendosur në treg nuk

është në përputhje me këtë Rregull, duhet të marrë menjëherë masat e nevojshme korrigjuese për të sjellë PMP-në në përputhshmëri; për kthimin e saj nga tregu ose për ndalimin e tregtimit të saj. Për më tepër, kur PMP-ja paraqet një rrezik, prodhuesi informon menjëherë strukturën përgjegjëse të mbikëqyrjes së tregut, duke i dhënë hollësitë, në veçanti për mospërputhshmërinë dhe për çdo masë korrigjuese të marrë.

10. Me kërkesë të strukturës përgjegjëse, prodhuesi i siguron asaj të gjithë informacionin dhe dokumentacionin e nevojshëm (në formë shkresore ose në formë elektronike), në një gjuhë lehtësisht të kuptueshme për këtë strukturë, për të demonstruar përputhshmërinë e produktit me kërkesat ligjore përkatëse. Prodhuesi bashkëpunon me strukturën përgjegjëse për çdo masë të marrë për eliminimin e rrezikut të shfaqur nga PMP-të e vendosura në treg prej tij.

Neni 9

Përfaqësuesi i autorizuar

1. Prodhuesi, me një akt përfaqësimi, mund të caktojë një përfaqësues të autorizuar. Detyrimet e përcaktuara në nenin 8, pika 1, dhe përgatitja e dokumentacionit teknik, përcaktuar në nenin 8, pika 2, nuk mund të jenë pjesë e aktit të përfaqësimit.

2. Përfaqësuesi i autorizuar kryen detyrat e përcaktuara në aktin e përfaqësimit të lëshuar nga prodhuesi. Akti i përfaqësimit duhet të lejojë përfaqësuesin e autorizuar të kryejë, të paktën, detyrimet si më poshtë:

a) të mbajë deklaratën EU të konformitetit dhe dokumentacionin teknik në dispozicion të strukturës përgjegjëse për mbikëqyrjen e tregut, për një periudhë 10-vjeçare, pasi PMP-ja është vendosur në treg;

b) t'i sigurojë strukturës përgjegjëse për mbikëqyrjen e tregut, në rast kërkesë nga ana e saj, të gjithë informacionin dhe dokumentacionin e nevojshëm për demonstrimin e konformitetit të PMP-së;

c) të bashkëpunojë me strukturën përgjegjëse, sipas një kërkesë të bërë nga ana e saj, për marrjen e masave për eliminimin e rreziqeve që paraqet produkti, për të cilin i është lëshuar akti i përfaqësimit.

Neni 10

Detyrimet e importuesit

1. Importuesi vendos në tregun shqiptar vetëm PMP-të, në përputhje me këtë Rregull dhe legjislacionin e zbatueshëm në fuqi.

2. Përpara vendosjes në treg të PMP-së, importuesi siguron se prodhuesi:

a) ka kryer procedurat e duhura të vlerësimit të konformitetit të përcaktuara në nenin 19, të këtij Rregulli;

b) ka përgatitur dokumentacionin teknik;

c) PMP-ja mban markimin CE të konformitetit dhe shoqërohet nga dokumentacioni i kërkuar dhe se;

d) ka zbatuar kërkesat e përcaktuara në pikat 5 dhe 6, të nenit 8 të këtij Rregulli.

Kur importuesi konsideron ose ka arsye të besojë se PMP-ja, të cilin ai e importon, nuk është në përputhje me kërkesat thelbësore të shëndetit dhe të sigurisë, të parashikuara në shtojcën II, importuesi nuk duhet të vendosë në treg PMP-në deri në momentin që PMP-ja përmbush kërkesat e këtij rregulli teknik. Importuesi informon menjëherë prodhuesin dhe strukturën përgjegjëse për mbikëqyrjen e tregut, në rast se produkti paraqet rrezik.

3. Importuesi vendos në PMP emrin e tij, emrin tregtar ose markën tregtare të regjistruar dhe adresën postare ku mund të kontaktohet. Të dhënat mbi adresën duhet të jepen në gjuhën zyrtare të Republikës së Shqipërisë dhe të kuptueshme për përdoruesit e fundit dhe strukturën përgjegjëse për mbikëqyrjen e tregut. Kur këto elemente nuk mund të vendosen në PMP, importuesi i vendos ato në paketimin ose në dokumentin shoqërues të PMP-së.

4. Importuesi siguron që PMP-ja shoqërohet nga udhëzimet, si dhe nga informacioni sipas pikës 1.4, të shtojcës II, të cilat janë në gjuhën shqipe, lehtësisht të kuptueshme nga konsumatori ose përdoruesi i fundit.

5. Importuesi siguron se gjatë kohës që produkti është nën përgjegjësinë e tij, kushtet e magazinimit ose të transportit nuk rrezikojnë përputhshmërinë e PMP-së me kërkesat thelbësore të shëndetit dhe sigurisë, të parashikuara në shtojcën II, bashkëlidhur këtij Rregulli.

6. Në rastet kur vlerësohet e përshtatshme, në lidhje me risqet që paraqet një PMP, për të

mbrojtur shëndetin dhe sigurinë e konsumatorëve, importuesi duhet të kryejë teste të mostrave të PMP-së që ka bërë të disponueshme në treg, të hetojë, dhe nëse është e nevojshme, të mbajë një regjistër ankesash për PMP-të jo në konformitet dhe atyre të tërhequra nga tregu, duke mbajtur të informuar shpërndarësin për çdo monitorim të kryer.

7. Importuesi, i cili konsideron ose ka arsye për të besuar se PMP-ja, të cilin ai e ka vendosur në treg, nuk është në përputhje këtë Rregull, merr menjëherë masat korrigjuese të nevojshme për të sjellë PMP-në në përputhshmëri, të ndalojë tregtimin ose ta tërheqë atë nga tregu, nëse është e nevojshme. Kur PMP-ja shfaq rrezik, importuesi informon menjëherë strukturën përgjegjëse për mbikëqyrjen e tregut, duke i dhënë hollësi, në veçanti për mospërputhshmërinë dhe për masat korrigjuese të marra.

8. Importuesi duhet që për një periudhë 10-vjeçare, pas vendosjes në treg të PMP-së, të mbajë një kopje të deklaratës EU të konformitetit në dispozicion të strukturës përgjegjëse për mbikëqyrjen e tregut dhe dokumentacionin teknik, sipas kërkesës së kësaj strukture.

9. Importuesi, me kërkesë të arsyetuar të strukturës përgjegjëse për mbikëqyrjen e tregut, i siguron asaj të gjithë informacionin dhe dokumentacionin e nevojshëm për të demonstruar konformitetin e PMP-së, në formë shkresore ose në formë elektronike, në gjuhën shqipe, ose në një gjuhë lehtësisht të kuptueshme nga kjo strukturë. Importuesi bashkëpunon me strukturën përgjegjëse për çdo masë të marrë për eliminimin e rrezikut të shfaqur nga PMP-ja e vendosur në treg prej tij.

Neni 11

Detyrimet e shpërndarësit

1. Kur PMP-të bëhen të disponueshme në treg, shpërndarësit duhet të veprojnë me kujdesin e duhur, në lidhje me kërkesat e parashikuara nga ky Rregull.

2. Përpara bërjes së disponueshme të PMP-së në treg, shpërndarësi verifikon që PMP-ja:

- a) mban markimin CE të konformitetit;
- b) produkti është i shoqëruar me dokumentacionin e kërkuar dhe udhëzimet e informacionin, sipas shtojcës II, bashkëlidhur këtij Rregulli, në gjuhën shqipe, lehtësisht të

kuptueshme nga konsumatori ose përdoruesi i fundit;

c) prodhuesi dhe importuesi kanë plotësuar kërkesat, në përputhje me pikat 5 dhe 6, të nenit 8 dhe pikën 3, të nenit 10 të këtij Rregulli.

Kur një shpërndarës vlerëson ose ka arsye për të besuar se PMP-ja nuk është në përputhje me kërkesat thelbësore të zbatueshme për sigurinë dhe shëndetin, të parashikuara në shtojcën II, bashkëlidhur këtij Rregulli, nuk duhet ta bëjë PMP-në të disponueshme në treg, deri sa produkti të silllet në përputhshmëri me këtë Rregull. Kur PMP-ja shfaq rrezik, shpërndarësi informon prodhuesin ose importuesin për rrezikun, si dhe strukturën përgjegjëse për mbikëqyrjen e tregut.

3. Shpërndarësi siguron se gjatë kohës kur PMP-ja është nën përgjegjësinë e tij, kushtet e magazinimit apo të transportimit nuk rrezikojnë përputhshmërinë e tij me kërkesat kryesore të zbatueshme për sigurinë dhe shëndetin, të parashikuara në shtojcën II, bashkëlidhur këtij Rregulli.

4. Shpërndarësi, i cili vlerëson ose ka arsye për të besuar se PMP-ja, të cilin ai e ka bërë të disponueshme në treg, nuk është në përputhje me këtë Rregull, siguron, nëse është e nevojshme, marrjen e masave korrigjuese për sjelljen e PMP-së në përputhshmëri/konformitet, e tërheq PMP-në ose kthen atë. Në rast kur PMP-ja paraqet rrezik, shpërndarësi informon menjëherë autoritete kompetente për detajet në veçanti mbi mospërputhshmërinë dhe masat korrigjuese të marra.

5. Me kërkesë të strukturës përgjegjëse, shpërndarësi i siguron asaj të gjithë informacionin dhe dokumentacionin e nevojshëm, në formë shkresore ose elektronike, për të demonstruar përputhshmërinë e PMP-së. Shpërndarësi bashkëpunon me strukturën përgjegjëse, sipas kërkesës së saj, për çdo masë të marrë për eliminimin e rrezikut të shfaqur nga PMP-ja e bërë e disponueshme në treg prej tij.

Neni 12

Rastet kur detyrimet e prodhuesit zbatohen për importuesit dhe shpërndarësit

Importuesi dhe shpërndarësi konsiderohen si prodhues, për qëllim të këtij Rregulli, dhe i nënshtrohen detyrimeve të parashikuara në nenin

8, kur ai vendos PMP në treg nën emrin ose nën markën e tij tregtare, ose modifikon PMP-të e vendosura në treg, në mënyrë të tillë që të preket përputhshmëria me kërkesat e parashikuara nga ky Rregull.

Neni 13

Identifikimi i operatorëve ekonomikë

1. Për PMP-të e përdorura sipas këtij Rregulli, operatorët ekonomikë, sipas kërkesës së strukturës përgjegjëse për mbikëqyrjen e tregut, identifikojnë:

a) çdo operator ekonomik i cili e ka furnizuar atë me PMP;

b) çdo operator ekonomik të cilit ai i ka furnizuar me PMP.

2. Operatorët ekonomikë duhet të jenë në gjendje që të paraqesin informacionin e përcaktuar në paragrafin 1 të këtij neni, për 10 vjet pasi janë furnizuar me PMP dhe për 10 vjet pasi kanë furnizuar me PMP.

KREU III

KONFORMITETI I PMP-ve

Neni 14

Prezumimi i konformitetit të PMP-ve

PMP-të që janë në përputhje me standardet e harmonizuara shqiptare ose pjesë të tyre, referencat e të cilave janë publikuar në Fletoren Zyrtare, prezumohen se janë në përputhje me kërkesat thelbësore të përcaktuara në shtojcën II, të këtij Rregulli, të mbuluara nga ato standarde ose pjesë të tyre.

Neni 15

Deklarata EU e konformitetit

1. Deklarata EU e konformitetit provon se është treguar përmbushja e kërkesave thelbësore që lidhen me shëndetin dhe sigurinë, të përcaktuara në shtojcën II, bashkëlidhur këtij rregulli.

2. Deklarata EU e konformitetit hartohet sipas formës së përcaktuar në shtojcën IX. Ajo përmban elementet e specifikuar në modulet e përcaktuara në shtojcat IV, VI, VII dhe VIII të këtij Rregulli, dhe përditësohet vazhdimisht. Deklarata EU e konformitetit përkthehet në gjuhën shqipe ose në një gjuhë të kërkuar nga struktura përgjegjëse për

mbikëqyrjen e tregut për PMP-të e vendosura në tregun shqiptar.

3. Kur PMP-ja është objekt i zbatimit të më shumë se një akti ligjor apo nënligjor që kërkon hartimin e deklaratës EU të konformitetit, hartohet një deklaratë EU konformiteti e vetme. Deklarata duhet të përmbajë identifikimin e akteve ligjore të zbatueshme, duke përfshirë referencat e tyre të botimit.

4. Me hartimin e deklaratës EU të konformitetit, prodhuesi merr përsipër përgjegjësinë për përputhshmërinë e PMP-së me kërkesat e përcaktuara në këtë Rregull.

Neni 16

Parimet e përgjithshme të markimit CE

Markimi CE iu nënshtrohet parimeve të përgjithshme të përcaktuara në legjislacionin në fuqi për tregtimin dhe mbikëqyrjen e tregut të produkteve joushqimore.

Neni 17

Rregullat dhe kushtet për fiksimin e markimit CE

1. Markimi CE i konformitetit vendoset/fiksohet në mënyrë të dukshme, të lexueshme dhe të paheqshme në PMP ose kur kjo nuk është e mundur për shkak të natyrës së PMP-së, në paketim ose në dokumentet shoqëruese.

2. Markimi CE fiksohet përpara se PMP-ja të vendoset në treg.

3. Për PMP-të e kategorisë III, markimi CE shoqërohet nga numri i identifikimit të organit të notifikuar, që është përfshirë në procedurat e parashikuara në shtojcat VII ose VIII, bashkëlidhur këtij Rregulli.

Numri i identifikimit të organit të notifikuar vendoset nga vetë ai ose, sipas udhëzimeve të tij, nga prodhuesi ose përfaqësuesi i tij i autorizuar.

4. Markimi CE, dhe në rastet e parashikuara, numri i identifikimit të organit të notifikuar shoqërohen nga një piktogram apo shenja të tjera që tregojnë rrezikun ndaj të cilit të mbron PMP-ja.

5. Strukturat përgjegjëse për mbikëqyrjen e tregut, me mbështetjen edhe të autoriteteve doganore, sigurojnë aplikimin korrekt të regjimit që rregullon markimin CE dhe ndërmarrin veprimet e duhura në rast të përdorimit të papërshtatshëm të

këtij markimi, sipas parashikimeve të legjislacionit në fuqi për tregtimin dhe mbikëqyrjen e tregut të produkteve joushqimore.

KREU IV PROCEDURA E KONFORMITETIT

Neni 18 **Kategoritë e rreziqeve të PMP-ve**

PMP-të do të klasifikohen sipas kategorive të rrezikut të parashikuar në shtojcën I, bashkëlidhur këtij Rregulli.

Neni 19 **Procedurat e vlerësimit të konformitetit**

1. Procedurat e vlerësimit të konformitetit, sipas kategorive të rrezikut, të parashikuara në shtojcën I, janë si më poshtë:

a) Kategoria I: kontrolli i brendshëm i prodhimit (moduli A), sipas shtojcës IV bashkëlidhur këtij rregulli;

b) Kategoria II: ekzaminimi EU i tipit (moduli B), sipas shtojcës V bashkëlidhur këtij rregulli, ndjekur nga konformiteti me tipin bazuar në kontrollin e brendshëm të prodhimit (moduli C), sipas shtojcës VI bashkëlidhur këtij Rregulli;

c) Kategoria III: ekzaminimi EU i tipit (moduli B), sipas shtojcës V bashkëlidhur këtij Rregulli, ose një nga:

i. konformiteti me tipin bazuar në kontrollin e brendshëm të prodhimit plus kontrolle të mbikëqyrura të produktit në intervale të rastësishme (moduli C2), sipas shtojcës VII bashkëlidhur këtij rregulli;

ii. konformiteti me tipin bazuar në garantimin e cilësisë së procesit të prodhimit (moduli D), sipas shtojcës VIII bashkëlidhur këtij rregulli.

2. Në raste përjashtimore, procedurat e parashikuar në pikën “b” zbatohen për PMP-të e prodhuara si një copë e vetme, të përshtatshme për përdorim individual dhe që klasifikohen sipas kategorisë së III.

KAPITULLI V MIRATIMI I ORGANEVE TË VLERËSIMIT TË KONFORMITETIT

Neni 20 **Miratimi i organeve të vlerësimit të konformitetit**

1. Procedura e miratimit të organeve të autorizuar për të kryer detyrat e vlerësimit të konformitetit të palëve të treta, sipas këtij Rregulli, është ajo e përcaktuar në legjislacionin në fuqi për tregtimin dhe mbikëqyrjen e tregut të produkteve joushqimore.

2. Në parashikimet në vijim të këtij Rregulli, termi “organ” nënkupton një organ të notifikuar (evropian) ose një organ të miratuar shqiptar, i cili është miratuar sipas pikës 1 të këtij neni, për çdo rast.

Neni 21 **Autoriteti miratues**

1. Ministri përgjegjës për tregtinë vepron si autoritet miratimi për organet e vlerësimit të konformitetit, në kuptim të këtij Rregulli.

2. Ministri përgjegjës, në përputhje me legjislacionin në fuqi për tregtimin dhe mbikëqyrjen e tregut të produkteve joushqimore, vepron si autoritet miratues, i ngarkuar me detyrën për krijimin dhe realizimin e procedurave të nevojshme për vlerësimin dhe njoftimin e organeve të vlerësimit të konformitetit dhe monitorimin e organeve të miratuara, përfshirë pajtueshmërinë me nenin 26 të këtij rregulli.

Neni 22 **Kërkesat për autoritetin e miratimit**

Ministri përgjegjës për tregtinë, që vepron si autoritet miratimi, vepron sipas parimeve të parashikuara në legjislacionin në fuqi për tregtimin dhe mbikëqyrjen e tregut të produkteve joushqimore.

Neni 23 **Detyrimi për informim i autoritetit miratues**

Ministria përgjegjëse për tregtinë publikon në faqen zyrtare të internetit dhe mban të përditësuar listën e organeve të miratuara me numrat e tyre të

identifikimit, fushat për të cilat janë miratuar, periudhën e vlefshmërisë dhe çdo ndryshim të tyre.

Neni 24

Kërkesat për organet e miratuara

1. Për qëllim miratimi, një organ i vlerësimit të konformitetit duhet të përmbushë kërkesat e përcaktuara në paragrafët 2 deri në 11 të këtij neni.

2. Organi i vlerësimit të konformitetit krijohet dhe është person juridik, sipas legjislacionit në fuqi.

3. Organi i vlerësimit të konformitetit është një organ, palë e tretë, e pavarur nga organizata ose PMP-ja që vlerëson.

Organi që i përket një shoqate biznesi ose federate profesionale, që përfaqëson sipërmarrjet e përfshira në projektim, prodhim, ofrim, montim, përdorim ose mirëmbajtje të pajisjeve që vlerëson, me kushtin që të tregohet pavarësia dhe mungesa e një konflikti interesi, mund të konsiderohet një organ i tillë.

4. Organi i vlerësimit të konformitetit, niveli i tij drejtues dhe stafi përgjegjës për të kryer detyrat e vlerësimit të konformitetit nuk do të jetë projektuesi, prodhuesi, furnizuesi, instaluesi, blerësi, pronari, përdoruesi ose mirëmbajtësi i PMP-ve që ata vlerësojnë, as përfaqësuesi i njëres prej këtyre palëve. Kjo nuk pengon përdorimin e PMP-ve të vlerësuara që janë të nevojshme për veprimtaritë e organit të vlerësimit të konformitetit ose përdorimit të këtyre PMP-ve për qëllime personale.

Organi i vlerësimit të konformitetit, niveli i tij drejtues dhe stafi përgjegjës për të kryer detyrat të vlerësimit të konformitetit nuk përfshihen direkt në projektimin, prodhimin ose ndërtimin, tregtimin, instalimin, përdorimin ose mirëmbajtjen e këtyre PMP-ve, ose nuk përfaqëson palët e përfshira në këto veprimtari. Ata nuk përfshihen në veprimtari që mund të jetë në konflikt me pavarësinë e gjykimit të tyre ose integritetin, në lidhje me veprimtaritë e vlerësimit të konformitetit për të cilat janë miratuar. Kjo vlen në veçanti për shërbimet e konsulencës. Organet e vlerësimit të konformitetit sigurohen që veprimtaritë e degëve ose nënkontraktorëve të tyre të mos prekin konfidencialitetin, objektivitetin ose paanshmërinë e veprimtarive të tyre të vlerësimit të konformitetit.

5. Organet e vlerësimit të konformitetit dhe stafi i tyre kryejnë veprimtaritë e vlerësimit të konformitetit me shkallën më të lartë të integritetit

profesional dhe kompetencën e kërkuar teknike në fushën specifike dhe çlirohen nga çdo presion dhe shtysë, sidomos financiare, që mund të ndikojë gjykimin e tyre ose rezultatet e veprimtarive të tyre të vlerësimit të konformitetit, sidomos, në lidhje me personat ose grupet e personave që kanë interes në rezultatet e këtyre veprimtarive.

6. Organi i vlerësimit të konformitetit duhet të jetë i aftë që të kryejë të gjitha detyrat e vlerësimit të konformitetit, që i caktohen nga shtojcat V, VII dhe VIII, bashkëlidhur këtij Rregulli dhe, në lidhje me të cilat është miratuar, qoftë nëse këto detyra kryhen nga vetë organi i miratuar, qoftë nëse kryhen në emër të tij apo nën përgjegjësinë e tij

Gjithmonë, dhe për çdo procedurë të vlerësimit të konformitetit, dhe çdo lloj ose kategori të PMP-së, në lidhje me të cilat është miratuar, organi i vlerësimit të konformitetit duhet të ketë në dispozicion:

a) stafin e nevojshëm me njohuri teknike dhe përvojë të mjaftueshme dhe të përshtatshme për të kryer detyrat e vlerësimit të konformitetit;

b) përshtatshmitet e procedurave në përputhje me të cilat është kryer vlerësimi i konformitetit, duke siguruar transparencën dhe aftësinë e riprodhimit të këtyre procedurave. Duhet të kenë politika dhe procedura të përshtatshme, në të cilat bëhet dallimi midis detyrave që kryen si organ i miratuar dhe veprimtarive të tjera;

c) procedurat e nevojshme për kryerjen e veprimtarive të cilat duhet të marrin parasysh madhësinë e sipërmarrjes, sektorin ku vepron, strukturën, shkallën e kompleksitetit të teknologjisë së PMP-së në fjalë dhe natyrën e prodhimit në masë apo në seri të procesit të prodhimit.

Organi i vlerësimit të konformitetit duhet të ketë të gjitha mjetet e nevojshme për të kryer detyrat teknike dhe administrative, që lidhen me veprimtaritë e vlerësimit të konformitetit në mënyrën e duhur, dhe ka akses në të gjitha pajisjet ose shërbimet e nevojshme.

7. Stafi përgjegjës për të kryer detyrat e vlerësimit të konformitetit duhet të ketë sa më poshtë:

a) trajnim të mirë teknik dhe profesional që mbulon të gjitha veprimtaritë e vlerësimit të konformitetit, në lidhje me të cilat është miratuar organi i vlerësimit të konformitetit;

b) njohuri të kënaqshme për kërkesat e vlerësimeve që kryejnë dhe autoritet të mjaftueshëm për të kryer këto vlerësime;

c) njohuri të mjaftueshme dhe aftësi për të kuptuar kërkesat thelbësore të shëndetit dhe sigurisë, të përcaktuara në shtojcën II, standardet e harmonizuara të zbatueshme dhe dispozitat përkatëse të legjislacionit të harmonizuar të Bashkimit Evropian dhe të legjislacionit kombëtar;

ç) aftësi për të hartuar certifikata, të dhëna dhe raporte që tregojnë se vlerësimi është kryer.

8. Duhet të garantohet paanshmëria e organeve të vlerësimit të konformitetit, nivelit të lartë drejtues të tyre dhe stafit përgjegjës për të kryer detyrat e vlerësimit të konformitetit.

Shpërblimi i nivelit të lartë drejtues dhe stafit përgjegjës, për të kryer detyrat e vlerësimit të konformitetit të një organi vlerësimi të konformitetit, nuk duhet të varet nga numri i vlerësimeve të kryera apo nga rezultatet e këtyre vlerësimeve.

9. Organet e vlerësimit të konformitetit duhet të kenë mbulimin me siguracion, përveçse kur ky mbulohet nga ministria përgjegjëse për tregtinë, në përputhje me legjislacionin në fuqi, ose vetë ministria është direkt përgjegjëse për vlerësimin e konformitetit.

10. Stafi i një organi vlerësimi të konformitetit respekton sekretin profesional, në lidhje me të gjithë informacionin e marrë gjatë kryerjes së detyrave të tyre, sipas shtojcave V, VII dhe VIII bashkëlidhur këtij Rregulli, ose çdo dispozite të legjislacionit kombëtar në fuqi, përveçse kur bëhet fjalë për organet kompetente ligjzbatuese. Të drejtat e pronësisë mbrohen.

11. Organet e vlerësimit të konformitetit marrin pjesë ose sigurohen që stafi i tyre përgjegjës, për të kryer detyrat e vlerësimit të konformitetit, të informohet për veprimtaritë përkatëse të standardizimit.

Neni 25

Prezumimi i konformitetit të organeve

Kur organi i vlerësimit të konformitetit plotëson kriteret e përcaktuara në standardet e harmonizuara shqiptare ose pjesë të tyre, referencat e të cilave janë publikuar në *Fletoren Zyrtare*, do të prezumohet se është në përputhje me kërkesat e përcaktuara në nenin 24 të këtij Rregulli, për sa kohë që standardet

e aplikueshme të harmonizuara i mbulojnë këto kërkesa.

Neni 26

Degët dhe nënkontraktimi nga organet e miratuara

1. Kur një organ i miratuar nënkontraktin detyra specifike, që lidhen me vlerësimin e konformitetit ose i drejtohet një dege të tij për kryerjen e tyre, ai duhet të sigurojë që nënkontraktori ose dega të plotësojë kërkesat e përcaktuara në nenin 24 dhe duhet të informojë autoritetin miratues në mënyrë të përshtatshme.

2. Organet e miratuara marrin përgjegjësi të plotë për detyrat e kryera nga nënkontraktorët ose degët e tyre, kudo që ato janë themeluar.

3. Aktivitetet mund të nënkontraktohen ose të kryhen nga një degë vetëm me marrëveshje me klientin.

4. Organet e miratuara duhet të mbajnë në dispozicion të autoritetit miratues dokumentet përkatëse, në lidhje me vlerësimin e kualifikimeve të nënkontraktuesit ose degës dhe punën e kryer nga ata, në përputhje me shtojcat V, VII dhe VIII, bashkëlidhur këtij Rregulli.

Neni 27

Aplikimi për miratim

Organi i vlerësimit të konformitetit duhet të paraqesë një kërkesë për miratim tek autoriteti miratues, në përputhje me të gjitha kërkesat e zbatueshme të përcaktuara në legjislacionin në fuqi për tregtimin dhe mbikëqyrjen e tregut të produkteve joushqimore.

Neni 28

Ndryshime në miratim

1. Kur ministri përgjegjës ka dyshime ose informohet se një organ i miratuar nuk i përmbush më kërkesat e miratimit, ose nuk përmbush më detyrimet e tij, atëherë ai, sipas rastit dhe në varësi të shkallës së mospërmbushjes së kërkesave ose detyrimeve, pezullon ose anulon miratimin.

2. Në rast pezullimi ose anulimi të miratimit, ose kur organi i miratuar ka pushuar veprimtarinë e tij, ministri përgjegjës merr masat e duhura për të siguruar që dosjet t'i kalojnë një organi tjetër të

miratuar ose, sipas rastit, të mbahen në dispozicion të ministrit ose strukturës përgjegjëse për mbikëqyrjen e tregut.

Neni 29

Detyrimet operationale të organeve të miratuara

1. Organet e miratuara duhet të kryejnë vlerësimet e konformitetit në përputhje me procedurat e vlerësimit të konformitetit të parashikuara në shtojcat V, VII dhe VIII, bashkëlidhur këtij rregulli.

2. Vlerësimet e konformitetit duhet të kryhen në mënyrë proporcionale, duke shmangur ngarkesat e panevojshme për operatorët ekonomikë. Organet e vlerësimit të konformitetit kryejnë aktivitetet e tyre duke marrë parasysh madhësinë e një ndërmarrjeje, sektorin në të cilin vepron, strukturën e tij, shkallën e kompleksitetit të teknologjisë së PMP-së në fjalë dhe natyrën e procesit të prodhimit në masë apo në seri. Megjithatë, ata duhet të respektojnë shkallën e saktësisë dhe nivelin e mbrojtjes së kërkuar për pajtueshmërinë e PMP-së me këtë Rregull.

3. Kur një organ i miratuar zbulon se kërkesat thelbësore të shëndetit dhe sigurisë, të përcaktuara në shtojcën II, të bashkëlidhur këtij Rregulli, ose standardet përkatëse shqiptare të harmonizuara, ose specifikimet e tjera teknike nuk janë plotësuar nga një prodhues, ai duhet të kërkojë që prodhuesi të marrë masat e duhura korrigjuese dhe nuk duhet të lëshojë certifikatë apo vendim miratimi.

4. Kur, gjatë monitorimit të konformitetit, pas lëshimit të certifikatës apo vendimit të miratimit, një organ i miratuar konstaton se një PMP nuk është më në përputhje me kërkesat, ai duhet të kërkojë nga prodhuesi që të marrë masat e duhura korrigjuese dhe duhet të pezullojë ose tërheqë certifikatën ose vendimin e miratimit, nëse është e nevojshme.

5. Kur nuk ndërmerren masa korrigjuese ose ato nuk kanë efektin e kërkuar, organi duhet të kufizojë, pezullojë ose tërheqë certifikatat apo vendimet e miratimit, sipas rastit.

Neni 30

Ankimi kundër vendimeve të organeve të miratuara

Organet e miratuara duhet të kenë të rregulluar procedurën e ankimimit ndaj vendimeve të tyre. Organi i miratuar informon ministrinë në lidhje me çfarëdo ankesë të pranuar dhe mënyrën se si ajo është zgjidhur.

Neni 31

Detyrim i informacionit nga organet e miratuara

1. Organet e miratuara duhet të informojnë autoritetin miratues, për sa më poshtë:

a) çdo refuzim, kufizim, pezullim ose tërheqje të një certifikate apo vendim miratimi;

b) çdo rrethanë që ndikon në fushëveprimin ose kushtet e miratimit;

c) çdo kërkesë për informacion që kanë marrë nga strukturat përgjegjëse për mbikëqyrjen e tregut, lidhur me aktivitetet e vlerësimit të konformitetit;

ç) sipas kërkesës, aktivitetet e vlerësimit të konformitetit, të kryera brenda fushës për të cilën janë miratuar, dhe çdo aktiviteti tjetër të kryer, duke përfshirë aktivitetet ndërkufitare dhe nënkontraktimin.

2. Organet e miratuara duhet t'ju japin organeve të tjera të miratuara sipas këtij rregulli teknik, që kryejnë aktivitete të ngjashme të vlerësimit të konformitetit, që mbulojnë të njëjtat PMP, informacion domethënës për çështjet që kanë të bëjnë me rezultatet negative dhe, sipas kërkesës, të rezultateve pozitive të vlerësimit të konformitetit.

KREU VI

MBIKËQYRJA E TREGUT DHE KONTROLI I PMP-ve QË VENDOSEN NË TREG

Neni 32

Mbikëqyrja e tregut dhe kontrolli i PMP-ve që vendosen në treg

Mbikëqyrja e tregut dhe kontrolli i PMP-ve që vendosen në treg bëhet në përputhje me legjislacionin në fuqi për tregtimin dhe mbikëqyrjen e tregut të produkteve joushqimore.

Neni 33

Procedura për trajtimin e PMP-ve që paraqesin rrezik në nivel kombëtar

1. Kur struktura përgjegjëse për mbikëqyrjen e tregut vlerëson se një PMP që mbulohet nga ky rregull paraqet rrezik për shëndetin dhe sigurinë e njerëzve, duhet të kryejë, për PMP-në në fjalë, një vlerësim i cili duhet të mbulojë të gjitha kërkesat përkatëse të përcaktuara në këtë rregull. Operatorët përkatës ekonomik bashkëpunojnë sipas nevojës me autoritetet e mbikëqyrjes së tregut për këtë qëllim.

2. Kur gjatë vlerësimit të parashikuar në paragrafin 1, struktura përgjegjëse për mbikëqyrjen e tregut konstaton se PMP-ja nuk përmbush kërkesat e parashikuara në këtë Rregull, pa vonesë i kërkon operatorit ekonomik përkatës që të marrë masat e duhura korrigjuese për ta sjellë PMP-në në përputhje me këto kërkesa, për ta ndaluar tregtimin, ose për ta kthyer brenda një kohe të arsyeshme, në raport me natyrën e riskut.

3. Strukturat përgjegjëse për mbikëqyrjen e tregut duhet të informojnë organin e vlerësimit të konformitetit përkatës në mënyrë të përshtatshme.

4. Masat korrigjuese, të përmendura në paragrafin 2 të këtij neni, merren në përputhje me parashikimet e legjislacionit në fuqi për tregtimin dhe mbikëqyrjen e tregut të produkteve joushqimore.

5. Operatori ekonomik siguron marrjen e të gjitha masave të duhura korrigjuese, në lidhje me PMP-në që ka vënë në dispozicion në treg.

6. Kur operatori ekonomik, nuk merr masat e duhura korrigjuese brenda periudhës së referuar në paragrafin 2 të këtij neni, struktura përgjegjëse e mbikëqyrjes së tregut merr masat e duhura të përkohshme për të ndaluar ose kufizuar bërjen e disponueshme në treg të PMP-së, për ta tërhequr nga tregu ose për ta kthyer PMP-në.

Neni 34

PMP-të në përputhje me këtë rregull që paraqesin rrezik

1. Kur struktura përgjegjëse për mbikëqyrjen e tregut, pas vlerësimit të bërë sipas nenit 33, pikat 1, 2 dhe 3 të këtij Rregulli, konstaton se edhe pse PMP-ja është në përputhje me këtë Rregull, ai paraqet rrezik për shëndetin dhe sigurinë e

njerëzve, i kërkon operatorit përkatës ekonomik marrjen e masave të duhura për të siguruar që PMP-ja në fjalë, kur të vendoset në treg, të mos paraqesë rrezik, ta tërheqë atë nga tregu ose nga konsumatori, brenda një periudhe të arsyeshme, në përputhje me natyrën e rrezikut të paraqitur.

2. Operatori ekonomik siguron që të ndërmerren veprime korrigjuese, në lidhje me të gjitha PMP-të në fjalë, që ai ka bërë të disponueshme në treg.

Neni 35

Mospërputhja formale

1. Pa përjashtuar parashikimet e nenit 33 të këtij Rregulli, struktura përgjegjëse për mbikëqyrjen e tregut i kërkon operatorit përkatës ekonomik të sjellë PMP-në në përputhje, kur konstaton një nga rastet e mëposhtme:

a) markimi CE është fiksuar në shkelje të nenit 17 të këtij Rregulli;

b) markimi CE nuk është fiksuar;

c) numri i identifikimit të organit të notifikuar, kur ky organ është i përfshirë në fazën e kontrollit të prodhimit, është vendosur në kundërshtim me nenin 17 të këtij Rregulli ose nuk është vendosur;

ç) deklarata EU e konformitetit nuk është hartuar;

d) deklarata EU e konformitetit nuk është hartuar me saktësi;

dh) dokumentacioni teknik ose nuk është në dispozicion ose nuk është i plotë;

e) informacioni i përmendur në nenin 8, pika 6, ose neni 10, pika 3 mungon, është i rremë ose i paplotë;

f) çdo kërkesë tjetër administrative e parashikuar në nenin 8 ose nenin 10, nuk është përmbushur.

2. Kur mospërputhja formale vazhdon, struktura përgjegjëse e mbikëqyrjes së tregut merr të gjitha masat e duhura për të kufizuar ose parandaluar vënien në dispozicion të PMP-së në treg ose siguron që, të ndalohet tregtimi apo të kthehet PMP-ja nga tregu.

Neni 36

Kundërvajtjet administrative

Shkeljet e kërkesave të këtij Rregulli nga operatorët ekonomikë trajtohen sipas legjislacionit

në fuqi për tregtimin dhe mbikëqyrjen e tregut të produkteve joushqimore.

Shtojca II

Shtojca I

KATEGORITË E RISKUT TË PMP-ve

Ky aneks parashtron kategoritë e riskut ndaj të cilave PMP-të synojnë të mbrojnë përdoruesit.

Kategoria I

Kategoria I përfshin në mënyrë ekskluzive risqet minimale të mëposhtme:

- a) dëmtim mekanik sipërfaqësor;
- b) kontakt me materiale pastrimi me aksion të dobët ose kontakt të zgjatur me ujin;
- c) kontakt me sipërfaqe të nxehta jo më shumë se 50 °C;
- d) dëmtim të syve nga ekspozimi në dritën e diellit (përveç rastit të vëzhgimit të diellit);
- e) kushte atmosferike që nuk kanë natyrë ekstreme.

Kategoria II

Kategoria II përfshin risqe të ndryshme nga ato të përmendura në kategoritë I dhe III;

Kategoria III

Kategoria III përfshin në mënyrë ekskluzive risqe që mund të shkaktojnë pasoja shumë të rënda, si vdekja ose dëmtimi i parikuperueshëm ndaj shëndetit, në lidhje me sa më poshtë:

- a) substanca dhe përzierje që janë të rrezikshme për shëndetin;
- b) atmosferë me mungesë oksigjeni;
- c) agjentë të dëmshëm biologjikë;
- d) rrezatim jonizues;
- e) mjedise me temperaturë të lartë, pasojat e të cilës janë të krahasueshme me ato të temperaturës së ajrit të paktën 100 °C;
- f) mjedise me temperaturë të ulët, pasojat e të cilës janë të krahasueshme me ato të temperaturës së ajrit - 50 °C ose më pak;
- g) rënie nga një lartësi;
- h) goditja elektrike dhe puna me linjat e tensionit;
- i) mbytja;
- j) prerjet nga sharra elektrike që mbahet në dorë;
- k) pajisje me presion të lartë;
- l) plagë plumbi ose thike;
- m) zhurma e dëmshme.

KËRKESA THELBËSORE PËR SIGURINË DHE SHËNDETIN

VËREJTJE PARAPRAKE

1. Kërkesat thelbësore për sigurinë dhe shëndetin të përcaktuara në këtë Rregullore janë të detyrueshme.

2. Detyrimet, në lidhje me kërkesat thelbësore për sigurinë dhe shëndetin, zbatohen vetëm kur ekziston rreziku përkatës për PMP-të në fjalë.

3. Kërkesat thelbësore për sigurinë dhe shëndetin duhet të interpretohen dhe të zbatohen në mënyrë të tillë që të marrin parasysh situatën dhe praktikën aktuale në momentin e projektimit dhe prodhimit, si dhe konsideratat teknike dhe ekonomike, që janë në përputhje me një shkallë e lartë të mbrojtjes së shëndetit dhe sigurisë.

4. Prodhuesi duhet të kryejë një vlerësim të riskut, që të identifikojë risqet që vlejné për PMP-në e tij. Ai më pas do ta projektojë dhe prodhojë atë duke marrë parasysh vlerësimin.

5. Prodhuesi, kur projekton dhe prodhon PMP-në, dhe kur harton udhëzimet, duhet të parashikojë jo vetëm përdorimin e synuar të PMP-së, por edhe përdorimet e parashikueshme në mënyrë të arsyeshme. Kur është e mundur, duhet të garantohej shëndeti dhe siguria e të tjerëve përveç përdoruesit.

1. KËRKESA TË PËRGJITHSHME TË ZBATUESHME PËR TË GJITHA PMP-të

PMP-të duhet të ofrojnë mbrojtje të përshtatshme nga risqet ndaj të cilave synojnë të mbrojnë.

1.1 Parimet e projektimit

1.1.1 Ergonomia

PMP-të duhet të projektohen dhe të prodhohen në mënyrë që, në kushtet e parashikueshme të përdorimit të synuar, përdoruesi të mund të kryejë aktivitetin e lidhur me riskun në mënyrë normale ndërsa gëzon mbrojtjen e duhur të nivelit më të lartë të mundshëm.

1.1.2 Nivelet dhe klasat e mbrojtjes

1.1.2.1 Niveli optimal i mbrojtjes

Niveli optimal i mbrojtjes, që duhet të merret parasysh në projektim, është ai nivel përtej të cilit kufizimet e vendosura nga veshja e PMP-ve do të parandalonin përdorimin efektiv të tyre gjatë

periudhës së ekspozimit ndaj riskut ose kryerjen normale të aktivitetit.

1.1.2.2 Klasat e mbrojtjes së përshtatshme për nivele të ndryshme të riskut

Aty ku kushtet e ndryshme të parashikueshme të përdorimit janë të tilla që mund të dallohen disa nivele të të njëjtit risk, klasat e përshtatshme të mbrojtjes duhet të merren parasysh në projektimin e PMP-ve.

1.2 PMP të padëmshme

1.2.1 Mungesa e risqeve të qenësishme dhe faktorëve të tjerë shqetësues

PMP-të duhet të projektohen dhe të prodhohen në mënyrë që të mos krijojnë risqe ose faktorë të tjerë shqetësues në kushtet e parashikueshme të përdorimit.

1.2.1.1 Materiale përbërëse të përshtatshme

Materialet me të cilat bëhen PMP-të, sidomos ndonjë nga produktet e tyre të mundshme të dekompozimit, nuk duhet të ndikojnë negativisht në shëndetin ose sigurinë e përdoruesve.

1.2.1.2 Gjendje e kënaqshme sipërfaqësore e të gjitha pjesëve të PMP-ve në kontakt me përdoruesin

Çdo pjesë e PMP-ve që është në kontakt ose mund të bjerë në kontakt me përdoruesin kur vendoset PMP-ja, duhet të mos ketë sipërfaqe të ashpra, buzë të mprehta, pika të mprehta dhe të ngjashme që mund të shkaktojnë acarim ose dëmtim të tepruar.

1.2.1.3 Pengesa maksimale e lejuar ndaj përdoruesit

Çdo pengesë e shkaktuar nga PMP-të ndaj veprimeve që do të kryhen, qëndrimit që do të mbahet dhe perceptimeve shqisore duhet të minimizohet. Gjithashtu, përdorimi i PMP-ve nuk duhet të shkaktojë veprime të cilat mund të rrezikojnë përdoruesin.

1.3 Komforti dhe efektiviteti

1.3.1 Përshtatja e PMP-ve me morfologjinë e përdoruesit

PMP-të duhet të projektohen dhe të prodhohen në mënyrë të tillë që të lehtësohet pozicionimi korrekt i tyre te përdoruesi dhe të përdoren për periudhën e parashikueshme të përdorimit, duke mbajtur parasysh faktorët e ambientit, veprimet që do të kryhen dhe qëndrimet që do të mbahen. Për këtë qëllim, duhet të jetë e mundur që PMP-të të përshtaten me morfologjinë e përdoruesit me të gjitha mjetet e duhura, siç janë sistemet e duhura të

rregullimit dhe të lidhjes ose ofrimi i një game të mjaftueshme madhësisht.

1.3.2 Lehtësia dhe fuqia

PMP-të duhet të jenë sa më të lehta që të jetë e mundur, pa ndikuar te fuqia dhe efektiviteti i tyre.

PMP-të duhet të plotësojnë kërkesat specifike shtesë, në mënyrë që të sigurojnë mbrojtje të përshtatshme ndaj risqeve për të cilat janë menduar; dhe PMP-të duhet t'i rezistojnë faktorëve mjedisorë në kushtet e parashikueshme të përdorimit.

1.3.3 Përputhshmëria e llojeve të ndryshme të PMP-ve të destinuara për përdorim të njëkohshëm

Nëse i njëjti prodhues vendos në treg disa modele PMP-je, të llojeve të ndryshme, në mënyrë që të sigurohet mbrojtja e njëkohshme e pjesëve të afërta trupit, ato duhet të jenë të përputhshme.

1.3.4 Veshje mbrojtëse me pjesë mbrojtëse që hiqen

Veshjet mbrojtëse që përmbajnë pjesë mbrojtëse që hiqen përbëjnë PMP-të dhe do të vlerësohen si një kombinim gjatë procedurave të vlerësimit të konformitetit.

1.4 Udhëzimet dhe informacioni i prodhuesit

Përveç emrit dhe adresës së prodhuesit, udhëzimet që duhet të jepen me PMP-të duhet të përmbajnë të gjitha informacionet përkatëse për:

a) udhëzimet për ruajtjen, përdorimin, pastrimin, mirëmbajtjen, kujdesin dhe dezinfektimin. Pastrimi, mirëmbajtja ose produktet e dezinfektimit, të rekomanduara nga prodhuesit, nuk duhet të kenë efekt negativ te PMP-të ose përdoruesi, kur aplikohen në përputhje me udhëzimet përkatëse;

b) performancën, siç është regjistruar gjatë testeve teknike përkatëse, për të kontrolluar nivelet ose klasat e mbrojtjes të ofruara nga PMP-të;

c) sipas rastit, aksesoret që mund të përdoren me PMP-të dhe karakteristikat e pjesëve rezervë të përshtatshme;

d) sipas rastit, klasat e mbrojtjes së përshtatshme për nivele të ndryshme të riskut dhe kufijtë përkatës të përdorimit;

e) sipas rastit, muajin dhe vitin ose periudhën e vjetërsimit të PMP-ve ose të disa përbërësve të tyre;

f) sipas rastit, llojin e paketimit të përshtatshëm për transport;

g) kuptimin e çdo markimi (shih pikën 2.12);

h) riskun ndaj të cilit PMP-ja është projektuar që të mbrojë;

i) referencën për këtë Rregullore dhe, sipas rastit, referencat për legjislacionin tjetër harmonizimi të bashkimit;

j) emrin, adresën dhe numrin e identifikimit të organit të miratuar ose organeve të përfshira në vlerësimin e konformitetit të PMP-ve;

k) referencat për standard/in(et) përkatës/e të harmonizuar/a të përdorur/a, përfshirë datën e standardit(ve), ose referencat për specifikimet e tjera teknike të përdorura;

l) adresën e internetit ku mund të gjendet deklarata EU e konformitetit.

Informacioni i përmendur në pikat: “i”, “j”, “k” dhe “l” nuk ka nevojë të përfshihet në udhëzimet që jep prodhuesi, nëse PMP-ja shoqërohet me deklaratën EU të konformitetit.

2. KËRKESA SHITESË TË PËRBASHKËTA PËR DISA LLOJE PMP-je

2.1 PMP që përfshin sisteme rregullimi

Nëse PMP-ja përfshin sisteme rregullimi, këto të fundit duhet të projektohen dhe të prodhohen në mënyrë që, pas rregullimit, ato të mos zhbëhen pa dashje në kushtet e parashikueshme të përdorimit.

2.2 PMP që veshin pjesët e trupit që do të mbrohen

PMP-të duhet të projektohen dhe të prodhohen në mënyrë që të minimizohet djersitja nga përdorimi. Përndryshe duhet të jenë të pajisura me mjete që thithin djersën.

2.3 PMP për fytyrën, sytë dhe sistemin e frymëmarrjes

Çdo kufizim i fytyrës, syve, fushëpamjes ose sistemit të frymëmarrjes së përdoruesit nga PMP-ja do të minimizohet.

Ekranet për ato lloje PMP-je duhet të kenë një shkallë neutraliteti optik që është në përputhje me shkallën e saktësisë dhe kohëzgjatjen e aktiviteteve të përdoruesit.

Nëse është e nevojshme, këto PMP duhet të trajtohen ose të pajisen me mjete që parandalojnë veshjen e tyre me avull.

Modelet e PMP-ve, të destinuara për përdoruesit që kërkojnë korigjim të shikimit, duhet të jenë në përputhje me mbajtjen e syzeve ose lenteve të kontaktit.

2.4 PMP që vjetërsohen

Nëse dihet që performanca e projektimit të PMP-ve të reja mund të ndikohet ndjeshëm nga

vjetërsimi, muaji dhe viti i prodhimit dhe/ose, nëse është e mundur, muaji dhe viti i vjetërimit duhet të shënohen në mënyrë të tillë që të mos fshihen dhe të jenë të qartë në secilin artikull të PMP-ve që vendosen në treg dhe në paketimin e tyre.

Nëse prodhuesi nuk është në gjendje të angazhohet në lidhje me jetëgjatësinë e PMP-ve, udhëzimet e tij duhet të japin të gjithë informacionin e nevojshme për të bërë të mundur që blerësi ose përdoruesi të përcaktojë një muaj dhe vit të arsyeshëm të vjetërimit, duke marrë parasysh nivelin e cilësisë së modelit dhe kushtet efektive të ruajtjes, përdorimit, pastrimit, kujdesit dhe mirëmbajtjes.

Kur përkeqësimi i dukshëm dhe i shpejtë i performancës së PMP-ve ka të ngjarë të shkaktohet nga vjetërsimi, që rezulton nga përdorimi periodik i një procesi pastrimi të rekomanduar nga prodhuesi, ky i fundit, nëse është e mundur, duhet të vendosë një markim në secilin artikull të PMP-ve të vendosur në treg, që tregon numrin maksimal të veprimeve të pastrimit, që mund të kryhen para se pajisja të ketë nevojë për t'u kontrolluar ose të hidhet. Kur nuk vendoset një markim i tillë, prodhuesi duhet ta japë atë informacion në udhëzimet e tij.

2.5 PMP të cilat mund të kapen gjatë përdorimit

Kur kushtet e parashikueshme të përdorimit përfshijnë, në veçanti, riskun që PMP-të të kapen nga një objekt në lëvizje, duke krijuar kështu një rrezik për përdoruesin, PMP-të duhet të projektohen dhe të prodhohen në mënyrë të tillë që një pjesë përbërëse të thyhet ose të copëtohet, duke shmangur kështu rrezikun.

2.6 PMP për përdorim në atmosfera potencialisht shpërthyes

PMP-të e destinuara për përdorim në atmosferë potencialisht shpërthyes duhet të projektohen dhe të prodhohen në mënyrë të tillë që të mos mund të jenë burim i një harku ose shkëndije elektrike, elektrostاتيke ose të shkaktojnë nga tronditja që mund të shkaktojë ndezjen e një përzierjeje shpërthyes.

2.7 PMP të destinuara për ndërhyrje të shpejtë ose për t'u vendosur ose hequr me shpejtësi

Ato lloj PMP-je duhet të projektohen dhe të prodhohen në mënyrë të tillë që të minimizojnë

kohën e nevojshme për vendosjen dhe heqjen e pajisjeve.

Kur PMP-ja përfshin sisteme fiksime, që bëjnë të mundur që PMP-të të mbahet në pozicionin e saktë të përdoruesit ose të hiqen, duhet të jetë e mundur që këto sisteme të funksionojnë shpejt dhe lehtë.

2.8 PMP për ndërhyrje në situata shumë të rrezikshme

Udhëzimet e dhëna nga prodhuesi për PMP-të për ndërhyrje në situata shumë të rrezikshme duhet të përfshijnë, në veçanti, të dhënat e destinuar për persona kompetentë, të trajnuar, të cilët janë të kualifikuar për t'i interpretuar ato dhe për të siguruar përdorimin e tyre nga përdoruesi.

Gjithashtu udhëzimet duhet të përshkruajnë procedurën që do të miratohet në mënyrë që të verifikohet rregullimi dhe funksionimi i duhur i PMP-ve kur përdoren nga përdoruesi.

Kur PMP-ja përfshin një alarm i cili aktivizohet në mungesë të nivelit të mbrojtjes së parashikuar normalisht, alarmi duhet të projektohet dhe të vendoset në mënyrë që të mund të perceptohet nga përdoruesi në kushtet e parashikueshme të përdorimit.

2.9 PMP që përfshin elemente që mund të rregullohen ose të hiqen nga përdoruesi

Kur PMP-ja përfshin elemente që mund të bashkëngjiten, rregullohen ose hiqen nga përdoruesi për qëllime zëvendësimi, këto elemente duhet të projektohen dhe të prodhohen në mënyrë që të bashkëngjiten, të rregullohen dhe të hiqen lehtësisht pa vegla.

2.10 PMP për lidhje me pajisje plotësuese të jashtme të PMP-ve

Kur PMP-ja përfshin një sistem konjeksioni, që lejon lidhjen e tij me pajisje të tjera plotësuese, mjetet e lidhjes duhet të projektohen dhe të prodhohen në mënyrë të tillë që të mundësohet montimi i tyre vetëm në pajisjen e përshtatshme.

2.11 PMP që përfshin një sistem qarkullimi të lëngjeve

Kur PMP-ja përfshin një sistem qarkullimi të lëngjeve, ky i fundit duhet të zgjidhet ose të projektohet dhe të vendoset në mënyrë të tillë që të lejojë ripërtëritjen e duhur të lëngut në afërsi të të gjithë pjesës së trupit që do të mbrohet, pavarësisht nga veprimet, qëndrimet ose lëvizjet e përdoruesit në kushtet e parashikueshme të përdorimit.

2.12 PMP që ka një ose më shumë markime identifikimi ose tregues që lidhen drejtpërdrejt ose jo me shëndetin dhe sigurinë

Kur PMP-ja ka një ose më shumë markime identifikimi ose tregues, që lidhen drejtpërdrejt ose jo me shëndetin dhe sigurinë, këto markime identifikimi ose tregues, nëse është e mundur, duhet të jenë në formën e piktogrameve ose ideogrameve të harmonizuara. Ato duhet të jenë të dukshme dhe të lexueshme në mënyrë të përsosur dhe të qëndrojnë të pandryshueshme gjatë gjithë jetëgjatësisë së parashikueshme të PMP-ve. Gjithashtu, ato markime duhet të jenë të plota, precize dhe të kuptueshme në mënyrë që të parandalohet çdo keqinterpretim. Në veçanti, kur këto markime përfshijnë fjalë ose fjalë, këto të fundit duhet të shkruhen në një gjuhë të kuptueshme lehtësisht nga konsumatorët dhe përdoruesit e tjerë fundorë, siç përcaktohet nga ky rregull teknik, kur PMP-ja bëhet e disponueshme në treg.

Kur PMP-ja është shumë e vogël për të mundësuar fiksimin e të gjithë ose një pjese të markimit të nevojshëm, informacioni përkatës duhet të jepet në paketim dhe në udhëzimet e prodhuesit.

2.13 PMP që mund të sinjalizojë praninë e përdoruesit në mënyrë vizuale

PMP-ja e destinuar për kushtet e parashikueshme të përdorimit, ku prania e përdoruesit duhet të sinjalizohet dukshëm dhe individualisht, duhet të ketë një (ose më shumë) mjet/e ose pajisje të vendosura me kujdes për të emetuar rrezatim të dukshëm, të drejtpërdrejtë ose të reflektuar, të intensitetit të duhur të dritës dhe veçorive fotometrike dhe kolorimetrike.

2.14 PMP për shumësi risqesh

PMP-të e destinuar për të mbrojtur përdoruesin nga disa rreziqe të mundshme të njëkohshme duhet të projektohen dhe të prodhohen në mënyrë të tillë që të plotësojnë, në veçanti, kërkesat thelbësore për shëndetin dhe sigurinë specifike për secilin prej atyre risqeve.

3. KËRKESA SHITESË SPECIFIKE PËR RISQE TË VEÇANTA

3.1 Mbrojtja nga tronditja mekanike

3.1.1 Tronditja e shkaktuar nga objekte në rënie ose hedhje dhe përplasja e pjesëve të trupit me një pengesë

PMP-ja e destinuar për të mbrojtur nga ky lloj risku duhet të jenë mjaftueshëm amortizuese për të parandaluar dëmtimin që rezulton, në veçanti, nga thërrmimi ose depërtimi i pjesës së mbrojtur, të paktën deri në një nivel energjie të tronditjes mbi të cilin dimensionet e tepërta ose masa e mjeteve të amortizimit të tronditjeve do të pengonte përdorimin efektiv të PMP-s për periudhën e parashikueshme të përdorimit.

3.1.2 Rëniet

3.1.2.1 Parandalimi i rënies për shkak të rrëshqitjes

Shtresat e jashtme të këpucëve të destinuar për të parandaluar rrëshqitjen duhet të projektohen dhe të prodhohen ose pajisen me mjete shtesë, në mënyrë që të sigurohet mbërthimi i duhur, duke pasur parasysh natyrën ose gjendjen e sipërfaqes.

3.1.2.2 Parandalimi i rënies nga një lartësi

PMP-të e destinuar për të parandaluar rënien nga një lartësi ose efektet e saj duhet të përfshijnë rripa sigurimi për trupin dhe sistemin e lidhjes që mund të kapet me një pikë të jashtme të qëndrueshme ankorimi. Duhet të projektohen dhe të prodhohen në mënyrë që, në kushtet e parashikueshme të përdorimit, rënia vertikale e përdoruesit të minimizohet për të parandaluar përplasjen me pengesat ndërkohë që forca e frenimit të mos arrijë vlerën e pragut ku të pritët të ndodhë dëmtimi fizik ose hapja apo thyerja e ndonjë elementi të PMP-s që mund shkaktojë rrëzimin e përdoruesit.

Këto PMP duhet gjithashtu të sigurojnë që, pas frenimit, përdoruesi të qëndrojë në një pozicion ku mund të presë ndihmë nëse është e nevojshme.

Udhëzimet e prodhuesit duhet të specifikojnë, në veçanti, të gjitha informacionet përkatëse, në lidhje me:

a) karakteristikat e kërkuara për pikën e jashtme të qëndrueshme të ankorimit dhe hapësirën minimale të nevojshme nën përdoruesin;

b) mënyrën e duhur për të veshur rripat e sigurimit të trupit dhe për të kapur sistemin e lidhjes me pikën e jashtme të qëndrueshme të ankorimit.

3.1.3 Dridhje mekanike

PMP-të e krijuara për të parandaluar efektet e dridhjeve mekanike duhet të kenë mundësi të sigurojnë zbutjen e duhur të elementeve të dëmshme të dridhjeve për pjesën e trupit në rrezik.

3.2 Mbrojtja ndaj shtypjes statike të një pjese të trupit

PMP-të e krijuara për të mbrojtur një pjesë të trupit nga forca shtypëse statike duhet të jenë mjaft në gjendje të zbusin efektet e saj, në mënyrë që të parandalojnë dëmtime të rënda ose ankesa kronike.

3.3 Mbrojtja nga dëmtimet mekanike

Materialet përbërëse të PMP-ve dhe elementet e tjera të krijuara për të mbrojtur të gjithë ose një pjesë të trupit nga dëmtimet sipërfaqësore, të tilla si: gërryerja, vrimat, prerjet ose kafshimet, duhet të zgjidhen ose të projektohen dhe të inkorporohen në mënyrë që të sigurojnë që ato lloje PMP-je të ofrojnë rezistencë të mjaftueshme ndaj gërryerjes, vrimave dhe çarjes (shih gjithashtu pikën 3.1, sipas kushteve të parashikueshme të përdorimit).

3.4 Mbrojtja në mjedis të lëngshme

3.4.1 Parandalimi i mbytjes

PMP-të e projektuara për të parandaluar mbytjen duhet të kenë aftësinë për t'u kthyer sa më shpejt të jetë e mundur në sipërfaqe, pa rrezikuar shëndetin; përdoruesin i cili mund të jetë i rraskapitur ose i pavetëdijshëm pas rënies në një mjedis të lëngshëm dhe të mbajë përdoruesin në sipërfaqe në një pozicion që lejon frymëmarrjen ndërsa pret ndihmë.

PMP-të mund të jetë plotësisht ose pjesërisht lundruese ose mund të fryhen me gaz, i cili mund të lirohet manualisht ose automatikisht, ose të fryhet me gojë.

Në kushtet e parashikueshme të përdorimit:

a) PMP-të, pa cenuar funksionimin e tyre të kënaqshëm, duhet të jenë në gjendje të përballojnë efektet e ndikimit në mjedisin e lëngshëm dhe faktorët e mjedisit të natyrshëm në atë mjedis;

b) PMP-të me fryrje duhet të jenë të tilla që të fryhen shpejt dhe plotësisht.

Aty ku e kërkojnë kushte të veçanta të parashikueshme të përdorimit, lloje të caktuara të PMP-ve, gjithashtu, duhet të plotësojnë një ose më shumë nga kërkesat e mëposhtme shtesë:

a) ato duhet të kenë të gjitha pajisjet për fryrje të përmendura në nënparagrafin e dytë, dhe/ose një pajisje sinjalizimi me dritë ose tingull;

b) ato duhet të kenë një pajisje për të ngritur dhe kapur trupin, në mënyrë që përdoruesi të mund të ngrihet mbi mjedisin e lëngshëm;

c) ato duhet të jenë të përshtatshme për përdorim të zgjatur gjatë gjithë periudhës së aktivitetit ku përdoruesi, ndoshta i veshur, ekspozohet ndaj riskut të rënies në mjedisin e lëngët ose që kërkon zhytjen e përdoruesit në atë mjedis.

3.4.2 Ndhimesa për lundrim

Veshjet që synojnë të sigurojnë një shkallë efektive lundrimi, varësisht nga përdorimi i tyre i parashikueshëm, duhet të jenë të sigurta kur të vishen dhe të ofrojnë mbështetje pozitive në mjedisin e lëngshëm. Në kushtet e parashikueshme të përdorimit, PMP-të nuk duhet të kufizojnë lirinë e lëvizjes së përdoruesit, por duhet të bëjnë të mundur, në veçanti, që përdoruesi të notoje ose të marrë masa për të shpëtuar nga rreziku ose për të shpëtuar persona të tjerë.

3.5 Mbrojtja nga efektet e dëmshme të zhurmës

PMP-të e destinuar për të parandaluar efektet e dëmshme të zhurmës duhet të jenë në gjendje të zbusin këtë të fundit, në mënyrë që ekspozimi i përdoruesit të mos kalojë vlerat kufi të përcaktuara, bazuar në kuadrin ligjor në fuqi që rregullon kërkesat minimale të shëndetit dhe sigurisë, në lidhje me ekspozimin e punonjësve ndaj risqeve që krijohen nga agjentët fizikë (zhurma)..

Secili artikull i PMP-ve duhet të ketë etiketë që tregon nivelin e zbutjes së zhurmës, që ofron PMP-ja. Nëse kjo nuk është e mundur, etiketa duhet të ngjitet në paketim.

3.6 Mbrojtja nga nxehtësia dhe/ose zjarri

PMP-të e krijuara për të mbrojtur të gjithë ose një pjesë të trupit nga efektet e nxehtësisë dhe/ose zjarrit duhet të kenë kapacitet izolues termik dhe forcë mekanike të përshtatshme, për kushtet e parashikueshme të përdorimit.

3.6.1 Materialet përbërëse të PMP-ve dhe elementet e tjera

Materialet përbërëse dhe elementet e tjera të destinuara për mbrojtje nga nxehtësia rrezatuese dhe konvektive duhet të kenë një koeficient të përshtatshëm të transmetimit të fluksit të nxehtësisë incidentale dhe të jenë mjaft të durueshme ndaj ndezjes, për të përjashtuar çdo rrezik të ndezjes spontane në kushtet e parashikueshme të përdorimit.

Kur sipërfaqja e jashtme e atyre materialeve dhe e elementeve duhet të jetë pasqyruese, fuqia e pasqyrimin duhet të jetë e përshtatshme me intensitetin e fluksit të nxehtësisë për shkak të rrezatimit në intervalin infra të kuq.

Materialet dhe elementet e tjera të pajisjeve të destinuara për përdorim të shkurtër në ambiente me temperaturë të lartë dhe të PMP-ve të cilat mund të spërkatën nga produkte të nxehta, siç është materiali i shkrirë, gjithashtu, duhet të kenë kapacitet të mjaftueshëm termik për të mbajtur pjesën më të madhe të nxehtësisë së depozituar derisa përdoruesi të jetë larguar nga zona e rrezikut dhe të ketë hequr PMP-n.

Materialet e PMP-ve dhe elementet e tjerë që mund të spërkatën nga produktet e nxehta duhet gjithashtu të thithin mjaftueshëm tronditjet mekanike (shih pikën 3.1).

Materialet e PMP-ve dhe elementet e tjerë që aksidentalisht mund të bien në kontakt me flakën dhe ato që përdoren në prodhimin e pajisjeve industriale ose zjarrfikëse duhet gjithashtu të kenë një shkallë të mosndezshmërisë dhe mbrojtjes nga nxehtësia termike ose harkore, që korrespondon me klasën e riskut të lidhur me kushtet e parashikueshme të përdorimit. Ato nuk duhet të shkrijnë kur ekspozohen ndaj flakës dhe as të shkaktojnë përhapjen e flakës.

3.6.2 PMP të plotësuar, gati për përdorim

Në kushtet e parashikueshme të përdorimit:

a) sasia e nxehtësisë së përcjellë nga PMP-ja te përdoruesi duhet të jetë mjaft e ulët, për të parandaluar që nxehtësia e grumbulluar gjatë konsumimit në një pjesë të trupit në risk të mos arrijë, në asnjë rrethanë, në kufirin e dhimbjes ose dëmtimit ndaj shëndetit;

b) PMP-ja, nëse është e nevojshme, duhet të parandalojë depërtimin e lëngut ose avullit dhe nuk duhet të shkaktojë djegie që rezultojnë nga kontakti ndërmjet elementit mbrojtës të tij dhe përdoruesit.

Nëse PMP-ja përfshin pajisje ftohëse për thithjen e nxehtësisë, incidente me anë të avullimit të një lëngu ose sublimimit të një trupi të ngurtë, projektimi i këtyre pajisjeve duhet të jetë i tillë që çdo substancë e paqëndrueshme e çliruar të shkarkohet përtej veshjes mbrojtëse të jashtme dhe jo drejt përdoruesit.

Nëse PMP-ja përfshin një pajisje për frymëmarrjen, ajo pajisje duhet të përmbushë në

mënyrë të duhur funksionin mbrojtës që i është caktuar në kushtet e parashikueshme të përdorimit.

Udhëzimet e prodhuesit që shoqërojnë PMP-të e destinuar për përdorim të shkurtër në ambiente me temperaturë të lartë, në veçanti, duhet të japin të gjitha të dhënat përkatëse për përcaktimin e ekspozimit maksimal të lejuar të përdoruesit ndaj nxehtësisë së transmetuar nga pajisja, kur përdoret në përputhje me qëllimin e saj të synuar.

3.7 Mbrojtja ndaj të ftohtit

PMP-të e krijuara për të mbrojtur të gjithë ose një pjesë të trupit nga efektet e të ftohtit duhet të kenë kapacitet izolues termik dhe forcë mekanike të përshtatshme për kushtet e parashikueshme të përdorimit për të cilat janë destinuar.

3.7.1 Materialet përbërëse të PMP-ve dhe elementet e tjera

Materialet përbërëse dhe elementet e tjera të përshtatshme për mbrojtjen nga i ftohti duhet të kenë një koeficient transmetimi të fluksit termik incidenti aq të ulët sa kërkohet në kushtet e parashikueshme të përdorimit. Materialet fleksibël dhe elementet e tjera të PMP-ve të destinuar për përdorim në një mjedis me temperaturë të ulët duhet të ruajnë shkallën e fleksibilitetit të kërkuar për gjestet dhe qëndrimet e nevojshme.

Materialet e PMP-ve dhe elementet e tjera që mund të spërkaten nga produktet e ftohta duhet gjithashtu të thithin mjaftueshëm tronditjet mekanike (shih pikën 3.1).

3.7.2 PMP të plotësuar, gati për përdorim

Në kushtet e parashikueshme të përdorimit, zbatohen kërkesat e mëposhtme:

a) fluksi i transmetuar nga PMP-të të përdoruesit duhet të jetë mjaft i ulët për të parandaluar që i ftohti gjatë veshjes, në çdo pikë, në pjesën e trupit që mbrohet, sidomos majat e gishtërinjve dhe këmbëve në rastin e duarve ose këmbëve, të mos arrijë, në asnjë rrethanë, në kufirin e dhimbjes ose dëmtimit të shëndetit;

b) sa më shumë të jetë e mundur, PMP-të duhet të parandalojnë depërtimin e lëngjeve të tilla si uji i shiut dhe nuk duhet të shkaktojnë dëmtime që rezultojnë nga kontakti mes veshjes mbrojtëse ndaj të ftohtit dhe përdoruesit.

Nëse PMP-ja përfshin një pajisje për frymëmarrjen, ajo pajisje duhet të përmbushë në mënyrë të duhur funksionin mbrojtës që i është caktuar në kushtet e parashikueshme të përdorimit.

Udhëzimet e prodhuesit që shoqërojnë PMP-të e destinuar për përdorim të shkurtër në ambiente me temperaturë të ulët duhet të japin të gjitha të dhënat përkatëse për përcaktimin e ekspozimit maksimal të lejuar të përdoruesit ndaj të ftohtit së përcjellë nga pajisja.

3.8 Mbrojtja nga goditja elektrike

3.8.1 Pajisjet izoluese

PMP-të e projektuar për të mbrojtur të gjithë ose një pjesë të trupit nga efektet e rrymës elektrike duhet të jenë të izoluar mjaftueshëm nga tensionet ndaj të cilave përdoruesi mund të ekspozohet në kushtet më të pafavorshme të parashikueshme.

Për këtë qëllim, materialet përbërëse dhe elementet e tjera të atyre PMP-ve duhet të zgjidhen ose të projektohen dhe të inkorporohen në mënyrë që të sigurohet që rryma e rrjedhjes, e matur përmes veshjes mbrojtëse, në kushtet e testimit në voltazh të ndërlidhur me atë që mund të haset *in situ* të minimizohet dhe, në çdo rast, të jetë nën një vlerë maksimale të lejueshme konvencionale që lidhet me pragu të tolerancës.

Së bashku me paketimin e tyre, llojet e PMP-ve të destinuar ekskluzivisht për përdorim gjatë punës ose aktiviteteve, në instalimet elektrike të cilat janë ose mund të jenë nën tension, duhet të mbajnë markimet që tregojnë, në veçanti, klasën e tyre të mbrojtjes ose voltazhin përkatës të funksionimit, numrin e tyre të serisë dhe datën e tyre të prodhimit. Duhet të sigurohet gjithashtu një hapësirë jashtë veshjes mbrojtëse të PMP-ve për mbishkrimin e radhës të datës së hyrjes në funksionim dhe të testeve periodike ose inspektimeve që do të kryhen.

Udhëzimet e prodhuesit duhet të tregojnë, në veçanti, përdorimin ekskluziv për të cilin janë destinuar ato lloj PMP-je dhe natyrën dhe shpeshtinë e testeve elektrike, të cilave do t'u nënshtrohen gjatë jetëgjatësisë së tyre.

3.8.2 Pajisjet përçuese

PMP-të përçuese, të destinuar për punën me tensionin e lartë, duhet të projektohen dhe të prodhohen në mënyrë të tillë që të sigurojnë që nuk ka ndryshim të potencialit mes përdoruesit dhe instalimeve ku ai do të ndërhyjë.

3.9 Mbrojtja nga rrezatimi

3.9.1 Rrezatimi jojonizues

PMP-të e krijuara për të parandaluar dëmtimin akut ose kronik të syve, nga burimet e rrezatimit jojonizues, duhet të jetë në gjendje të thithin ose të

pasqyrojnë shumicën e energjisë së rrezatuar në gjatësinë e valës së dëmshme, pa ndikuar në mënyrë të gabuar në transmetimin e pjesës së padëmshme të spektrit të dukshëm, perceptimin e kontrasteve dhe aftësinë për të dalluar ngjyrat, kur e kërkojnë kushtet e parashikueshme të përdorimit.

Për këtë qëllim, pajisjet mbrojtëse të syve duhet të projektohen dhe të prodhohen në mënyrë që të kenë, për secilën gjatësi vale të dëmshme, një faktor transmetues spektrot, të tillë që dendësia e ndriçimit të energjisë rrezatuese që arrin në syrin e përdoruesit përmes filtrit të minimizohet dhe në asnjë rrethanë të mos kalojë vlera maksimale të lejuar të ekspozimit. PMP-të e projektuara për të mbrojtur lëkurën nga rrezatimi jojonizues duhet të jenë në gjendje të thithin ose pasqyrojnë shumicën e energjisë së rrezatuar në gjatësinë e valës së dëmshme.

Gjithashtu, syzet nuk duhet të përkeqësojnë ose të humbin vetitë e tyre si rezultat i efekteve të rrezatimit të emetuar në kushtet e parashikueshme të përdorimit dhe të gjithë mostrat e tregtuara duhet të mbajnë numrin e faktorit mbrojtës që korrespondon me kurbën e shpërndarjes spektrore të faktorit të tyre të transmetimit.

Syzet e përshtatshme për burime rrezatimi të të njëjtit lloj duhet të klasifikohen në rendin rritës të faktorëve të tyre mbrojtës dhe udhëzimet e prodhuesit duhet të tregojnë, në veçanti, mënyrën e zgjedhjes së PMP-së së duhur, duke marrë parasysh kushtet përkatëse të përdorimit, siç është distanca nga burimi dhe shpërndarja spektrore e energjisë së rrezatuar në atë distancë.

Numri përkatës i faktorit mbrojtës duhet të jetë i shënuar në të gjitha mostrat e pajisjeve mbrojtëse të syve nga prodhuesi.

3.9.2 Rrezatimi jonizues

3.9.2.1 Mbrojtja ndaj ndotjes radioaktive të jashtme

Materialet përbërëse të PMP-ve dhe elementet e tjera të krijuara për të mbrojtur të gjithë ose një pjesë të trupit nga pluhuri radioaktiv, gazrat, lëngjet ose përzierjet e tyre duhet të zgjidhen ose të projektohen dhe të inkuorohen, në mënyrë që të sigurojnë që kjo pajisje të parandalojë në mënyrë efektive depërtimin e ndotësve në kushtet e parashikueshme të përdorimit.

Në varësi të natyrës ose kushteve të këtyre ndotësve, hermetizimi i nevojshëm mund të sigurohet nga papërshkueshmëria e veshjes

mbrojtëse dhe/ose nga ndonjë mjet tjetër i përshtatshëm, si sistemet e ventilimit dhe presionit të krijuar për të parandaluar shpërndarjen e kundërt të këtyre ndotësve.

Çdo masë dezaktivizimi, të cilës i nënshtrohet PMP-të, nuk duhet të cenojë ripërdorimin e saj të mundshëm gjatë jetëgjatësisë së parashikueshme të atyre lloj pajisjeve.

3.9.2.2 Mbrojtja nga rrezatimi i jashtëm

PMP-ja e destinuar të ofrojë mbrojtje të plotë të përdoruesit nga rrezatimi i jashtëm ose, në pamundësi të kësaj, zbutjen e duhur të tij, duhet të projektohet për të goditur vetëm rrezatimin nga elektroni i dobët (p.sh. beta) ose fotoni i dobët (p.sh. X, gama).

Materialet përbërëse dhe elementet e tjera të këtyre llojeve të PMP-ve duhet të zgjidhen ose të projektohen dhe të përfshihen, në mënyrë që të sigurojnë shkallën e mbrojtjes së përdoruesit, që nevojitet nga kushtet e parashikueshme të përdorimit, pa çuar në një rritje të kohës së ekspozimit si rezultat i rezistencës së gjeve, qëndrimit ose lëvizjes së përdoruesit (shih pikën 1.3.2).

PMP-ja duhet të ketë një shenjë që tregon llojin dhe trashësinë ekuivalente të materialit përbërës, të përshtatshëm për kushtet e parashikueshme të përdorimit.

3.10 Mbrojtja ndaj substancave dhe përzierjeve të rrezikshme për shëndetin dhe kundër agjentëve të dëmshëm biologjikë

3.10.1 Mbrojtja e frymëmarrjes

PMP-ja e destinuar për mbrojtjen e sistemit të frymëmarrjes duhet të bëjë të mundur furnizimin e përdoruesit me ajër, kur ekspozohet në një atmosferë të ndotur dhe/ose një atmosferë që ka përqendrim të pamjaftueshëm oksigjeni.

Ajri i frymëmarrjes që i furnizohet përdoruesit nga PMP-ja, duhet të sigurohet me mjete të përshtatshme, për shembull pas filtrimit të ajrit të ndotur përmes PMP-së ose nga një burim i jashtëm i pandotur.

Materialet përbërëse dhe elementet e tjera të atyre llojeve të PMP-ve duhet të zgjidhen ose të projektohen dhe të inkuorohen në mënyrë që të sigurojnë frymëmarrjen e duhur të përdoruesit dhe higjienën e frymëmarrjes, për periudhën e konsumimit përkatës, në kushtet e parashikueshme të përdorimit.

Hermetizimi i maskës dhe rënia e presionit në frymëmarrje dhe, në rastin e pajisjeve filtruese, kapaciteti i pastrimit duhet ta mbajnë depërtimin e ndotësve nga atmosfera e ndotur në nivel aq të ulët sa të mos dëmtojnë shëndetin ose higjienën e përdoruesit.

PMP-ja duhet të ketë detaje të karakteristikave specifike të pajisjeve të cilat, së bashku me udhëzimet, mundësojnë që një përdorues i trajnuar dhe i kualifikuar të përdorë PMP-në në mënyrë korrekte.

Në rastin e pajisjeve të filtrimit, udhëzimet e prodhuesit duhet gjithashtu të tregojnë afatin kohor për ruajtjen e filtrave të rinj të mbajtur në paketimin e tyre origjinal.

3.10.2 Mbrojtja nga kontakti me lëkurën dhe me sytë

PMP-ja e destinuar për të parandaluar kontaktin sipërfaqësor të të gjithë ose të një pjese të trupit me substanca dhe përzierje të rrezikshme për shëndetin ose me agjentë të dëmshëm biologjikë, duhet të jetë në gjendje të parandalojë penetrimin ose depërtimin e substancave dhe përzierjeve dhe agjentëve të tillë përmes veshjes mbrojtëse, në kushtet e parashikueshme të përdorimit për të cilat PMP-ja është destinuar.

Për këtë qëllim, materialet përbërëse dhe elementet e tjera të atyre llojeve të PMP-ve duhet të zgjidhen ose të projektohen dhe të inkorporohen në mënyrë që të sigurohet, për aq sa është e mundur, hermetizim i plotë, i cili kur është e nevojshme do të lejojë përdorim të zgjatur ditor ose, në pamundësi të kësaj, hermetizim të kufizuar që kërkon një kufizim të periudhës së konsumimit.

Kur, për shkak të natyrës së tyre dhe kushteve të parashikueshme të përdorimit të tyre, disa substanca dhe përzierje që janë të rrezikshme për shëndetin ose agjentë të dëmshëm biologjikë kanë fuqi të lartë depërtimi, që kufizon kohëzgjatjen e mbrojtjes së ofruar nga PMP-ja në fjalë, kjo e fundit duhet t'i nënshtrohet testeve standarde, me qëllim klasifikimin e tyre në bazë të performancës. PMP-ja, që konsiderohet se është në përputhje me specifikimet e testimit, duhet të ketë një markim që tregon, në veçanti, emrat ose, në mungesë të emrave, kodet e substancave të përdorura në teste dhe periudhën përkatëse standarde të mbrojtjes. Udhëzimet e prodhuesit duhet gjithashtu të përmbajnë, në veçanti, një shpjegim të kodeve (nëse është e nevojshme), një përshkrim të

hollësishëm të testeve standarde dhe të gjithë informacionin e duhur për përcaktimin e periudhës maksimale të lejuar të përdorimit nën kushtet e ndryshme të parashikueshme të përdorimit.

3.11 Pajisjet e zhytjes

Pajisjet për frymëmarrje duhet të bëjnë të mundur furnizimin e përdoruesit me një përzierje të gaztë për frymëmarrje, në kushte të parashikueshme të përdorimit dhe duke marrë parasysh veçanërisht thellësinë maksimale të zhytjes.

Kur e kërkojnë kushtet e parashikueshme të përdorimit, pajisjet e zhytjes duhet të përmbajnë sa vijon:

a) një kostum që mbron përdoruesin nga i ftohti (shih pikën 3.7) dhe/ose presioni që rezulton nga thellësia e zhytjes (shih pikën 3.2);

b) një alarm të krijuar për t'i dhënë përdoruesit paralajmërim të shpejtë të një mosfunksionimi të afërt në furnizimin me përzierjen e gaztë të frymëmarrjes (shih pikën 2.8);

c) një pajisje shpëtimi që i mundëson përdoruesit kthimin në sipërfaqe (shih pikën 3.4.1).

Shtojca III

DOKUMENTACIONI TEKNIK PËR PMP-të

Dokumentacioni teknik specifikon mjetet e përdorura nga prodhuesi për të siguruar konformitetin e PMP-ve me kërkesat e zbatueshme thelbësore për sigurinë dhe shëndetin, të përmendura në nenin 5 dhe të paraqitura në shtojcën II.

Dokumentacioni teknik përmban të paktën elementet e mëposhtme:

a) një përshkrim të plotë të PMP-së dhe përdorimit të synuar;

b) një vlerësim të riskut ndaj të cilit PMP-ja është krijuar që të mbrojtë;

c) një listë të kërkesave thelbësore për sigurinë dhe shëndetin, që janë në zbatueshme për PMP-në;

d) projektimin dhe vizatimet dhe skicat e prodhimit të PMP-së dhe të përbërësve, nënpjesëve dhe qarqeve;

e) përshkrimet dhe shpjegimet e nevojshme për të kuptuar ato vizatime dhe skica të përmendura në pikën “d”, dhe funksionimin e PMP-së;

f) referenca të standardeve të harmonizuara, të përmendura në nenin 14, që janë përdorur për projektimin dhe prodhimin e PMP-së. Në rastin e zbatimit të pjesshëm të standardeve të harmonizuara, dokumentacioni specifikon pjesët që janë zbatuar;

g) nëse standardet e harmonizuara nuk janë zbatuar ose janë zbatuar vetëm pjesërisht, përshkrime të specifikimeve të tjera teknike, që janë zbatuar për të përmbushur kërkesat e zbatueshme thelbësore për sigurinë dhe shëndetin;

h) rezultatet e llogaritjeve të projektimit, inspektimeve dhe ekzaminimeve të kryera për të verifikuar konformitetin e PMP-së me kërkesat e zbatueshme thelbësore për sigurinë dhe shëndetin;

i) raporte për testet e kryera, për të verifikuar konformitetin e PMP-së me kërkesat e zbatueshme thelbësore, për sigurinë dhe shëndetin dhe, sipas rrethanave, për të përcaktuar klasën përkatëse të mbrojtjes;

j) një përshkrim të mjeteve që përdor prodhuesi gjatë prodhimit të PMP-së për të siguruar konformitetin e PMP-së së prodhuar me specifikimet e projektimit;

k) një kopje të udhëzimeve dhe informacionit të prodhuesit, të përcaktuar në pikën 1.4, të shtojcës II;

l) për PMP të prodhuara si një njësi të vetme, për t'iu përshtatur një përdoruesi individual, të gjitha udhëzimet e nevojshme për prodhimin e PMP-së sipas modelit bazë të miratuar;

m) për PMP të prodhuara në seri, ku çdo artikull është përshtatur për një përdorues individual, një përshkrim të masave që duhet të merren nga prodhuesi gjatë përshtatjes dhe procesit të prodhimit, që të sigurohet që çdo artikull i PMP-së të jetë në përputhje me llojin e miratuar dhe me kërkesat e zbatueshme thelbësore për sigurinë dhe shëndetin.

Shtojca IV

KONTROLI I BRENDSHËM I PRODHIMIT (Moduli A)

1. Kontrolli i brendshëm i prodhimit është procedura e vlerësimit të konformitetit sipas të cilës prodhuesi përmbush detyrimet e përcaktuara në pikat 2, 3 dhe 4, dhe siguron dhe deklaron me

përgjegjësi të plotë që PMP-të në fjalë përmbushin kërkesat e zbatueshme të këtij Rregulli.

2. Dokumentacioni teknik

Prodhuesi përcakton dokumentacionin teknik të përshkruar në shtojcën III.

3. Prodhimi

Prodhuesi merr të gjitha masat e nevojshme që procesi i prodhimit dhe monitorimi i tij të sigurojnë përputhshmërinë e PMP-ve të prodhuara me dokumentacionin teknik të përmendur në pikën 2 dhe me kërkesat e zbatueshme të këtij Rregulli.

4. Markimi CE dhe deklarata EU e konformitetit

4.1 Prodhuesi vendos markimin CE në çdo PMP të veçantë që plotëson kërkesat e zbatueshme të këtij Rregulli.

4.2 Prodhuesi harton me shkrim një deklaratë EU konformiteti për çdo model PMP-je dhe e mban atë, së bashku me dokumentacionin teknik, në dispozicion të autoriteteve kombëtare, për 10 vjet pas vënies në treg të PMP-së. Deklarata EU e konformitetit identifikon PMP-në për të cilën është hartuar.

Një kopje e deklaratës EU të konformitetit vihet në dispozicion të autoriteteve përkatëse me kërkesë.

5. Përfaqësuesi i autorizuar

Detyrimet e prodhuesit, të përcaktuara në pikën 4, mund të përmbushen nga përfaqësuesi i autorizuar, në emër të tij dhe nën përgjegjësinë e tij, nëse ato janë të specifikuara në aktin e tij të përfaqësimit.

Shtojca V

EKZAMINIMI EU I TIPIT (Moduli B)

1. Ekzaminimi EU i tipit është pjesë e procedurës së vlerësimit të konformitetit, ku një organ i miratuar ekzaminon projektimin teknik të PMP-së dhe verifikon dhe konfirmon që projektimi teknik i PMP-së plotëson kërkesat e këtij Rregulli që zbatohen për të.

2. Ekzaminimi EU i tipit kryhet me anë të vlerësimit të përshtatshmërisë së projektimit teknik të PMP-së, përmes shqyrtimit të dokumentacionit teknik plus ekzaminimit të një mostre, përfaqësuese të prodhimit të parashikuar, të PMP-së së plotë (tipi i prodhimit).

3. Kërkesa për ekzaminimin EU të tipit

Prodhuesi depoziton kërkesën për ekzaminimin EU të tipit pranë një organi të vetëm të miratuar, të zgjedhur prej tij. Kërkesa përmban:

a) emrin dhe adresën e prodhuesit dhe, në rastin kur kërkesa paraqitet nga përfaqësuesi i autorizuar i tij, edhe emrin dhe adresën e tij;

b) një deklaratë me shkrim që e njëjta kërkesë nuk është depozituar te një organ tjetër i miratuar;

c) dokumentacionin teknik të përshkruar në shtojcën III;

d) mostrën (mostrat) e PMP-së, përfaqësuese të prodhimit të parashikuar. Organi i miratuar mund të kërkojë mostra të tjera, nëse është e nevojshme, për të kryer programin e testimit. Për PMP të prodhuara në seri, ku çdo artikull duhet t'i përshtatet një përdoruesi individual, duhet të parashikohen mostra që përfaqësojnë një gamë përdoruesish të ndryshëm dhe për PMP të prodhuara si njësi unike, për të plotësuar nevojat e një përdoruesi individual, duhet të parashikohet një model bazë.

4. Ekzaminimi EU i tipit

Organi i miratuar:

a) shqyrton dokumentacionin teknik për të vlerësuar përshtatshmërinë e projektimit teknik të PMP-së. Për kryerjen e këtij ekzaminimi, pika “j”, e shtojcës III, nuk është nevoja të merret parasysht;

b) për PMP të prodhuara në seri, ku çdo artikull i përshtatet një përdoruesi individual, ekzaminohet përshkrimi i masave për të vlerësuar përshtatshmërinë e tyre;

c) për PMP të prodhuara si një njësi të vetme për t'iu përshtatur një përdoruesi individual, ekzaminohen të gjitha udhëzimet për prodhimin e PMP-së sipas modelit bazë të miratuar, për të vlerësuar përshtatshmërinë e tyre;

d) verifikon që mostra(t) të jetë(në) prodhuar në përputhje me dokumentacionin teknik dhe identifikon elementet që janë projektuar në përputhje me dispozitat e zbatueshme të standardeve përkatëse të harmonizuara, si edhe elementet që janë projektuar në përputhje me specifikime të tjera teknike;

e) kryen ose detyron kryerjen e ekzaminimeve dhe testeve të duhura për të kontrolluar nëse ato zbatohen në mënyrën e duhur, atje ku prodhuesi ka zgjedhur të përdorë zgjidhjet për standardet përkatëse të harmonizuara;

f) kryen ose detyron kryerjen e ekzaminimeve dhe testeve të duhura për të kontrolluar nëse

zgjidhjet e ndërmarra nga prodhuesi, sidomos ato në specifikime të tjera teknike të zbatuara, plotësojnë kërkesat thelbësore përkatëse të sigurisë dhe shëndetit, dhe zbatohen në mënyrën e duhur, kur nuk janë zbatuar zgjidhjet në standardet përkatëse të harmonizuara.

5. Raport vlerësimi

Organi i miratuar harton një raport vlerësimi që regjistron veprimtaritë e ndërmarra, në përputhje me pikën 4, dhe rezultatet e tyre. Organi i miratuar, pa cenuar detyrimet e tij kundrejt autoritetit miratues e nxjerr përmbajtjen e atij raporti, pjesërisht ose plotësisht, vetëm me miratimin e prodhuesit.

6. Certifikata e ekzaminimit EU të tipit

6.1 Kur tipi plotëson kërkesat e zbatueshme thelbësore për sigurinë dhe shëndetin, organi i miratuar i lëshon prodhuesit një certifikatë të ekzaminimit EU të tipit.

Periodha e vlefshmërisë së një certifikate të sapo lëshuar dhe, sipas rrethanave, e një certifikate të rinovuar nuk do të kalojë pesë vjet.

6.2 Certifikata e ekzaminimit EU të tipit përmban, të paktën, informacionin e mëposhtëm:

a) emrin dhe numrin e identifikimit të organit të miratuar;

b) emrin dhe adresën e prodhuesit dhe, në rastin kur kërkesa paraqitet nga përfaqësuesi i autorizuar, emrin dhe adresën e këtij të fundit;

c) identifikimin e PMP-së që mbulon certifikata (numri i tipit);

d) një deklaratë që tipi i PMP-së është në përputhje me kërkesat e zbatueshme thelbësore për sigurinë dhe shëndetin;

e) nëse standardet e harmonizuara janë zbatuar plotësisht ose pjesërisht, referencat e këtyre standardeve ose pjesëve të tyre;

f) nëse janë zbatuar specifikime të tjera teknike, referencat e tyre;

g) sipas rrethanave, niveli (nivelet e) i performancës ose klasa e mbrojtjes së PMP-së;

h) për PMP të prodhuara si një njësi të vetme për t'iu përshtatur një përdoruesi individual, masën e variacioneve të lejueshme të parametrave përkatëse, sipas modelit bazë të miratuar;

i) datën e lëshimit, datën e skadimit dhe, sipas rrethanave, datën (datat) e rinovimit;

j) çdo kusht që i bashkëngjitet lëshimit të certifikatës;

k) për PMP të kategorisë III, një deklaratë që certifikata do të përdoret vetëm në përputhje me një nga procedurat e vlerësimit të konformitetit, të përmendur në pikën “c”, të nenit 19.

6.3 Certifikata e ekzaminimit EU të tipit mund të ketë një ose disa anekse të bashkëngjitura.

6.4 Nëse lloji nuk i përmbush kërkesat e zbatueshme thelbësore për sigurinë dhe shëndetin, organi i miratuar refuzon lëshimin e një certifikate të ekzaminimit EU të tipit dhe informon kërkuuesin, sipas rrethanave, duke dhënë arsye të detajuara për refuzimin.

7. Rishikimi i certifikatës së ekzaminimit EU të tipit

7.1 Organi i miratuar mbahet i informuar për çdo ndryshim, në situatën e njohur përgjithësisht, e cila tregon se tipi i miratuar nuk mund të plotësojë më kërkesat e zbatueshme thelbësore për sigurinë dhe shëndetin, dhe përcakton nëse këto ndryshime kërkojnë hetim të mëtejshëm. Nëse ndodh kështu, organi i miratuar njofton përkatësisht prodhuesin.

7.2 Prodhuesi njofton organin e miratuar që ka dokumentacionin teknik, në lidhje me certifikatën e ekzaminimit EU të tipit, për të gjitha ndryshimet në tipin e miratuar dhe të gjitha ndryshimet e dokumentacionit teknik, të cilat mund të ndikojnë te konformiteti i PMP-së me kërkesat e zbatueshme thelbësore për sigurinë dhe shëndetin ose kushtet për vlefshmërinë e asaj certifikate. Këto modifikime kërkojnë miratim shtesë në formën e një shtese të certifikatës fillestare e ekzaminimit EU të tipit.

7.3 Prodhuesi sigurohet që PMP-ja të vazhdojë të përmbushë kërkesat e zbatueshme thelbësore për sigurinë dhe shëndetin nisur nga situata aktuale.

7.4 Prodhuesi i kërkon organit të miratuar që të rishikojë certifikatën e ekzaminimit EU të tipit ose:

a) në rastin e një ndryshimi të tipit të miratuar, të përmendur në pikën 7.2;

b) në rastin e një ndryshimi të situatës aktuale, të përmendur në pikën 7.3;

c) të paktën, përpara datës së skadimit të certifikatës.

Për të lejuar organin e miratuar që të përmbushë detyrat e tij, prodhuesi e dorëzon kërkesën e tij jo më vonë se 12 muaj dhe jo më përpara se 6 muaj nga data e skadimit të certifikatës EU të ekzaminimit të tipit.

7.5 Organi i miratuar ekzaminon tipin e PMP-së dhe, sipas nevojës, nisur nga ndryshimet e kryera,

bën testet përkatëse që të sigurohet se tipi i miratuar vazhdon të përmbushë kërkesat e zbatueshme thelbësore për sigurinë dhe shëndetin. Nëse organi i miratuar është i bindur që tipi i miratuar vazhdon të plotësojë kërkesat e zbatueshme për sigurinë dhe shëndetin, ai e rinovon certifikatën e ekzaminimit EU të tipit. Organi i miratuar sigurohet që procedura e rishikimit të finalizohet përpara datës së skadimit të certifikatës së ekzaminimit EU të tipit.

7.6 Nëse nuk plotësohen kushtet e përmendura në pikat “a” dhe “b”, të pikës 7.4, zbatohet një procedurë e thjeshtuar rishikimi. Prodhuesi i jep organit të miratuar, si më poshtë:

a) emrin dhe adresën e tij dhe të dhëna që identifikojnë certifikatën në fjalë të ekzaminimit EU të tipit;

b) konfirmim që nuk ka pasur modifikim të tipit të miratuar, të përmendur në pikën 7.2, sidomos materiale, nënkomponentë ose nënelemente, as të standardeve përkatëse të miratuara apo specifikimeve të tjera teknike të zbatuara;

c) konfirmim që nuk ka pasur ndryshim në situatën aktuale, të përmendur në pikën 7.3;

d) kur nuk janë dhënë tashmë, kopje të vizatimeve dhe fotografive të produktit aktual, markim të produktit dhe informacion që jepet nga prodhuesit; dhe

e) për produktet e kategorisë III, kur nuk janë në dispozicion të organit të miratuar, informacion për rezultatet e kontrolleve të mbikëqyrura të produktit në intervale rastësore, të kryera në përputhje me shtojcën VII, ose për rezultatet e kontrolleve të sistemit të tij të cilësisë, të kryer në përputhje me shtojcën VIII.

Kur organi i miratuar ka konfirmuar që nuk ka ndodhur asnjë ndryshim i tipit të miratuar, të përmendur në pikën 7.2, dhe ndryshim në situatën aktuale, të përmendur në pikën 7.3, zbatohet procedura e thjeshtuar e rishikimit dhe nuk kryhen ekzaminimet dhe testet e përmendura në pikën 7.5. Në këto raste, organi i miratuar rishikon certifikatën e ekzaminimit EU të tipit.

Kostot, në lidhje me atë rishikim, janë proporcionale me barrën administrative të procedurës së thjeshtuar.

Nëse organi i miratuar konstaton që ka ndodhur një ndryshim në situatën aktuale, të përmendur në pikën 7.3, do të zbatohet procedura e përcaktuar në pikën 7.5.

7.7 Nëse, pas rishikimit, organi i miratuar arrin në përfundimin që certifikata e ekzaminimit EU të tipit nuk është më e vlefshme, organi e anulon dhe prodhuesi ndalon vendosjen në treg të PMP-së në fjalë.

8. Çdo organ i miratuar njofton autoritetin miratues, në lidhje me certifikatat e ekzaminimit EU të tipit, dhe/ose shtesa të tyre, të cilat i ka lëshuar ose i ka tërhequr dhe, rregullisht ose me kërkesë, vë në dispozicion të autoritetit miratues listën e këtyre certifikatave dhe/ose shtesave të tyre të refuzuara, të pezulluara ose përndryshe të kufizuara.

Çdo organ i miratuar njofton organet e tjera të miratuara, në lidhje me certifikatat e ekzaminimit EU të tipit dhe/ose çdo shtesë që ka refuzuar, tërhequr, pezulluar, ose ndryshe kufizuar dhe, me kërkesë, në lidhje me këto certifikata dhe/ose shtesa të tyre që i ka lëshuar.

Organi i miratuar mban një kopje të certifikatës së ekzaminimit EU të tipit, shtesave dhe anekseve, si edhe të dosjes teknike që përmban dokumentacionin e paraqitur nga prodhuesi, deri në mbarimin e vlefshmërisë së asaj certifikate.

9. Prodhuesi mban një kopje të certifikatës së ekzaminimit EU të tipit, anekseve dhe shtesave të saj, së bashku me dokumentacionin teknik në dispozicion të autoriteteve kombëtare, për 10 vjet pas vënies në treg të PMP-së.

10. Përfaqësuesi i autorizuar i prodhuesit mund të depozitojë kërkesën, e përmendur në pikën 3, dhe të përmbushë detyrimet e përcaktuara në pikat 7.2 dhe 9, nëse ato janë të specifikuara në aktin e tij të përfaqësimit.

Shtojca VI

KONFORMITETI ME TIPIN BAZUAR NË KONTROLLIN E BRENDSHËM TË PRODHIMIT (Moduli C)

1. Konformiteti me tipin bazuar në kontrollin e brendshëm të prodhimit është pjesë e procedurës së vlerësimit të konformitetit, sipas të cilës prodhuesi përmbush detyrimet e përcaktuara në pikat 2 dhe 3, dhe siguron, dhe deklaron me përgjegjësi të plotë që PMP-të në fjalë janë në përputhje me tipin e përshkruar në certifikatën e

ekzaminimit EU të tipit dhe plotësojnë kërkesat e këtij Rregulli.

2. Prodhimi

Prodhuesi merr të gjitha masat e nevojshme që procesi i prodhimit dhe monitorimi i tij të sigurojnë konformitetin e PMP-ve të prodhuara me tipin e përshkruar në certifikatën e ekzaminimit EU të tipit dhe me kërkesat e zbatueshme të këtij Rregulli.

3. Markimi CE dhe deklarata EU e konformitetit

3.1 Prodhuesi vendos markimin CE në çdo PMP të veçantë, që është në konformitet me tipin e përshkruar në certifikatën e ekzaminimit EU të tipit, dhe përmbush kërkesat e zbatueshme të këtij Rregulli.

3.2 Prodhuesi harton me shkrin një deklaratë EU konformiteti për çdo model PMP-je dhe e mban në dispozicion të autoriteteve kombëtare për 10 vjet pas vënies në treg të PMP-së. Deklarata EU e konformitetit identifikon PMP-në për të cilën është hartuar.

Një kopje e deklaratës EU të konformitetit vihet në dispozicion të autoriteteve përkatëse me kërkesë.

4. Përfaqësuesi i autorizuar

Detyrimet e prodhuesit, të përcaktuara në pikën 3, mund të përmbushen nga përfaqësuesi i autorizuar, në emër të tij dhe nën përgjegjësinë e tij, nëse ato janë të specifikuara në aktin e tij të përfaqësimit.

Shtojca VII

KONFORMITETI ME TIPIN BAZUAR NË KONTROLLIN E BRENDSHËM TË PRODHIMIT PLUS KONTROLLE TË MBIKËQYRURA TË PRODUKTTIT NË INTERVALE RASTËSORE (Moduli C2)

1. Konformiteti me tipin, bazuar në kontrollin e brendshëm të prodhimit plus kontrollin e mbikëqyrur të produktit, në intervale rastësore, është pjesë e procedurës së vlerësimit të konformitetit sipas të cilës prodhuesi përmbush detyrimet e përcaktuara në pikat 2, 3, 5.2 dhe 6, dhe siguron dhe deklaron me përgjegjësi të plotë që PMP-ja, e cila është objekt i dispozitave të pikës 4, është në konformitet me tipin e përshkruar në certifikatën e ekzaminimit EU të tipit dhe plotëson kërkesat e zbatueshme të këtij Rregulli.

2. Prodhimi

Prodhuesi merr të gjitha masat e nevojshme që procesi i prodhimit dhe monitorimi i tij të sigurojnë homogjenitetin e prodhimit dhe konformitetin e PMP-ve të prodhuara, tipin e përshkruar në certifikatën e ekzaminimit EU të tipit, dhe me kërkesat e zbatueshme të këtij Rregulli.

3. Kërkesa për kontrolle të mbikëqyrura të produktit në intervale rastësore

Përpara se PMP-ja të vendoset në treg, prodhuesi depoziton kërkesë për kontrolle të mbikëqyrura të produktit në intervale rastësore, pranë një organi të vetëm të miratuar të zgjedhur prej tij.

Kërkesa përmban sa më poshtë:

a) emrin dhe adresën e prodhuesit dhe, në rastin kur kërkesa paraqitet nga përfaqësuesi i autorizuar i tij, edhe emrin dhe adresën e tij;

b) një deklaratë me shkrim që e njëjta kërkesë nuk është depozituar te një organ tjetër i miratuar;

c) identifikimin e PMP-së për të cilën bëhet fjalë.

Kur organi i miratuar, i zgjedhur, nuk është organi që ka kryer ekzaminimin EU të tipit, kërkesa do të përmbajë sa më poshtë:

a) dokumentacionin teknik të përshkruar në shtojcën III;

b) një kopje të certifikatës së ekzaminimit EU të tipit.

4. Kontrolle të produktit

4.1 Organi i miratuar kryen kontrolle të produktit, për të verifikuar homogjenitetin e prodhimit dhe konformitetin e PMP-së me tipin e përshkruar në certifikatën e ekzaminimi EU të tipit dhe me kërkesat e zbatueshme thelbësore, për sigurinë dhe shëndetin.

4.2 Kontrolle të produktit kryhen të paktën një herë në vit, në intervale rastësore të përcaktuara nga organi i miratuar. Kontrollat e para të produktit do të kryhen jo më shumë se një vit pas datës së lëshimit të certifikatës së ekzaminimit EU të tipit.

4.3 Një mostër statistikore, e përshtatshme, e PMP-së së prodhuar, përzgjidhet nga organi i miratuar në një vend të dakordësuar ndërmjet organit të miratuar dhe prodhuesit. Të gjithë artikujt e PMP-së së mostrës ekzaminohen dhe kryhen testet e duhura, të përcaktuara në standardin (standartet) përkatëse të harmonizuara dhe/ose testet ekuivalente, të përcaktuara në specifikime të tjera teknike, për të verifikuar

konformitetin me tipin e miratuar të përshkruar në certifikatën e ekzaminimit EU të tipit dhe me kërkesat e zbatueshme thelbësore për sigurinë dhe shëndetin.

4.4 Nëse organi i miratuar, i përmendur në pikën 3, nuk është organi që ka lëshuar certifikatën e ekzaminimit EU të tipit, ai do të kontaktojë atë organ në rastin e vështirësive, në lidhje me vlerësimin e konformitetit të mostrës.

4.5 Procedura e pranimit të mostrës, që do të zbatohet, synon të përcaktojë nëse procesi i prodhimit siguron homogjenitetin e prodhimit dhe vepron brenda kufijve të pranueshëm, me qëllim që të sigurohet konformiteti i PMP-së.

4.6 Nëse ekzaminimi dhe testimi tregojnë që prodhimi nuk është homogjen, ose që PMP-ja nuk është në përputhje me tipin e përshkruar në certifikatën e ekzaminimi EU të tipit ose me kërkesat e zbatueshme thelbësore për sigurinë dhe shëndetin, organi i miratuar merr masat e duhura për defektin (defektet) e regjistruar dhe informon për to autoritetin miratues.

5. Raport testimi

5.1 Organi i miratuar i jep prodhuesit një raport testimi.

5.2 Prodhuesi mban raportin e testimit në dispozicion të autoriteteve kombëtare për 10 vjet pas vënies në treg të PMP-së.

5.3 Prodhuesi, nën përgjegjësinë e organit të miratuar, vendos numrin e identifikimit të organit të miratuar gjatë procesit të prodhimit.

6. Markimi CE dhe deklarata EU e konformitetit

6.1 Prodhuesi vendos markimin CE dhe, nën përgjegjësinë e organit të miratuar, të përmendur në pikën 3, numrin e identifikimit të këtij të fundit në çdo artikull individual të PMP-së, që është në konformitet me tipin e përshkruar në certifikatën e ekzaminimit EU të tipit dhe që plotëson kërkesat e zbatueshme të këtij Rregulli.

6.2 Prodhuesi harton me shkrim një deklaratë EU konformiteti për çdo model PMP-je dhe e mban në dispozicion të autoriteteve kombëtare, për 10 vjet pas vënies në treg të PMP-së. Deklarata EU e konformitetit identifikon modelin e PMP-së për të cilin është hartuar.

Një kopje e deklaratës EU të konformitetit vihet në dispozicion të autoriteteve përkatëse me kërkesë.

7. Përfaqësuesi i autorizuar

Detyrimet e prodhuesit mund të përmbushen nga përfaqësuesi i autorizuar, në emër të tij dhe nën përgjegjësinë e tij, nëse ato janë të specifikuara në aktin e tij të përfaqësimit. Një përfaqësues i autorizuar nuk mund të përmbushë detyrimet e prodhuesit të përcaktuara në pikën 2.

Shtojca VIII

KONFORMITETI ME TIPIN BAZUAR NË SIGURINË E CILËSISË SË PROCESIT TË PRODHIMIT (Moduli D)

1. Konformiteti me tipin, bazuar në sigurimin e cilësisë së procesit të prodhimit, është pjesë e procedurës së vlerësimit të konformitetit sipas të cilës prodhuesi përmbush detyrimet e përcaktuara në pikat 2, 5 dhe 6, dhe siguron dhe deklaron me përgjegjësi ekskluzive që PMP-të në fjalë janë në përputhje me tipin e përshkruar në certifikatën e ekzaminimit EU të tipit dhe plotësojnë kërkesat e këtij Rregulli.

2. Prodhimi

Prodhuesi përdor një sistem të miratuar të cilësisë për prodhimin, inspektimin e produktit final dhe testimin e PMP-së në fjalë, të specifikuara në pikën 3, dhe i nënshtrohet mbikëqyrjes së specifikuar në pikën 4.

3. Sistemi i cilësisë

3.1 Prodhuesi depoziton kërkesën për vlerësimin e sistemit të tij të cilësisë pranë një organi të vetëm të miratuar, të zgjedhur prej tij.

Kërkesa përmban:

a) emrin dhe adresën e prodhuesit dhe, në rastin kur kërkesa paraqitet nga përfaqësuesi i autorizuar i tij, edhe emrin dhe adresën e tij;

b) adresën e ambienteve të prodhuesit ku mund të kryhen kontrole;

c) një deklaratë me shkrim që e njëjta kërkesë nuk është depozituar te një organ tjetër i miratuar;

d) identifikimin e PMP-së për të cilën bëhet fjalë;

e) dokumentacionin në lidhje me sistemin e cilësisë.

Nëse organi i miratuar i zgjedhur nuk është organi që ka kryer ekzaminimin EU të tipit, kërkesa do të përfshijë sa më poshtë:

a) dokumentacionin teknik të PMP-s së përshkruar në shtojcën III;

b) një kopje e certifikatës së ekzaminimit EU të tipit.

3.2 Sistemi i cilësisë siguron që PMP-ja të jetë në konformitet me tipin e përshkruar në certifikatën e ekzaminimit EU të tipit, si edhe me kërkesat e zbatueshme të këtij Rregulli.

Të gjitha elementet, kërkesat dhe dispozitat e miratuara nga prodhuesi dokumentohen sistematikisht dhe rregullisht në formën e politikave, procedurave dhe udhëzimeve me shkrim. Dokumentacioni i sistemit të cilësisë lejon interpretimin konsistent të programeve të cilësisë, planeve, manualeve dhe të dhënave.

Dokumentacioni për sistemin e cilësisë në veçanti përmban:

a) objektivat e cilësisë dhe strukturën organizative, përgjegjësitë dhe kompetencat e menaxhimit lidhur me cilësinë e produktit;

b) teknikat përkatëse të prodhimit, kontrollit të cilësisë dhe sigurisë së cilësisë, proceset dhe masat sistematike që duhet të përdoren;

c) ekzaminimet dhe testet që duhet të kryhen përpara, gjatë dhe pas prodhimit, si dhe shpeshtinë e realizimit të tyre;

d) të dhënat e cilësisë si raportet e inspektimit dhe të dhënat e testeve dhe kalibrimeve, raporte të kualifikimit për stafin përkatës, etj.;

e) mjetet e monitorimit të arritjes së cilësisë së kërkuar të produktit dhe funksionimin efektiv të sistemit të cilësisë.

3.3 Organi i miratuar vlerëson sistemin e cilësisë për të përcaktuar nëse ai plotëson kërkesat e dhëna në pikën 3.2.

Ai prezumon konformitetin me këto kërkesa, lidhur me elementet e sistemit të cilësisë, që përputhen me specifikimet përkatëse të standardit të harmonizuar.

Përveç përvojës në sistemet e menaxhimit të cilësisë, ekipi i auditimit ka të paktën një anëtar me përvojë vlerësimi në fushën e PMP-ve dhe teknologjinë përkatëse, dhe njohuri për kërkesat e zbatueshme për sigurinë dhe shëndetin. Auditimi përfshin një vizitë vlerësimi në ambientet e prodhuesit. Ekipi i auditimit rishikon dokumentacionin teknik të PMP-së, të përmendur në pikën 3.1(e), për të verifikuar aftësinë e prodhuesit, për të identifikuar kërkesat e zbatueshme thelbësore për sigurinë dhe shëndetin, dhe për të kryer ekzaminimet e nevojshme, me

qëllim sigurimin e konformitetit të PMP-së me këto kërkesa.

Rezultati i atij vlerësimi i njoftohet prodhuesit. Njoftimi përmban konkluzionet e auditimit dhe vendimin e arsyetuar të vlerësimit.

3.4 Prodhuesi merr përsipër përmbushjen e detyrimeve që lindin nga sistemi i cilësisë së miratuar dhe mirëmbajtjen e tij me qëllim që të mbetet i duhur dhe efikas.

3.5 Prodhuesi mban të informuar organin e miratuar, që ka miratuar sistemin e cilësisë, për çdo ndryshim të synuar në sistemin e cilësisë.

Organi i miratuar vlerëson çdo ndryshim të propozuar dhe vendos nëse sistemi i ndryshuar i cilësisë do të vazhdojë të plotësojë kërkesat e përmendura në pikën 3.2 ose nëse nevojitet një rivlerësim.

Ai njofton prodhuesin për vendimin e tij. Njoftimi përmban konkluzionet e ekzaminimit dhe vendimin e arsyetuar të vlerësimit.

3.6 Organi i miratuar autorizon prodhuesin të vendosë numrin e identifikimit të organit të miratuar te çdo artikull i veçantë i PMP-së, që është në konformitet me tipin e përshkruar në certifikatën e ekzaminimit EU të tipit dhe plotëson kërkesat e zbatueshme të këtij Rregulli.

4. Mbikëqyrja nën përgjegjësinë e organit të miratuar

4.1 Qëllimi i mbikëqyrjes është të sigurojë që prodhuesi të përmbushë rregullisht detyrimet që rrjedhin nga sistemi i miratuar i cilësisë.

4.2 Prodhuesi, për qëllime vlerësimi, e lejon organin e miratuar të hyjë te vendet e prodhimit, inspektimit, testimit dhe magazinimit, si edhe i jep atij të gjithë informacionin e nevojshëm, në veçanti:

a) dokumentacionin e sistemit të cilësisë;

b) të dhënat e cilësisë, si raportet e inspektimit dhe të dhënat e testeve dhe kalibrimeve, raporte të kualifikimit të stafit përkatës.

4.3 Organi i miratuar kryen kontrolle të rregullta, të paktën një në vit, për t'u siguruar që prodhuesi mirëmban dhe zbaton sistemin e cilësisë dhe i jep prodhuesit një raport auditimi.

4.4 Gjithashtu, organi i miratuar mund të kryejë vizita të papritura te prodhuesi. Gjatë këtyre vizitave, organi i miratuar, nëse është e nevojshme, mund të kryejë ekzaminime ose teste të PMP-së, ose të detyrojë kryerjen e tyre, për të verifikuar funksionimin korrekt të sistemit të cilësisë. Organi i

miratuar i jep prodhuesit një raport mbi vizitën dhe, kur janë kryer testime, një raport të testit.

5. Markimi CE dhe deklarata EU e konformitetit

5.1 Prodhuesi vendos markimin CE dhe, nën përgjegjësinë e organit të miratuar, të përmendur në pikën 3.1, numrin e identifikimit të këtij të fundit në çdo artikull individual të PMP-së, që është në konformitet me tipin e përshkruar në certifikatën e ekzaminimit EU të tipit dhe që plotëson kërkesat e zbatueshme të këtij Rregulli.

5.2 Prodhuesi harton me shkrim një deklaratë EU konformiteti për çdo model PMP-je dhe e mban në dispozicion të autoriteteve kombëtare, për 10 vjet pas vënies në treg të PMP-së. Deklarata EU e konformitetit identifikon modelin e PMP-së për të cilin është hartuar.

Një kopje e deklaratës EU të konformitetit vihet në dispozicion të autoriteteve përkatëse me kërkesë.

6. Prodhuesi, për një periudhë 10 vjet pas vënies në treg të PMP-së, vendos në dispozicion të autoriteteve kombëtare:

a) dokumentacionin e përmendur në pikën 3.1;

b) informacionin në lidhje me ndryshimin e përmendur në pikën 3.5, të miratuar;

c) vendimet dhe raportet e organit të miratuar të përmendura në pikat 3.5, 4.3 dhe 4.4.

7. Çdo organ i miratuar informon autoritetin miratues për miratimet e sistemit të cilësisë, të lëshuara ose të tërhequra dhe, rregullisht ose me kërkesë, vë në dispozicion të autoritetit miratues listën e miratimeve të sistemit të cilësisë, të refuzuara, të pezulluara ose përndryshe të kufizuara.

Organi i miratuar informon organet e tjera të miratuara për miratimet e sistemeve të cilësisë që ka refuzuar, pezulluar, tërhequr ose përndryshe kufizuar, dhe me kërkesë, për miratime të sistemit të cilësisë që ka dhënë.

8. Përfaqësuesi i autorizuar

Detyrimet e prodhuesit, të përcaktuara në pikat 3.1, 3.5, 5 dhe 6, mund të përmbushen nga përfaqësuesi i autorizuar, në emër të tij dhe nën përgjegjësinë e tij, nëse ato janë të specifikuara në aktin e tij të përfaqësimit.

Shtojca IX

DEKLARATA EU E KONFORMITETIT
NR⁵⁴...

1. PMP (numri i produktit, tipit, grupit apo serisë):

2. Emri dhe adresa e prodhuesit dhe, sipas rastit, përfaqësuesit të tij të autorizuar:

3. Kjo deklaratë konformiteti lëshohet nën përgjegjësinë e plotë të prodhuesit:

4. Objekti i deklaratës (identifikimi i PMP-së që mundëson gjurmueshmëri; kur është e nevojshme për identifikimin e PMP-së, mund të përfshihet një imazh me ngjyra):

5. Objekti i deklaratës, së përshkruar në pikën 4, është në përputhje me legjislacionin përkatës në fuqi:

...

6. Referencat për standardet e harmonizuara të përdorura, përfshirë datën e standardit, ose referencat për specifikime të tjera teknike, përfshirë datën e specifikimit, në lidhje me të cilat deklarohet konformiteti:

7. Sipas rastit, organ i miratuar(emri, numri)....ka kryer ekzaminimin EU të tipit (moduli B) dhe ka lëshuar certifikatën EU të ekzaminimit të tipit... (referencë për atë certifikatë).

8. Sipas rastit, PMP-ja është objekt i procedurës së vlerësimit të konformitetit(ose konformitetit të tipit, bazuar në kontrollin e brendshëm të prodhimit plus kontroll i mbikëqyrur i produktit në intervale rastësore (moduli C2), ose konformitetit të tipit bazuar në sigurinë e cilësisë së procesit të prodhimit (moduli D)... nën mbikëqyrjen e organit të miratuar(emri, numri)).

9. Informacion shtesë:

nënshkruar për dhe në emër të:

... (vendi dhe data e lëshimit):

(emri, funksioni) (nënshkrimi):

⁵⁴ Prodhuksi sipas dëshirës mund t'i vendosë një numër deklaratës së konformitetit.

LISTA E STANDARDEVE TË HARMONIZUARA
Rregullorja (BE) 2016/425, mbi Pajisjet Mbrojtëse Personale (PMP)

Nr.	Referenca dhe titulli i standardit të harmonizuar (dhe dokumenti i referencës)	Titulli i standardit në shqip	Viti i adoptimit si SSH	Mënyra e adoptimit (me faqe të parë FP ose me përkthim të plotë PP)
1	EN 343:2019 <i>Protective clothing – Protection against</i>	SSH EN 343:2019 Veshje mbrojtëse - Mbrojtja nga shiu.	2019	FP
2	EN 358:2018 <i>Personal protective equipment for work positioning and prevention of falls from a height - Belts and lanyards for work positioning or restraint</i>	SSH EN 358:2018 Pajisje mbrojtëse personale për pozicionim gjate punës dhe për parandalimin e rënies nga lartësia - Rripat dhe litarët e kontrollit për pozicionimin gjate punës.	2019	FP
3	EN 388:2016+A1:2018 <i>Protective gloves against mechanical risks</i>	SSH EN 388:2016+A1:2018 Doreza mbrojtëse ndaj rreziqeve mekanike.	2019	FP
4	EN 510:2019 <i>Specification for protective clothing for use where there is a risk of entanglement with moving parts</i>	SSH EN 510:2019 Specifikimi për veshjet mbrojtëse për përdorim kur ekziston rreziku i prerjes nga pjesët e lëvizshme.	2020	FP
5	EN 893:2019 <i>Mountaineering equipment - Crampons - Safety requirements and test methods</i>	SSH EN 893:2019 Pajisjet për ngjitje në mal - Paftat me thumba - Kërkesat e sigurisë dhe metodat e provës.	2020	FP
6	EN 943-1:2015+A1:2019 <i>Protective clothing against dangerous solid, liquid and gaseous chemicals, including liquid and solid aerosols - Part 1: Performance requirements for Type 1 (gas-tight) chemical protective suits</i>	SSH EN 943-1:2015+A1:2019 Veshje mbrojtëse kundër produkteve të dëmshme kimike të ngurta, të lëngshme dhe të gazta, përfshirë aerosolët e lëngshëm dhe grimcat e ngurta - Pjesa 1: Kërkesa e performancës për veshjet mbrojtëse të ngushta ndaj gazit (të tipit 1) për mbrojtje kimike hermetike.	2019	FP
7	EN 943-2:2019 <i>Protective clothing against dangerous solid, liquid and gaseous chemicals, including liquid and solid aerosols – Part 2: Performance requirements for Type 1 (gas-tight) chemical protective suits for emergency teams (ET)</i>	SSH EN 943-2:2019 Veshje mbrojtëse kundër produkteve të dëmshme kimike të ngurta, të lëngshme dhe të gazta, përfshirë aerosolët e lëngshëm dhe grimcat e ngurta - Pjesa 2: Kërkesat e performancës për veshjet mbrojtëse për mbrojtjen kimike hermetike ndaj gazit (tipi 1) të cilat përdoren nga ekipet e emergjencës (ET).	2019	FP
8	EN 1073-1:2016+A1:2018 <i>Protective clothing against solid airborne particles including radioactive contamination – Part 1: Requirements and test methods for compressed air line ventilated protective clothing, protecting the body and the respiratory tract</i>	SSH EN 1073-1:2016+A1:2018 Veshje mbrojtëse kundër grimcave të përqendruara në ajër duke përfshirë ndotjen radioaktive - Pjesa 1: Kërkesat dhe metoda prove për veshjet mbrojtëse me ajrosje (ventilim) për mbrojtjen e trupit dhe rrugëve të frymëmarrjes.	2019	FP
9	EN ISO 10819:2013 <i>Mechanical vibration and shock - Hand-arm</i>	SSH EN ISO 10819:2013 Vibracioni dhe goditja mekanike -	2014	FP

	<i>vibration - Measurement and evaluation of the vibration transmissibility of gloves at the palm of the hand (ISO 10819:2013)</i>	Vibracioni dorë-krah - Metoda për matjen dhe vlerësimin e transferueshmërisë së vibrimit nëpërmjet dorashkave në shuplakat.		
10	EN ISO 10819:2013/A1:2019	SSH EN ISO 10819:2013/A1:2019	2019	FP
11	EN ISO 11393-2:2019 <i>Protective clothing for users of hand-held chainsaws - Part 2: Performance requirements and test methods for leg protectors (ISO 11393-2:2018)</i>	SSH EN ISO 11393-2:2019 Veshje mbrojtëse për përdoruesit e sharrave me zinxhir të cilat mbahen në dorë - Pjesa 2: Kërkesat e performancës dhe metodat e provës për mbrojtëset e këmbës (ISO 11393-2:2018).	2020	FP
12	EN ISO 11393-4:2019 <i>Protective clothing for users of hand-held chainsaws - Part 4: Performance requirements and test methods for protective gloves (ISO 11393-4:2018)</i>	SSH EN ISO 11393-4:2019 Veshje mbrojtëse për përdoruesit e sharrave me zinxhir të cilat mbahen në dorë - Pjesa 4: Kërkesat e performancës dhe metodat e provës për dorezat mbrojtëse (ISO 11393-4:2018).	2020	FP
13	EN ISO 11393-5: 2019 <i>Protective clothing for users of hand-held chainsaws – Part 5: Performance requirements and test methods for protective gaiters (ISO 11393-5:2018)</i>	SSH EN ISO 11393-5:2019 Veshje mbrojtëse për përdoruesit e sharrave me zinxhir të cilat mbahen në dorë - Pjesa 5: Kërkesat e performancës dhe metodat e provës për këpucët me qafa pa lidhëse (ISO 11393-5:2018).	2020	FP
14	EN ISO 11393-6:2019 <i>Protective clothing for users of hand-held chainsaws – Part 6: Performance requirements and test methods for upper body protectors (ISO 11393-6:2018)</i>	SSH EN ISO 11393-6:2019 Veshje mbrojtëse për përdoruesit e sharrave me zinxhir të cilat mbahen në dorë - Pjesa 6: Kërkesat e performancës dhe metodat e provës për mbrojtëset e sipërme të trupit (ISO 11393-6:2018).	2020	FP
15	EN 12277:2015+A1:2018 <i>Mountaineering equipment – Harnesses – Safety requirements and test methods</i>	SSH EN 12277:2015+A1:2018 Pajisje mbrojtëse të rrugëve të frymëmarrjes - Valvulat e bombolave të gazit - Pjesa 1: Bashkues i filetuar për shtagën bashkuese.	2021	FP
16	EN 13832-2:2018 <i>Footwear protecting against chemicals - Part 2: Requirements for limited contact with chemicals</i>	SSH EN 13832-2:2018 Këpucë mbrojtëse kundër produkteve kimike - Pjesa 2: Kërkesat për kontakt të kufizuar me produktet kimike.	2019	FP
17	EN 13832-3:2018 <i>Footwear protecting against chemicals - Part 3: Requirements for prolonged contact with chemicals</i>	SSH EN 13832-3:2018 Këpucë mbrojtëse kundër produkteve kimike - Pjesa 3: Kërkesat për kontakt të zgjatur me produkte kimike.	2019	FP
18	EN 14458:2018 <i>Personal eye-equipment - High performance visors intended only for use with protective helmets</i>	SSH EN 14458:2018 Pajisje personale për mbrojtjen e syrit - Maska për përdorim vetëm me helmeta mbrojtëse me performancë të lartë.	2019	FP
19	EN 14594:2018	SSH EN 14594:2018	2019	FP

	<i>Respiratory protective devices - Continuous flow compressed air line breathing devices - Requirements, testing and marking</i>	Pajisje mbrojtëse respiratore - Pajisje të frymëmarrjes të ngjeshur me ajër me rrjedhje të vazhdueshme - Kërkesat, testimi dhe shënjimi.		
20	EN 50321-1:2018 <i>Live working - Footwear for electrical protection - Insulating footwear and overboots</i>	SSH EN 50321-1:2018 Punime nën tension - Këpucë për mbrojtje elektrike - Këpucë dhe mburoja izoluese.	2018	FP
21	EN 50321-1:2018/AC:2018-08	SSH EN 50321-1:2018/AC:2018	2019	FP
22	EN 1149-5:2018 <i>Protective clothing - Electrostatic properties - Part 5: Material performance and design requirements</i>	SSH EN 1149-5:2018 Veshje mbrojtëse - Vetitë elektrostاتيke - Pjesa 5: Performanca e materialit dhe kërkesat e projektimit.	2019	FP
23	EN 17092-2:2020 <i>Protective garments for motorcycle riders - Part 2: Class AAA garments - Requirements</i>	SSH EN 17092-2:2020 Veshje mbrojtëse për motoçiklistët - Pjesa 2: Veshje mbrojtëse të klasit AAA - Kërkesat.	2020	FP
24	EN 17092-3:2020 <i>Protective garments for motorcycle riders - Part 3: Class AA garments - Requirements</i>	SSH EN 17092-3:2020 Veshje mbrojtëse për motoçiklistët - Pjesa 3: Veshje të klasit AA - Kërkesat.	2020	FP
25	EN 17092-4:2020 <i>Protective garments for motorcycle riders - Part 4: Class A garments - Requirements</i>	SSH EN 17092-4:2020 Veshje mbrojtëse për motoçiklistët - Pjesa 4: Veshje të klasit A - Kërkesat.	2020	FP
26	EN 17092-5:2020 <i>Protective garments for motorcycle riders - Part 5: Class B garments - Requirements</i>	SSH EN 17092-5:2020 Veshje mbrojtëse për motoçiklistët - Pjesa 5: Veshje të klasit B - Kërkesat.	2020	FP
27	EN 17092-6:2020 <i>Protective garments for motorcycle riders - Part 6: Class C garments - Requirements</i>	SSH EN 17092-6:2020 Veshje mbrojtëse për motoçiklistët - Pjesa 6: Veshje të klasit C - Kërkesat.	2020	FP
28	EN 17109:2020 <i>Mountaineering equipment - Individual safety systems for rope courses - Safety requirements and test methods</i>	SSH EN 17109:2020 Pajisjet për ngjitje në mal - Sistemi i sigurisë individuale për litarët e fushave - Kërkesat e sigurisë dhe metodat e testimit.	2020	FP
29	EN 61482-2:2020 <i>Live working - Protective clothing against the thermal hazards of an electric arc - Part 2: Requirements</i>	SSH EN 61482-2:2020 Punime nën tension - Veshje mbrojtëse nga rreziqet termike në një hark elektrik - Pjesa 2: Kërkesat.	2020	FP
30	EN ISO 20320:2020 <i>Protective clothing for use in Snowboarding - Wrist Protectors - Requirements and test methods (ISO 20320:2020)</i>	SSH EN ISO 20320:2020 Veshje mbrojtëse për përdorim në ski në dëborë - Mbrojtëset e kyçeve të këmbës - Kërkesat dhe metodat e provës (ISO 20320:2020).	2020	FP
31	EN 17353:2020 <i>Protective clothing - Enhanced visibility equipment for medium risk situations - Test methods and requirements</i>	SSH EN 17353:2020 Veshje mbrojtëse - Pajisje të përmirësuara të shikimit për situata me rrezik mesatar - Metoda prove dhe kërkesat.	2021	FP
32	EN 469:2020 <i>Protective clothing for firefighters - Performance requirements for protective clothing for</i>	SSH EN 469:2020 Veshje mbrojtëse për zjarrfikësit - Kërkesat e performancës për	2021	FP

	<i>firefighting activities</i>	veshjet mbrojtëse, për aktivitetet e shuarjes së zjarrit.		
33	EN ISO 27065:2017 <i>Protective clothing - Performance requirements for protective clothing worn by operators applying pesticides and for re-entry workers (ISO 27065:2017).</i>	SSH EN ISO 27065:2017 Veshje mbrojtëse - Kërkesat e performancës për veshjet mbrojtëse të veshura nga operatorë të cilët përdorin pesticide dhe për punëtorët e rihyrjes (ISO 27065:2017).	2018	FP
34	EN ISO 27065:2017/A1:2019	SSH EN ISO 27065:2017/A1:2019	2020	FP
35	EN 136:1998 <i>Respiratory protective devices - Full face masks - Requirements, testing, marking</i>	SSH EN 136:1998 Pajisje mbrojtëse të rrugëve të frymëmarrjes - Maskat për gjithë fytyrën - Kërkesat, testimi, markimi.	2003	FP
36	EN 136:1998/AC:2003	SSH EN 136:1998/AC:2003	2014	FP
37	EN 137:2006 <i>Respiratory protective devices - Self-contained open-circuit compressed air breathing apparatus with full face mask - Requirements, testing, marking</i>	SSH EN 137:2006 Pajisje mbrojtëse të rrugëve të frymëmarrjes - Autorespiratorë me ajër të ngjeshur, me qark të hapur me maskë të plotë të fytyrës - Kërkesat, testimi, markimi.	2006	FP
38	EN 140:1998 <i>Respiratory protective devices - Half masks and quarter masks - Requirements, testing, marking</i>	SSH EN 140:2000 Pajisje mbrojtëse të rrugëve të frymëmarrjes - Gjysmëmaskat dhe çerek maskat - Kërkesat, provat dhe markimi.	2000	FP
39	EN 140:1998/AC:1999	SSH EN 140:1998/AC:1999	2012	FP
40	EN 142:2002 <i>Respiratory protective devices - Mouthpiece assemblies - Requirements, testing, marking</i>	SSH EN 142:2002 Pajisje mbrojtëse të rrugëve të frymëmarrjes - Bashkuesit e gypave - Kërkesat, testimi, markimi.	2012	FP
41	EN 143:2000 <i>Respiratory protective devices - Particle filters - Requirements, testing, marking</i>	SSH EN 143:2000 Pajisje mbrojtëse të rrugëve të frymëmarrjes - Filtrat kundra pluhurit - Kërkesat, testimi, markimi.	2006	FP
42	EN 143:2000/AC:2005	SSH EN 143:2000/AC:2005	2012	FP
43	EN 143:2000/A1:2006	SSH EN 143:2000/A1:2006	2012	FP
44	EN 144-1:2000 <i>Respiratory protective devices - Gas cylinder valves - Part 1: Thread connections for insert connector</i>	SSH EN 144-1:2001 Pajisje mbrojtëse të rrugëve të frymëmarrjes - Valvulat e bombolave të gazit - Pjesa 1: Bashkues i filetuar për shtagën bashkuese.	2001	FP
45	EN 144-1:2000/A1:2003	SSH EN 144-1:2000/A1:2003	2007	FP
46	EN 144-1:2000/A2:2005	SSH EN 144-1:2000/A2:2005	2007	FP
47	EN 144-2:1998 <i>Respiratory protective devices - Gas cylinder valves - Part 2: Outlet connections</i>	SSH EN 144-2:2000 Pajisje mbrojtëse të rrugëve të frymëmarrjes - Valvulat e bombolave të gazit - Pjesa 2: Bashkimet e daljes.	2000	FP
48	EN 144-3:2003 <i>Respiratory protective devices - Gas cylinder valves - Part 3: Outlet connections for diving gases Nitrox and oxygen</i>	SSH EN 144-3:2003 Pajisje mbrojtëse të rrugëve të frymëmarrjes - Valvulat e bombolave të gazit - Pjesa 3: Rakordet e daljes për gazrat nitrox	2006	FP

		dhe oksigjen për zhytje.		
49	EN 144-3:2003/AC:2003	SSH EN 144-3:2003/AC:2003	2012	FP
50	EN 145:1997 <i>Respiratory protective devices - Self-contained closed-circuit breathing apparatus compressed oxygen or compressed oxygen-nitrogen type - Requirements, testing, marking</i>	SSH EN 145:2000 Pajisje mbrojtëse të rrugëve të frymëmarrjes - Aparate respirimi me vetëpërmbytje, me qark të mbyllur me oksigjen të ngjeshur ose me oksigjen dhe azot të ngjeshur - Kërkesat, testimi, markimi.	2000	FP
51	EN 145:1997/A1:2000	SSH EN 145:1997/A1:2002	2006	FP
52	EN 148-1:1999 <i>Respiratory protective devices - Threads for facepieces - Part 1: Standard thread connection</i>	SSH EN 148-1:2002 Pajisje mbrojtëse të rrugëve të frymëmarrjes - Filetat për maskat e fytyrës - Pjesa 1: Bashkimet me fileta standarde.	2002	FP
53	EN 148-2:1999 <i>Respiratory protective devices - Threads for facepieces - Part 2: Centre thread connection</i>	SSH EN 148-2:2002 Pajisje mbrojtëse të rrugëve të frymëmarrjes - Filetat për maskat e fytyrës - Pjesa 2: Bashkimet me fileta qendrore.	2002	FP
54	EN 148-3:1999 <i>Respiratory protective devices - Threads for facepieces - Part 3: Tread connection M 45 x 3</i>	SSH EN 148-3:2002 Pajisje mbrojtëse të rrugëve të frymëmarrjes - Filetat për maskat e fytyrës - Pjesa 3: Bashkimet me fileta M 45x3.	2002	FP
55	EN 149:2001+A1:2009 <i>Respiratory protective devices - Filtering half masks to protect against particles - Requirements, testing, marking</i>	SSH EN 149:2001+A1:2009 Pajisje mbrojtëse respiratore - Gjysëm-maskat e filtrimit për mbrojtjen nga grimcat - Kërkesat, prova dhe markimi.	2009	FP
56	EN 166:2001 <i>Personal eye-protection - Specifications</i>	SSH EN 166:2001 Mbrojtja vetjake e syve - Specifikime.	2007	FP
57	EN 169:2002 <i>Personal eye-protection - Filters for welding and related techniques - Transmittance requirements and recommended use</i>	SSH EN 169:2002 Mbrojtja vetjake e syve - Filtrat për saldimit dhe teknikat që kanë të bëjnë me to - Kërkesat për përçueshmërinë dhe përdorimi i rekomanduar.	2007	FP
58	EN 170:2002 <i>Personal eye-protection - Ultraviolet filters - Transmittance requirements and recommended use</i>	SSH EN 170:2002 Mbrojtja vetjake e syve - Filtrat ultraviolette - Kërkesat për transmetueshmërinë dhe përdorimi i rekomanduar.	2007	FP
59	EN 172:1994 <i>Personal eye protection - Sunglare filters for industrial use</i>	SSH EN 172:1994 Mbrojtja vetjake e syve - Filtrat për mbrojtjen nga dielli për përdorim industrial.	2004	FP
60	EN 172:1994/A1:2000	SSH EN 172:1994/A1:2000	2006	FP
61	EN 172:1994/A2:2001	SSH EN 172:1994/A2:2001	2011	FP
62	EN 174:2001 <i>Personal eye-protection - Ski goggles for downhill skiing</i>	SSH EN 174:2002 Mbrojtja vetjake e syve - Syze për skiatorë për zbritje nga lartësia.	2007	FP
63	EN 175:1997 <i>Personal protection - Equipment for eye and face protection during welding and allied processes</i>	SSH EN 175:2000 Mbrojtja personale - Pajisjet për mbrojtjen e syve dhe të fytyrës gjatë saldimit dhe proceseve të ngjashme me to.	2000	FP

64	EN 207:2017 <i>Personal eye-protection equipment - Filters and eye-protectors against laser radiation (laser eye-protectors)</i>	SSH EN 207:2017 Pajisje mbrojtëse personale e syve - Filtrat dhe mbrojtëset e syve nga rrezatimi lazer (syze mbrojtëse lazer).	2017	FP
65	EN 208:2009 <i>Personal eye-protection - Eye-protectors for adjustment work on lasers and laser systems (laser adjustment eye-protectors)</i>	SSH EN 208:2009 Mbrojtja vetjake e syve - Mbrojtëset e syve për punë riparuese me lazer dhe me sisteme lazeri.	2009	FP
66	EN 250:2014 <i>Respiratory equipment - Open-circuit self-contained compressed air diving apparatus - Requirements, testing and marking</i>	SSH EN 250:2014 Pajisje të frymëmarrjes - Aparate zhytëse me ajër të ngjeshur të pavarura me qark të hapur - Kërkesat, provat dhe markimi.	2014	FP
67	EN 342:2017 <i>Protective clothing - Ensembles and garments for protection against cold</i>	SSH EN 342:2017 Veshje mbrojtëse - Komplete dhe veshje për mbrojtjen ndaj të ftohtit.	2018	FP
68	EN 343:2003+A1:2007	SSH EN 343:2003+A1:2007	2010	FP
69	EN 343:2003+A1:2007/AC:2009	SSH EN 343:2003+A1:2007/AC:2009	2010	FP
70	EN 352-1:2002 <i>Hearing protectors - General requirements - Part 1: Ear-Muffs</i>	SSH EN 352-1:2002 Mbrojtësit e dëgjimit - Kërkesat për sigurinë dhe provat - Pjesa 1: Kufjet e veshëve.	2007	FP
71	EN 352-2:2002 <i>Hearing protectors - General requirements - Part 2: Ear-plugs</i>	SSH EN 352-2:2002 Mbrojtësit e dëgjimit - Kërkesat për sigurinë dhe provat - Pjesa 2: Kufjet spine. Mbrojtësit e dëgjimit - Kërkesat për sigurinë dhe provat - Pjesa 2: Kufjet spine.	2007	FP
72	EN 352-3:2002 <i>Hearing protectors - General requirements - Part 3: Ear-muffs attached to an industrial safety helmet</i>	SSH EN 352-3:2002 Mbrojtësit e dëgjimit - Kërkesat për sigurinë dhe provat - Pjesa 3: Kufjet e veshëve të bashkuara në një helm të sigurie industriale.	2007	FP
73	EN 352-4:2001 <i>Hearing protectors - Safety requirements and testing - Part 4: Level-dependent ear-muffs</i>	SSH EN 352-4:2001 Mbrojtësit e dëgjimit - Kërkesat për sigurinë dhe provat - Pjesa 4: Kufjet e veshëve me dëgjim që varet nga niveli.	2011	FP
74	EN 352-4:2001/A1:2005	SSH EN 352-4:2001/A1:2005	2014	FP
75	EN 352-5:2002 <i>Hearing protectors - Safety requirements and testing - Part 5: Active noise reduction ear-muffs</i>	SSH EN 352-5:2004 Mbrojtësit e dëgjimit - Kërkesat për sigurinë dhe provat - Pjesa 5: Kufjet e veshëve për pakësimin e zhurmës aktive.	2004	Fp
76	EN 352-5:2002/A1:2005	SSH EN 352-5:2002/A1:2005	2014	FP
77	EN 352-6:2002 <i>Hearing protectors - Safety requirements and testing - Part 6: Ear-muffs with electrical audio input</i>	SSH EN 352-6:2004 Mbrojtësit e dëgjimit - Kërkesat për sigurinë dhe provat - Pjesa 6: Kufjet e veshëve me hyrje audioelektrike.	2004	FP
78	EN 352-7:2002 <i>Hearing protectors - Safety requirements and testing - Part 7: Level-dependent ear-plugs</i>	SSH EN 352-7:2004 Mbrojtësit e dëgjimit - Kërkesat për sigurinë dhe provat - Pjesa 7: Kufjet spine që varen nga niveli.	2004	FP

79	EN 352-8:2008 <i>Hearing protectors - Safety requirements and testing - Part 8: Entertainment audio ear-muffs</i>	SSH EN 352-8:2008 Mbrojtëse individuale për mbrojtjen e dëgjimit - Kërkesat e sigurisë dhe të provës - Pjesa 8: Kufje veshi me mundësi dëgjimi audio që nuk ka lidhje me punën.	2010	FP
80	EN 353-1:2014+A1:2017 <i>Personal fall protection equipment - Guided type fall arresters including an anchor line - Part 1: Guided type fall arresters including a rigid anchor line</i>	SSH EN 353-1:2014+A1:2017 Pajisje mbrojtëse personale gjatë rënies nga lartësia - Tipa të kontrolluara pajisjesh kapëse të rënies, që kanë një ganxhë ankoruese - Pjesa 1: Tipa të kontrolluara pajisjesh kapëse të rënies që kanë një ganxhë ankoruese të ngurtë, të papërkulshme.	2018	FP
81	EN 353-2:2002 <i>Personal protective equipment against falls from a height - Part 2: Guided type fall arresters including a flexible anchor line</i>	SSH EN 353-2:2002 Pajisjet mbrojtëse personale kundra rënies nga një lartësi - Pjesa 2: Bllokuesit e lëvizshëm që përmbajnë një suport sigurie fleksibël.	2012	FP
82	EN 354:2010 <i>Personal fall protection equipment - Lanyards</i>	SSH EN 354:2010 Pajisjet mbrojtëse personale nga rëniet nga lartësia - Nyjat (laqet).	2011	FP
83	EN 355:2002 <i>Personal protective equipment against falls from a height - Energy absorbers</i>	SSH EN 355:2002 Pajisjet mbrojtëse personale nga rëniet nga lartësia - Absorbuesit e energjisë.	2007	FP
84	EN 358:1999 <i>Personal protective equipment for work positioning and prevention of falls from a height - Belts for work positioning and restraint and work positioning lanyards</i>	SSH EN 358:1999 Pajisje mbrojtëse personale për pozicionim gjatë punës dhe për parandalimin e rënies nga lartësia - Rripat për pozicionimin gjatë punës dhe frenuesit e nyjave për pozicionimin gjatë punës.	2006	FP
85	EN 358:2018 <i>Personal protective equipment for work positioning and prevention of falls from a height - Belts and lanyards for work positioning or restraint</i>	SSH EN 358:2018 Pajisje mbrojtëse personale për pozicionim gjatë punës dhe për parandalimin e rënies nga lartësia - Rripat dhe litarët e kontrollit për pozicionimin gjatë punës.	2019	FP
86	EN 360:2002 <i>Personal protective equipment against falls from a height - Retractable type fall arresters</i>	SSH EN 360:2002 Pajisje mbrojtëse personale kundra rënies nga një lartësi - Bllokuesit automatik të rënies.	2007	FP
87	EN 361:2002 <i>Personal protective equipment against falls from a height - Full body harnesses</i>	SSH EN 361:2002 Pajisje mbrojtëse personale kundra rënies nga një lartësi - Ripa lidhës të trupit.	2003	FP
88	EN 362:2004 <i>Personal protective equipment against falls from a height - Connectors</i>	SSH EN 362:2004 Pajisje mbrojtëse personale kundra rënies nga lartësia - Lidhëset.	2007	FP
89	EN 365:2004 <i>Personal protective equipment against falls from a height - General requirements for instructions for use, maintenance, periodic examination, repair, marking and packaging</i>	SSH EN 365:2004 Pajisje mbrojtëse personale kundra rënies nga një lartësi - Kërkesa të përgjithshme për instruksionet e përdorimit, mirëmbajtjes, ekzaminimit periodik, riparimit,	2012	FP

		markimin dhe paketimin.		
90	EN 365:2004/AC:2006	SSH EN 365:2004/AC:2006	2014	FP
91	EN ISO 374-1:2016 <i>Protective gloves against dangerous chemicals and micro-organisms - Part 1: Terminology and performance requirements for chemical risks (ISO 374-1:2016)</i>	SSH EN ISO 374-1:2016 Doreza mbrojtëse ndaj kimikateve dhe mikroorganizmave të rrezikshme - Pjesa 1: Terminologjia dhe kërkesat e performancës për rreziqet kimike (ISO 374-1:2016).	2017	FP
92	EN ISO 374-5:2016 <i>Protective gloves against dangerous chemicals and micro-organisms - Part 5: Terminology and performance requirements for micro-organisms risks (ISO 374-5:2016)</i>	SSH EN ISO 374-5:2016 Doreza mbrojtëse kimikateve dhe mikroorganizmave të rrezikshme - Pjesa 5: Terminologjia dhe kërkesat e performancës për rreziqet ndaj mikroorganizmave (ISO 374-5:2016).	2017	FP
93	EN 379:2003+A1:2009 <i>Personal eye-protection - Automatic welding filters</i>	SSH EN 379:2003+A1:2009 Mbrojtja vetjake e syve - Filtrat për saldimit automatik.	2009	FP
94	EN 381-5:1995 <i>Protective clothing for users of hand-held chain saws - Part 5: Requirements for leg protectors</i>	SSH EN 381-5:1999 Veshje mbrojtëse për përdoruesit e sharrave me zinxhir që mbahen në dorë - Pjesa 5: Kërkesat për mbrojtëset e këmbëve.	1999	FP
95	EN 381-7:1999 <i>Protective clothing for users of hand-held chainsaws - Part 7: Requirements for chainsaw protective gloves</i>	SSH EN 381-7:2001 Veshje mbrojtëse për përdoruesit e sharrave me zinxhir që mbahen në dorë - Pjesa 7: Kërkesat për dorezat mbrojtëse për sharrat me zinxhir.	2001	FP
96	EN 381-9:1997 <i>Protective clothing for users of hand-held chain saws - Part 9: Requirements for chain saw protective gaiters</i>	SSH EN 381-9:2000 Veshje mbrojtëse për përdoruesit e sharrave me zinxhir që mbahen në dorë - Pjesa 9: Kërkesat për mbrojtëset e sharrës me zinxhir.	2000	FP
97	EN 381-11:2002 <i>Protective clothing for users of hand-held chainsaws - Part 11: Requirements for upper body protectors</i>	SSH EN 381-11:2004 Veshje mbrojtëse për përdoruesit e sharrave me zinxhir që mbahen në dorë - Pjesa 11: Kërkesat për mbrojtëset e pjesës së sipërme të trupit.	2004	FP
98	EN 388:2016 <i>Protective gloves against mechanical risks</i>	SSH EN 388:2016 Doreza mbrojtëse ndaj rreziqeve mekanike.	2017	FP
99	EN 397:2012+A1:2012 <i>Industrial safety helmets</i>	SSH EN 397:2012+A1:2012 Helmata të sigurisë industriale.	2013	FP
100	EN 402:2003 <i>Respiratory protective devices - Lung governed demand self-contained open-circuit compressed air breathing apparatus with full face mask or mouthpiece assembly for escape - Requirements, testing, marking</i>	SSH EN 402:2003 Pajisje mbrojtëse të rrugëve të frymëmarrjes - Autorespiratorët me ajër të ngjeshur, me qark të hapur dhe me maskë - Kërkesat, testimi, markimi.	2004	FP
101	EN 403:2004 <i>Respiratory protective devices for self-rescue - Filtering devices with hood for escape from fire - Requirements, testing, marking</i>	SSH EN 403:2004 Pajisje mbrojtëse të frymëmarrjes për vetëshpëtim - Pajisje filtrimi me kapuç për të shpëtuar nga zjarri - Kërkesat, testimi, markimi.	2010	FP
102	EN 404:2005 <i>Respiratory protective devices for self-rescue -</i>	SSH EN 404:2005 <i>Respiratory protective devices for self-</i>	2007	FP

	<i>Filter self-rescuer from carbon monoxide with mouthpiece assembly</i>	<i>rescue - Filter self-rescuer from carbon monoxide with mouthpiece assembly.</i>		
103	EN 405:2001+A1:2009 <i>Respiratory protective devices - Valved filtering half masks to protect against gases or gases and particles - Requirements, testing, marking</i>	SSH EN 405:2001+A1:2009 Pajisje mbrojtëse të rrugëve të frymëmarrjes - Gjysmëmaskat me valvul filtrimi për mbrojtjen nga gazet ose pjesëzave - Kërkesat, testimi, markimi.	2009	FP
104	EN 407:2004 <i>Protective gloves against thermal risks (heat and/or fire)</i>	SSH EN 407:2004 Doreza mbrojtëse kundër rreziqeve termike (nxehhtësi dhe/ose zjarr).	2007	FP
105	EN 420:2003+A1:2009 <i>Protective gloves - General requirements and test methods</i>	SSH EN 420:2003+A1:2009 Doreza mbrojtëse - Kërkesat e përgjithshme dhe metodat e provës.	2010	FP
106	EN 421:2010 <i>Protective gloves against ionizing radiation and radioactive contamination</i>	SSH EN 421:2010 Doreza mbrojtëse kundra rrezatimit jonizues dhe kundra ndotjes radioaktive.	2010	FP
107	EN 443:2008 <i>Helmets for fire fighting in buildings and other structures</i>	SSH EN 443:2008 Helmetat për zjarrfikësit në ndërtesa dhe struktura të tjera.	2011	FP
108	EN 469:2005 <i>Protective clothing for firefighters - Performance requirements for protective clothing for firefighting</i>	SSH EN 469:2006 Veshje mbrojtëse për zjarrfikës - Kërkesa e performancës për veshjet mbrojtëse kundër zjarrit.	2007	FP
109	EN 469:2005/AC:2006	SSH EN 469:2005/AC:2006	2007	FP
110	EN 469:2005/A1:2006	SSH EN 469:2005/A1:2006	2007	FP
111	EN 511:2006 <i>Protective gloves against cold</i>	SSH EN 511:2006 Doreza mbrojtëse kundër të ftohtit.	2007	FP
112	EN 564:2014 <i>Mountaineering equipment - Accessory cord - Safety requirements and test methods</i>	SSH EN 564:2014 Pajisje alpinizmi - Litarët dhe aksesoret e tyre - Kërkesat e sigurisë dhe metodat e provës.	2015	FP
113	EN 565:2017 <i>Mountaineering equipment - Tape - Safety requirements and test methods</i>	SSH EN 565:2017 Pajisje alpinizmi - Ripa - Kërkesat e sigurisë dhe metodat e testimit.	2018	FP
114	EN 381-5:1995 <i>Protective clothing for users of hand-held chain saws - Part 5: Requirements for leg protectors</i>	SSH EN 381-5:1995 Veshje mbrojtëse për përdoruesit e sharrave me zinxhir që mbahen në dorë - Pjesa 5: Kërkesat për mbrojtëset e këmbëve.	1999	FP
115	EN 381-7:1999 <i>Protective clothing for users of hand-held chainsaws - Part 7: Requirements for chainsaw protective gloves</i>	SSH EN 381-7:1999 Veshje mbrojtëse për përdoruesit e sharrave me zinxhir që mbahen në dorë - Pjesa 7: Kërkesat për dorezat mbrojtëse për sharrat me zinxhir.	2001	FP
116	EN 381-8:1997 <i>Protective clothing for users of hand-held chain saws - Part 8: Test methods for chain saw protective gaiters</i>	SSH EN 381-8:1997 Veshje mbrojtëse për përdoruesit e sharrave me zinxhir që mbahen në dorë - Pjesa 8: Metodatat e provave për mbrojtëset e sharrës - zinxhir.	2000	FP
117	EN 381-9:1997 <i>Protective clothing for users of hand-held chain saws - Part 9: Requirements for chain saw protective gaiters</i>	SSH EN 381-9:1997 Veshje mbrojtëse për përdoruesit e sharrave me zinxhir që mbahen në dorë - Pjesa 9: Kërkesat për	2000	FP

		mbrojtëset e sharrës - zinxhir.		
118	EN 381-11:2002 <i>Protective clothing for users of hand-held chainsaws - Part 11: Requirements for upper body protectors</i>	SSH EN 381-11:2002 Veshje mbrojtëse për përdoruesit e sharrave me zinxhir që mbahen në dorë - Pjesa 11: Kërkesat për mbrojtëset e pjesës së sipërme të trupit.	2004	FP
135.	EN 566:2017 <i>Mountaineering equipment - Slings - Safety requirements and test methods</i>	SSH EN 566:2017 Pajisje alpinizmi - Shirita - Kërkesat e sigurisë dhe metodat e testimit.	2017	FP
119	EN 567:2013 <i>Mountaineering equipment - Rope clamps - Safety requirements and test methods</i>	SSH EN 567:2013 Pajisjet për alpinizëm - Fiksues litari - Kërkesat e sigurisë dhe metodat e provës.	2015	FP
120	EN 568:2015 <i>Mountaineering equipment - Ice anchors - Safety requirements and test methods</i>	SSH EN 568:2015 Pajisje për ngjitjen në mal - Spiranca akulli - Kërkesat e sigurisë dhe metoda prove.	2016	FP
121	EN 569:2007 <i>Mountaineering equipment - Pitons - Safety requirements and test methods</i>	SSH EN 569:2007 Pajisjet për ngjitje në mal - Bulonat me vath - Kërkesat e sigurisë dhe metodat e provës.	2007	FP
122	EN 659:2003+A1:2008 <i>Protective gloves for firefighters</i>	SSH EN 659:2003+A1:2008 Dorashka mbrojtëse për zjarrfikësit.	2010	FP
123	EN 659:2003+A1:2008/AC:2009	SSH EN 659:2003+A1:2008/AC:2009	2010	FP
124	EN 795:2012 <i>Personal fall protection equipment - Anchor devices</i>	SSH EN 795:2012 Pajisjet e mbrojtjes nga rëniet nga lartësia - Pajisjet e ankorimit.	2013	FP
125	EN 812:2012 <i>Industrial bump caps</i>	SSH EN 812:2012 Kapuçat kundra goditjeve në industri.	2012	FP
126	EN 813:2008 <i>Personal fall protection equipment - Sit harnesses</i>	SSH EN 813:2008 Pajisje mbrojtëse personale kundra rënies nga një lartësi - Rripat e sigurisë që vishen në kofshë, trup dhe krahë.	2009	FP
127	EN 943-1:2015 <i>Protective clothing against liquid and gaseous chemicals, including liquid aerosols and solid particles - Part 1: Performance requirements for ventilated and non-ventilated "gas-tight" (Type 1) and "non-gas-tight" (Type 2) chemical protective suits</i>	SSH EN 943-1:2015 Veshje mbrojtëse kundër produkteve të dëmshme kimike të ngurta, të lëngshme dhe të gazta, përfshirë aerosolët e lëngshëm dhe grimcat e ngurta - Pjesa 1: Kërkesa të performancës për veshje mbrojtëse për mbrojtje kimike hermetike ndaj gazit të tipit 1 (gaz hermetik).	2016	FP
128	EN 958:2017 <i>Mountaineering equipment - Energy absorbing systems for use in klettersteig (via ferrata) climbing - Safety requirements and test methods</i>	SSH EN 958:2017 Pajisje alpinizmi - Sistemet e absorbimit të energjisë për përdorim në alpinizëm (rrugë ngjitjeje e sigurt) - Kërkesat e sigurisë dhe metodat e testimit.	2017	FP
129	EN 966:2012+A1:2012 <i>Helmets for airborne sports</i>	SSH EN 966:2012+A1:2012 Helmata për sportet ajrore.	2013	FP
130	EN 1073-2:2002 <i>Protective clothing against radioactive</i>	SSH EN 1073-2:2002 Veshje mbrojtëse kundra ndotjes	2004	FP

	<i>contamination - Part 2: Requirements and test methods for non-ventilated protective clothing against particulate radioactive contamination</i>	radioaktive - Pjesa 2: Kërkesat dhe metodat e provës për veshjet mbrojtëse pa ventilim kundra ndotjes radioaktive të grimcave.		
131	EN 1077:2007 <i>Helmets for alpine skiers and snowboarders</i>	SSH EN 1077:2007 Helmetat për skiatorët alpinist.	2008	FP
132	EN 1078:2012+A1:2012 <i>Helmets for pedal cyclists and for users of skateboards and roller skates</i>	SSH EN 1078:2012+A1:2012 Helmetat për çiklistët me pedal dhe patinatorët.	2013	FP
133	EN 1080:2013 <i>Impact protection helmets for young children</i>	SSH EN 1080:2013 Helmetat mbrojtëse nga goditjet për fëmijët e vegjël.	2013	FP
134	EN 1082-1:1996 <i>Protective clothing - Gloves and arm guards protecting against cuts and stabs by hand knives - Part 1: Chain mail gloves and arm guards</i>	SSH EN 1082-1:1996 Veshje mbrojtëse - Dorashkat dhe mbrojtëset e krahëve për mbrojtjen nga prerjet dhe plagosjet nga thikat e dorës - Pjesa 1: Doreza dhe mbrojtëse të krahëve me veshje metalike.	2006	FP
135	EN 1082-2:2000 <i>Protective clothing - Gloves and arm guards protecting against cuts and stabs by hand knives - Part 2: Gloves and arm guards made of material other than chain mail</i>	SSH EN 1082-2:2000 Veshje mbrojtëse - Dorashkat dhe mbrojtëset e krahëve për mbrojtjen nga prerjet dhe plagosjet nga thikat e dorës - Pjesa 2: Dorashkat me thure zinxhir dhe mbrojtëset e krahëve.	2006	FP
136	EN 1146:2005 <i>Respiratory protective devices - Self-contained open-circuit compressed air breathing apparatus incorporating a hood for escape - Requirements, testing, marking</i>	SSH EN 1146:2005 Pajisje mbrojtëse të frymëmarrjes - Aparate mbrojtëse të frymëmarrjes me funksion të pavarur, me qark të hapur të ajrit të ngjeshur, ku përfshihet një maskë për shpëtim - Kërkesat, prova dhe markimi.	2007	FP
137	EN 1149-5:2008 <i>Protective clothing - Electrostatic properties - Part 5: Material performance and design requirements</i>	SSH EN 1149-5:2008 Veshje mbrojtëse - Vetitë elektrostetike - Pjesa 5: Performanca e materialit dhe kërkesat e projektimit.	2010	FP
138	EN 1150:1999 <i>Protective clothing - Visibility clothing for non-professional use - Test methods and requirements</i>	SSH EN 1150:1999 Veshje mbrojtëse - Veshje me pamshmëri për përdorim joprofesional - Metodatat e provave dhe kërkesat.	2001	FP
139	EN 1385:2012 <i>Helmets for canoeing and white water sports</i>	SSH EN 1385:2012 Helmetat për kanotazh dhe për sportet e ujërave të ëmbla.	2012	FP
140	EN 1486:2007 <i>Protective clothing for fire-fighters - Test methods and requirements for reflective clothing for specialised fire-fighting</i>	S SH EN 1486:2007 Veshje mbrojtëse për zjarrfikësit - Metodatat e provave dhe kërkesat për veshjet reflektuese për zjarrfikësit e specializuar.	2008	FP
141	EN 1497:2007 <i>Personal fall protection equipment - Rescue harnesses</i>	SSH EN 1497:2007 Pajisje personale për mbrojtjen kundra rënies - Sistem rripash shpëtimi për varje.	2009	FP
142	EN 1621-2:2014 <i>Motorcyclists' protective clothing against mechanical impact - Part 2: Motorcyclists' back protectors - Requirements and test</i>	SSH EN 1621-2:2014 Veshjet mbrojtëse të motoçiklistëve ndaj goditjeve mekanike - Pjesa 2: Mbrojtësit e	2014	FP

	<i>methods</i>	kurrrizit të motoçiklistëve - Kërkesat dhe metodat e provës.		
143	EN 1731:2006 <i>Personal eye protection - Mesh eye and face protectors</i>	SSH EN 1731:2006 Pajisje personale për mbrojtjen e syrit - Mbrojtëse të syve dhe të fytyrës, të tipit me rrjetë.	2010	FP
144	EN 1827:1999+A1:2009 <i>Respiratory protective devices - Half masks without inhalation valves and with separable filters to protect against gases or gases and particles or particles only - Requirements, testing, marking</i>	SSH EN 1827:1999+A1:2009 Pajisje mbrojtëse të rrugëve të frymëmarrjes - Gjysmëmaskat pa valvula inhalimi dhe me filtra të ndashëm për mbrojtje kundër gazrave ose kundër gazrave me grimca ose vetëm kundër grimcave - Kërkesat, provat, markimi.	2011	FP
145	EN 1891:1998 <i>Personal protective equipment for the prevention of falls from a height - Low stretch kernmantel ropes</i>	SSH EN 1891:1998 Pajisje mbrojtëse personale për parandalimin e rënies nga një lartësi - Litarët me tendosje të vogël me veshje metalike.	2006	FP
146	EN 1938:2010 <i>Personal eye protection - Goggles for motorcycle and moped users</i>	SSH EN 1938:2010 Mbrojtje personale e syve - Syzet për përdoruesit e motoçikletave dhe biçikletave.	2011	FP
147	EN ISO 10862:2009 <i>Small craft - Quick release system for trapeze harness (ISO 10862:2009)</i>	SSH EN ISO 10862:2009 Anije të vogla - Sistemi i çlirimit të shpejtë për rripat trapez (ISO 10862:2009).	2009	FP
148	EN 12021:2014 <i>Respiratory equipment - Compressed gases for breathing apparatus</i>	SSH EN 12021:2014 Pajisje të frymëmarrjes - Gaze të ngjeshur për aparatet e frymëmarrjes.	2014	FP
149	EN 12083:1998 <i>Respiratory protective devices - Filters with breathing hoses, (Non-mask mounted filters) - Particle filters, gas filters, and combined filters - Requirements, testing, marking</i>	SSH EN 12083:1998 Pajisje mbrojtëse të rrugëve të frymëmarrjes - Filtrat me tuba për frymëmarrje (filtra që nuk montohen në maskë) filtrat për grimca. filtrat për gaz dhe filtrat e kombinuar - Kërkesat, provat, markimi.	2002	FP
150	EN 12083:1998/AC:2000	SSH EN 12083:1998/AC:2000	2011	FP
151	EN 12270:2013 <i>Mountaineering equipment - Chocks - Safety requirements and test methods</i>	SSH EN 12270:2013 Pajisjet për ngjitje në mal - Pykat - Kërkesat e sigurisë dhe metodat e provës.	2014	FP
152	EN 12275:2013 <i>Mountaineering equipment - Connectors - Safety requirements and test methods</i>	SSH EN 12275:2013 Pajisjet për ngjitje në mal - Bashkuesit - Kërkesat e sigurisë dhe metodat e provës.	2013	FP
153	EN 12276:2013 <i>Mountaineering equipment - Frictional anchors - Safety requirements and test methods</i>	SSH EN 12276:2013 Pajisjet për alpinizëm, ankorimet me friksion - Kërkesa për sigurinë dhe metodat e provës.	2014	FP
154	EN 12277:2015 <i>Mountaineering equipment - Harnesses - Safety requirements and test methods</i>	SSH EN 12277:2015 Pajisje për ngjitjen në mal - Pajimet - Kërkesat e sigurisë dhe metoda prove.	2016	FP
155	EN 12278:2007 <i>Mountaineering equipment - Pulleys - Safety requirements and test methods</i>	S SH EN 12278:2007 Pajisje për ngjitjen në mal - Pulexhat - Kërkesat e sigurisë dhe	2010	FP

		metodat e provës.		
156	EN ISO 12312-1:2013 <i>Eye and face protection - Sunglasses and related eyewear - Part 1: Sunglasses for general use (ISO 12312-1:2013)</i>	SSH EN ISO 12312-1:2013 Mbrojtja e syve dhe e fytyrës - Syzet e diellit dhe dhe konsumimi në kohë të gjatë, në lidhje me sytë - Pjesa 1: Syzet e diellit për përdorim të përgjithshëm (ISO 12312-1:2013).	2014	FP
157	EN ISO 12312-1:2013/A1:2015	SSH EN ISO 12312-1:2013/A1:2015	2015	FP
158	EN ISO 12312-2:2015 <i>Eye and face protection - Sunglasses and related eyewear - Part 2: Filters for direct observation of the sun (ISO 12312-2:2015)</i>	SSH EN ISO 12312-2:2015 Mbrojtja e syve dhe e fytyrës - Syzet e diellit dhe aksesore që lidhen me mbrojtjen e syve, si syze optike, lente kontakti etj. - Pjesa 2: Filtra për vrojtimin e drejtpërdrejtë të diellit (ISO 12312-2:2015).	2016	FP
159	EN ISO 12401:2009 <i>Small craft - Deck safety harness and safety line - Safety requirements and test methods (ISO 12401:2009)</i>	SSH EN ISO 12401:2009 Anije të vogla - Rripa sigurie në kuvertë dhe litari i sigurisë - Kërkesat e sigurisë dhe metodat e provës (ISO 12401:2009).	2009	FP
160	EN ISO 12402-5:2006 <i>Personal flotation devices - Part 5: Buoyancy aids (level 50) - Safety requirements (ISO 12402-5:2006)</i>	SSH EN ISO 12402-5:2006 Pajisje personale notuese - Pjesa 5: Ndihmues notimi (niveli 50) - Kërkesat e sigurisë (ISO 12402-5:2006).	2010	FP
161	EN ISO 12402-5:2006/A1:2010	SSH EN ISO 12402-5:2006/A1:2010	2010	FP
162	EN ISO 12402-5:2006/AC:2006	SSH EN ISO 12402-5:2006/AC:2006	2010	FP
163	EN ISO 12402-6:2006 <i>Personal flotation devices - Part 6: Special purpose lifejackets and buoyancy aids - Safety requirements and additional test methods (ISO 12402-6:2006)</i>	SSH EN ISO 12402-6:2006 Pajisje personale notuese - Pjesa 6: Jelekët për qëllime speciale - Kërkesat e sigurisë dhe metodat shtesë të provës (ISO 12402-6:2006).	2008	FP
164	EN ISO 12402-6:2006/A1:2010	SSH EN ISO 12402-6:2006/A1:2010	2010	FP
165	EN ISO 12402-8:2006 <i>Personal flotation devices - Part 8: Accessories - Safety requirements and test methods (ISO 12402-8:2006)</i>	SSH EN ISO 12402-8:2006 Pajisje personale notuese - Pjesa 8: Aksesoret - Kërkesat e sigurisë dhe metodat e provës.	2007	FP
166	EN ISO 12402-8:2006/A1:2011	SSH EN ISO 12402-8:2006/A1:2011	2011	FP
167	EN 12477:2001 <i>Protective gloves for welders</i>	SSH EN 12477:2001 Doreza mbrojtëse për saldatorët.	2006	FP
168	EN 12477:2001/A1:2005	SSH EN 12477:2001/A1:2005	2007	FP
169	EN 12492:2012 <i>Mountaineering equipment - Helmets for mountaineers - Safety requirements and test methods</i>	SSH EN 12492:2012 Pajisje për alpinizëm - Helmetat për alpinistët - Kërkesa për sigurinë dhe metodat e provave.	2012	FP
170	EN 12841:2006 <i>Personal fall protection equipment - Rope access systems - Rope adjustment devices</i>	SSH EN 12841:2006 Pajisje personale për mbrojtjen nga rënia - Pajisjet e rregullimit të litarit për mbajtjen në vendin e punës.	2008	FP
171	EN 12941:1998 <i>Respiratory protective devices - Powered filtering devices incorporating a helmet or a hood -</i>	SSH EN 12941:1998 Pajisje mbrojtëse të rrugëve të frymëmarrjes - Pajisjet filtruese që	2001	FP

	<i>Requirements, testing, marking</i>	kanë të trupëzuar një helmete ose një kapuç - Kërkesat, provat, markimi.		
172	<i>EN 12941:1998/A1:2003</i>	S SH EN 12941:1998/A1:2003	2007	FP
173	<i>EN 12941:1998/A2:2008</i>	SSH EN 12941:1998/A2:2008	2012	FP
174	<i>EN 12942:1998</i> <i>Respiratory protective devices - Power assisted filtering devices incorporating full face masks, half masks or quarter masks - Requirements, testing, marking</i>	SSH EN 12942:1998 Pajisje mbrojtëse të rrugëve të frymëmarrjes - Pajisjet filtruese, që kanë një maskë të plotë, një gjysëm-maskë ose një çerek maske - Kërkesat, provat, markimi.	2001	FP
175	<i>EN 12942:1998/A1:2002</i>	SSH EN 12942:1998/A1:2002	2004	FP
176	<i>EN 12942:1998/A2:2008</i>	SSH EN 12942:1998/A2:2008	2011	FP
177	<i>EN 13034:2005+A1:2009</i> <i>Protective clothing against liquid chemicals - Performance requirements for chemical protective clothing offering limited protective performance against liquid chemicals (Type 6 and Type PB [6] equipment)</i>	SSH EN 13034:2005+A1:2009 Veshje mbrojtëse ndaj produkteve kimike të lëngshme - Kërkesat e performancës për veshjet mbrojtëse kimike që japin një mbrojtje të kufizuar ndaj produkteve kimike të lëngëta (pajisje të tipit 6 dhe tipit PB (6)).	2009	FP
178	<i>EN 13061:2009</i> <i>Protective clothing - Shin guards for association football players - Requirements and test methods</i>	SSH EN 13061:2009 Veshje mbrojtëse - Mbrojtëset e kërcirrit për futbollistët - Kërkesat dhe metodat e provës.	2009	FP
179	<i>EN 13158:2009</i> <i>Protective clothing - Protective jackets, body and shoulder protectors for equestrian use: For horse riders and those working with horses, and for horse drivers - Requirements and test methods</i>	SSH EN 13158:2009 Veshje mbrojtëse - Xhaketat mbrojtëse, mbrojtëset e trupit e të shpatullave për përdorim kalorësiak: Për kalorës dhe individë që punojnë me kuaj dhe për drejtues kuajsh - Kërkesat dhe metodat e provës.	2009	FP
180	<i>EN 13158:2018</i> <i>Protective clothing - Protective jackets, body and shoulder protectors for equestrian use, for horse riders and those working with horses, and for horse drivers - Requirements and test methods</i>	SSH EN 13158:2018 Veshje mbrojtëse - Xhaketa mbrojtëse, mbrojtëset e trupit dhe të shpatullave për përdorim kalorësiak, për kalorës dhe individë që punojnë me kuaj dhe për drejtues kuajsh - Kërkesat dhe metoda prove.	2019	FP
181	<i>EN 13178:2000</i> <i>Personal eye-protection - Eye protectors for snowmobile users</i>	SSH EN 13178:2000 Mbrojtja vetjake e syve - Mbrojtëset e syve për përdoruesit e mjeteve motorike që lëvizin në dëborë.	2006	FP
182	<i>EN 13277-1:2000</i> <i>Protective equipment for martial arts - Part 1: General requirements and test methods</i>	SSH EN 13277-1:2000 Pajisje mbrojtëse për artet marciale - Pjesa 1: Kërkesa të përgjithshme dhe metodat e provës.	2002	FP
183	<i>EN 13277-2:2000</i> <i>Protective equipment for martial arts - Part 2: Additional requirements and test methods for instep protectors, shin protectors and forearm protectors</i>	SSH EN 13277-2:2000 Pajisje mbrojtëse për artet marciale - Pjesa 2: Kërkesa dhe metoda prove shtesë për mbrojtëset e kurrizit të këmbës, mbrojtëset e tibias së këmbës dhe mbrojtëset e parakrahut.	2002	FP
184	<i>EN 13277-3:2013</i> <i>Protective equipment for martial arts - Part 3:</i>	SSH EN 13277-3:2013 Pajisje mbrojtëse për artet marciale	2014	FP

	<i>Additional requirements and test methods for trunk protectors</i>	- Pjesa 3: Kërkesa dhe metoda prove shtesë për mbrojtëset e trupit.		
185	EN 13277-4:2001 <i>Protective equipment for martial arts - Part 4: Additional requirements and test methods for head protectors</i>	SSH EN 13277-4:2001 Pajisje mbrojtëse për artet luftarake - Pjesa 4: Kërkesat dhe metodat e provës shtesë për mbrojtëset e kokës.	2010	FP
186	EN 13277-4:2001/A1:2007	S SH EN 13277-4:2001/A1:2007	2012	FP
187	EN 13277-5:2002 <i>Protective equipment for martial arts - Part 5: Additional requirements and test methods for genital protectors and abdominal protectors</i>	SSH EN 13277-5:2002 Pajisje mbrojtëse për artet marciale (luftarake) - Pjesa 5: Kërkesa dhe metoda prove shtesë për mbrojtëset e organeve gjenitale dhe për mbrojtëset e barkut.	2012	FP
188	EN 13277-6:2003 <i>Protective equipment for martial arts - Part 6: Additional requirements and test methods for breast protectors for females</i>	SSH EN 13277-6:2003 Pajisje mbrojtëse për artet marciale (luftarake) - Pjesa 6: Kërkesa dhe metoda prove shtesë për mbrojtëset e gjoksit të femrave.	2006	FP
189	EN 13277-7:2009 <i>Protective equipment for martial arts - Part 7: Additional requirements and test methods for hand and foot protectors</i>	SSH EN 13277-7:2009 Pajisje mbrojtëse për artet luftarake - Pjesa 7: Kërkesat shtesë dhe metodat e provës për mbrojtëse e duarve dhe këmbëve.	2009	FP
190	EN 13277-8:2017 <i>Protective equipment for martial arts - Part 8: Additional requirements and test methods for karate face protectors</i>	SSH EN 13277-8:2017 Pajisje mbrojtëse për artet marciale - Pjesa 8: Kërkesa shtesë dhe metoda prove për mbrojtëset e fytyrës në sportin e karatesë.	2018	FP
191	EN 13356:2001 <i>Visibility accessories for non-professional use - Test methods and requirements</i>	SSH EN 13356:2001 Aksesore shikimi për përdorim joprofesional - Metodat e provës dhe kërkesat.	2002	FP
192	EN 13484:2012 <i>Helmets for users of luges</i>	SSH EN 13484:2012 Pajisjet mbrojtëse për rrëshqitëset.	2012	FP
193	EN 13546:2002+A1:2007 <i>Protective clothing - Hand, arm, chest, abdomen, leg, foot and genital protectors for field hockey goal keepers, and shin protectors for field players - Requirements and test methods</i>	SSH EN 13546:2002+A1:2007 Veshje mbrojtëse - Mbrojtëset e dorës, krahut, gjoksit, barkut, këmbës, shputës dhe organeve gjenitale të portierëve të hokejit dhe mbrojtëset e kërcirrit për lojtarët - Kërkesat dhe metodat e provës.	2014	FP
194	EN 13567:2002+A1:2007 <i>Protective clothing - Hand, arm, chest, abdomen, leg, genital and face protectors for fencers - Requirements and test methods</i>	SSH EN 13567:2002+A1:2007 Veshje mbrojtëse - Mbrojtëset e dorës, krahut, gjoksit, barkut, këmbës, organeve gjenitale dhe fytyrës të skermistëve - Kërkesat dhe metodat e provës.	2014	FP
195	EN 13594:2015 <i>Protective gloves for motorcycle riders - Requirements and test methods</i>	SSH EN 13594:2015 Doreza mbrojtëse për motoçiklistët profesionistë - Kërkesat dhe metodat e provës.	2016	FP
196	EN 13595-1:2002 <i>Protective clothing for professional motorcycle riders - Jackets, trousers and one piece or divided suits - Part 1: General requirements</i>	SSH EN 13595-1:2002 Veshje mbrojtëse për motoçiklistët profesionistë - Xhaketat, pantallonat dhe kominoshet njëpjesëshe ose të ndara - Pjesa 1:	2004	FP

		Kërkesa të përgjithshme.		
197	EN 13595-3:2002 <i>Protective clothing for professional motorcycle riders - Jackets, trousers and one-piece or divided suits - Part 3: Test method for determination of burst strength</i>	SSH EN 13595-3:2002 Veshje mbrojtëse për motoçiklistët profesionistë - Xhaketat, pantallonat dhe kominoshet njëpjesëshe ose të ndara - Pjesa 3: Metoda e provës për përcaktimin e qëndrueshmërisë në plasje.	2004	FP
198	EN 13634:2017 <i>Protective footwear for motorcycle riders - Requirements and test methods</i>	SSH EN 13634:2017 Këpucë mbrojtëse për motoçiklistët - Kërkesat dhe metoda prove.	2018	FP
199	EN ISO 13688:2013 <i>Protective clothing - General requirements (ISO 13688:2013)</i>	SSH EN ISO 13688:2013 Veshjet mbrojtëse - Kërkesa të përgjithshme (ISO 13688:2013).	2014	FP
200	EN 13781:2012 <i>Protective helmets for drivers and passengers of snowmobiles and bobsleighs</i>	SSH EN 13781:2012 Helmetat mbrojtëse për drejtuesit dhe pasagjerët e mjeteve motorike që lëvizin në dëborë dhe të slitave të garave.	2012	FP
201	EN 13794:2002 <i>Respiratory protective devices - Self-contained closed-circuit breathing apparatus for escape - Requirements, testing, marking</i>	SSH EN 13794:2002 Pajisje mbrojtëse të rrugëve të frymëmarrjes - Aparate respirimi shpëtimi me vetëpërmbajtje dhe me qark të hapur.	2004	FP
202	EN 13832-2:2006 <i>Footwear protecting against chemicals - Part 2: Requirements for footwear resistant to chemicals under laboratory conditions</i>	SSH EN 13832-2:2006 Këpucë mbrojtëse kundra produkteve kimike - Pjesa 2: Kërkesat për këpucët rezistente ndaj produkteve kimike në kushtet laboratorike.	2008	FP
203	EN 13832-3:2006 <i>Footwear protecting against chemicals - Part 3: Requirements for footwear highly resistant to chemicals under laboratory conditions</i>	SSH EN 13832-3:2006 Këpucë mbrojtëse kundra produkteve kimike - Pjesa 3: Kërkesat për këpucët me shkallë të lartë rezistueshmërie ndaj produkteve kimike në kushtet laboratorike.	2008	FP
204	EN 13949:2003 <i>Respiratory equipment - Open-circuit self-contained diving apparatus for use with compressed Nitrox and oxygen - Requirements, testing, marking</i>	SSH EN 13949:2003 Pajisje për frymëmarrje - Pajisje për frymëmarrje në zhytje me qark të hapur me vetëpërmbajtje për t'u përdorur me nitrox dhe oksigjen të ngjeshur - Kërkesat, provat, markimi.	2012	FP
205	EN ISO 13982-1:2004 <i>Protective clothing for use against solid particulates - Part 1: Performance requirements for chemical protective clothing providing protection to the full body against airborne solid particulates (type 5 clothing) (ISO 13982-1:2004)</i>	SSH EN ISO 13982-1:2004 Veshje mbrojtëse për përdorim kundër grimcave të ngurta - Pjesa 1: Kërkesat e performancës për veshjet mbrojtëse kundër produkteve kimike që ofrojnë një mbrojtje të të gjithë trupit kundër grimcave të ngurta që transportohen nga ajri (veshje e tipit 5).	2007	FP
206	EN ISO 13982-1:2004/A1:2010	SSH EN ISO 13982-1:2004/A1:2010	2011	FP
207	EN ISO 13998:2003 <i>Protective clothing - Aprons, trousers and vests</i>	SSH EN ISO 13998:2003 Veshje mbrojtëse – Përparëset,	2003	FP

	<i>protecting against cuts and stabs by hand knives (ISO 13998:2003)</i>	pantallonat dhe jelekët mbrojtës kundra prerjeve dhe shpimeve nga thikat e dorës (ISO 13998:2003).		
208	EN 14021:2003 <i>Stone shields for off-road motorcycling suited to protect riders against stones and debris - Requirements and test methods</i>	SSH EN 14021:2003 Mbrojtëset prej guri për garat me motoçikleta jashtë rrugëve, të vendosura për të mbrojtur motoçiklistët nga gurët dhe nga copat e gurëve - Kërkesat dhe metodat e provave.	2006	FP
209	EN 14052:2012+A1:2012 <i>High performance industrial helmets</i>	SSH EN 14052:2012+A1:2012 Helmata industriale me performancë të lartë.	2013	FP
210	EN 14058:2017 <i>Protective clothing - Garments for protection against cool environments</i>	SSH EN 14058:2017 Veshje mbrojtëse - Veshje për mbrojtjen nga mjediset e ftohta.	2018	FP
211	EN 14120:2003+A1:2007 <i>Protective clothing - Wrist, palm, knee and elbow protectors for users of roller sports equipment - Requirements and test methods</i>	SSH EN 14120:2003+A1:2007 Veshje mbrojtëse - Mbrojtëset e kyçit, të pëllëmbës, të gjurit dhe të bërrylit për përdoruesit pajisjeve të sportive me top në formë rruli - Kërkesat dhe metodat e provës.	2014	FP
212	EN 14126:2003 <i>Protective clothing - Performance requirements and tests methods for protective clothing against infective agents</i>	SSH EN 14126:2003 Veshje mbrojtëse - Kërkesa për performancën dhe metodat e provave për veshjet mbrojtëse kundra agentëve infektive.	2006	FP
213	EN 14126:2003/AC:2004	SSH EN 14126:2003/AC:2004	2014	FP
214	EN 14143:2013 <i>Respiratory equipment - Self-contained re-breathing diving apparatus</i>	SSH EN 14143:2013 Pajisje mbrojtëse të rrugëve të frymëmarrjes - Pajisje për zhytje, autonome, me qark të mbyllur.	2013	FP
215	EN 14225-1:2017 <i>Diving suits - Part 1: Wet suits - Requirements and test methods</i>	SSH EN 14225-1:2017 Kostume për zhytje - Pjesa 1: Kostume zhytje të përshkueshme nga uji - Kërkesat dhe metodat prove.	2018	FP
216	EN 14225-2:2017 <i>Diving suits - Part 2: Dry suits - Requirements and test methods</i>	SSH EN 14225-2:2017 Kostume për zhytje - Pjesa 2: Kostume zhytje të papërshkrueshme nga uji - Kërkesat dhe metodat prove.	2018	FP
217	EN 14225-3:2017 <i>Diving suits - Part 3: Actively heated or cooled suit systems and components - Requirements and test methods</i>	SSH EN 14225-3:2017 Kostume për zhytje - Pjesa 3: Sisteme dhe komponentë të kostumeve që ngrohen dhe ftohen në mënyrë aktive - Kërkesat dhe metoda prove.	2018	FP
218	EN 14328:2005 <i>Protective clothing - Gloves and armguards protecting against cuts by powered knives - Requirements and test methods</i>	SSH EN 14328:2005 Veshje mbrojtëse - Dorashka dhe mbrojtëse krahësh kundër prerjeve nga instrumentet prerëse të makinerive.	2007	FP
219	EN 14387:2004+A1:2008 <i>Respiratory protective devices - Gas filter(s) and combined filter(s) - Requirements, testing, marking</i>	SSH EN 14387:2004+A1:2008 Pajisje mbrojtëse të rrugëve të frymëmarrjes - Filtrat e gazit dhe filtrat e kombinuar - Kërkesat, testimi, markimi.	2009	FP
220	EN 14435:2004	SSH EN 14435:2004	2007	FP

	<i>Respiratory protective devices - Self-contained open-circuit compressed air breathing apparatus with half mask designed to be used with positive pressure only - Requirements, testing, marking</i>	Pajisje mbrojtëse të frymëmarrjes - Aparate mbrojtëse të frymëmarrjes me funksion të pavarur, me qark të hapur të ajrit të ngjeshur, me gjysmëmase, të destinuar për t'u përdorur vetëm për presion pozitiv - Kërkesat, prova dhe markimi.		
221	EN 14458:2004 <i>Personal eye-equipment - Faceshields and visors for use with firefighters' and high performance industrial safety helmets used by firefighters, ambulance and emergency services</i>	SSH EN 14458:2004 Pajisje personale për mbrojtjen e syrit - Ekran mbrojtës fytyre dhe maskë për përdorim me helmetat e zjarrfikësve dhe helmetat industriale me performancë të lartë që përdoren nga zjarrfikësit, shërbimet e ambulancave të emergjencës.	2005	FP
222	EN ISO 14460:1999 <i>Protective clothing for automobile racing drivers - Protection against heat and flame - Performance requirements and test methods (ISO 14460:1999)</i>	SSH EN ISO 14460:1999 Veshje mbrojtëse për pilotët e garave me automobila - Mbrojtja nga nxehtësia dhe flaka - Kërkesat cilësore dhe metodat e provave (ISO 14460:1999).	2006	FP
223	EN ISO 14460:1999/AC:1999	SSH EN ISO 14460:1999/AC:1999	2011	FP
224	EN ISO 14460:1999/A1:2002	SSH EN ISO 14460:1999/A1:2002	2014	FP
225	EN 14529:2005 <i>Respiratory protective devices - Self-contained open-circuit compressed air breathing apparatus with half mask designed to include a positive pressure lung governed demand valve for escape purposes only</i>	SSH EN 14529:2005 Pajisje mbrojtëse të frymëmarrjes - Aparate mbrojtëse të frymëmarrjes me funksion të pavarur, me qark të hapur të ajrit të ngjeshur, me gjysmëmase të destinuar të përmbajë një valvul me presion pozitiv që komandohet nga nevoja e mushkërisë, vetëm për qëllime hapjeje.	2007	FP
226	EN 14593-1:2005 <i>Respiratory protective devices - Compressed air line breathing apparatus with demand valve - Part 1: Apparatus with a full face mask - Requirements, testing, marking</i>	SSH EN 14593-1:2005 Pajisje mbrojtëse të frymëmarrjes - Aparate mbrojtëse të frymëmarrjes me linjë ajri të ngjeshur me valvul sipas kërkesës - Pjesa 1: Aparat me maskë fytyre të plotë - Kërkesat, testimi dhe markimi.	2007	FP
227	EN 14594:2005 <i>Respiratory protective devices - Continuous flow compressed air line breathing apparatus - Requirements, testing, marking</i>	SSH EN 14594:2005 Pajisje mbrojtëse të frymëmarrjes - Aparate mbrojtëse të frymëmarrjes me linjë ajri të ngjeshur me rrjedhje të vazhduar - Kërkesat, testimi dhe markimi.	2007	FP
228	EN 14594:2005/AC:2005	SSH EN 14594:2005/AC:2005	2007	FP
229	EN 14605:2005+A1:2009 <i>Protective clothing against liquid chemicals - performance requirements for clothing with liquid-tight (Type 3) or spray-tight (Type 4) connections, including items providing protection to parts of the body only (Types PB [3] and PB [4])</i>	SSH EN 14605:2005+A1:2009 Veshje mbrojtëse ndaj produkteve kimike të lëngshme - Kërkesat e performancës për veshjet me lidhje të padepërtueshme nga lëngjet (tipi 3) ose të padepërtueshme nga spërklat (tipi 4), përfshirë artikujt që mbrojnë vetëm pjesët e trupit	2009	FP

		(tipi PB (3) dhe PB).		
230	EN ISO 14877:2002 <i>Protective clothing for abrasive blasting operations using granular abrasives (ISO 14877:2002)</i>	SSH EN ISO 14877:2002 Veshje mbrojtëse për operacionet abrazive me shpërthim që përdorin gërryerjen kokrrizore (ISO 14877:2002).	2004	FP
231	EN ISO 15027-1:2012 <i>Immersion suits - Part 1: Constant wear suits, requirements including safety (ISO 15027-1:2012)</i>	SSH EN ISO 15027-1:2012 Kostume për zhytje - Pjesa 1: Kostumet e përhershme, kërkesat përfshirë sigurinë e tyre (ISO 15027-1:2012).	2013	FP
232	EN ISO 15027-2:2012 <i>Immersion suits - Part 2: Abandonment suits, requirements including safety (ISO 15027-2:2012)</i>	SSH EN ISO 15027-2:2012 Kostume për zhytje - Pjesa 2: Kostumet e heqshme, kërkesat, përfshirë sigurinë e tyre (ISO 15027-2:2012).	2013	FP
233	EN 15090:2012 <i>Footwear for firefighters</i>	SSH EN 15090:2012 Këpucë për zjarrfikësit.	2012	FP
234	EN 15151-1:2012 <i>Mountaineering equipment - Braking devices - Part 1: Braking devices with manually assisted locking, safety requirements and test methods</i>	SSH EN 15151-1:2012 Pajisjet për ngjitje në mal - Pajisjet e frenimit - Pjesa 1: Pajisje frenimi me mbyllje manuale, kërkesat e sigurisë dhe metodat e provës.	2013	FP
235	EN 15333-1:2008 <i>Respiratory equipment - Open-circuit umbilical supplied compressed gas diving apparatus - Part 1: Demand apparatus</i>	SSH EN 15333-1:2008 Pajisje për frymëmarrje - Pajisje për zhytje me qark të hapur, me gaz të ngjeshur që ushqehen nëpërmjet tubit - Pjesa 1: Pajisjet sipas kërkesës.	2010	FP
236	EN 15333-1:2008/AC:2009	SSH EN 15333-1:2008/AC:2009	2012	FP
237	EN 15333-2:2009 <i>Respiratory equipment - Open-circuit umbilical supplied compressed gas diving apparatus - Part 2: Free flow apparatus</i>	SSH EN 15333-2:2009 Pajisjet respiratore - Aparati për furnizim me gaz të kompresuar nga kërthiza - Pjesa 2: Aparati me rrjedhje të lirë.	2011	FP
238	EN 15613:2008 <i>Knee and elbow protectors for indoor sports - Safety requirements and test methods</i>	SSH EN 15613:2008 Mbrojtëse gjuri dhe bërryli për sportet në mjedisë të mbuluara - Kërkesat e sigurisë dhe metodat e provës.	2008	FP
239	EN 16027:2011 <i>Protective clothing - Gloves with protective effect for association football goal keepers</i>	SSH EN 16027:2011 Veshje mbrojtëse - Doreza me efekt mbrojtës për shoqatën e portierëve të futbollit.	2012	FP
240	EN 16350:2014 <i>Protective gloves - Electrostatic properties</i>	SSH EN 16350:2014 Dorezat mbrojtëse - Vetitë elektrostاتيke.	2015	FP
241	EN 16473:2014 <i>Firefighters helmets - Helmets for technical rescue</i>	SSH EN 16473:2014 Helmetat e zjarrfikësve - Helmeta për mbrojtjen nga rreziqet teknike.	2016	FP
242	EN 16716:2017 <i>Mountaineering equipment - Avalanche airbag systems - Safety requirements and test methods</i>	SSH EN 16716:2017 Pajisje alpinizmi - Sisteme ajrore të shpëtimit nga ortekët - Kërkesat e sigurisë dhe metodat e testimit.	2017	FP
243	EN ISO 17249:2013 <i>Safety footwear with resistance to chain saw cutting (ISO 17249:2013)</i>	SSH EN ISO 17249:2013 Këpucët e sigurisë rezistente ndaj prerjes me sharrë me zinxhir (ISO 17249:2013).	2014	FP

244	EN ISO 17249:2013/AC:2014	SSH EN ISO 17249:2013/AC:2014	2015	FP
245	EN ISO 20345:2011 <i>Personal protective equipment - Safety footwear (ISO 20345:2011)</i>	SSH EN ISO 20345:2011 Pajisje mbrojtëse personale - Këpucët e sigurisë (ISO 20345:2011).	2014	FP
246	EN ISO 20346:2014 <i>Personal protective equipment - Protective footwear (ISO 20346:2004)</i>	SSH EN ISO 20346:2014 Pajisje mbrojtëse personale - Këpucët mbrojtëse (ISO 20346:2004).	2015	FP
247	EN ISO 20347:2012 <i>Personal protective equipment - Occupational footwear (ISO 20347:2012)</i>	SSH EN ISO 20347:2012 Pajisje mbrojtëse personale - Këpucët profesionale (ISO 20347:2012).	2012	FP
248	EN ISO 20471:2013 <i>High visibility clothing - Test methods and requirements (ISO 20471:2013, Corrected version 2013-06-01)</i>	SSH EN ISO 20471:2013 Veshje me dukshmëri të lartë - Metodat e provës dhe kërkesat (ISO 20471:2013, versioni i korrigjuar 2013-06-01).	2013	FP
249	EN ISO 20471:2013/A1:2016 <i>High visibility clothing - Test methods and requirements - Amendment 1 (ISO 20471:2013/Amd 1:2016)</i>	SSH EN ISO 20471:2013/A1:2016 Veshje me dukshmëri (largësi shikimi) të lartë - Metoda prove dhe kërkesat - Amendamenti 1 (ISO 20471:2013/Amd 1:2016).	2017	FP

VENDIM QARKULLUES**Nr. 54, datë 9.11.2021**

**PËR DISA NDRYSHIME NË
RREGULLOREN “PËR RAPORTIN E
MJAFTUESHMËRISË SË KAPITALIT”**

Në bazë dhe për zbatim të nenit 12, shkronja “a”, dhe nenit 43, shkronja “c”, të ligjit nr. 8269, datë 23.12.1997, “Për Bankën e Shqipërisë”, i ndryshuar; të nenit 58, shkronjat “a”, “b”, “c” dhe të nenit 60, pika 2, të ligjit nr. 9662, datë 18.12.2006, “Për bankat në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar; me propozim të Departamentit të Mbikëqyrjes, Këshilli Mbikëqyrës i Bankës së Shqipërisë

VENDOSI:

1. Në rregulloren “Për raportin e mjaftueshmërisë së kapitalit”, miratuar me vendimin e Këshillit Mbikëqyrës nr. 48, datë 31.7.2013, e ndryshuar, të bëhet ndryshimi i mëposhtëm:

a) Në nenin 198/1, paragrafi ekzistues bëhet pika 1, si dhe shtohen pikat 2, 3 dhe 4 me përmbajtjen e mëposhtme:

“2. Përfashtimisht nga përvaktimi i nenit 12, pika 2, të kësaj rregulloreje, bankat ponderojnë me 0% titujt e borxhit të qeverisë shqiptare në monedhë të huaj, të emetuar gjatë vitit 2021.

3. Përfashtimisht nga përvaktimi i nenit 14, pika 1, të kësaj rregulloreje, bankat ponderojnë me 0% ekspozimet në formën e kredisë në monedhë të huaj të akorduar gjatë vitit 2021 ndaj Operatorit të Shpërndarjes së Energjisë Elektrike sh.a., të garantuar plotësisht nga qeveria shqiptare.

4. Dispozitat e parashikuara në paragrafët 2 dhe 3, të këtij neni, do të zbatohen deri në maturimin e këtyre ekspozimeve.”

2. Ngarkohen bankat e licencuara nga Banka e Shqipërisë me zbatimin e këtij vendimi.

3. Ngarkohen Departamenti i Mbikëqyrjes dhe Departamenti i Statistikave Financiare për ndjekjen e zbatimit të këtij vendimi.

4. Ngarkohen Kabineti i Guvernatorit dhe Departamenti i Kërkimeve me publikimin e këtij vendimi, përkatësisht në Fletoren Zyrtare të Republikës së Shqipërisë dhe në Buletin Zyrtar të Bankës së Shqipërisë.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

**KRYETAR
Gent Sejko**

VENDIM
Nr. 344, datë 23.9.2021

PËR LICENCIMIN E SHOQËRISË
UJËSJELLËS-KANALIZIME Durrës SHA

Në mbështetje të neneve 13, 14, 15, 16 dhe 17, të ligjit nr. 8102, datë 28.3.1996, “Për kuadrin rregullator të sektorit të furnizimit me ujë dhe largimit e përpunimit të ujërave të ndotura”, i ndryshuar (ligji nr. 8102), VKM-ja nr. 958, datë 6.5.2009, “Për miratimin e kategorive të licencimit dhe të procedurave për aplikim për licencë” (VKM nr. 958), si dhe vendimit të Komisionit Kombëtar Rregullator nr. 29, datë 8.12.2009, “Për procedurat e dhënies dhe rinovimit të licencave profesionale për subjektet juridike e fizike, që ushtrojnë veprimtari në sektorin e furnizimit me ujë dhe largimit e përpunimit të ujërave të ndotura”, të ndryshuar (rregullore e licencimit),

Komisioni Kombëtar Rregullator,

në mbledhjen e datës 21.10.2021, pasi shqyrtoi çështjen me objekt: “Mbi miratimin e vendimit Për licencimin e shoqërisë Ujësjellës-Kanalizime Durrës sh.a.”,

VËREN SE:

1. Shoqëria Ujësjellës-Kanalizime Durrës (UK Durrës), me shkresën nr. 3127/2 prot. ERRU, datë 18.8.2021, ka paraqitur pranë Entit Rregullator të Sektorit të Furnizimit me Ujë dhe Largimit e Përpunimit të Ujërave të Ndotura (ERRU) kërkesën për rinovim licence për shkak të mbarimit të afatit.

2. Komisioni Kombëtar Rregullator (KKRR) e gjeti paraqitjen e kërkesës për licencim për shkak të mbarimit të afatit të UK Durrës në konformitet me kriteret dhe procedurën e parashikuar në VKM nr. 958 dhe rregulloren e licencimit, si dhe në zbatim të parashikimeve të VKM-së nr. 63, datë 27.1.2016, “Për riorganizimin e operatorëve që ofrojnë shërbimin e furnizimit me ujë të pijshëm, grumbullimin, largimin dhe trajtimin e ujërave të ndotura” (VKM nr. 63).

3. Referuar kërkesës dhe dokumentacionit shoqërues, rezulton:

a) Shoqëria UK Durrës ofron shërbimin e furnizimit me ujë dhe largimit të ujërave të ndotura për 355,298 banorë të Bashkisë Durrës, Shijak dhe njësitë administrative Bubq (Bashkia Krujë), Thumanë (Bashkia Krujë), Fushë-Kuqe (Bashkia Kurbin), Prezë (Bashkia Vorë), si dhe përpunimin e ujërave të ndotura në ITUN Durrës me një kapacitet për rreth 250,000 banorë të qytetit të Durrësit, zonës së plazhit dhe fshatrat përreth tij;

b) drejtuesi teknik, z. Gerald Dautaj, është diplomuar në Universitetin Politeknik, në Fakultetin e Inxhinierisë së Ndërtimit, dega “Hidroteknikë”, në vitin 2013 dhe ka mbi 5 vjet përvojë në profesion;

c) drejtuesi teknik z. Lorenc Faça është diplomuar në Universitetin Politeknik, në Fakultetin e Inxhinierisë së Ndërtimit, dega “Hidroteknikë”, në vitin 2012 dhe ka mbi 5 vjet përvojë në profesion.

4. ERRU-ja, në vlerësimin e kërkesës për licencim për shkak të mbarimit të afatit ka marrë në konsideratë përmbushjen nga ana e UK Durrës, të:

a) kërkesave të ligjit nr. 8102, si dhe kuadrin rregullator në fuqi, në mënyrë të veçantë plotësimin e kushteve si aftësi tekniko-profesionale, aftësi financiare të nevojshme për të përmbushur funksionet dhe për të plotësuar kushtet e licencës, përvojën në sektorin e ujësjellësve dhe kanalizimeve të mjaftueshme për të marrë përsipër detyrimet që ka licenca, si dhe mbrojtjen e interesave të konsumatorëve në lidhje me cilësinë, eficiencën, vazhdueshmërinë dhe garancinë e shërbimit;

b) kërkesave të ligjit nr. 9121, datë 28.7.2003, “Për mbrojtjen e konkurrencës”, të ndryshuar (ligji nr. 9121) për moslejimin e abuzimit me pozitën dominuese në treg të ndërmarrjes, veçanërisht, në lidhje me kufizimin e tregjeve.

Për gjithë sa më sipër, Komisioni Kombëtar Rregullator, pasi arriti në përfundimin se kërkesa e UK Durrës është e bazuar ligjërisht dhe plotëson kërkesat ligjore të parashikuara në kuadrin rregullator në fuqi,

VENDOSI:

1. Licencimin e shoqërisë Ujësjellës-Kanalizime Durrës sh.a., me (NUIS J61819502V), në kategoritë:

a) kategoria A – “Për grumbullimin dhe shpërndarjen e ujit për konsum publik;

b) kategoria C – “Për largimin e ujërave të ndotura;

c) kategoria D – “Për trajtimin e ujërave të ndotura.

2. Shoqëria Ujësjiellës-Kanalizime Durrës sh.a. autorizohet të kryejë veprimtaritë e licencuara, me:

a) drejtues ligjor – Spartak Kovaçi;

b) drejtues teknik – Gerald Dautaj;

c) drejtues teknik – Lorenc Facja.

3. Zona e shërbimit të shoqërisë Ujësjiellës-Kanalizime Durrës sh.a., është:

Bashkia: Durrës, Shijak

Njësia

Administrative: Bubq, Thumanë (Bashkia Krujë)
Fushë-Kuqe (Bashkia Kurbini)
Prezë (Bashkia Vorë)

4. Kjo licencë është e vlefshme për një periudhë 4-vjeçare.

5. Drejtuesi ligjor i shoqërisë Ujësjiellës-Kanalizime Durrës sh.a. detyrohet të nënshkruajë kushtet e licencës brenda 10 ditëve nga data e njohimit.

6. Ngarkohet Drejtoria Teknike-Ekonomike të njoftojë shoqërinë Ujësjiellës-Kanalizime Durrës sh.a., për marrjen e këtij vendimi.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

Ky vendim publikohet në Fletoren Zyrtare.

KRYETAR
Ndriçim Shani

VENDIM

Nr. 345, datë 23.9.2021

PËR LICENCIMIN E SHOQËRISË UJËSJIJELLËS-KANALIZIME LIBRAZHD- PËRRENJAS SHA

Në mbështetje të neneve 13, 14, 15, 16 dhe 17, të ligjit nr. 8102, datë 28.3.1996, “Për kuadrin rregullator të sektorit të furnizimit me ujë dhe largimit e përpunimit të ujërave të ndotura”, i ndryshuar (ligji nr. 8102), VKM-ja nr. 958, datë 6.5.2009, “Për miratimin e kategorive të licencimit dhe të procedurave për aplikim për licencë” (VKM nr. 958), si dhe vendimit të Komisionit Kombëtar Rregullator nr. 29, datë 8.12.2009, “Për procedurat e dhënies dhe rinovimit të licencave profesionale

për subjektet juridike e fizike, që ushtrojnë veprimtari në sektorin e furnizimit me ujë dhe largimit e përpunimit të ujërave të ndotura”, të ndryshuar (rregullore e licencimit),

Komisioni Kombëtar Rregullator,

në mbledhjen e datës 21.10.2021, pasi shqyrtoi çështjen me objekt: “Mbi miratimin e vendimit ‘Për licencimin e shoqërisë Ujësjiellës-Kanalizime Librazhd-Përrenjas sh.a.’”,

VËREN SE:

1. Ujësjiellës-Kanalizime Librazhd-Përrenjas, me shkresën nr. prot. 179, datë 10.5.2021, me shkresën nr. prot. 401, datë 9.8.2021 dhe me shkresën nr. prot. 439, datë 10.9.2021 ka paraqitur kërkesën pranë ERRU-së për rinovim licence të shoqërisë për kategorinë A të shërbimit – grumbullimi dhe shpërndarja e ujit për konsum publik dhe kategorinë C të shërbimit – largimi i ujërave të ndotura, për efekt të mbarimit të afatit.

2. Komisioni Kombëtar Rregullator (KKRR) e gjeti paraqitjen e kërkesës për licencim për shkak të mbarimit të afatit të UK Librazhd-Përrenjas në konformitet me kriteret dhe procedurën e parashikuar në VKM nr. 958 dhe rregulloren e licencimit, si dhe në zbatim të parashikimeve të VKM-së nr. 63, datë 27.1.2016, “Për riorganizimin e operatorëve që ofrojnë shërbimin e furnizimit me ujë të pijshëm, grumbullimin, largimin dhe trajtimin e ujërave të ndotura” (VKM-ja nr. 63).

3. Referuar kërkesës dhe dokumentacionit shoqërues, rezulton:

a) Shoqëria UK Librazhd-Përrenjas ofron shërbimin e furnizimit me ujë dhe largimit të ujërave të ndotura për 21 181 banorë të Bashkisë Librazhd-Përrenjas;

b) drejtuese teknike e shoqërisë, znj. Mirela Biba (Hoxholli), është diplomuar në Universitetin e Tiranës, në Fakultetin e Inxhinierisë, dega “Hidroteknikë”, në vitin 1993;

4. ERRU-ja, në vlerësimin e kërkesës për licencim për shkak të mbarimit të afatit ka marrë në konsideratë përmbushjen nga ana e UK Librazhd-Përrenjas, të:

a) kërkesave të ligjit nr. 8102 si dhe kuadrin rregullator në fuqi, në mënyrë të veçantë plotësimin e kushteve si aftësi tekniko-profesionale, aftësi

financiare të nevojshme për të përmbushur funksionet dhe për të plotësuar kushtet e licencës, përvojën në sektorin e ujësjellësve dhe kanalizimeve të mjaftueshme për të marrë përsipër detyrimet që ka licenca, si dhe mbrojtjen e interesave të konsumatorëve në lidhje me cilësinë, eficiencën, vazhdueshmërinë dhe garancinë e shërbimit;

b) kërkesave të ligjit nr. 9121, datë 28.7.2003, “Për mbrojtjen e konkurrencës”, të ndryshuar (ligji nr. 9121) për moslejimin e abuzimit me pozitën dominuese në treg të ndërmarrjes, veçanërisht, në lidhje me kufizimin e tregjeve;

Për gjithë sa më sipër Komisioni Kombëtar Rregullator, pasi arriti në përfundimin se kërkesa e UK Librazhd–Përrenjas është e bazuar ligjërisht dhe plotëson kërkesat ligjore të parashikuara në kuadrin rregullator në fuqi,

VENDOSI:

1. Licencimin e shoqërisë Ujësjellës-Kanalizime Librazhd–Përrenjas sh.a., me (NUIS J68122606V), në kategoritë:

a) kategoria A – “Për grumbullimin dhe shpërndarjen e ujit për konsum publik”;

b) kategoria C – “Për largimin e ujërave të ndotura”.

2. Shoqëria Ujësjellës-Kanalizime Librazhd–Përrenjas sh.a. autorizohet të kryejë veprimtaritë e licencuara me:

a) drejtues ligjor – Agron Gega;

b) drejtues teknik – Mirela Biba (Hoxholli).

3. Zona e shërbimit të shoqërisë Ujësjellës-Kanalizime Librazhd–Përrenjas sh.a. është Bashkia Librazhd–Përrenjas.

4. Kjo licencë është e vlefshme për një periudhë 4-vjeçare.

5. Drejtuesi ligjor i shoqërisë Ujësjellës-Kanalizime Librazhd–Përrenjas sh.a. detyrohet të nënshkruajë kushtet e licencës brenda 10 ditëve nga data e njoftimit.

6. Ngarkohet Drejtoria Tekniko-Ekonomike të njoftojë shoqërinë Ujësjellës-Kanalizime Librazhd–Përrenjas sh.a. për marrjen e këtij vendimi.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

Ky vendim publikohet në Fletoren Zyrtare.

KRYETAR
Ndriçim Shani

VENDIM

Nr. 389, datë 21.10.2021

PËR LICENCIMIN E SHOQËRISË UJËSJELLËS GRAMSH SHA

Në mbështetje të neneve 13, 14, 15, 16 dhe 17, të ligjit nr. 8102, datë 28.3.1996, “Për kuadrin rregullator të sektorit të furnizimit me ujë dhe largimit e përpunimit të ujërave të ndotura”, i ndryshuar (ligji nr. 8102), VKM-ja nr. 958, datë 6.5.2009, “Për miratimin e kategorive të licencimit dhe të procedurave për aplikim për licencë” (VKM nr. 958), si dhe vendimit të Komisionit Kombëtar Rregullator nr. 29, datë 8.12.2009, “Për procedurat e dhënies dhe rinovimit të licencave profesionale për subjektet juridike e fizike, që ushtrojnë veprimtari në sektorin e furnizimit me ujë dhe largimit e përpunimit të ujërave të ndotura”, të ndryshuar (rregullore e licencimit),

Komisioni Kombëtar Rregullator,

në mbledhjen e datës 21.10.2021, pasi shqyrtoi çështjen me objekt: “Mbi miratimin e vendimit ‘Për licencimin e shoqërisë Ujësjellës Gramsh sh.a.’”,

VËREN SE:

1. Shoqëria Ujësjellës-Kanalizime Gramsh (U Gramsh), me shkresën nr. 576 prot., datë 30.9.2021, ka paraqitur pranë Entit Rregullator të Sektorit të Furnizimit me Ujë dhe Largimit e Përpunimit të Ujërave të Ndotura (ERRU) kërkesën për rinovim licence për shkak të mbarimit të afatit.

2. Komisioni Kombëtar Rregullator (KKRR) e gjeti paraqitjen e kërkesës për licencim për shkak të mbarimit të afatit të U Gramsh në konformitet me kriteret dhe procedurën e parashikuar në VKM-në nr. 958 dhe rregulloren e licencimit, si dhe në zbatim të parashikimeve të VKM-së nr. 63, datë 27.1.2016 “Për riorganizimin e operatorëve që ofrojnë shërbimin e furnizimit me ujë të pijshëm, grumbullimin, largimin dhe trajtimin e ujërave të ndotura” (VKM nr. 63).

3. Referuar kërkesës dhe dokumentacionit shoqërues, rezultoi:

a) Shoqëria U Gramsh ofron shërbimin e furnizimit me ujë për 25 280 banorë të Bashkisë Gramsh;

b) drejtues teknik i shoqërisë z. Bledjan Koçi është diplomuar në Universitetin Politeknik të Tiranës në Fakultetin e inxhinierisë së Ndërtimit dega “Hidroteknike” në vitin 2017;

4. ERRU-ja, në vlerësimin e kërkesës për licencim për shkak të mbarimit të afatit ka marrë në konsideratë përmbushjen nga ana e U Gramsh, të:

a) kërkesave të ligjit nr. 8102, si dhe kuadrin rregullator në fuqi, në mënyrë të veçantë plotësimin e kushteve si aftësi tekniko-profesionale, aftësi financiare të nevojshme për të përmbushur funksionet dhe për të plotësuar kushtet e licencës, përvojën në sektorin e ujësjellësve dhe kanalizimeve të mjaftueshme për të marrë përsipër detyrimet që ka licenca, si dhe mbrojtjen e interesave të konsumatorëve në lidhje me cilësinë, eficiencën, vazhdueshmërinë dhe garancinë e shërbimit;

b) kërkesave të ligjit nr. 9121, datë 28.7.2003, “Për mbrojtjen e konkurrencës”, të ndryshuar (ligji nr. 9121) për mos lejimin e abuzimit me pozitën dominuese në treg të ndërmarrjes veçanërisht në lidhje me kufizimin e tregjeve;

Për gjithë sa më sipër Komisioni Kombëtar Rregullator, pasi arriti në përfundimin se kërkesa e U Gramsh është e bazuar ligjërisht dhe plotëson kërkesat ligjore të parashikuara në kuadrin rregullator në fuqi,

VENDOSI:

1. Licencimin e shoqërisë Ujësjiellës Gramsh sh.a., me (NUIS J66702809R), në kategoritë:

a) kategoria A – “Për grumbullimin dhe shpërndarjen e ujit për konsum publik”.

2. Shoqëria Ujësjiellës Gramsh sh.a. autorizohet të kryejë veprimtaritë e licencuara, me:

a) drejtues ligjor – Tajar Bici;

b) drejtues teknik – Bledjan Koçi.

3. Zona e shërbimit të shoqërisë Ujësjiellës Gramsh sh.a. është Bashkia Gramsh.

4. Kjo licencë është e vlefshme për një periudhë 4-vjeçare.

5. Drejtuesi ligjor i shoqërisë Ujësjiellës Gramsh sh.a. detyrohet të nënshkruajë kushtet e licencës brenda 10 ditëve nga data e njoftimit.

6. Ngarkohet Drejtoria Tekniko-Ekonomike të njoftojë shoqërinë Ujësjiellës Gramsh sh.a. për marrjen e këtij vendimi.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

Ky vendim publikohet në Fletoren Zyrtare.

KRYETAR
Ndriçim Shani

VENDIM

Nr. 390, datë 21.10.2021

PËR LICENCIMIN E SHOQËRISË UJËSJELLËS-KANALIZIME MALIQ SHA

Në mbështetje të neneve 13, 14, 15, 16 dhe 17, të ligjit nr. 8102, datë 28.3.1996, “Për kuadrin rregullator të sektorit të furnizimit me ujë dhe largimit e përpunimit të ujërave të ndotura”, i ndryshuar (ligji nr. 8102), VKM-ja nr. 958, datë 6.5.2009, “Për miratimin e kategorive të licencimit dhe të procedurave për aplikim për licencë”(VKM nr. 958), si dhe vendimit të Komisionit Kombëtar Rregullator nr. 29, datë 8.12.2009, “Për procedurat e dhënies dhe rinovimit të licencave profesionale për subjektet juridike e fizike, që ushtrojnë veprimtari në sektorin e furnizimit me ujë dhe largimit e përpunimit të ujërave të ndotura”, të ndryshuar (rregullore e licencimit),

Komisioni Kombëtar Rregullator,

në mbledhjen e datës 21.10.2021, pasi shqyrtoi çështjen me objekt: “Mbi miratimin e vendimit ‘Për licencimin e shoqërisë Ujësjiellës-Kanalizime Maliq sh.a.’”,

VËREN SE:

1. Shoqëria Ujësjiellës-Kanalizime Maliq (UK Maliq), me shkresën nr. 96 prot., datë 17.9.2021, ka paraqitur pranë Entit Rregullator të Sektorit të Furnizimit me Ujë dhe Largimit e Përpunimit të Ujërave të Ndotura (ERRU) kërkesën për rinovim licence për shkak të mbarimit të afatit.

2. Komisioni Kombëtar Rregullator (KKRR) e gjeti paraqitjen e kërkesës për licencim për shkak të mbarimit të afatit të UK Maliq në konformitet me kriteret dhe procedurën e parashikuar në VKM-në nr. 958 dhe rregulloren e licencimit, si dhe në

zbatim të parashikimeve të VKM-së nr. 63, datë 27.1.2016, “Për riorganizimin e operatorëve që ofrojnë shërbimin e furnizimit me ujë të pijshëm, grumbullimin, largimin dhe trajtimin e ujërave të ndotura” (VKM nr. 63).

3. Referuar kërkesës dhe dokumentacionit shoqërues, rezulton:

a) Shoqëria UK Maliq ofron shërbimin e furnizimit me ujë dhe largimit të ujërave të ndotura për 42 746 banorë të Bashkisë Maliq;

b) drejtuesi teknik i shoqërisë, z. Astrit Hasani, është diplomuar në Universitetin e Tiranës, në Fakultetin e Inxhinierisë së Ndërtimit, dega “Ndërtim”, në vitin 1985;

4. ERRU-ja, në vlerësimin e kërkesës për licencim për shkak të mbarimit të afatit ka marrë në konsideratë përmbushjen nga ana e UK Maliq, të:

a) kërkesave të ligjit nr. 8102, si dhe kuadrin rregullator në fuqi, në mënyrë të veçantë plotësimin e kushteve si aftësi tekniko-profesionale, aftësi financiare të nevojshme për të përmbushur funksionet dhe për të plotësuar kushtet e licencës, përvojën në sektorin e ujësjellësve dhe kanalizimeve të mjaftueshme për të marrë përsipër detyrimet që ka licenca, si dhe mbrojtjen e interesave të konsumatorëve në lidhje me cilësinë, eficiencën, vazhdueshmërinë dhe garancinë e shërbimit;

b) kërkesave të ligjit nr. 9121, datë 28.7.2003, “Për mbrojtjen e konkurrencës”, të ndryshuar (ligji nr. 9121) për moslejimin e abuzimit me pozitën dominuese në treg të ndërmarrjes, veçanërisht, në lidhje me kufizimin e tregjeve.

Për gjithë sa më sipër, Komisioni Kombëtar Rregullator, pasi arriti në përfundimin se kërkesa e UK Maliq është e bazuar ligjërisht dhe plotëson kërkesat ligjore të parashikuara në kuadrin rregullator në fuqi,

VENDOSI:

1. Licencimin e shoqërisë Ujësjellës-Kanalizime Maliq sh.a., me (NUIS J64103106D), në kategoritë:

a) kategoria A – “Për grumbullimin dhe shpërndarjen e ujit për konsum publik”;

b) kategoria C – “Për largimin e ujërave të ndotura”.

2. Shoqëria Ujësjellës-Kanalizime Maliq sh.a. autorizohet të kryejë veprimtaritë e licencuara me:

a) drejtues ligjor – Petrit Kupe;

b) drejtues teknik – Astrit Hasani.

3. Zona e shërbimit të shoqërisë Ujësjellës-Kanalizime Maliq sh.a. është Bashkia Maliq.

4. Kjo licencë është e vlefshme për një periudhë 4-vjeçare.

5. Drejtuesi ligjor i shoqërisë Ujësjellës-Kanalizime Maliq sh.a. detyrohet të nënshkruajë kushtet e licencës brenda 10 ditëve nga data e njoftimit.

6. Ngarkohet Drejtoria Tekniko-Ekonomike të njoftojë shoqërinë Ujësjellës-Kanalizime Maliq sh.a. për marrjen e këtij vendimi.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

Ky vendim publikohet në Fletoren Zyrtare.

KRYETAR
Ndriçim Shani

VENDIM

Nr. 391, datë 21.10.2021

PËR NJË NDRYSHIM NË VENDIMIN E KOMISIONIT KOMBËTAR RREGULLATOR NR. 55, DATË 28.10.2019, “PËR LICENCIMIN E SHA UJËSJELLËS- KANALIZIME ELBASAN”

Në mbështetje të neneve 13, 14, 15, 16 dhe 17, të ligjit nr. 8102, datë 28.3.1996, “Për kuadrin rregullator të sektorit të furnizimit me ujë dhe largimit e përpunimit të ujërave të ndotura”, i ndryshuar (ligji nr. 8102), VKM-ja nr. 958, datë 6.5.2009, “Për miratimin e kategorive të licencimit dhe të procedurave për aplikim për licencë” (VKM nr. 958), si dhe vendimit të Komisionit Kombëtar Rregullator nr. 29, datë 8.12.2009, “Për procedurat e dhënies dhe rinovimit të licencave profesionale për subjektet juridike e fizike, që ushtrojnë veprimtari në sektorin e furnizimit me ujë dhe largimit e përpunimit të ujërave të ndotura”, të ndryshuar (rregullore e licencimit),

Komisioni Kombëtar Rregullator,

në mbledhjen e datës 21.10.2021, pasi shqyrtoi çështjen me objekt: “Mbi miratimin e vendimit ‘Për licencimin e shoqërisë Ujësjellës-Kanalizime Elbasan’”,

VËREN SE:

1. Shoqëria Ujësjiellës-Kanalizime Elbasan me shkresën nr. 2217 prot., datë 26.7.2021, me lëndë “Njoftim në lidhje me ndryshimin e drejtuesit teknik, me shkresën nr. 2895 prot., datë 22.9.2021, me lëndë “Njoftim në lidhje me ndryshimin e drejtuesit teknik dhe me shkresën nr. 4515 prot., datë 28.9.2021, me lëndë “Njoftim në lidhje me ndryshimin e drejtuesit ligjor të sh.a. Ujësjiellës-Kanalizime Elbasan” ka paraqitur pranë ERRU-së kërkesën për rinovim të licencës për efekt të ndryshimit të drejtuesit ligjor dhe teknik të shoqëruar me dokumentacionin sipas përcaktimeve të parashikuara në VKM nr. 958 dhe rregullores së licencimit.

2. Komisioni Kombëtar Rregullator (KKRR) e gjeti paraqitjen e kërkesës së UK Elbasan për rinovim licence për efekt të ndryshimit të drejtuesit ligjor dhe teknik në konformitet me kriteret dhe procedurën e parashikuar në VKM nr. 958 dhe rregulloren e licencimit.

3. KKRR-ja ka licencuar shoqërinë UK Elbasan me vendimin nr. 55, datë 28.10.2019, “Për licencimin e sh.a. Ujësjiellës-Kanalizime Elbasan”, me një afat 4-vjeçar, ku shoqëria autorizohet të ofrojë shërbimin e grumbullimit dhe shpërndarjes së ujit për konsum publik, si dhe largimit të ujërave të ndotura.

4. Drejtues ligjor i shoqërisë UK Elbasan sh.a., z. Leli Kaja, ka mbaruar studimet e larta në degën ekonomik dhe juridik.

5. Drejtuesi teknik i shoqërisë UK Elbasan sh.a., znj. Lulzime Dama, ka mbaruar studimet e larta në

Fakultetin e Inxhinierisë së Ndërtimit, në degën “Ndërtim”, profili “Inxhinier për Ndërtime Civil-Industriale Ura”, në vitin 1986.

6. ERRU-ja, në vlerësimin e kërkesës për ndryshimin e licencës për efekt të ndryshimit të drejtuesit teknik, ka marrë në konsideratë përmbushjen nga ana e UK Elbasan sh.a. të kërkesave të ligjit nr. 8102, të VKM-së nr. 958 dhe rregullores së licencimit, në mënyrë të veçantë sa i takon garantimit që i licencuari të veprojë në përputhje me kushtet e licencës së tij dhe të mbrojë interesat e konsumatorëve në lidhje me cilësinë, eficiencën, vazhdueshmërinë dhe garancinë e shërbimit.

Për gjithë sa më sipër, Komisioni Kombëtar Rregullator, pasi arriti në përfundimin se aplikimi i UK Elbasan është i bazuar ligjërisht dhe plotëson kërkesat ligjore të parashikuara në kuadrin rregullator në fuqi,

VENDOSI:

1. Në pikën 1, të vendimit të KKRR-së nr. 55, datë 28.10.2019, “Për licencimin e sh.a. Ujësjiellës-Kanalizime Elbasan”, bëhet ndryshimi si më poshtë:

“Drejtues ligjor – Leli Kaja”;

“Drejtues teknik – Lulzime Dama”.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

Ky vendim publikohet në Fletoren Zyrtare.

KRYETAR
Ndriçim Shani

*Shënim: Ky dokument është gjeneruar dhe vulosur me anë
të një procedure automatike nga një sistem elektronik
(Qendra e Botimeve Zyrtare)*

	Formati 61x86/8
--	-----------------

Shtypshkronja e Qendrës së Botimeve Zyrtare
Tiranë, 2021

Adresa: Rr. "Nikolla Jorga", Tiranë
Tel./fax: +355 4 24 27 004 Tel.: +355 4 24 27 006

Çmimi 544 lekë